

OVEM

Edm

1800

25

11

12

A

3-467

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

P. OVIDII NASONIS
TRISTIVM LIBRIV.
Cum Notis a d. m. d. c. l. x. v.
JOHANNIS MINELLII

VENETIIS.

P. OVIDII NASONIS
TRISTIVM
LIBRI V.
EPISTOLARVM
EX PONTO
LIBRI IV.
CUM NOTIS NOVIS
JOHANNIS MINELLII

In duobus Tomis distributi.

P. OVIDII NASONIS
TRISTIUM
LIBRI V.

CUM NOTIS NOVIS AC PERPETUIS
ad modum

JOHANNIS MINELLII,

ad optimos Codices emendati
& illustrati,

OPERA ATQUE STUDIO
M. ERDMANNI UHSEI.

Accessit

Index locupletissimus Rerum, & Verborum.

VENETIIS,
Excudit ANTONIUS GRAZIOSI.
SUPERIORUM PERMISSU.

P. OVIDII NASONIS

VITA.

P *Ovidius Naso*, poeta ingeniosissimus, equestri loco splendido natus est *Sulmone* in *Pelignis*, anno ab Urbe condita DCCXI. A. Hirio, C. Vibio Panfa Consulibus. a. d. XIII. Kal. Aprilis.

Puer quum quodam naturæ instituto ad poetam ferretur, patris tamen hortatu oratoriæ facultati se dedit, & apud *Arellium Fuscum*, *Rhetorem*, declamavit ingeniose, ut *Senecæ* testimonio lib. II. *Controv.* 11. constat, studioseque *M. Porcium Latronem* audivit. Virili toga sumta *Athenas profectus* est studiorum causa, Asiæque urbes nobiliores ac *Siciliæ* cum *Macro* poeta adiit, ut ipse *Trist.* I. 2. 78. & *Pont.* II. 10. 21. docet. Nam quod in Asia sub *M. Varrone* militaverit, ut nonnulli tradiderunt, refellitur ex iis quæ lib. IV. *Trist.* El. 1. 71. & 70. de se scribit:

*Aspera militia juvenis certamina fugi,
Nec, nisi lusura movimus arma manu:*

ut, & quando alibi se, qui per otia vitam duxerit, jam senem demum in exilio *insolita manu arma capere* coactum queritur. Vid. Tr. l. 4. 73. & 74. IV. 10. 105. & 106. Romani

reversus honores cepit, *Triumvir*, ut videtur, capitalis, & mox *Decemvir* litibus judicandis, creatus, ac præter centumvirale judicium privatis quoque judiciis præfuit. Quibus honoribus etiam gradum ad senatoriam sibi struxerat dignitatem, ejusque spe latum clavum gestaverat. Otii tamen litterarum amantior, annum forte agens XXIV. curiæ ingrediendæ & majorum magistratuum petendorum curam abiecit, positoque lato clavo equestri ordine contentus totum se retulit ad mansuetiores Musas, carminibusque scribendis ingenium exercuit, & jam ante cæperat populo recitare carmina, *Amatoria* in primis, quæ de puella sibi amata, cui Corinnæ nomen falsum tribuebat, composuerat, aliquanto plura fortasse quam quæ de Corinna in libris Amorum hodie supersunt. *Uxores duxit tres*: quarum primam, quam parum commoda esset, mox dimisit, nec multo diutius cum altera vixit: tertiam constantius dilexit, quæ nobilissimas Romanorum gentes cognatione contingens, in *Marciorum* domo videtur educata, cujus erga se fidem amoremque exul etiam multis epistolis collaudat. Hæc ex priore marito habuerat *filiam*, quæ Sullio, Germanici Cæsaris familiari, nupta fuit. Ipse quoque Ovidius, incertus ex qua conjugē, *filiam* genuit, quæ ex duobus maritis cum bis avum fecit, ac tum in Africa cum viro fuit, quem Ovidius relegatus est. *Perillam* hanc esse, putant plerique, ad quam scripta est elegia VII. lib. III. Tristium. Sed quæ ibi traduntur, præter quam quod filia mentionem non faciunt, *privigna* non minus, quam *filia*, convenire possunt. Fuit Nostro & *prædium* paternum in Pelignis, *hortique* suburbani trans Tiberim prope pontem Milvium, gratissimus secessus, ubi & carminibus & arbutulis pangendis animum reficere solebat; ut ostendit potissimum ep. VIII. lib. I. ex Pont. v. 41. 48a.

Censum denique sibi equestrem, ac paullo ampliorem fuisse, indicat Trist. II. 110. seqq.

Ita vir ingenio abundans, otio vero etiam lascivians, non modo juvenis juvenilia & amatoria carmina scripsit, populoque, et supra demonstratum est, recitavit, circa annum ætatis XXII. quorum multa inesse videntur in *libris Amorum*: quos ille *priore editione* quinque fecerat, altera in tres libros compegit, ut ex Proemio libri I. intelligitur: sed postea *Heroidum* quoque epistolas, librosque III. de *Arte amandi*, tum & *Remedia amoris*, vulgavit, & in *Metamorphosisbus Fastisque* componendis elaboravit, quod utrumque opus exilio ejus abruptum est. Scripsit etiam Romæ *Tragœdias* quasdam, quarum illustrissima fuit *Medea*: *Epigrammata* item, *Phænomena*, & *Haliœntica*, seu de *Piscibus*, quorum præter exigua paucissima fragmenta, nihil superest, uti nec de *Carmine in funus Messalla Corvini* scripto, de *inchoato opere belli Asiatici*, & de *Vaticiniis*, de *Triumpho Tiberii Cæsaris*, & libro de *Apotheosi Augusti* Getice scripto, quæ duo ultima in exilio composuerat. Eidem *Medicamina faciei*, quorum fragmentum existat, *Consolatio ad Liviam Augustam*, & *Elegia*, quæ *Nux* inscribitur, tribui solent majore veri specie, quam libelli de *Pulice*, de *Philomela*, & carmen Panegyricum de *Pisone*: quamquam & de illis dubitarunt viri eruditi.

Etiam si vero amatoria sua carmina, & speciatim *Artem Amandi*, circa annum ætatis XLII. jam ediderat, vitæque ejus & mores etiam tum in transectione equitum Augusto probata fuerat, (*Trist.* II. 98.) ad annum tamen ætatis quinquagesimum in Urbe quietus vixit, illoque, ut vero est simile, spatio *paterem* XC. annos natum, ac post hunc *matrem*, amisit. (*Trist.* IV. 10. 77. 82.) Tum vero Augusti incurrens offensam, cui lascivia carminum de Ar-

te amandi, & ex his secuta corruptio juvenu-
 tis Romanæ, prætexebatur, *Tomon*, oppidum
 Mœsiæ inferioris ad Pontum Euxinum, *relega-
 rus est*, librique ejus de Arte, & Bibliothecis pub-
 licis remoti, forte etiam aliis interdicti, quod
 innuere videtur ex *Ponto* I. 1. 12. Præter hanc
 tamen relegationis causam, quæ palam fereba-
 tur, atque ab ipso ingeniosissime diluitur lib. II.
 Tristium, alia fuit occultior, quæ graviore Au-
 gustum dolore adfecit, iratumque reddidit: in
 qua quidem se non scelere, verum errore tan-
 tum & imprudentia, culpam contraxisse; & spe-
 ciatum quod inscius aliquod crimen vidisset, pas-
 sim conatur persuadere. Vid. *Trist.* II. 103. &
 III. 5. 43. Id de viro Augusti incestu cum filia
 Julia complures acceperunt, sed falso. Nam
 quum pluribus locis Ovidius *extrema* sibi, &
ultima demum *nocere* dicat, priore vita sine la-
 be peracta, *v. Tr.* II. 97. & 106. *Pont.* I. 2. 145.
 satis adparet, veram illam relegationis causam
 extremo hoc tempore primum incidisse. Julia
 vero major, Augusti filia, jam relegata fuerat
 IX. annis ante Ovidium, ut non poverit illo
 tempore aliquod hujus & Augusti crimen videre,
 Probabilius est, fuisse eum confcius adulterio-
 rum Julæ minoris, neptis Augusti, iisque cel-
 landis, aut adjuvandis etiam, *vulnera* fecisse
 Augusto, quibus ille sic indoluerit, ut Ovidium
 eadem, qua Juliam, pœna adficeret. Namque
 & Julia hæc minor relegata est anno U. C.
 DCCLXI. ut recte ex Taciti *Annalibus* lib. IV.
 c. 71. rationem subduxit *Henr. Norisius*, præter
 meritum reprehensus a Jo. Massonio in vita O-
 vidii p. 160. ut numeros insipienti aperum est:
 & eodem anno exeunte Ovidius *Roma pulsus*
 ex Italia discessit, Corinthumque navigavit. In-
 de transacta hieme, aut certe aliqua hiemis par-
 te, solvit rursus, alia nave sumta, & in Thra-
 ciam navigavit, quod ostendit descriptio itine-
 ris *Trist.* I. 9. & 10. Non enim uno cursu, sed
 dua-

duabus ac potius tribus partibus, ac bis aut ter
 interposita mora, iter confecisse, docent notæ
 temporum in elegia X. posita, ex quibus colli-
 gitur, Roma eum exiisse mense Novembri, Brun-
 dusio navigasse mense Decembri, v. 3. 4. idque
 satis tarda navigatione, de qua conqueritur *Trist.*
 I. 2. 84. & 93. eleg. III. 120 seq. Nec pacatius
 mare fuit, postquam Corintho avectus in Æ-
 gæo mari navigabat, mensibus Martio & Aprili
 sequentis anni, in quos fere conveniunt siderum
 significationes adlatæ in Eleg. X. quam dicitur
 v. 13. 16. Nam *hædorum* ortus matutinus VIII.
 Kal. Mai. *Vergiliarum* occultatio IV. Non Apr-
 ril. *Acturi* ortus vespertinus XV. Kal. Mart.
Hyadum occasio vespertinus XV. Kal. Maias
 contingere credebatur, ut ex Plinio XVIII. 26.
 28. 31. & II. 47. Fastique Ovidii patet, nec
 horum siderum significatio a veteribus Decembri
 mensi tribuitur, quo se in Hadria iactatum scri-
 bit. Rectius igitur hæc ad alteram navigationis
 partem in mari Ægeo referemus. Quod vero
brumali luce jactare se profundo dicit v. 39. non
 est de mense Decembri presse capiendum, sed
 communiter pro die *obscuro ac tempestuoso*; qua-
 les hieme esse solent, quem ad modum & *bru-
 malem nivem*, pro hiberna, & *brumam* pro
 hieme dicit ex *Ponto* IV. 5. 4. & *El.* 13. 40.

Ergo sub veris initium, anno U. C. DCCLXII.
 in Samothraciam venit, indeque novem suam
 per Hellepontum Tomon petere jussit, ipse in
 Thraciam trajiciens terrestri itinere eodem per-
 venit, ibique ad annum ætatis suæ LX. vixit,
 & anno ab U. C. DCCLXX. obiit, postquam
 Roma & patria caruerat annos ferme IX. To-
 mis vero inter barbaros fuerat annos VIII. cum
 paucis mensibus. Quæ duo tempora si discerna-
 mus, & illas annorum notationes, quæ Ovidium
 in Scythia fuisse docent, non a tempore, quo
 Roma discessit, sed a vere sequenti, quo Tomon
 pervenit, computemus, facile omnes cum his
 ratio-

rationibus nostris consentient. Supervixit Augusto annos tres, & in exilio præter *Tristium*, & *Epistolarum ex Ponto* libros, quæque paullo ante demonstravimus, carmina, jam perditæ, *Ibin* quoque scripsit, & *Metamorphoseon*, *Fastorum opera*, quorum expoliitio exilio ejus interrupta fuerat, vel amicis commendavit evulganda, vel ipse edidit. Ingenii laudem, ac præmia etiam inter barbaros tulit, qui eum, ob *carmen*, opinor, de *Augusto*, lingua *Getica* scriptum, immunitate donarunt, & corona poetica redimerunt. Vid. ex *Ponto* IV. 97. 104. & *Eleg.* 14. 53. 56. *Sepulchrum Tomis* esse scribit Hieronymus in *Chron.* Euseb. quamquam poeta ossa sua Romam transferri olim optaverat, *Trist.* III. 3. 65. 76. quod tamen ne fieret, multis potuit casibus impediri. *Sabaria* sepulchrum ejus repertum, ut *Bruschius* tradidit, non satis probabile iudicat *Jo. Masson*, pag. 237.

C R O N O L O G I A

Carminum,

Quæ libris *Tristium* & *epistolarum ex Ponto* continentur.

Anno U. C. DCCLXI. Christi VIII. *Dionisiano*,
M. Furio Camillo, Sex. Nonio
Quintiliano Coss.

R ELEGATUS Ovidius, ætatis anno LI. mense Decembri Brundisio solvit, & procelloso mari jactatus ex Hadriatico & Ionio mari per sinum Corinthiacum Corinthum venit. In hoc itinere scripsit *elegiam II. & III. libri I. Tristium.*

Anno U. C. DCC. LXII. Christi IX. Qu. *Sulpicio Camerino*, C. *Poppæo Sab. Coss.*

Cum Pannonibus & Illyriis, Batone in deductionem accepto, debellatum est ducibus Tiberio & Germanico, in Germania vero accepta clades *Variana*, ad quam ulciscendam Tiberius contra Germanos imperator missus est.

Hujus anni initio scriptæ videntur *elegiæ IV. V. VI. VII. & VIII.* idque Corinthi, postquam litteris nuntiisve Roma adlatis de amicorum quorundam, *eleg. IV. & VIII.* & uxoris fide *eleg. V.* de extantibus adhuc libris *Metamorphos. eleg. VI.* de auctis amici honoribus *eleg. VIII. v. 41.* seq. certior factus erat.

Mense autem Martio Corintho digressus Poeta in itinere scripsisse videtur *elegiam I.* qua velut præfatione priores illæ, antea separatim missæ, jam vero in unum librum conligendæ, & publicandæ, ornarentur: tum mense Aprili in *Samothraciam* venisse, ubi scripsit *eleg. IX.* ac paullo post in ipso trajectu maris inter Sa-

ma.

xii CHRONOLOGIA.

moeracen & Thraciæ littora proxima elegiam X. Inde pedestri itinere Tomon petiit, quo deportari eum iusserat Augustus.

Eo delatus liberum II. Tristium, quo se purgat Augusto, composuit, flagrans etiam tum bello Illyrico, ex quo triumphum Tiberio auguratur v. 178. ante cladem Varianam, cujus nullam mentionem facit inter ea arma, qua metum præbeant, v. 226.

Circa idem tempus, aut etiam anteliberum II. extrata est elegia II. lib. III. Trist. qua se in Pontum pervenisse indicat. Post aliquanto secuta est elegia III. quum ex insuetu cæli vitæque genere languorem contraxisset & eademque ætate deinceps cætera hujus libri usque ad elegiam VIII., quam autumnum jam inclinate scriptam puto, ad quem adludit 2. 29. & 30. ac mox subjunctam elegiam IX.

A. U. C. DCC. LXIII. Christi X. P. Corn. Do-
labella, C. Junio Sitano Coss.

Tiberius in Germania res prospere gessit: deinde Romam regressus ædem Concordiæ, inscripto suo & fratris / Drusi nomine, dedicavit.

Hujus anni primis mensibus scripta est elegia X. lib. III. quum proximo anno jam vidisset terram relictam cessare, nec uvas, nec poma autumnum in ea regione ferre: vid. v. 7. 70. 75. quæ certe non potuisset tum, ut expertus scribere, nisi jam priorem autumnum in Ponto egisset. Tum post elegiam XI. scripta est elegia XII. vere hujus anni ineunte, v. i. quæ Tiberio, jam Germanorum fines ingresso, victoriam & triumphum precatur. Mox poeta die natali suo XIII Kal. Aprilis, sive d. XXI. Martii, cecinit elegiam XIII. quum priore anno natalem diem suum nondum in Ponto, sed in itinere, egisset. Primam vero elegiam ejusdem libri, ultimam XIV. scriptas existimo post reliquas, ut confectum jam ex pluribus epistolis liberum Romam mitteret publicaretque.

Eum.

CHRONOLOGIA. xiii

Eundem ad annum pertinere videntur VI. priores elegia libri IV. quarum sextam ejusdem anni autumnum scriptam adparet ex v. 19. & 20. quum biennium nondum integrum patria caruisset.

An. U. C. DCC. LXIV. Christi XI. M. Æmilio Lepido, T. Statilio Tauro Coss.

quo Tiberius & Germanicus bellum in Germania sine magno aliquo prælio producerunt.

Sub hiemis exitum scripta est eleg. VII. lib. IV., quum alteram in Ponto hiemem poeta egisset, v. 1. 2. Quam ob rem ultima quoque hujus libri carmina, totusque liber collectus ante hunc annum Romam non potuit mitti.

Eodem anno scriptas arbitror priores aliquot lib. V. elegias; nisi primam velis, ut libro jam collecto præscriptum, in alterum annum rejicere Elegia certe III. indicat hujus anni diem XVI. Kal. April. qui Baccho festus erat: & elegia V. natalem conjugis celebrat, incertum quo mense, nisi quod tempus graminis virentis atque ob id veris adulti æstatisve ineuntis ex v. 9. licet suspicari. Reliquo forte anni tempore composiæ sunt sequentes VI. VII. VIII. & IX.

An. U. C. DCC. LXV. Christi XII. Germanico Cesare, C. Fontejo Capitone Coss.

Tiberius triumphum de Illyrico, quem ob bellum Germanicum distulerat, egit.

Hujus anni initio scripsit Ovidius elegiam X. lib. V. Trist. quum tertia ipsi in Ponto hiems ageretur, v. i. quo venerat vere anni DCCLXIII. Porro cætera hujus libri elegia eodem anno scriptæ, liberque ipse collectus Romam missus est.

Jam quum antea epistolis suis nomina eorum, ad quos mittebantur, præscribere non esset ausus, ne sua illis amicitia noceret, Augustumque offenderet, tandem hoc anno apertius agere cepit, & ad amicos non occultatis nominibus scribere. Quas epistolas a prioribus se junctas in alios congescit libros, De Ponto, aut potius Em-

Pon-

Ponto, inscribi solitos. In his vero epistolae non pro serie temporum, sed *utcumque, sine ordine*, junxit, quod ipse fatetur *Pont. III. 9. 51. 53.* Unde quum se *quarta hieme fatigari* ait lib. I. ep. II. 28. incertum manet, a discessu ex Italia sit computanda, an ab adventu in Pontum. Priore ratione in hunc annum U. C. DCC. LXV. ejusque principium cadit: sin alteram sequamur viam, ad annum sequentem referetur. At *elegia VIII. ejusdem libri I.* dubium non est quin hujus anni autumno scripta sit, qui quartus est exsilii Ovidiani in Ponto, v. 27. 28. Et quum nullibi in hoc libro mentionem faciat triumphi Illyrici, quem Tiberius hoc anno præcipitante egit, omnes ejus epistolas anno huic assignandas puto, totumque librum hoc anno Romam missum, antequam de triumpho Tiberii acto poeta in Ponto audiret. Possis tamen suspicari, *primam epistolam*, non huic uni tantum libro, sed omnibus jam collectis præscripam: ut totum opus Bruto commendaret, ex v. 2. 3. 13. quod nunc in medio relinquimus.

An. U. C. DCC. LXVI. Chr. XIII. C. *Silio Cæcina, L. Munatio Planco Cofs.*

Germanicus peracto consulatu in Germaniam missus est ad reliquias belli persequendas.

Ovidius, quum fama de Tiberii triumpho ad eum perlata esset, carminibus illum ornandum sumisit, ejusque mentionem in compluribus *libri II.* epistolis facit, ut *epist. I. II. V.* ex quo intelligitur, eas hoc anno scriptas, ut fortasse *reliquas etiam libri ejusdem.*

Nec minus ad hunc eundem annum referendæ sunt *tres priores epistolæ libri III. quarta*, quæ triumphum, quem diximus, & ipsa memorat; vel ad hujus anni exitum, & hiemem jam incuntem, v. 33. vel ad initium sequentis anni, v. 60. *Cetera hujus libri III. ut & tres priores libri IV.* perspicuas temporum notas vix habent, nisi quod ep. VIII. lib. III. ad Maximum, & ep. I.

ep. I. lib. IV. ad Sext. Pompejum, hoc anno maxime credibile est scriptas: quum anno sequenti Fabius obierit, Pompejus consulatum gesserit, ejus in isto carmine nulla sit mentio. At lib. IV. ep. IV. certe ante hujus anni exitum scripta est, quum Sext. Pompejo consulatum proximum anno gerendum grauletur.

An. U. C. DCC. LXVII. Chr. XIV. Sex. Pompejo, Sex. Apulejo, Cofs.

obit Fabius Maximus, Ovidio amicissimus, & post eum Augustus a. d. XIV. Kal. Sept. qui dies est Sextilis mensis XIX. ac Tiberius imperium suscepit.

Hoc igitur anno scripta est lib. IV. ep. V. Sex. Pompejo tum Consuli: & ep. VI. quæ Fabii Maximi & Augusti mortem deplorat, v. 11. & 16. quum Nasoni jam quinquennium in Scythia actum esset, v. 5. nempe a Majo mense anni ab U. C. DCC. LXII. ad Septembrem aut Octobrem anni hujus. Præterea ep. X. quum se bis tertiam astatem in Ponto ducere indicet poeta, ad hunc annum pertinebit.

An. U. C. DCC. LXVIII. Chr. XV. Druso Cæsare, C. Norbano Flacco Cofs.

Quo Germanicus res in Germania egregie gessit, initio anni scriptæ videntur ep. VIII. & XIII. *libri IV.* quarum altera litteris Suillii, post Augusti obitum datis, sed sero perlatis v. 1. 3. 23. respondet: altera *sextam* Ovidio hiemem in Ponto actam docet v. 40. quæ est hiems a bruma ann. U. C. DCC. LXVII. ad ver anni DCC. LXVIII. pertinens, sexta quippe ab hieme, quæ annum DCC. LXIII. inceperat. Nam prior illa ann. DCC. LXIII. nondum Ovidium *sub axe nivali*, se Corinthi, aut in itinere, viderat.

An. U. C. DCC. LXIX. Chr. XVI. T. Statilio Tauro, L. Scribonio Libone Cofs.

Scripta est ep. IX. lib. IV. qua Græcino Consuli in alteram anni partem suscepto gratulatur, & huic

xvi CRONOLOGIA.

& huic successurum sequentis anni initio dicit fratrem *L. Pompon. Flaccum*, qui cum *C. Cæcilio Rufo* Consul fuit an. U. C. DCC LXX. Chr. XVII. quibus Consulibus triumphavit Germanicus de *Cattis & Cheruscis*. Hujus autem triumphii mentionem quum faciat *Ovidius lib. I. Fastorum*, v. 285. *Fastos* ipsos non ante hunc annum ab illo editos intelligimus.

Epistola libri IV. ex Ponto reliquæ, VII. XI. XII. XIV. XV. & XVI. certis temporum notis destituuntur, omnes tamen post Augusti excessum scriptas esse existimo.

Ceterum cur quatuor his annis ultimis, non æque frequentes compareant epistolæ *Nafonis*, ejus rei causam repetas licet ex ep. VII. lib. III. v. 40. II.

P. OVIDII NASONIS
TRISTIUM
 LIBER PRIMUS
 ELEGIA I.
 ARGUMENTUM.

Poeta exul admonet librum suum, ut e Scythia Romam profecturus eo habitu accedat, qui exules decet; mandaque, quid velit responderi sciscitantibus, quid ipse agat; simulque docet, quomodo se excusare debeat, si forte carmina hac minora videbuntur ejus ingenio. Postremo jubet, ut Palatium illud evitet, vade fulmen in se emissum esset.

1 Parve (nec invideo) 3 sine me , Liber ,
 ibis in 4 Urbem :
 (Hei mihi !) quod 5 domino non licet ire tuo .
 Vade , sed 6 inculcus ; 7 qualem decet 8 exulis esse .
 A In-

* Titulus horum librorum petitus est ab argumento , quod iidem tractant : nil enim nisi *Tristitia* Ovidius experiebatur in exilio suo , in quo praesentes libros composuerat . 1 Per parvum hunc librum innuitur vel totum opus de Tristibus ; vel sola haec Elegia prima ; vel , quod plurimis placet , primus liber Tristium . Hunc Ovidius per Propoepojam quamdam alloquitur , ut e Scythia , ubi ipse agebat exulem , Romam abeat . 2 Non obsto vel impedio . 3 Quia mihi Romam venire non licet . 4 Romam quae sola *Urbs* dicta , reliquae autem civitates *Oppida* . 5 Mihi . Ovidio , qui te componendo dominum in te sibi affectum . 6 Minus ornatus . 7 Exulem enim , qui in meo squalore vivit , non decet melior habitus . 8 Librum

- 6 Infelix, 10 habitum temporis hujus habe.
 11 Nec te purpureo 12 velent 13 vaccinia 14 fucco: 15
 Non est conveniens luctibus ille color.
 Nec 16 titulus minio, nec 17 cedro charta no-
 tetur,
 18 Candida nec nigra cornua fronte geras.
 19 Felices ornent 20 hæc instrumenta libellos.
 21 Fortunæ memorem te decet esse meæ. 22
 Nec 22 fragili 23 geminæ 24 poliantur pumice
 frontes:
 25 Hirsutus 26 passis ut videre comis.
 Neve 27 liturarum pudeat: qui viderit illas,

De

ab exule confectum. 9 Sc. liber, ob infelicitatem
 Auctoris tui t. l. s. 10 Sen: cultum lugubrem, qua-
 lem exilii mei tempus postulat. 11 Nec purpureo
 amictu induaris. 12 Sive, tegant. 13 Per vaccinia
 intelligit Plinius ruticem quemdam in Galia pur-
 pureum, ad tingendum idoneum: Servius autem vio-
 las purpurei coloris. 14 Alii legunt *fucco*, quod tam-
 en castigatioribus minus placet. 15 Purpureus enim
 color adhibebatur in triumphis, & ad luctus, in qui-
 bus tunc temporis Ovidius debebat, minime quadrat.
 16 Tituli & Inscriptiones elegantia gratia fiebant rubrica,
 hoc est cinnabari vel minio. 17 Succo cedrino,
 ut perduret: Cedrus enim arbor est, nec cariem, nec
 vetustatem sentiens, & succo illius illita, a tineis sunt
 libera. 18 Per *cornua* intelligitur superior & inferior
 chartæ pars, per *frontem* vero, ipsa pagina. Antiqui
 scribebant in altera tantum paginarum facie ad extremum
 usque solum, in quo firmitudinis causa bacillum terere
 cedrinum, eburneum agglutinabant, cujus capita,
 superne & inferne eminentia, argento, aut ebore orna-
 tus ergo præmuniebant, quæ *cornua* dicebantur. Candi-
 da erant indicia fortunæ lætoris; sed atrata tristioris.
 19 Per felices libellos intelligit poemata; felicia sive læ-
 ta, non tristia, continentia. 20 Dicta ornamenta, sc.
 vaccinia, minium, cedrus &c. 21 Exilii mei statuf-
 que miserimi. 22 Qui facile teri potest; adhibeban-
 tur autem pumices ad poliendos libros. 23 Utraque
 chartæ planities, exterior & interior. 24 Lavigen-
 tur. 25 Incultus & impexus, ut illi, qui sunt hirsuti.
 26 Alii: Sparis. 27 Macularum. *Litura* alias

- De lacrymis factas sentiet esse meis.
 Vade, Liber, verbisque meis loca grata saluta. 15
 28 Contingam certe quo licet illa pede.
 Si quis, 29 ut in populo, nostri non immemor
 30 illic.
 Si quis qui, quid agam, forte requirat, erit;
 Vivere me 31 dices, 32 saluum tamen esse negabis.
 Id quoque, quod vivam, munus habere 33 Dei. 20
 Atque ita te 34 cautus quærenti 35 plura legendum,
 Ne, quæ non opus est, forte loquare, dabis.
 36 Protinus admonitus 37 repetet mea 38 crimi-
 na lector;
 39 Et peragar populi 40 publicus ore reus.
 Neu cave defendas, quamvis 41 mordebere distis. 25
 42 Causa patrocini non bona 43 pejor erit.
 Invenies 44 aliquem, qui me 45 suspiret ademp-
 ptum;
 46 Carmina 47 nec siccis perlegat ista genus:
 Et tacitus secum, ne quis 48 malus audiat, optet
 Sit mea 49 lenito Cæsare 50 pœna minor. 30

A 2

Nos

est, quæ superinducto atramento aliove liquore scri-
 pturam aliquam delet. 28 Hoc est, si Romam mihi
 adire non licet, accedam ad eam carmine meo. 29
 Ut in magna hominum copia aliquis non immemor
 esse solet. 30 Alii: *illo*, 31 Scilicet illi dices. 32 Sop-
 spitem. 33 Augusti Cæsaris. 34 Alii *tacitus*, sed mi-
 nus recte. 35 Innuat tres de arte amandi libros. Or-
 do est: Atque ita cautus quærenti plura, te legen-
 dum dabis: ne forte loquare ea quæ non est opus
 loqui. 36 Simulac te videbit, cogitabit de me. 37
 Recordabitur. 38 Alii: *mea carmina*, sc. libros ama-
 torios. Crimina vero Ovidii sunt, scripsisse amato-
 ria, & nescio quid vidisse. 39 Et non modo a Cæ-
 sare, sed ab omnibus condemnabor: nam *veum ageve*
 idem est ac *veum accufare*. 40 Ut qui in Rempubl.
 quid commiserim. 41 Calumnii valde afficeris. 42
 Mala causa. 43 Alii: *major*. 44 Eos ad quos scripsit
 de Ponto. 45 Doleat. 46 Mea tristia. 47 Mananti-
 bus lacrymis. 48 Invidus, & malevolus. 49 Placato
 Cæsare Augusto. 50 Exilium. Pro *minor* legunt alii

Nos quoque, 51 quisquis erit, 52 ne sit miser ille precamur,

Placatos 53 misero qui volet esse 54 Deos.

55 Quaeque volet, rata sint; ablataque Principis ira Sedibus in patris dei mihi posse mori.

56 Ut perages mandata, Liber, culpabere fontan; 34 Ingeniique minor laude ferere mei.

57 Iudicis officium est, ut 58 res, ita 59 tempora rerum 66

Quærere: 61 quæsto tempore tutus eris.

Carmina proveniunt animo 62 deducta sereno:

63 Nubila sunt 64 subitis tempora 65 nostra malis:

Carmina 66 secessum scribentis & 67 otia quærunt: 40

Me mare, me venti, me 68 fera jactat hiems.

69 Carminibus metus omnis abest: 70 ego perditus ensem

Hæsurum 71 jugulo jam puto jamque meo.

Hæc quoque, 72 quod facio, iudex mirabitur æquus;

Scriptaque cum venia qualiacumque leget. 45

73 Da

73 Da mihi Mæoniden, & tot circumspice 74 casus;

Ingenium tantis 75 excidet omne malis.

Denique 76 securus famæ, Liber, ire memento:

77 Nec tibi sit lecto displicuisse pudor. 50

78 Non ita se nobis præbet Fortuna secundam,

Ut tibi sit ratio laudis habenda tuæ.

79 Donec eram sospes, 80 tituli tangebam amore;

81 Quærendique mihi nominis ardor erat.

82 Carmina nunc si non studiumque, quod obfuit, odi, 55

Sit fati, ingenio sic fuga parva meo.

83 I tamen, i, pro me tu, cui licet, aspice Romam.

84 Di facerent, possem nunc meus esse liber,

85 Nec te, quod venias magnam peregrinus in 86 Urbem,

Ignotum populo posse venire puta. 65

87 Ut 88 titulo careas, 89 ipso noscere colore:

Disimulare velis te licet esse meum.

A 3 90 Clam

levis. 51 Dolens meas vices. 52 Ut sit felicior, ac ego. 53 Al. *miseris*. 54 Principes, Dei vices fulscentes. 55 Et fiant quæ pro me optat. 56 Excusat Poeta verius quos in exilio non possit meliores facere. 57 Dices esse minor ingenio meo. 58 Critici, de libris iudicaturi. 59 Causas, in quarum quæstione considerantur tempus, locus, modus, occasio. 60 Opportunitatem. 61 Perpendenti, te in exilio scriptum esse, excusaberis. 62 Hilaris animo composita. 63 Tristitia. 64 Inopinatis. 65 Tristitia, quibus versus hosce conficimus. 66 Solitudinem, loca solitaria. 67 Animum tranquillum & ab aliis laboribus abstractum. 68 Nam Ovidius erat in Scythia, multo frigori obnoxia: aut per hyemem intelligi asperam tempestatem in itinere, in quo librum scripsisse creditur. 69 Carmina a metu debent esse libera. 70 Singulis momentis a Scythia me interfectum iri metuo. 71 Interiori colli parti. 72 Al. *quæ*. Poeta vult dicere: æquus rerum æstimator meliores versus a me in præteritis non requirit, miraturus tam bonos hoc tem-

pore & statu a me fuisse scriptos. 73 Fac me Homero parem, qui Mæonides dictus a Mæonia Asiæ minosis provincia. 74 Circumstantias, sc. exilium, mare, procellas, mortificæ metum. 75 Deficiet. 76 Non curans laudem comparandum aut nomen. 77 Nec te pudeat, non omni lectori proba i. 78 Status noster tam non est felix, ut laudem aucuperis. 79 Dum non premebar exilio tam molesto. 80 Famæ, quæ titulus augeri solet, eram cupidus. 81 Comparandæ famæ cupido mihi erat. 82 Sufficiet, me non profus odisse carmina & studium, quæ mihi nocuere, & exilium atrolere. Per studium in primis intelligi vult Ovidius Artem amandi, ob quam eum Augustus in exilium misit. 83 Al. *I tamen*, & *pro me*. Vel *I nunc* & *pro me*. 84 Optat se verti posse in librum suum. 85 Nec existima, te disimulare posse me auctorem. 86 Romam, quæ admodum erat magna, & adhuc est. 87 Licet. 88 Ovidii, & Tristium, qui tamen non deerat, licet minio non esset notatus. 89 Habitu nimirum nigro & lugubri, nec non ver-

90 Clam tamen intrato; ne te mea 91 carmina
lætant.

92 Non sunt ut quondam plena favoris erant.
Si quis erit, qui te, quæ sis 93 meus, esse legendum 65.

Non putet, e 94 gremio reiciatque suos;
Inspice, dic, titulum, 95 non sum præceptor
Amoris.

Quas meruit, pœnas, 96 jam dedit illud opus.
Forſitan expectes, an in 97 alta Palatia miſſum
Scandere te jubeam, Cæſareamque domum, 70

Ignoscant 98 auguſta mihi loca, 99 Dique locorum.
Venit in hoc illa, 1 fulmen ab arce, 2 cæput.

Esse quidem memini 3 mitissima fedibus illis
Numina; sed timeo, qui nocere, 4 Deos.

Terretur 5 minimo pennæ fridore columba, 75
Unguibus, 6 accipiter, 7 faucia facta tuis:

Nec præcui a ſtabulis audeſ ſecedere, ſi qua
8 Excuffa eſt, 9 avidi dentibus agna lupi.

10 Vitaret cœlum Phaeton, ſi viveret; & quos
Optarat ſtultæ, 11 tangere nollet equos. 80

Me.

Me quoque, quæ ſenſi, fateor 12 Jovis arma
timere:

Me reor 13 infeſto, cum 14 tonat, igne peti,
15 Quicumque 16 Argolica de claſſe Capharea
ſiſtit.

Semper ab Euboicis 17 vela retorquet aquis.
Et 18 mea cymbæ, ſemel vaſta percuſſa procella, 85

19 Illum, quo læta eſt, horret adire locum.
Ergo, 20 care Liber, timida circumſpice mentes;

Et ſaus a 21 media ſit tibi plebe legi.
Dum petis infirmis nimium ſublimia pennis

22 Icarus, 23 Icaris nomina fecit aquis. 90
Difficile eſt tamen hic 24 remiſiſtaris, an aura

Dicere: conſilium 25 reſque locuſque dabunt.
Si poteris 26 vincto tradi; ſi cuncta videbis

27 Mitias; 28 ſi vires fregerit ira ſuas;
Si quis erit, qui te dubitantem & adire cimentem 95

29 Tradat, & 30 ante tamen pauca loquatur, adi.
31 Luce bona, 32 dominoque tuo felicior ipſe

Pervenias illuc; & 33 mala noſtra leves.
A 4. Nam-

ſibus, quibus conſcriptus eſt. 90 Occulto, quia civi-
tas nos odit. 91 Libri amorum. 92 Favor ille ſe-
quitur fortunam meam. 93 Ovidii amatoria conſcri-
bere ſoliti. 94 Manu ſua. 95 Non tracto artem amandi,
ut ſtatim mei tres. 96 Auctore in exilium miſ-
ſo. 97 Palatium erat unus e ſeptem Romæ monti-
bus, quod Auguſtus Cæſar inhabitabat. 98 Magnifi-
ca, ſancta, & religioſa Auguſti fedes. Auguſta di-
cuntur ab auctu, vel avium geſtu guſtave. 99 Apol-
lo Palatinus, Jupiter, Diana, Juno, Minerva, alii-
que Dei & Deæ, vel ipſe Auguſtus, qui vivens di-
vinos honores meruit. 1 Ira Cæſaris. 2 Me per Si-
necdochen, parte pro toto ſumpta. 3 Mitem, placabi-
lem & hoſtibus parentem Auguſtum. 4 Deum
Auguſtum, per Enallagen numeri pluralis pro ſin-
gulari. 5 Minimo avis cujuſdam volatu. 6 Aquila,
cujus ſpecies eſt accipiter. 7 Læſa, ſed erepta. 9 Agi-
tata & læſa. 9 Satiari neſcii. 10 Ne iterum mortis
ſubiret pericula. 11 Aſcendere nollet Solis patris eur-

rum, videlicet, Metam. 2. Fab. 1. 12. Auguſti iram.
13 Fulmine ſive ſupplicio. 14 Pœnas miatur. 15 Græci
qui ſemel apud monem Capharea tempeſtatem eva-
ſerunt, ſemper loca illa vitant. Nam Nauplius Pa-
lamedis Pater, ut filii necem ulciſceretur, elevata
facula ſignum dederat ex Capharæ Euboicæ promon-
torio, cum Græci naufragio laborarent; qui, ubi
credebant, ignes portum indicare tuſiſſimum, inter
aſperriſimos ſcopulos naufragium paſſi ſunt. 16 Græ-
cæ Argos enim Græciæ eſt metropolis. 17 Ne rur-
ſus naufragium patiar. 18 Mea fortuna cymbæ ſub-
merſioni proximæ ſimilis. 19 Per locum illum intel-
ligit Poeta Auguſtum Cæſarem. 20 Al. cave, ne
ſcil. illum adeas. 21 Mediocri. 22 Dædali filius, de
quo Metam. 8. Fab. 3. 23. Icario Mari. 24 Num
levius & patientius agas, an urgeas & iſtes? Velis
enim & remis naves procedant velocius, ſola aura
& velis tardius. 25 Circumſtantia. 26 Otioſo Au-
guſto. 27 Placata. 28 Si ira facta fuerit minor. 29
Scil. Auguſto. 30 Prius te Auguſto commendet. 31
Felicis die, 32 Me Ovidio. 33 Exilium meum facias

Namque ea vel nemo, vel qui mihi vulnere fecit;
 Solum 34 Achilleo tollere more potest. 100
 Tantum ne noceas, dum vis prodesse, videto.
 35 Nam spes est animi nostra timore minor.
 Quæque quiescebat, ne mota 36 reseruiat ira,
 Et poenæ tu sis 37 altera causa, cave.
 Cum tamen in nostrum fueris 38 penetrale re-
 ceptus, 100
 Contigerisque tuam 39 serinia 40 curva domum;
 Adspicies illic positos ex ordine 41 fratres,
 42 Quos studium cunctos evigilavit idem,
 43 Cetera turba palam 44 titulos ostender apertos;
 Et sua detesta nomina fronte geret. 110
 45 Tres procul 46 obscura latitantes parte videbis.
 Hi quoque, quod 47 nemo nescit, amare docent.
 48 Hos tu vel fugias, vel, si satis 49 oris habebis,
 50 Oedipodas facito Telegonisque voces.
 51 Deque tribus moneo, 52 si quæ tibi cura pa-
 rentis, 115

Ne

tolerabilius. 34 Ut quondam fecit Achilles, Telephum
 ad se hasta percussum eadem sanans: inde canit Ovidius
 lib. 1. de Remedio Amoris: *Vulnus Achilleo quæ quon-
 dam fecerat hosti, Vulnere auxilium Pelias hasta tulit.*
 35 Nam potius metuo malum aliquod, ac sperem Au-
 gustum placari posse. 36 Iterum seruiat, dum me demuo
 versus componere sentit. 37 Secunda. Prima erant libri
 de arte amandi conscripti. 38 Cubiculum, ædium mearum
 intima. 39 Arculas, ubi mea reperitur bibliotheca.
 40 Al. parva. 41 Libros a me tamquam patre com-
 muni elaboratos. 42 Quos eodem omnes studio, cura,
 & vigilia genui. 43 Reliqua librorum copia. 44 nomi-
 na fronti librorum inscripta. 45 Libros sc. de arte aman-
 di. 46 In intimo angulo. 47 Quilibet scit. 48 Nil
 habeas cum illis negotii. 49 Si te patienter audiant.
 Os Latinis sæpe significat audaciam & impudentiam.
 50 Similes Oedipodæ atque Telegoni, & sic parricidas.
 uterque enim, licet infans, patrem suum interfecit;
 & illi me auctorem ac parentem suum pepule-
 runt in exilium, quod mihi insar mortis, imo mor-
 te acerbior est. 51 De tribus sc. libris de arte aman-
 di. 52 Si patrem Ovidium curas, ejusque reditum

Ne 53 quemquam, 54 quamvis ipse docebit,
 amet.
 Sunt quoque 55 mutata ter quinque volumina
 forma,
 Nuper 56 ab exequiis carmina rapta meis:
 His mando dicas, 57 inter mutata referri.
 Fortunæ vultum corpora postea mea, 120
 Namque ea dissimilis subito est effecta priori:
 58 Flendaque nunc, 59 aliquo tempore lata
 fuit.
 Plura quidem 60 mandare tibi, si quaris, ha-
 bebam;
 Sed 61 vereor tardæ causa fuisse moræ.
 Quod 62 si, quæ subeant, tecum, Liber, omnia
 ferres; 125
 Sarcina laturus magna futurus eras.
 Longa via est: propera: nobis habitabitur 63 orbis
 Ultimis 64 a terra, terra remota mea.

A 5

ELE-

ex exilio euis. 53 Ex tribus istis libris amatoris. 54
 Licet amandi præcepta tradat. 55 Metamorphoseon, o-
 pus e quindecim libris constans. 56 A meo exilio, quo
 conseruatus Ovidius tanto operi postremam manum im-
 ponere non potuit. 57 Hoc est, me posse inter ceteras
 operis illius transformationes referri. 58 Tristis. 59 Olim.
 60 Mandanda. 61 Timeo, ne te detinuero. 62 Si om-
 nia, quæ incidunt, tecum portares, magnum onus fu-
 turus esse ei, qui te ferret. 63 Scythia, ultima imperii
 Romani pars. 64 A Sulmone patria, vel ab urbe Roma,
 vel a Ponto, quam alibi terram suam Ovidius vocat.

In exilium proficiscens Poeta, jubente Augusto, deprehensusque in medio mari, fluctibusque pene obrutus, deos precatur ut ipsi salutem ignorent, nec cum Casare ipsum funditus perdant; probatque multis exemplis, posse eos id facere. Describit deinde tempestatem: tum deos precatur, ut se incolumem ad Tomitas perducant.

- 1 **D**I 2. maris & cæli, (3. quid enim nisi vota supersunt?)
 Solvere 4. quassata parcite 5. membra raris.
 6. Neve, precor, magni subscribite Cæsaris iræ.
 Sæpe premente 7. Deo fert Deus alter opem.
 8. Muleiber 9. in Trojam: 10. pro Troja stabat Apollo:
 11. Æqua Venus 12. Teucris, Pallas 13. iniqua fuit.
 Oderat 14. Æneam 15. propior 16. Saturnia Turno;
 17. Ille tamen 18. Veneris numine tutus erat.
 19. Sæ-

1. Intelligit Neptunum, Glaucum, Phorcum, Palæmona, Tritones, quos fluctibus ipsum fere obruentibus, rogat, ut sibi parcent. 2. Quia utrumque turbatum erat. 3. Dum procella omnia vincit. 4. Tempestate concussa. 5. Partes. 6. Ne & vos me post Cæsarem persequamini. 7. Altero Deo. 8. Vulcanus, Deus ignis, a *mulcendo* ita vocatus, quia ignis omnia mulcet seu domat. 9. Contra. 10. Apollo favebat Trojæ, cujus erat conditor, & Paridis sagittam in Achillis eam corporis partem, quæ vulnerabilis esset, dirigebat. 11. Favens ob Paridis sententiam. 12. Trojanis. 13. Irata. 14. Trojanorum Ducem, Veneris & Anchisæ filium. 15. Magis propitia. 16. Juno, Saturni filia. 17. Sc. Æneas. 18. Matris

19. Sæpe ferox 20. cautum 21. patet Neptunus Ulysses:
 Eripuit 22. patruo sæpe Minerva suo.
 Et nobis aliquid, 23. quamvis distamus ab illis,
 Quid ve at irato numen 24. adesse 25. Deo?
 Verba miser frustra 26. non proficientia perdo:
 Ipsa 27. graves 28. spargunt 29. ora loquentis aquæ.
 30. Terribilisque Notus 31. jactat mea dicta, precesque,
 Ad quos 32. mittuntur, non finit ire Deos.
 Ergo idem venit, 33. ne causa lædar in una,
 34. Velaque nescio quo, 35. vota que nostra ferunt?
 Me miserum, quanti 36. montes volvuntur aquarum!
 Jam jam tacturos 37. sidera summa putes.
 Quanta 38. diducto 39. subsidunt æquoque valles!
 Jam jam tacturas 40. Tartara nigra putes.
 Quocumque 41. adspicias, 42. nihil est nisi 43. pontus, & 44. aer;

suæ præsidio, 19. Neptunus iratus, quod Ulysses primo Palamedem, nepotem infontem perdidisset, deinde etiam Polyphemum, filium, occæcasset; decem annos per mare illum est persecutus; cui semper adfuit Minerva seu prudentia, qua comite, omnia adversa superavit. 20. Callidum. 21. Vita Ulysses privare studuit. 22. Neptuno Jovis fratri, cujus filia Pallas erat. 23. Licet herobis istis minime sim comparandus. 24. Auxiliari. 25. Augusto Cæsare. 26. Quia tempestat haud cessat. 27. Inimicæ. 28. Conspargunt. 29. Præcantia. 30. Ventus fœvissimus. 31. Abripit. 32. Diriguntur. 33. Ut præter exilium & aliis modis affligat. 34. Navem. 35. Preces. 36. Fluctus instar montium per Hyperbolen. 37. Cœlum per Metonymiam. 38. Hiatus inter fluctus diducti. 39. Magis magisque profunda apparent aquarum valles. 40. Infimum fundum, quia Tartara omnium sunt ima. 41. Al. *Adspicio*. 42. Nulla terra. 43. Mare, alias *Pontus*: propie id denotat mare, quod a palude Mæotidis usque in Tenedum est extensum. 44. Al. *æther*.

Fluctibus 45 hic tumidus, nubibus 46 ille mi-
nax.
Inter 47 utrunque fremunt 48 immani 49 tur-
bine venti.
Nescit 50 cui domino pareat unda maris.
Nam modo 51 purpureo 52 vires capit Eurus.
53 ab ortu:
Nunc 54 Zephyrus 55 sero vespere missus adest.
Nunc 56 gelidus 57 sicca 58 Boreas 59 baccha-
tur ab Arcto:
Nunc Notus 60 adversa 61 praelia fronte gerit.
62 Rector in incerto est: nec 63 quid fugiat ve-
petave,
Invenit: 64 ambiguis 65 ars stupet ipsa malis.
Scilicet occidimus, nec spes nisi vana salutis.
Dumque loquor, vultus obruit unda meos.
Opprimer 66 hanc animam fluctus: frustra que
precanti
Ore 67 necaturas accipiemus aquas.
68 At pia nil aliud quam me dolet exule conjux:
69 Hoc unum nostri scitque genitque mali.
Nescit in immenso hactari corpora Ponto:

Ne-

45. Pontus attollitur fluctibus. 46. Aer nubibus inductis
minatur pluviam & tempestatem. 47. Pontum se. & æ-
rem. 48. Maximo strepitu. 49. Al. *murmure*. 50. Cui
vento, quia Eurus ab ortu luctatur cum Zephyro ab oc-
casu, & Boreas a septentrione cum Austro a meridie.
51. Ob auroræ colorem purpureum. 52. Violentius flat.
53. Ab oriente sole. 54. Latine Favonius dictus. 55. Ab
occidente sole. 56. Gelidus. 57. A sicco septentrione.
58. Aquilo alias dictus a vehementissimo volatu instar
aquilæ. 59. Furit, sicut Bacchæ agunt. 60. E regione:
est enim Notus Boreæ oppositus, siquidem a meridie
flat. 61. Contendit cum eo de imperio. 62. Gubernator
navis. 63. Quem ventum vitet, aut ad quem locum cur-
sum dirigat. 64. Ventis illis sibi contrariantibus: red-
dunt enim gubernatorem navis dubium, quid agendum.
65. Navigandi peritiam. 66. Meam vitam. 67. Mortife-
ras. 68. Dolet pia mea uxor, quod in exilium mit-
tor. 69. Scit tantum exilium meum, non tempesta-

Nescit agi ventis: nescit 70 adest: necem. 49
Di bene, quod non sum mecum 71 conscendere
passus:
72 Ne mihi mors misero bis patiendæ foret!
73 At nunc, ut peream, quoniam caret illa periculo;
Dimidia certe parte superstes ero.
Hei mihi, 74 quam celeri micuerunt nubila flamma! 49
75 Quantum ab ætherio personat 76 axe fragor!
Nec levius laterum tabulæ feriuntur ab undis,
Quam 77 grave balistæ incensæ pulsat ænus.
Qui venit hic fluctus, fluctus supereminet omnes:
78 Posterior nono est, undecimoque prior: 59
Nec lethum timeo: 29 genus est miserabile lethi.
Demite naufragium; mors mihi munus erit.
80. Est aliquid, fatore suo ferrove 81 cadentem
In solita 82 moriens ponere corpus humo:
83 Est mandata suis aliquid sperare sepulcra, 59
Et non aquareis piscibus esse cibum.

Fin-

tem, qua jactor. 70 Me morti esse proximum. 71
Navem, ut ipsa volebat. 72 Ne & ipsa mecum mo-
riatur. 73. Sed licet naufragio peream, videbor ta-
men mihi vivere, si uxor mea, dimidia pars mei,
sit incolumis. 74. Quam celeriter coruscavit, quod
fit cum status aut vapor longiore tractu nititur: cum
vero in nube luctatur, tonitrua eduntur; cum erum-
pit ardens, fulmina. 75. Quantum tonitru. 76. Toto
coelo per Synecdochen partis pro toto. 77. Gravita
pondera & saxa, quæ vibrantur balistis. Est autem
balista tormentum, quo veteres in jacendis faxis ma-
joribus & minoribus, dum oppida oppugnabant, ute-
bantur. 78. Fluctum intelligit, quem Poetæ *decimum*.
sive *decumanum* vocitant, qui maximus esse solet.
Veteribus enim maxima audiebant *decumana*. 79. Gra-
ve est, docente Homero, naufragio perire: quia
anima est ignea, & extingui videtur in aqua, ele-
mento contrario; vel quia sic pereuntes piscibus esca
fiunt, nec tumulo mandantur. 80. Est alicujus mo-
menti, nec tantopere dolendum, si quis morte sua
vel naturali obeat, & gladio in bello occidi, dum-
modo in natali solo apud suos, non in aqua, cada-
ver ponatur. 81. Hominem. 82. Morientis hominis.
83. Al. *Et mandata suis aliqua & sperare sepulcrum.*

Fingite dignum 84 tali nece : 85 non ego solus
 Hic vehor : 86 immeritos cur mea poena trahit?
 Proh 87 Superi , 88 viridifque Dei, quibus æquo-
 ra curæ?
 89 Utraque jam vestras sinitur turba 90 minas. 6e
 Quamque dedit vitam mitissima Cæsaris ira,
 Hanc sinitur infelix in 91 loca 92 iustiferam.
 Si quam commouit poenam me pendere vultis:
 93 Culpa mea est ipso iudice morte minor.
 Mittere me 94 Scythias si jam voluisset ad undas 65:
 Cæsar; 95 in hoc vestra non egnisset ope.
 Est illi nostri 96 non invidiosa 97 ciuoris
 Copia; 98 quodque dedit, cum volet, ipse 99
 feret.
 Vos modo, quos certe nullo puto crimine læsos,
 1 Contenti nostris, Di, precor; este malis. 70
 Nec tamen, 2 ut cuncti miserum seruare velitis,
 Quod perire, saluum jam caput esse potest.
 3 Ut mare confidat, ventisque 4 ferentibus utar;
 5 Ut mihi parcatis; num minus exul ero?
 6 Non ego diuitias auidus sine fine parandi. 75:
 Latum

84 Naufragio mori. 85 Parcendum est reliquis, eadem mecum navi vestis. 86 Cur infantes meos comites eadem poena tangit. 87 Celestes, ventis imperantes. 88 Dii maris viridis. 89 Et celi & maris Dii. 90 Minæ celestium sunt tonitrua & fulmina, marinorum autem venti & fluctus. 91 Scythiam. 92 Al. missa. 93 Crimen, ut ipse Augustus censet, mortem non meretur. 94 Ad inferos, locum eorum, qui intereunt. 95 Jam Romæ erant gladii & carnifices, ipse habet vsque vitæ & necis. 96 Si me interficiat, non concitabit sibi ob crimina mea inuidiam; vel non invidet ille mihi vitam. 97 Mortis meæ potestas, quæ penes Cæsarem est. 98 Vitam, quam mihi concessit Augustus. 99 Auferet. 1 Nil addite malis ab Augusto mihi illatis. 2 Licet vos cuncti me in tutum locum perducere, mihiq; salutem afferre velitis. 3 Quamvis mare placidum fiat. 4 Secundis & portantibus me in Scythiam. 5 Quamvis faciatis, ne naufragio peream, tamen manebō exul. 6 Non ad lucra, curiositatem, aut voluptates, sed

Latum 7 mutandis mercibus æquor 8 aro:
 9 Nec peto, quas quondam petii studiosus 10
 Athenas:
 11 Oppida non Asiæ, non loca visa prius.
 Non ur, 12 Alexandri clarum delatus in urbem;
 13 Delicias videam, Nile 14 iocose, tuas. 80
 15 Quod faciles opto ventos. (16 quis credere
 possit?)
 17 Sarmatis est tellus, quam mea vota petunt.
 18 Obligor, ut 19 tangam 20 lævi 21 fera lit-
 tora Ponti;
 Quodque sita patria tam fuga tarda, queror.
 Nescio quo videam positos ut in orbe 22 Tomitas, 85
 23 Exi-

ad exilium, quo mittor, placidum volo mare. 7 Ut mercatorum instar merces meas mutem. 8 Navigo. 9 Nec Athenas eo studiorum causa. 10 Græciæ civitatem, eruditorum alumnam. 11 Nec peto Asiam, oppida ejus videndi ergo. 12 Intelligit Alexandriam, quam in Ægypto conditam de nomine suo appellavit Alexander Magnus. Hæc luxurii, ludis, jocis, vitæque molli & voluptuosæ admodum erat dedita, inque ea nimia parentum erga liberos florebat indulgentia. 13 Jocos tuos. 14 Nilum Poeta ideo vocat iocofum, quia Canopi erat Serapidis templum, ab Alexandria 20. stadiis distans, quo ingens ex Alexandria turba per fossam ad solemniam descendebat. Nam die ac nocte eadem plena erat naviculis virorum & mulierum impudenter canentium & cum omni dissolutione saltantium; vel ob copiam cum aliarum rerum, tum variorum animalium, hincque ipsarum deliciarum; vel quia tota Ægyptus in deliciis versari solebat. 15 Al. Quod facile est opto ventos. 16 Fidem fere sperat, optare aliquem ventos, quibus feratur in terram asperam, ut ibi misere vivat. 17 Sarmatia, regio, cujus pars in Europa, pars vero in Asia sita est. 18 Iustum est. 19 Inhabilem. 20 Læva parte maris Pontici. Cum enim Poeta mare Ponticum ingrederetur, a læva erat Tomos, quo tendebat. 21 Ob seias gentes ibi habitantes. 22 Ut vivam per reliquum vitæ meæ tempus inter Tomitas. Tomos urbs erat in Getico littore, ita dicta,

- 23 Exilem facio per mea vota viam.
 24 Seu me diligitis, tantos compescite luctus;
 25 Pronaque sint nostræ numina vestra rati:
 Seu 26 magis odistis, 27 iustæ me advertite terræ.
 28 Supplicii pars est in regione mei. 90
 Ferte (quid hic facio?) rapidi mea carbasa venti.
 29 Aufonos fides? 30 cur mea vela vident?
 Noluic 31 hoc Cæsar: quid, quem 32 fugatille,
 33 tenetis?
 34 Adspiciat vultus Pontica terra meos,
 35 Et jubet, 36 & merui, nec, quæ damnaverit ille 95
 Crimina defendi fasve piuvne puto.
 Si tamen 37 acta Deos nunquam mortalia 38 sal-
 lunt;
 39 A culpa facinus scitis abesse mea.
 Immo ita, vos scitis, si me meus abstulit 40 error,
 41 Stultaque mens nobis, non 42 scelerata fuit; 100
 43 Quamlibet e minimis; domui si favimus illi;
 44 Si satis Augusti publica iussa 45 mihi;
 46 Hoc Duce si 47 dixi felicia sæcula; 48 proque
 Cæsa.

quoniam ibi Medea fratrem suum trucidarat. 23 Bre-
 vium & compendiosam. Al. Exilii. 24 Al. Si. 25
 Propitia. 26 Ac Augustus. 27 Deferre me in Scy-
 thiam. 28 Non opus est naufragio, satis erit sup-
 plicii, si in Sarmatia ab Augusto mihi concessa mor-
 riar. 29 Italiæ fines cuius partem Aufonos inhabitab-
 ant. 30 Cur e navi velifica Italiam prospicio. 31
 Ut circa Italiam hærerem. 32 Relegat. 33 Detine-
 tis. 34 Per Hypallagen sonare debet: Aspiciat vul-
 tus meus terram Ponto consuem. 35 Et vult me
 abire in exilium. 36 Agnoscat culpam. 37 Facta
 mortalium. 38 Latent. 39 A meo scelere. 40 Poe-
 ta vocat peccatum suum imprudentiam, non scelus.
 Putant nonnulli, Augustum ideo relegasse. Ovidium,
 quia hic imprudens illum viderit cum filia Julia
 incestum committere. 41 Improvida. 42 Improb-
 a. 43 Licet fuerim e minimis, familia Cæsaris Augu-
 sti favens. Al. Quod licet. 44 Si Augusti, me re-
 legantis, iussis perinde ac publicis parui. 45 Al. tu-
 li. 46 Si ipsa tempora sub hoc Cæsare peracta dixi
 felicia. 47 Al. duxi. 48 Cæsare, inque eius salutem.

- Cæsare thura pius 49 Cæsaribusque dedi;
 50 Si fuit hic animus nobis; ita parcite, Divi. 105
 51 Sin minus; alta cadens obruat unda caput.
 Fallor? an incipiunt 52 gravidæ vanescere nubes,
 Vistaque mutati 53 frangitur ira maris?
 Non 54 casus, sed vos sub conditione vocati, 75
 55 Fallere quos non est, hanc mihi fertis opem.

49 Intelligit Tiberium ejusque filios, Germanicum &
 Drusum. 50 Si ea nobis fuit mens in Augustum, ut ipsi
 faveremus. 51 Si non, sc. fuit ea nobis mens in Au-
 gustum. 52 Minantes tempestatem. 53 Repellitur. 54
 Al. casu. Sensus est: Tempestat hæc languescit non for-
 tuito, sed ad preces meas. 55 Quos non possum fallere.

ELEGIA III.

ARGUMENTUM.

Miserabilem exponit Poeta consternationem illam, qua affectus est, postquam Cæsar eum iussit in exilium abire; declarat etiam, quid ea nocte egerit, qua fuit ipsi in urbe ultima. Miserabilis deinde uxoris & domesticorum lacrymas describit. Denique dicit, se cœpisse navigare, & in Ionio mari severissimam tempestatem coortam esse, qua territi etiam nauta salutem desperaverint.

CUM 1 subit illius tristissima noctis 2 imago;
 Quæ mihi 3 supremum tempus in 4 Urbe fuit;
 Cum 5 repeto noctem, qua 6 tot mihi cara re-
 liqui;

Labitur ex oculis nunc quoque 7 gutta meis.
 Jam

1 In mentem venit. 2 Recordatio. 3 Novissimum seu ultimum. 4 Roma. 5 Recordor. 6 Patriam urbem, domum, uxorem, amicos &c. 7 Lacrymæ.

Jam prope 8 lux aderat, qua me discordere Cæsar 5
Finibus 9 extremæ jussit rat Auontæ.

Nec 10 mens, nec 11 spatium fuerat 12 satis
apta 13 paranti.

14 Torpuerant longa pectora nostra mora.
Non mihi seruerim, comitis non cura legendi,
Non apræ profugo vestis opusve fuit. 10

Non aliter stupui, quam qui 15 Jovis igni-
bus ictus.

Vivit, & est vitæ nescius ipse suæ.

Ut tamen hæc 16 animo nubem dolor ipse 17
removit,

18 Et tandem sensus convalescere meis;

Alioquor extremum necesse obiturus amicos, 15
Qui modo de multis 19 unus & alter erant:

Uxor amans flentem flens acrius ipsa 29 tenebat:
21 Imbre per 22 indignas usque cadente genas.

Nata procul 23 Libycis aberrat diversa suboris, 24
25 Nec poterat 26 fati certior esse mei. 20

Quotumque adpiceres, luctus gemitusque 27 fo-
nabant.

28 Forma que non taciti funeris intus erat.

Femi-

8 Dies. 9 Ultimæ Italia. 10 Quæ turbata malis, quod
ageret, nesciebat. 11 Tempus. 12 Mihi necessaria.
13 Al. *parandi*. 14 Sentu cavebant, at onitus. 15
Confusus Fulmine tactus, & an vivat, nescit. 16 Co-
sternationem, qua animus quasi obnubilatur. 17 Dis-
cessit. 18 Ubi me collegi, animusque rediit. 19
Pauci, cum multi fuissent. Inter eos vero, qui in
amicitiæ officio perseverant, Carum, Celsum & Ma-
ximum enumerat Eleg. 5. Lib. 3. 20 Me flentem
amplectebatur. 21 Lacrymis copiosissimi imbris in-
stat per genas defluentibus. 22 Quia uxor non erat
flera, ut sic se maceraret Lacrymis. 23 Filia Pe-
rilla, maritum suum in Africam secuta. 24 In Li-
bya, Africa regione. 25 Ob magnam loci distan-
tiam. 26 Exilii facti mihi immitti. 27 Exaudiebantur.
28 Et erat in domo mea species quadam fune-
ris, circa quod non taciti, sed magni gemitus dan-

Femina, virque, meo pueri quoque 29 funere
mœrent:

Inque domo lacrymas angulus omnis habet.
Si licet exemplis in parvo grandibus uti: 25

30 Hæc facies Trojæ, cum caperetur, erat.
31 Jamque quiescebant voces hominumque ea-
numque:

32 Lunaque 33 nocturnos 34 alta regebat equos.
35 Hanc ego 36 suspiciens, & 37 ab hac 38 Ca-
pitolia cernens,

39 Quæ nostro 40 frustra 41 juncta fuere 42
Lari: 30

43 Numina 44 vicinis habitantia sedibus, inquam,
Jamque oculis nunquam templa videnda meis,
Dique relinquendi, 45 quos Urbs habet 46 al-
ta 47 Quirinis.

48 Este.

tur. 29 Exilio, quod funeri est simile. 30 Tantus
erat in domo mea luctus, quantus Trojæ, cum urbs
ea esset capta. 31 Est descriptio noctis ubi omnia si-
lent. 32 Luna fulgebat. 33 Noctu currentes. 34 Su-
pra Horizontem elevata. 35 Scilicet Lunam, 36 Sur-
sum aspiciens. 37 Al. *adhuc* item *ad hæc* i. e. in su-
per. Ab hac autem, denotat, post hanc, scilicet aspe-
ctam. 38 Collem Capitolinum, inde sic dictum,
quoniam in eo, cum fundamenta ædis Jovis fode-
rentur, *caput* humanum repertum fuerat. 39 Scilicet
Capitolia. 40 Quia nobis non profuerunt, cum præ-
sentia numinum eadem inhabitantium vicinos suos
tuere debuissent. 41 Contigua. 42 Nostræ domui.
Lares aias sunt Di domestici, qui credebantur do-
mos custodire, ideoque domi colebantur, & illis
focus erat sacer. Sumuntur autem pro ædibus ipsis.
Ab illis nomen habuit *Lararium*, hoc est, sacra-
rium domesticum in quo Lares adorabantur. 43 Jo-
vem Capitolinum, Junonem, Minervam & ceteros
designat, qui in Capitolio colebantur, 44 Templis
ædibus vicinis. 45 Omnes, quos Roma colit. 46
Roma quæ in septem collibus seu montibus erat po-
sita. 47 Romuli, a quo erit condita. Dicebatur
autem Romulus *Quirinus*, quia hastam ferre sole-

48 Este salutari tempus in omne mihi.
 Et 49 quamquam sero 50 clypeum post vulnera
 sumo; 51
 Attamen hanc 51 odiis exonerate 52 fugam:
 53 Cœlestique viro, qui me deceperit 54 error,
 Dicite, pro 55 culpa ne scelus esse putet.
 Ut, quod vos 56 scitis, pœnæ quoque sentiat
 57 auctor,
 58 Placato possum non miser esse Deo. 40
 Hac prece adoravi Superos ego: 59 pluribus uxor;
 60 Singultu medios præpediente sonos.
 Illa etiam ante 61 Lares 62 passis prostrata capillis
 Contigit 63 extinctos ore tremante facos:
 Multaque in 64 adversos 65 effudit verba Penates, 45
 Pro 66 deplorato 67 non valitura viro.
 Jamque moræ spacium nox 68 præcipitata negabat;
 69 Verbaque 70 ab axe suo 71 Sarrhæsis 72 Ar-
 eos erat.
 Quid facerem? Blando patriæ retinebar amore;
 Ultima sed 73 iustæ nox erat illa fugæ. 50

Ah

bat, & ab ipso Romani appellati sunt *Quirites*. 48
 Valere in æternum. 49 Licet sero nimis sapiam, &
 ante vulnera seu damnationem meam ad vos con-
 fugere debuissim, ut me ab exilio conservaretis.
 50 Præsidium ac tutelam Deorum intelligit. 51 Ef-
 ficite, ut post discessum meum ab Augusti & alio-
 rum odio sim liber. 52 Exilium. 53 Augusto, qui
 vivus & mortuus divinos honores meruit. 54 Qua-
 lis imprudentia. 55 Errore. 56 De me. 57 Augu-
 stus, qui me in exilium misit. 58 Augusto reconci-
 liato possum revocari. 59 Precibus. 60 Lacrymis me-
 dia & imperfecta verba implentibus. 61 Deos dome-
 sticos. 62 Sparsis, more precantium, circa caput.
 63 Jam non ardentia altaria. 64 Al. *adversos*, 65
 Quoniam nil profecit, adversis & adversis Penatibus
 seu Diis domesticis. 66 Cujus causa deplorata, seu
 ralis erat, cui nulla medicina maderi posset. 67 Fru-
 stranea. 68 Auroræ vicina: est enim nota imminen-
 tis diluculi. 69 Auroram designat, qua plaustrum
 cœlestis in orientem vertitur. 70 Ab ejus rotis. 71
 Arcadia, ab oppido appellata, fuit enim Calisto fi-
 lia Lycaonis regis Arcadiæ. 72 Uræ major. 73 Die-

Ah quoties aliquo dixi properante, Quid 74 urges?
 Vel 75 quo festines ire, vel 76 unde, vide.
 Ah quoties certam me sum meritum habere
 Horam, propositæ quæ foret apta 77 viæ;
 78 Ter limen tetigi, ter sum revocatus: & ipse 55
 79 Indulgens animo pes mihi tardus erat.
 Sæpe, 80 Vale dicto, rursus sum multa locutus,
 Et quasi discedens oscula 81 summa dedi.
 Sæpe eadem mandata dedi: 82 meque ipse festelli,
 Respiciens oculis 83 pignora cara meis. 60
 84 Denique, Quid propero? 85 Scythia est quo
 mittimur, inquam:
 86 Roma relinquenda est: 87 utraque 88 iusta
 mora est.
 Uxor in æternum 89 vivo mihi viva negatur:
 Et 90 domus, & fidæ 91 dulcissima membra domus.
 Quosque ego 92 fraterno dilexi more sodales, 65
 O mihi 93 Thesea pectora juncta fide!

Dum

bus scilicet elapsis, intra quos urbe & Italia iussus eram
 excedere: relegatis enim, dies excedendi a præsidibus
 urbium & provinciarum statui solebat. 74 Festinas. 75
 In orbem extremum. 76 A patria, a loco jucundissimo
 in terrarum; hinc neutra de causa festinandum. 77
 Itineri. 78 Ter discessi, terque retrocessi. Tam infelix
 omen putabant veteres limen offendere, cum domum
 ingrederentur, domove egrederentur, ut id, quod tunc
 facere in animo habebant, feliciter sibi succedere non
 posse crederent. 79 Pes notens discedere ut mihi pa-
 reret, erat ad abundantum lentus. 80 Amicis meis. 81
 Ex ultima. 82 Quia oblitus eram, me sæpius idem
 meis mandasse. 83 Uxorem omnisque amicos. 84
 Scil. dixi. 85 Hodie Moscovia & Tartaria dicta. 86
 Mundi domina. 87 Ne Romam relinquam, Scythiam-
 que petam. 88 Dum Roma nil melius, Scythia nil
 pejus. Vid. Eleg. 5. Lib. 1. de Pont. 89 Quod alias
 non nisi post mortem accidit. 90 Familia. 91 Ami-
 ci, domestici, servi, nec non divitiæ, quæ omnia
 domus sunt membra. 92 Ac si mei fuissent fratres -
 93 Amore fido qualis fuit Thesei in Pirithoon, qui

Dum licet ⁹⁴ amplectar, numquam fortasse licebit
 Amplius: ⁹⁵ in lucro, quæ datur hora, mihi est.
 Nec mora: sermonis verb. ⁹⁶ imperfecta relinquo,
 Complectens animo ⁹⁷ proxima quæque meo. ⁷⁰
 Dum loquor, & flemus; cælo nitidissimus alto,
 Stella ⁹⁸ gravis nobis, ⁹⁹ Lucifer ortus erat.
 1 Dividor haud aliter quam si aëa membra re-
 linquam;
 Et ² pars abrumpi corpore visa suo est.
 (Sic ³ Priamus doluit, tunc cum in ⁴ contra-
 ria ⁵ versus ⁷⁵
 6 Ultiores habuit proditionis ⁷ equus.)
 8 Tum vero exoritur clamor gemitusque meo-
 rum;
 Et feriunt ⁹ mœstæ pectora nuda manus.
 Tum vero conjux humeris abeuntis inhærens
 Miscuit hæc lacrymis tristia dicta suis: ⁸⁰
 Non potes ¹⁰ avelli: simul ah, simul ibimus,
 inquit.
 Te sequar, & conjux exulis exul ero.
 11 Et mihi facta via est; & me capit ¹² ultima
 tellus.

Accedam ¹³ profugæ sarcina parva rati.

Te

cum illo adibat inferos. ⁹⁴ Vos. ⁹⁵ Tempus illud
 lucror, quo sum vobiscum. ⁹⁶ Nondum ad finem
 perducta. ⁹⁷ Carissima. ⁹⁸ Molestia, quia eo die in
 exilium abeundum. ⁹⁹ Lucem ferens, & *Phosphorus*
 dictus. cum solem antecedit: *Hesperus* autem, cum
 eum sequitur. ¹ Sejungor a meis. ² Membrum re-
 secari. ³ Trojanorum ultimus Rex, Laomedontis
 filius. ⁴ In noxiam tententiam raptum: quia Sinoni
 crediderat, equo in urbem tracto, omnia Trojæ
 prospera eventura; sed contrarium contigit, dum
 Troja eo capta est. ⁵ *Al. versus.* ⁶ Equus ligneus,
 Trojanos Græcis prodens, in se continebat Græcos
 ulturos Paridem, qui Helenam proditione rapuerat.
⁷ *Al. equos.* ⁸ Cum discederem. ⁹ A persona mæ-
 sta ita dictæ per metonymiam. ¹⁰ A me separari.
¹¹ Ego eandem tecum viam terra & mari possum
 ingredi. ¹² Scythica & Septemtrionalis regio. ¹³

Te jubet e patria discedere ¹⁴ Cæsaris ira
 Me ¹⁵ pietas: pietas hæc mihi ¹⁶ Cæsaris erit.
 17 Talis tentabar: ¹⁸ sic & tentaverat ante:
 19 Vixque dedit istis utilitate manus.
 20 Egredior (21 sive illud erat sine funere ²²
 ferri)
 23 Squallidus immixtis ²⁴ hirta per ora comis. ⁹⁰
 Illa dolore mihi ²⁵ tenebris narratur abortis
 26 Semianimis media procubuisse domo
 27 Urque resurrexit, ²⁸ foetatis pulvere turpi
 Crinibus, & ²⁹ gelida membra levavit humo;
 Se modo, ³⁰ desertos nolo complorasse penates: ⁹⁵
 Nomen & erepti sæpe vocasse viri:
 Nec genuisse minus, quam si ³¹ natæve meumve
 Vidisset ³² structus corpus habere ³³ rogos:
 Et voluisse mori; moriendo ³⁴ ponere sensus:
 35 Respexit que tamen non posuisse mei. ¹⁰⁰
 Vivat, ³⁶ & absentem, ³⁷ quoniam sic facta tu-
 lerunt;

Vivat

Quæ te profugum vehet, per methonymiam. ¹⁴
 Augustus iratus, iterum per methonymiam. ¹⁵ Amor
 in te meus, non Cæsaris mandatum. ¹⁶ Cæsaris imper-
 ium, ut tecum in exilium abeam. ¹⁷ Mecum
 abire. ¹⁸ Quod & ante fecerat. ¹⁹ Argere se vinci est
 passa, ut remaneret, offensa ipsius & mea utilitate.
²⁰ Domo. ²¹ Sive efferebar potius vivus citra mor-
 tem & funus. ²² Efferrî, scilicet ad sepulturam. ²³
 Incomptus tristis instar. ²⁴ Per faciem barbaram:
 in lectu enim veteres nec capillum, nec barbam
 tondebant. ²⁵ Cum vesperaret. ²⁶ Semimortua,
 animi deliquium passa. ²⁷ Et postquam. ²⁸ Detur-
 patis, quod signum erat tristitiæ maximæ. ²⁹ Frigi-
 da terra, non e. toro. ³⁰ Dicitur ea deflevisse do-
 mum viro desertam. ³¹ Filia Perilla. ³² Lignis ad
 comburendum esse impositum: corpora enim mor-
 tuorum solebant cremari. ³³ Rogus est frues li-
 gnorum ad cremanda cadavera facta. ³⁴ Ne senti-
 ret dolores e meo exilio ortos. ³⁵ Si mecum confe-
 ratur. ³⁶ Et mihi absentem semper auxilietur, res nec-
 cessarias submittendo, vel pro me supplicando. ³⁷

Vivat, & auxilio sublevet usque suo.
 58 Tingitur Oceano 39 custos Erymanthidos Urfæ;
 Equoreasque suo sidere 40 turbat aquas:
 Nos tamen 41 Jonium non nostra findimus æquor 105
 Sponte; sed audaces cogimur esse 42 metu.
 Me miserum, quantis 43 increscunt æquora ventis;
 Erutaque ex imis fervet arena vadis!
 Monte nec inferior 44 proræ puppique recurvæ
 Infilis, & 45 pictos verberat unda Deos. 110
 46 Pineæ texta sonans; pulsi 47 stridore 48 ru-
 dentes:
 49 Aggenit & nostris ipsa 50 carina malis.
 Navita confessus 51 gelido pallore timorem,
 Jam 52 sequitur 53 victam, non regit arte,
 ratem.
 54 Utque parum validus 55 non proficiencia 56
 victor
 Cervicis 57 rigidæ frena remittit equo: 115
 Sic

Ut exilio ab ea sim separatus. 38 Occidit vel occide-
 bat. 39 Arctophylax custos Calistonis Arcadiæ in urfam
 mutata. Dicitur autem illa *Erymanthis* ab Erymantho,
 Arcadiæ monte. Et Arctophylaxis occasus accidit 111.
 Nonas Martii. Vid. Fast. III. 40 Arctophylax enim or-
 tu & occasu suo gravissimas tempestates ciet. 41 Jonium
 mare est pars maris Mediterranei inter Cretam & Sici-
 liam. 42 Cæsaris, qui navigationis nostræ est auctor.
 43 Augentur, Al. *nigrescunt*. 44 Proræ est anterior nav-
 is pars, puppis autem posterior. 45 In puppi, quæ
 erat velut quoddam sacrarium, in quo apparebant ima-
 gines aut statuas Deorum navis tutelarium. 46 Tabulæ
 e pinu, quibus compacta erat navis; vel navis e
 trabibus pineis facta. Veteres dicebant *texere naves*, &
 locus, ubi naves fabricantur, audiebant *texerivum*. 47
 Strepitu. 48 Funes nautici majores. 49 Quasi simul
 gemit mei gratia. 50 Navis per synecdochen partis
 pro toto: quia carina alias non nisi infima nav-
 is pars est. 51 Qui homines frigidos reddit,
 & sic est methonymia. 52 Quo venti volunt.
 53 Al. *victus*. 54 Qui vela regere non potest. 55
 Equum non regentia. 56 Al. *rektor*. 57 Regi nesciæ.

Sic non quo voluit, sed quo rapit impetus undæ;
 58 Aurigam video vela dedisse rati.
 Quod nisi 59 mutatas emisserit 60 Æolus auras,
 In 61 loca jam nobis non adeunda ferar. 120
 Nam procul, 62 Illyricis 63 læva de parte relictis,
 64 Interdicta mihi cernitur Italia.
 Desinat in vetitas, quæso, 65 contendere terras;
 Et mecum magno pareat 66 aura 67 Deo.
 Dum loquor, & cupio pariter timeoque 68 re-
 velli,
 Increpuit quantis viribus unda latis! 125
 Parcite, cærulei vos parcite 69 numina ponti;
 70 Infestumque mihi sit satis esse, 71 Jovem.
 Vos animam sæve fessam 72 subducite morti.
 73 Si modo, qui periit, non periisse potest. 130

B

ELE-

58 Nautam. 59 Priores ventos mutatos. 60 Ventu-
 rum Rex, filius Jovis & Sergestæ, Hippotæ Trojani
 filia, a quo *Hippotadet* est dictus. 61 In Italiam,
 quam adire Ovidio erat prohibitum. 62 Populis regio-
 nis Illyriæ, hodie *Slavonia* dicta. 63 Hæc regio navi-
 ganti Ovidio erat læva. 64 Prohibita. 65 Me dedu-
 cere. 66 Ventus. 67 Augusto, non in Italiam me re-
 verti, sed in Scythiam proficisci volenti. 68 Ab Italia
 Al. *repelli*. 69 Dii marini. 70 Iratum. 71 Augu-
 stum. 72 Eripite. 73 Si modo ego tamquam mor-
 tuus, relegatus ad Scythas, perditus servari queo.

TRISTIUM
ELEGIA IV.

ARGUMENTUM.

Amici fidem laudat Poeta, quod etiam in adversis rebus eum nunquam deseruerit; quam rem raros admodum ex tam multis sibi praestitisse fatetur: simul eum adhortatur ut in pristino amore persistat, nec Augustum timeat.

○ Mihi 1 post ullos 2 nunquam 3 memoranda de sodales,

○ 4 cui praecipue fors mea visa sua est:
5 Attonitum qui me (memini) carissime, primus
Ausus es alloquio 6 sustinuisse tuo;

Qui mihi consilium vivendi 7 mite dedisti,
8 Cum foret in misero pectore mortis amor:
Scis bene, cui dicam 9 positus pro nomine signis;
Officium nec te 10 fallit, amice, tuum.

11 Haec mihi semper erunt imis infixae medullis;
12 Perpetuusque animae debitor hujus ero.

Spiritus & 13 vacuas prius hic tenuandas in auras
Ibit, & in 14 tepido deseret 15 ossa rogo,

16 Quam subeant animo meritorem obliviae nostrae,
Et longa pietas excidat ista 17 die.

Di tibi sint 18 faciles, & 19 opis nullius egentem

For-

Fortunam praesent, dissimilemque mea.

Si tamen haec 20 navis 21 vento ferretur amico,
Ignoraretur forsitan 22 ista fides.

23 Thesea Pirithous non tam sensisset amicum,
Si non 24 infernas vivus adisset aquas.

Ut foret exemplum veri 25 Phocæus amoris,
Fecerunt 26 Furia, tristis Oreste, tur:

Si non 27 Euryalus 28 Rutulos cecidisset in hostes;
29 Hyrtacidae Niso 30 gloria nulla foret.

31 Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum,
Tempore sic 32 duro est inspicenda fides.

33 Dum juvat, & vultu ridet Fortuna sereno;
34 Indelibatæ 35 cuncta sequuntur opes.

At 36 simul in tonuit, 37 fugiunt: nec noscitur
38 ulli,

39 Agminibus comitum qui modo cinctus erat. 39
Atque haec 40 exemplis quondam collecta priorum,

B 2 41 Nunc

20 Mea fortuna. 21 Favore. Per metaphoram dicit: Si cuncta mihi fausta contingerent. 22 Tuus in me amor.

23 Thesea erat Atheniensium Princeps, Ægeique Regis Athenarum filius, Pirithous autem Ixionis filius. 24 Poetae fingunt, Theseum & Pirithoum adisse inferos, ad rapiendam Proserpinam.

25 Sive Pylades, Phoci filius, qui cum Oreste, Agamemnonis filio, post marem intersectam a Furis vexato, ad Colchos profectus est. 26 Furor tuus, quo agitabaris ob matrem Clytemnestram intersectam.

27 Erat Trojanus, optimus Nisi amicus, cum quo noctu Rutulorum castra ingressus multos hostes prostravit. Sed cum, in fante jam die, uterque sese recipere studerent; in hostium equitatum incidere, a quo circumdatum Euryalum cum Niso liberare nequiret, certissimo mortis periculo se maluit exponere, quam amicum deserere.

28 In Rutulorum manus venisset. 29 Hyrtacii filio. 30 Non laudaretur ejus virtus. 31 Aurum igne probatur. 32 Infelici.

33 Dum fortuna alicui favet. 34 Illætas, integras, nullo casu imminutas. 35 Quia felicibus omnia ad voluntatem fluunt. 36 Simul ac fortuna alicui minus favet. 37 Discedunt ab eo amici. 38 Ab ullo.

39 Turba assentatorum. 40 Exemplis aliorum, olim

1 Ante alios amicos omnes primum referende. 2 Al. nusquam. 3 Al. numerande. 4 Quem meum infortunium, ceu tuum tetigit. 5 Consernatum denuntiatione exili. 6 Erexisse. 7 Placidum. 8 Cum me ipsum vita privare vellem. 9 Ovidius veretur amici nomen exprimere, ne & huic Augustus irascatur. 10 Later. 11 Haec mihi semper erunt intima in corde. 12 Semper tibi vitam a te servatam debebo. 13 Mutabitur in tenuem auram, sive prius moriar. 14 Calido. 15 Corpus post mortem cremandum. 16 Quam obliviscar officii tui. 17 Tempore. 18 Proptitii. 19 Et faciant ut nullius auxilio habeas opus.

41 Nunc mihi sunt propriis cognata vera malis.
 42 Vix duo tresve mihi de tot superestis amici.
 43 Cetera Fortunæ, non mea, turba fuit.
 44 Quo magis, o pauci, rebus succurrite lapsis. 35
 Et date 45 naufragio littora tuta meo:
 Neve metu 46 falso nimium trepidate timentes,
 Hæc ostendatur ne 47 pietate 48 Deus.
 Sæpe fidem 49 adversis etiam laudavit in armis;
 Inque 50 suis amat 51 hanc Cæsar, in hoste
 52 probat. 40
 Causa mea est 53 melior, qui non 54 contraria
 fovi
 Armas sed hanc merui 55 simplicitate 56 fu-
 gam.
 57 Invigiles igitur nostris pro casibus oro;
 Diminui 58 si qua 59 Numinis ira potest.
 Scire 60 meos si quis casus desideret omnes; 45
 61 Plus, quam quod fieri res finit, ille 62
 petat.
 Tot mala sum passus, 63 quot in æthere sidera
 lucent,
 Parvaque quot siccas 64 corpora pulvis habet.
 Multaque 65 credibili tulimus majora, 66 ra-
 tamque,
 Quamvis acciderint, 67 non habitura fidem. 50
 68 Pars etiam mecum quædam moriatur oportet?
 69 Me-

animadversa. 41 Nunc ipse in me experior. 42 Fau-
 cissimi. 43 Reliqui fortunæ meæ, non mei, fue-
 runt amici. 44 Eo magis vos pauci me iuvate. 45
 Malis meis portum, vel quietem. 46 Inani. 47 Quod
 amicum iuvetis. 48 Augustus. 49 Hostium. 50 Gen-
 tibus sibi subjectis. 51 Fidem. 52 Laudat si quem
 ex hostibus fidem suis novit. 53 Quam hostium,
 seu, quam conjuratio & conspiratio contra Augu-
 stum. 54 Conjuracionem contra Cæsarem. 55 Im-
 prudentia. 59 Exilium. 57 Da mihi exuli vigilem
 operam. 58 Sc. ratione. 59 Augusti. 60 Cuncta mea
 infortunia. 61 Impossibilia. 62 Al. perit. 63 Hoc
 est, innumera. 64 Arenulas. 65 Incredibilia. 66
 Certam. 67 Quæ quis non credit. 68 Majorum meo-

69 Meque velim possit dissimulante tegi.
 70 Si vox in fragili mihi pectore 71 firmior ære,
 Pluraque cum linguis pluribus ora forent;
 Non tamen idcirco 72 complecterer omnia verbis, 85
 73 Materia veris insuperante meas.
 Pro duce 74 Neritio docti 75 mala nostra Poeta
 Scribite: 76 Neritio nam mala plura tuli.
 77 Ille brevi 78 spatio 79 multis erravit in annis
 80 Inter Dulichias Iliacasque domos. 69
 81 Nos freta fideribus totis 82 distantibus 83 mensos
 Sors tulit in 84 Geticis Sarmaticisque sinus.
 Ille habuit 85 fidamque manum, sociosque fideles;
 Me profugum comites deseruere mei.
 Ille suam lætus patriam 86 victorque petebat; 65
 A patria fugio 87 victus, & exul ego.
 Nec mihi 88 Dulichium domus est, Ithaceve,
 Sameve:
 89 Pœna quibus non est grandis abesse locis.
 Sed quæ de 90 septem totum circumspicit orbem
 B 3 Mon.

rum malorum, quæ non patefaciam. 69 Et velim
 ut ea pars, me tacente, occultari queat. 70 Al. Si
 vox infragilis, pectus mihi firmius ære. 71 Firmissima.
 72 Exprimere possem omnia mea mala. 73 Copia
 malorum meorum. 74 Ulysses: Neritus autem est
 mons frondosus in Insula Ithaca, quam Ulysses tenuit.
 75 Errores nostros. De Ulyssis erroribus egit
 Homerus. 76 Plura passus sum ac Ulysses. 77 Ulysses.
 78 Loco. 79 Decem. 80 Inter insulam Dulichium,
 quæ Ithacæ & Trojæ vicina est. 81 Me.
 82 Sub alio climate sita. 83 Emenfos. 84 Getarum
 & Sarmatarum maria. Al. *Desulis in Geticis Cæsaris
 iva sinus.* 85 Fidele auxilium. 86 Quia Troja jam ca-
 pta erat. 87 Condemnatus. 88 Dulichium, Ithacæ,
 & Same sunt insulæ maris Egæi, *Dulichium* postea
 appellata fuit *Dolicha*, Ulyssi subdita. *Ithaca* ad sta-
 dia lxxxix. in circuitu patet. *Samos* olim quatuor
 continebat urbes, ex quibus una *Samus* dicta. 89
 Abesse Dulichio, Ithacæ, & Samo, non est magna
 molestia, quia ea loca non sunt tam illustria ac
 quidem Roma. 90 Roma enim sita erat in septem

- Montibus, 91 imperii Roma 92 Deumque locus 70
 Illi corpus erat durum patiensque laborum;
 93 Invalida vires; 94 ingenuaque mihi.
 Ille erat assidue 95 saevis agitatus in armis;
 Assuetus studiis 96 mollibus ipse fui.
 Me 97 Deus oppressit, nullo mala nostra 98 le-
 vante; 75
 99 Bellatrix illi Diva ferebat opem.
 Cumque minor Iove sit 1 tumidis qui regnat
 in undis;
 Illum Neptuni, me 2 Jovis ira premit.
 Adde, 3 quod illius pars maxima ficta laborum
 est;
 Ponitur 4 in nostris fabula nulla malis. 80
 Denique quæsitos tetigit tamen ille 5 Penates;
 Quæque 6 diu petiit, contigit 7 arva tamen.
 8 At mihi perpetuo patriatellure carendum est,
 9 Ni fuerit læsi mollior ira Dei.

E L E -

montibus, qui sunt Mons Capitolinus, Aventinus, Pa-
 latinus, Esquilinus, Cælius, Quirinalis & Viminalis.
 91 Sedes Imperatorum, vel ad imperandum apta. 92
 Principum, Deorum instar. 93 Laboribus haud assuete.
 94 Quales ingenuorum hominum sunt. 95 Vexatus in
 bello Trojano. 96 Qualis sunt Poetica. 97 Augustus.
 98 Leviora faciente. 99 Dea Minerva, Ulyssis comes,
 quia is ubique utebatur prudentia, cujus Dea Minerva
 est. 1 Neptunus, Deus maris. 2 Augusti, qui Ovidio
 tunc summus Jupiter erat. 3 Quia multa falsa de illo nar-
 rantur. 4 Ego non ut Homerus fingendi causam habeo.
 5 Patriam, quam diu errandus reperit. 6 Decem an-
 nos. 7 Ithacam, Patriam suam. 8 Sed ego in perpetuum
 exilium ire jubeor. 9. Nisi Augusti offensi ira re-
 mittit.

E L E G I A V.
A R G U M E N T U M.

Uxoris fidem & industriam laudat Poeta, quod, cum nonnulli avidissime inhiarent ejus opibus, ipsa ingenio & amicorum praesidio integra omnia servaverit. Unde Poeta verecunde tantum pollicetur, eam fore suis carminibus immortalē.

- N**Ec tantum 1 Clario 2 Lyde dilecta Poe-
 ta,
 Nec tantum 3 Coe 4 Battis amata suo est;
 5 Pectoribus quantum tu nostris, Uxor, in-
 hæres;
 Digna 7 minus misero, 7 non meliore viro.
 8 Te mea supposita veluti 9 trabe salta ruina
 est:
 Si quid adhuc ego sum, 10 muneris omne
 tui est:
 Tibi facis, 11 ut spoliū ne sim, neu nuder ab
 illis
 12. Naufragii tabulas qui petiere mei.
 B. 4. Utque

1 Callimacho Apollinis vati: Apollo enim *Clarius*
 appellatus est 2 Clario luco. 2 Callimachi amica,
 quam ardentissime amavit. 3 Philetæ. 4 Battida
 amavit Philetas Cou. 5 Quantum te, mea uxor,
 amo. 6 Feliciori marito. 7 Sum enim e nobilissima
 Nasonum familia. insignique Poeta. 8 Intelligend-
 um est de possessionibus, in quas involabant alie-
 norum cupidi, quarum fructus Ovidium in exilio
 alebant. 9 Intelligit trabes illas quæ subductis in
 littus navibus subiciebantur. 10 Tibi acceptum fe-
 ro. 11 Ut non spolier. 12 Qui reliquias naufragii
 mei, seu reliquum fortunarum mearum, quod Cæ-

Utque rapax 13 stimulante fame cupidusque cruo-
ris

14 Incustoditum captat ovile lupus: 10
Aut ut 15 edax vultur 16 corpus circumspicit
ecquod

17 Sub nulla positum cernere possit humo:
Sic mea nescio quis, 18 rebus 19 male fidus acerbis,

20 In bona veaturus, si 21 paterere, 22 fuit:

23 Hunc tua 24 per fortes virtus 25 submovit
amicos, 15

26 Nulla quibus reddi gratia digna potest.
Ergo quam misero, tam vero teste 27 probaris:

28 Hic aliquid pondus si modo testis habet.
Nec 29 probitate tua prior est aut 30 Hectoris
uxor,

31 Aut comes 32 extincto Laodamia viro. 20

Tu si 33 Mœonium vatem fortita fuisses,

34 Penelope 35 esset fama secunda tuæ.

36 Sive tibi hoc debes, 37 nulla pia facta magistra;

38 Cumque nova 39 mores sunt tibi luce dati:

40 Femina seu Princeps, omnes tibi culta per
annos, 25

Te

far relinquit, adimere volunt. 13 Impellente illum
ad rapinam. 14 Absque custodia pastoris aut can-
num. 15 Omnia concoquens. 16 Cadaver. 17 Inse-
pultum. 18 Huic meo exilio. 19 Infidus. 20 Invo-
lasset in fortunas meas. 21 Permitteres. 22. Fuisset.
23. Infidum: 24. Ope amicorum constantium. 25. Re-
pult. 26. Quibus non sufficientes grates referri pos-
sunt. 27. Ego te iudico probam & sinceram. 28. Si
modo testi relegato creditur. 29. Amore tuo in me.
30. Andromache maritum suum Hectora, Trojanum
Principem, vehementer amans. 31. Aut Laodamia,
mortuum maritum Protefilaum amplexa. 32. Mortuo
Protefilao. 33. Homerum laudum tuarum habuisses.
præconem. 34. Uxoribus Ulyssis. 35. Concederet fama
tuæ. 36. Seu natura te hoc docuit, quod marito sis
fidelis. 37. A nulla pietatem docta. Al. *nullo pia fa-
cta magistra*. 38. Cum die tuo natali, seu cum na-
scereris. 39. Sanctissima instituta. 40. Seu Liviã,

Te docet exemplum conjugis esse bonæ:

41 Assimilemque sui longa assuetudine fecit:

42 Grandia si parvis assimilare licet:
Hei mihi, non magnas quod habent mea carmi-
na 43 vires,

Nostraque sunt meritis. 44 ora minora tuis: 30

Si quid & in nobis 45 vivi fuit ante vigoris,

46 Extinctum longis occidit omne malis:

Prima locum 47 sanctas heroïdas inter haberes,

Prima 48 bonis animi conspicerere tui.

Quantumcumque tamen 49 præconia nostra va-
lebunt; 35

Carminibus vives 50 tempus in omne meis.

B 5

ELE-

Augusti uxorem, quam præcipua fide coluisti, es imita-
ta. 41 Similes in re mores perpetua consuetudine pro-
duxit. 42 Si te illi comparare licet. 43 Ad virtutem
tuam delineandam. 44 Verba, seu quod merita tu-
am verbis meis exprimere nequeam. 45 Alacris. 46 Ab-
sumptum est meo exilio. 47 Celebris mulieres. 48
Virtute tua præ omnibus esse conspicua. 49 Laus tuas
carminibus nostris deprædicata. 50 Semper.

ELEGIA VI.

ARGUMENTUM.

Amicum admonet Poeta, ut gemma faciem suam insculptam inueniens, ipsius exilii recordetur, dematque illi coronam ex hederæ, quia ejusmodi insignia felicibus Poetis conuenirent. Mandat tamen insculptæ imaginis loco legatur opus Metamorphoseon in quindecim libellos digestum: quos quamvis ipse in exilium proficiscens, in ignem coniecerit, tamen eosdem pluribus exemplis conscriptos extare dicit. Postremo sex versus mandat conscribi in prima libelli fronte: quo lector admonetur, illud opus in emendatum subita ejus consternatione circumferri.

SI quis habes 1 nostris similes in imagine vultus;

Deme meis 2 hederas 3 Bacchica ferta comis:

Ista decet lætos 4 felicia signa Poetas:

5 Temporibus non est apta corona meis.

6 Hæc tibi dissimulas, 7 sentis tamen, 8 optime, dici,

In digito 9 qui me fersque referisque tuo.

10 Effi.

1 Faciem meam similem in effigie gemmæ insculptæ. 2 Ex hederæ enim Poetæ Elegi coronabantur, sicut e quercu Heroici. 3 Coronas hederæ, Baccho sacra: coronabantur autem Poetæ corona ex hederæ, quia tamquam Baccho sacri Bacchantium more insaniebant, & vinoſi erant. 4 Serta ex hederæ, quæ Poetas significabant. 5 Quibus exulo; vel capiti meo, per iynecdochen partis pro toto. 6 Finge, hæc non dici tibi, ne Augustum lædas. 7 Intelligis tamen, optime amice, me tibi hæc dicere. 8 Al. omnia. 9 Qui fers & refers, vel qui fers & extrahis annulum, in quo est gemma habens vultus meos

10 Effigiemque meam fulvo complexus in auro
Cara 11 relegati, qua potes, ora vides.

Quæ quoties spectas, 12 subeat tibi dicere forsan:
Quam procul a nobis Niso sodalis abest! 10

Grata tua est pietas: sed carmina 13 major imago
Sunt mea, quæ mando 14 qualiacumque legas.

15 Carmina mutatas 16 hominum dicentia formas:
17 Infelix domini quod fuga rupit opus

Hæc ego 18 discedens, sicut 19 bene multa 20
meorum,

Ipse mea 21 posui mæstus in igne manu.
Utque cremasse suum 22 fertur sub 23 stipite 24
natum

25 Thestias, 26 & melior matre fuisse soror;
Sic ergo non meritos mecum 27 peritura libellos

Imposuit 28 rapidis 29 viscera nostra rogis:
Vel quod eram 30 Musæ, ut crimina nostra,

perosus:
Vel quod adhuc crescens, & 31 rude carmen
erat.

32 Qui quoniam non sunt penitus sublata, sed
exstant;

B 6

33 Plu-

insculptos. 10 Vultus meos. 11 Amici exulis. 12
In mentem veniat. 13 Melius repræsentant ingenium meum, quam aurum istud vultum. 14 Sive sint grata, sive minus. 15 Metamorphosin inruit. 16 Corporum, quia præter homines & alia transiit. 17 Quod opus Metamorphoseon infelixa Ovidii exilium imperfectum reliquit. 18 Roma. 19 Varia poemata. 20 Operum. 21 Combusti. 22 Narratur. 23 Stipes, in quo Maleagri fata erant. 24 Filium suum Meleagrum, in vindictam fratrum a Meleagro occisorum. 25 Althea Thestii filia. Thestius enim Pleuroniæ tenuit, qui Curetum ductor. 26 Alfoer quidem fuit Oenei, Altheæ vero pater. 27 Cum thea meliorem se, & fratrum a Meleagro interemptorum amantiorem ostendit, quam filii. 28 Cum in exilium abiit. 29 Igni omnia rapienti. 29 Libros nostros, quasi meos partus. 30 Versus, quos prima auctores Musæ, oderam, ob quos, nempe libros de Arte amandi, in crimen vocabar. 31 In emendatum. 32 Quia Metamorphosis non penitus

33 Pluribus exemplis scripta fuisse reor.
Nunc precor ut 34 vivant, 35 & non ignava
36 legentem

29

Otia delefant, 37 admoneantque mei.
Nec tamen illa legi poterunt patienter ab ullo;

Nescit his 37 summam si quis abesse manum.
Ablatum 38 mediis opus est incutibus illud;

Defuit & scriptis 39 ultima lima meis.

30

Et 40 veniam pro laude peto: laudatus abunde,
41 Non fastiditus si tibi, Lector, ero.

Hos quoque sex versus, in primi fronte libelli
Si 42 præponendos esse putabis, habe.

43 Orba parente suo quicumque 44 volumina
tangis,

35

45 His saltem vestra detur in 46 Urbe locus.
Quoque magis 47 faveas, non sunt hæc edita ab
ipso;

Sed quasi de 48 domini funere rapta sui.
Quicquid in his igitur vitii 49 rude carmen ha-
bebit,

40

Emendaturus, si 50 licuisset, 51 eram.

E I E

igne perit. 33 Ex meo exemplari plura volumina ex-
scripta esse reor. 34 Permaneant. 35 Studia scripto-
rum meorum non ignaviam præferentia. 36 Metamor-
phosin. 37 Revocet illi in memoriam vel eruditionem,
vel exilium meum. 37 Ultimam curam. 38 Nondum
absoluto opere, cum adhuc cuderetur. 39 Emendatio.
40 Non peto, ut hoc opus laudetur, sed ut erroribus
ignoscatur. 41 Si tibi non sum fastidio. 42 Metamor-
phosios initio. 43 Privata patre & auctore operis, qui
in exilium ejectus est. 44 Volumina a *volendo* denomina-
ta, quia antiqui in libris arborum seu corticibus scri-
bebant, libellos illos complicantes. *Volumen* alias est
pars codicis. 45 Quod auctori non licuit. 46 Roma.
47 Operi. 48 Poetæ exilio. 49 Inemendatum. 50 Per-
temporis rationem. 51 Fuissem.

ARGUMENTUM.

*Queritur Poeta, eum, cum quo diu familiariter
vixerat, subita Poeta consternatione, & exilii
ruina fidem mutasse. Mox tamen illum admo-
net ut in fide permaneat, quo ejus officium lau-
dare possit.*

IN 1 caput 2 alta suum 3 labentur ab æquore
retro

Flumina, 4 conversis Solque recurret equis:
Terra feret stellas: cælum 5 findetur aratro:

6 Unda dabit flammæ, & dabit ignis aquas:
Omnia 7 naturæ 8 præpostera legibus ibunt: 8

9 Parsque suum mundi nulla tenebit iter.
Omnia jam sient, fieri quæ posse negabam.

Et nihil est 10 de quo non sit habenda fides.

11 Hæc ego vaticinor, quia sum 12 deceptus
ab illo;

Laturum misero quem mihi 13 rebar opem. 10
14 Tantane re, fallax, cepere obliviam nostri?

15 Afflictamne fuit tantus adire timor?

Ut neque 16 respiceres, nec solarere 17 jacentem,
Dure; nec 18 exequias prosequerere meas?

Illud amicitiae 19 sanctum ac venerabile nomen;
20 Re

1 Fontem vel originem suam. 2 Profunda. 3 Flu-
ent. 4 Sol ab occasu in orientem cursum suum diri-
get. 5 Arabitur. 6 Aqua. 7 Quas natura ipsa con-
stituit. 8 Contraria, inversa. 9 Cælum, elementa
suo non manebunt loco, nec cursum & ordinem natu-
ralem servabunt, 10 Cui non sit habenda fides,
quod omnia evenire queant. 11 Leges naturæ præ-
postere esse ituras. 12 Derelictus. 13 Sperabam. 14
Itane, o impostor, mei oblitus es? 15 Cum afflige-
rer. 16 Me juvenes. 17 Duro casu afflictum. 18 Me
ex urbe in exilium abentem. 19 Omnibus sanctum.

- 20 Re tibi pro vili, sub pedibusque jacet?
 21 Quid fuit, 22. ingenti prostratum mole 23
 sodalem.
 Visere, & alloqui 24 parte 25 levare tui?
 Inque meos si non lacrymam dimittere casus,
 Pauca tamen 26 ficto verba dolore queri? 20
 Idque quod ignoti faciunt, vale dicere saltem;
 Et 27 vocem populi, 28 publica que ora sequi?
 29 Denique 30 lugubres vultus, 31 numquam
 que videndos
 Cernere 32 supremo, dum licuitque die?
 Dicendum 33 semel toto non amplius aro 25
 34 Accipere, & parili reddere voce, Vale?
 At fecere alii nullo mihi scedere juncti;
 Et lacrymas 35 animi signa dedere sui.
 36 Qui 37 nisi convictu, causisque valentibus
 essem,
 Temporis & longi victus amore tibi? 30
 Quid nisi tot 38 lusus, & tot mea 39 seria nosse,
 Tot nossem lusus seriaeque ipse tua?
 Quid si dumtaxat Romae mihi cognitus esses,
 40 Adscitus toties in genus omne loci?
 41 Cuncta ne in aequoreos abierunt irrita ventos;
 Cunctane 42 Lethæis mersa feruntur aquis? 35
 Non ego te 43 placida genitum reor urbe Quirini;
 Urbe

habitu. 20 Nullius apud te pretii est. 21 Quantum
 quæso fuisset? 22 Ærumnis ceu mole oppressum.
 23 Amicum. 24 Modico vel aliquo solatio.
 25 Erigere. 26 Simulatio. 27 Ultimam salve & vale
 conclamare. 28 Omnium sermones. 29 Quid super-
 fuit. 30 Vultus meos luctu deformes. 31 Non ampli-
 us. 32 Ultimo. 33 Ne, sæpius agendo, tibi esset
 molestum. 34 Valedicere atque valedici. 35 Tristitia.
 36 Scilicet facturus fuisses. 37 Nisi intus meus
 amicus fuisses. 38 Jocos. 39 Dicta & facta. 40 Evo-
 catus a me. 41 Pendisse omnia parvi? 42 Oblitus es?
 Lethe est fluvius inferorum, cuius aqua potæ obli-
 vionem parit. 43 Urbs Quirini est Roma a
 Quirino seu Romulo condita: hanc vocat Poeta pla-
 cidam, quia in ea non sævi, sed mites homines na-

- Urbe, 44 meo quæ jam non adeunda pede est.
 Sed scopulis, ponti quos hæc habet ora 45 si-
 nistri:
 46 Inque feris Scythiæ Sarmaticisque jugis: 40
 Et tua sunt 47 silicis circum 48 præcordia venæ;
 Et 49 rigidum ferri femina pectus habent.
 Quæque tibi quondam tenero 50 ducenda 51 pa-
 lato
 Plena dedit nutrix ubera, 52 tigris erat.
 53 At mala nostra minus, quam nunc, aliena
 putasses; 45
 Duritiæque mihi non agerere reus.
 Sed 54 quoniam accedit fatalibus hoc quoque
 damnis.
 Ut careant 55 numeris tempora 56 prima suis;
 Effice, 57 peccati ne sim memor hujus: & illo
 Officium laudem, quo queror, ore tuum. 50

sci solent. 44 Quam ingredi mihi non licet. 45 Sinistræ
 partis maris Pontici. 46 In desertis montibus Scythiæ
 & Sarmatiæ: 47 Durissima. 48 Involucra cordis. 49
 Insensibile habes pectus. 50 Sugenda. 51 Ore. 52 Fe-
 mica admodum crudelis. 53 *Al. aut.* Non minoris fe-
 cisses mala nostra, quam aliena. 54 Cum ceteris meis
 infortuniis per fata mihi immisissis etiam hoc addatur.
 55 Suo ordine, ut mihi in amore non respondeas, ut
 antea. 56 Superiora, quibus amicitia nostra erat artissi-
 ma. 57 Hujus oblivionis amicitia.

ELEGIA VIII.

ARGUMENTUM.

Queritur Poeta vulgus sequi fortunam, & secundis tantum rebus amico adesse, in adversis autem eum destituere: quod quidem re sibi cognitum fuisse docet, dum, antequam ab Augusto in exilium mitteretur, multos habuit amicos, postquam vero subita ruina orruit, neminem invenit; in cuius praesidio acquiesceret, cum multis per Caesaris modestiam id praestare licuisset: quandoquidem ab eo hostilis erga amicum amor etiam probetur.

1 D¹ Etur inoffensæ metam tibi tangere vitæ,
 Qui legis hoc nobis non inimicus 2 opus.
 Atque 3 utinam pro te possint mea vota valere,
 Quæ pro me 4 duros non tetigere Deos!
 5 Donec eris felix, multos numerabis amicos: 5
 Tempora si fuerint 6 nubila, 7 solus eris.
 Adspicis, 8 ut veniant ad 9 candida testæ
 columbæ;
 Accipiat nullas 10 fordida turris aves.
 Horrea 11 formicæ tendunt ad inania numquam:
 Nullus ad amissas ibit amicus opes. 10
 Utque comes radios per Solis euntibus umbra,
 Dum later 12 hic 13 pressus nubibus, 14 illa
 fugiat;

Mo-

1 Concedatur tibi, mi lector amice, a Diis attingere finem vitæ sine ulla offensione, vel periculo.
 2 Elegiam, vel librum 3 Oh si mea vota exaudirentur. 4 Augustum inclementem aliofque Deos non moverunt ad misericordiam. 5 Quamdiu. 6 Infelicia. 7 Relictus ab omnibus 8 Quomodo. 9 Pira, splendida. 10 Impura. 11 Quarum opus est colligere frumenta. 12 Sol. 13 Nubibus involutus. 14 Umbra.

Mobile sic sequitur Fortunæ 15 lumina vulgus:
 16 Quæ simul inducta nube teguntur, abit.
 17 Hæc præcor 18 ut semper possint tibi falsa videri;
 Sunt tamen 19 eventu vera fatenda meo.
 20 Dum steterimus, turbæ quantum satis esset,
 habebat

Nota quidem, sed non ambitiosa, domus.
 At 21 simul impulsæ est, omnes 22 timere ruinam:
 23 Cautæque 24 communi terga dedere fugæ. 20
 Sæva nec admiror metuunt si 25 fulmina, quorum
 Ignibus 26 afflari proxima quæque solent.
 Sed tamen 27 in duris remanentem rebus amicum
 28 Quamlibet inviso Cæsar in hoste 29 probat.
 Nec solet irasci (neque enim 30 moderator alter) 25
 Cum quis in adversis, si quid amavit, amat.
 31 De comite 32 Argolici postquam cognovit
 33 Orestæ,
 Narratur Pyladen ipse probasse Thoas.
 Quæ fuit 34 Actoridæ cum magno semper Achille.
 Lau-

15 Prosperitatem. 16 Simul ac fortuna hominem deserit eum quoque vulgus. 17 Quod vulgus sequatur fortunam. 18 Ne umquam tuo exemplo vera deprehendas. 19 Exemplo meo. Dum fortuna mihi favit. 21 Simul ac in exilium pulsus sum. 22 Ne mea ruina & ipsos obrueret. 23 Sibi prospicientia. 24 Quam omnes arripiebant. 25 Calamitates. 26 Inflammari. 27 In adversis non abeuntem. 28 Quamvis hostem oderit. 29 Laudat. 30 Clementior quisquam. 31 De Pylade; hoc est, cum Thoas Orestem nosset Pylademque Græcum comitem, illius laudavit fidem. Orestes enim cupiens a se furias ex morte matris conceptas remove, consuluit oraculum, ipsi respondens, ut ad templum Dianæ in regionem Tauricam proficisceretur: quo quum pervenisset; comite & duce itineris Pylade, Thoas rex de more eum mactare volebat. Ceterum ignorabat, uter esset Orestes. Pylades Orestem se esse respondit, ut pro illo necaretur. Orestes autem, ita ut erat, Orestem se esse asseverabat, quorum fidem sinceram ita Thoas probavit, ut Orestis ignosceret. Vid. Ovid. Eleg. 2. Lib. 3. de Pont. 12 Al. Argolico. 33 Al. Orestem. 34 Patrolo, Actoris filio, qui inductus arma Achil-

- Laudari solita est 35 Hectoris ore fides. 30
 Quod pius ad 36 manes Theseus comes 37 isset
 38 amico,
 39 Tartareum dicunt indoluisse Deum;
 Euryali, Nisique fide tibi, 40 Turne, relata,
 41 Credibile est lacrymis immaduisse genas.
 42 Est etiam miseris pietas, & in hoste probatur. 35
 Hei mihi, quum paucos hæc mea dicta movent!
 43 Hæc status, hæc rerum nunc est fortuna mearum;
 Ut debeat lacrymis nullus adesse modus.
 Armea sunt, proprio quamvis mœstissima 44 casu;
 Pectora 45 pro sensu facta serena tuo. 40
 Hoc 46 eventurum jam tibi, carissime, vidi,
 47 Ferrer adhuc istam cum minor aura ratem.
 Sive aliquod morum, seu vitæ labe carentis
 Est pretium; nemo pluris 48 habendus erit.
 Sive 49 per ingenuas aliquis caput extulit artes; 45
 50 Quælibet 51 eloquio sit 52 bona causa tuo.
 His ego commotus, dixi tibi protinus ipsi:
 53 Scena manet dotes granis; amice, tuas.
 54 Hæc mihi non ovium 55 fibræ 56 tonitru-
 que sinistra,
 57 Linguae 58 servatæ pennave dixit avis. 50
 59 Augu.

lis, Hectori restitit, a quo etiam laudatus est V. Hom. I. l. 17. 35. Inimici ore. 36 Desunctorum animas. 37 Al. *iter*. 38 Pirithoo. 39 Plutonem, cuius uxorem rapere volebant. 40 Qui fuit Rutilorum rex: 41 Vero est simile. 42 Solent quoque homines in miseris pii esse, quod etiam in hoste laudatur: 43 Hic est præsens rerum mearum status, ut cum non satis deplorare queam: 44 Exilio meo. 45 Al. *profectu*. 46 Al. *tibi venturum*. 47 Cum neque ego tam miser, neque tu tam clarus esses. 48 Ac tu: 49 per artes ingenuis dignas. 50 Sive iuerit demonstrativa, sive deliberativa, sive judicialis. 51 Patrocinio. 52 Honesta. 53 Dotes istæ aliquando magno theatro spectabuntur. 54 Non divinavi hæc ceu haruspex ex animalium extis. 55 Fibræ sunt rerum extremitates. 56 Qui felices existimantur, quoniam ea quæ nobis fi-

- 59 Augurium ratio est, & conjectura futuri:
 60 Hæc divinavi, noticiamque 61 tuli.
 62 Quæ quoniam rata sunt, tota mihi mente
 tibi que,
 Gratulor, ingenium non latuisse tuum.
 63 At nostrum tenebris utinam latuisse in imis! 45
 64 Expedit 65 e studio 66 lumen abesse meo.
 Utique tibi profunt 67 artes, facunde, severæ;
 68 Dissimiles illis sic nocere mihi.
 Vita tamen tibi nota mea est: scis 69 artibus illis
 70 Auctoris mores abstulisse sui. 60
 Scis 71 vetus hoc juveni lusum mihi carmen, &
 istos,
 Ut non 72 laudandos, sic tamen esse 73 jocos.
 Ergo ut defendi nullo mea posse 74 colore,
 Sic 75 excusari 76 crimina posse puto.
 77 Qua potes, excusa; nec amici delere causam. 65
 78 Quo bene cœpisti, sic pede semper eas.

nistra sunt, superis dextra demitti creduntur. 57 Captabantur auspicia vel garritu, vel volatu. 58 Obiervatæ, captato augurio aut ex voce ejus, aut ex volatu. 59 Ratio eorum quæ in te vidi, fuit augurium & conjectura ad te. 60 Sc. conjectura de te tuas prædixi virtutes. 61 Consecutus te. 62 Al. *cua quoniam vera est*, sc. conjectura de te. 63 Sed utinam nostram ingenium Poeticum mansisset obscurum. 64 Expeditisset. 65 Al. *studiis meis*. 66 Famam & gloriam. 67 Philosophia, ingenua disciplinæ, & studia eloquentiæ, quæ graviora sunt arte Poetica. 68 Poesis, quæ non est tam severa. 69 Libris de arte amandi. 70 Me non fuisse talem; qualia scripta mea. 71 Dudum a me conscriptum. 72 Severioribus. 73 Non crimina. 74 Prætextu. 75 Non necesse est me ita ob illa puniri. 76 Ob quæ relegatus sum. 77 Inquantum; 78 Ut cœpisti, ita perge.

ELEGIA IX.

ARGUMENTUM.

Poeta laudat navem, quam in sinu Corinthiaco accepit: & cum altera navis diu eundem cursum tenuisset, quem navis Poeta, cumque postea Samothracia solverent, utriusque navigationem & loca describit. Optat deinde, ut navis ipsam incolentem Tomum perferat; quod si contigerit, Minerva se agnam immolaturum pollicetur. Postremo Castorem & Pollucem precatur, ut utriusque navi adsint.

- I** Est mihi, sitque, precor, flavæ 2 tutela
Minervæ
Navis, & 3 a picta casside nomen 4 habet.
Sive opus est velis; 5 minimam bene currit ad
auram,
Sive opus est remo, 6 remige carpit iter.
Nec 7 comites volucris contenta est vincere cursu; 8
Occupat egressas quamlibet ante rates.
Et 9 pariter fluctus, fertque assilientia 10 longe
Æquora, nec sævis 11 icta fatiscit aquis.
Illa 12 Corinthiacis primum mihi cognita 13
Cenchris
14 Fida manet trepidæ duxque comesque fugæ. 10
Perque

I Ita dicta vel a flavis capillis, vel a glaucis oculis. 2 Solebant in navibus Dii Deave pingi, in quorum tutela naves esse volebant. 3 A picta in puppi Minervæ galea. 4 Navis. 5 Licet ventus sit exiguus, celeriter tamen currit. 6 Remigio est apta. 7 Naves contiguas. 8 Superat cursu longe ante egregias naves. 9 Al. paritur. h. e. resistit fluctibus. 10 Longo tempore. 11 Al. vincta madescit. 12 Cum essem apud Cenchreas, Corinthiaci sinus extremitatem, primo sam cognovi. 3 Ai. terris h. e. oris. 14 Me

- Perque tot 15 eventus, & 16 iniquis concita ventis
Æquora 17 Palladio numine tuta fugit.
Nunc quoque tuta precor vasti fecet 17 ostia Pontis
Quasque petit, 19 Getici littoris ineret a quas.
20 Quæ 21 simul 22 Æona, 23 mare me de-
15 ducit in Helles,
24 Et longum 25 tenui limite fecit iter;
16 Fleximus in lavum cursus; & ab 27 Hectō-
ris urbe
Venimus ad portus, 28 Imbria terra, tuos.
Inde 29 levi vento 30 Zerynthia littora nactis 20
31 Threiciam tetigit 32 fessla carina Samon.
33 Saltus ab hac terra brevis est 34 Tempyra
petenti.
35 Hac 36 Dominum tenus est 37 illa secuta
- suum.
38 Nam mihi Bistonicos placuit pede carpere
campos;
39 Hellepontiacas 40 illa relegit aquas.
41 Dardaniamque 42 petit 43 auctoris nomen 25
habentem.
44 Et te ruricola, Lampface, tuta Deo.
45 Qua-

fideliter vehit & comitatur. 15 Casus. 16 Atrocibus tempestatibus. 17 Sub tutela Minervæ. 18 Ingressus Ponti Euxini. 19 Pontum Geticam terram aluentem. 20 Navis mea. 21 Simul ac. 22 Ab Æolo avo, Athamantis regis Nepheles filia, quæ in illud mare delapsa est. 24 Cum Helleponti longitudinem superavimus. 25 Augusta via. 26 Ex Helleponto in Propontidis sinistram partem navigationem fleximus. 27 Ilio vel Troja. 28 Terram Imbriam eam dicit quam Plinius, Ptolemaus & alii Selimbriam appellant. 29 Leni. 30 Thraciæ a Zeryntho, urbe Thraciæ. 31 Samothraciam insulam in mari Ægeo circa Thraciam. 32 Cum nos fessli effemus. 33 Trajecto. 34 Al. Abdera, Thraciæ urbem. 35 Huc usque. 36 Me. 37 Navis. 38 Nam mihi placuit pedibus proficisci per Thraciam. 39 Maris partem circa fauces. 40 Navis. 41 Urbem in litore Helleponti sitam. 42 Petit. 43 Dardani, Jovis filii, eam condentis. 44 Lampfacum etiam pervenit ab urbe

- 45 Quaque 46 per angustas 47 vectæ male vir-
ginis undas
48 Seston Abydena separat urbe fretum.
Hincque propontiacis hærentem 49 Cyzicon oris:
Cyzicon 50 Hæmontæ nobile gentis opus: 50
51 Quaque tenent Ponti Bizantia litora fauces.
Hic locus est 52 gemini janua valla maris.
53 Hæc precor evincat, propulsaque 54 flanti-
bus Austris
Transæat 55 instabiles strenua Cyaneas:
56 Thynniasque sinus, & ab his per 57 Apol-
linis urbem
Alta sub 58 Anchiali mœnia 59 tendat iter. 58
60 Unde Meseμβriacos portus, & 61 Odeson,
& arces

Præ-

Dardania. Lampfacus autem urbs egregia ad mare sita
portu gavisâ est optimo. Per deum *ruvicolam* intelli-
gitur Priapus, quoniam in hortis colitur: fuit iste vir ex
Lampfaco urbe Hellepontii, e qua propter obscœnitatem
pulsus est. 45 Hellepontum. 46 Vastum enim mare præ-
jacens Asiæ, & ab Europa porrecto Chersonesi litore ex-
pulsus, angusto meatu irrupit in terras, septem sta-
diorum intervallo Europam discludens Asiæ: hæcque an-
gustias Hellepontum vocant. 47 Helles, quæ hausta flu-
ctibus periiit. 48 In Europa fuit urbs Seston, in Asia
Abydos, in utriusque vero Hellepontus. 49 Urbem ad
Propontidem in Asia sitam. 50 Thessalæ, propter Cyzi-
cum Thessalium. 51 A Cyzico se deinde venisse dicit
Tracium Bosphorum, in cuius litore sinistro in Pontum
Euxinum navigantibus erat Byzantium. 52 Propontidis
& maris Euxini inter quæ maria sunt fauces Thracius
Bosphorus distat. 53 Præcor ut hæc mea navis ventis
propulsa superet hæc loca, & Cyaneas insulas feliciter
transæat. 54 Al *fortibus*. 55 Fluctitantes modo hic,
modo illic apparentes. 56 Thynnias oppidum erat ad si-
nistram Ponti inter Apolloniam & Cyaneas. 57 Apol-
loniam, Africæ urbem, in litore Getico sitam. 58
Anchialos erat castellum ab Apolloniatis conditum, in
ora littoris Getici. 59 Al. *findæ*. 60 Ab Anchialo per-
veniat navis mea in portum Meseμβriacum; Meseμβ-
ria autem Megarensium fuit colonia. 61 Milesio-

- Prætereat 62 dictas nomine, Bacche, tuo:
63 Et quos Alcathoi membrant a mœnibus ortos
64 Sedibus his profugum constituisse 65 Larem. 40
A quibus adveniat 66 Miletida 67 sospes ad urbem,
Offensi quo me compulsi ira 68 Dei.
Hanc si contigerit, meritæ 69 cadet agna Mi-
nervæ.
70 Non facit ad nostras hostia major opes.
Vos quoque 71 Tyndaridæ, quos hæc colit 72
insula fratres,
73 Mite precor 74 duplici numen adeste via. 45
Altera namque parat 25 Symplegadas ire per
76 arctas,
Scindere 77 Bistonias 78 altera puppis aquas,
Vos facite, ut ventos, loca cum diversâ petamus,
79 Illa suos habeat, nec minus ista suos. 50

ELE-

rum coloniam. 62 Dionysopolin. 63 Calatim urbem vi-
detur designare Poeta. in litore Getico sitam. 64 Hoc
locò. 65 Al. *Lares*, h. e. domicilia Lares continentia.
66 Tomon, locum exilii Ovidiani. Ovidius nunc suam
navem rursus conscendit. 67 Salvus. 68 Angusti. 69
Immolabitur. 70 Minervæ alias vacca immolabatur; sed
Ovidius in exilio pauperior tantum agnam promittit. 71
Castor & Pollux, nepotes Tyndari, numina nautica. 72
Samothracia. 73 Clemens. 74 Mari & terra. 75 Cy-
neas insulas. 76 Modico intervallo distitas. Al. *Altas*.
77 Thraciam, a lacu Bistonio ita vocatam. 78 Navis
mea. 79 Ut utraque navis secundum ventum habeat,
quamvis non eundem cursum teneat.

ARGUMENTUM.

*Excusat se Ovidius, si quid forte in ejus Car-
mine incultum fuerit minusque elegans, &
omnem hujus rei culpam rejicit in tempesta-
tem & fluctus, quibus obstrepentibus hac scri-
pserit.*

Littera quæcumque est toto tibi lecta 2 li-
libello,
Est 3 mihi 4 sollicitæ tempore 5 facta 6 viæ.
Aut 7 hanc me, gelidi 8 tremere cum mense
Decembris,
Scribentem mediis 9 Hadria vidit aquis:
Aut, postquam 10 bimarem cursu 11 superavi-
mus Isthmum,
12 Alteraque est nostræ sumta carina 13 fugæ.
Quod facerem versus inter 14 fera murmura
Ponti,
15 Cycladas Ægeas obstupuisse puto,
Ipse ego nunc miror, tantis animique, marisque
16 fluctibus ingenium non 17 cecidisse meum. 18
Seu 18 stupor huic 19 studio, sive huic infania
nomen;

20 Omnis

1 Carmen quodcumque. 2 Primo hoc libro Tri-
stium. 3 A me. 4 Inquietæ. 5 Composita. 6 Qua
Roma Tomon profectus sum. 7 Litteram. 8 Frige-
rem. 9 Vel Adria, h. e. mare Adriaticum, ita di-
ctum ab Adria urbe Illyrico mari proxima. 10 Au-
gustiam illam terræ, quæ est inter mare Ægeum &
Ionium. 11 Trajecimus. 12 Nova navis. 13 Mihi in
exilium proficentem. 14 Magnas naves. 15 In-
fulas in mari Ægæo, distas inde, quod circa Delum
in *Cydon* h. e. in orbem sitæ sunt. 16 Inconstantia.
17 Extinctum esse. 18 Sensuum alienatio. 19 Poeti-

20 Omnis ab hac cura mens relevata mea est.
Sæpe ego 21 nimbosis dubius factabar ab Hædis.
Sæpe minax 22 Steropes fidere pontus erat.
23 Fuscabatque diem 24 custos Erymanthidos
Ursæ;
25 Aut Hyadas sævis auxerat Auster aquis;
Sæpe 26 maris pars intus erat; tamen ipse 27
trementi
Carmina 28 ducebam 29 qualiacumque manu.
Nunc quoque 30 contenti stridunt Aquilone
rudentes;
31 Inque modum tumuli concava surgit aqua. 20
Ipse 32 gubernator 33 tollens ad sidera palmas
Exposcit votis 34 immemor artis opem.
Quocumque adspicio, nihil est nisi mortis 35
imago;
36 Quam dubia timeo mente, timensque precor.
37 Attingero portum, 38 portu terrebor ab ipso. 25
Plus habet 39 infesta terra timoris aqua.
Nam 40 simul insidias hominum pelagique laboro;
Et faciunt geminos ensis & unda metus.
C 41 Ille

co. 20 Litteræ enim consolantur in calamitate. 21 Nim-
bum & tempestatem inducentibus: quoniam illi in ortu
& occasu tempestatem pluviamque faciunt. 22 Plejades
intelligit. Erat autem Sterope una e septem Plejadibus,
quæ fuere filię Plejones & Atlantis. Hæ alias vocantur
Vergiliæ, quia in vere oriuntur. 23 Obscurabat cœlo
nubibus obducto. 24 Arctophylax, in cujus zona est
stella Arcturus, cujus ortus & occasus maximas tempe-
states gignit. 25 Stellæ in capite Tauri frequentes, Græ-
cis Hyadas a *pluendo* dictas. 26 Aqua in navi erat. 27
Præ timore. 28 Scribebam. 29 Mediocræ. 30 Fu-
nes navis extensi. 31 Et sursum feruntur undæ in-
flare tumulorum, concavos hiatus facientes. 32 Nav-
is. 33 Deo supplex orans, 34 Non recordans, o-
pem ab arte petendam esse. 35 Præsentia. 36 Dubius,
num vitam sperare & precari, an mortem timere debeam.
37 Si pervenero in aliquem littoris Thracici portum.
38 Qui forte vadofus erit. 39 Quia barbara, peregrin-
osque occidere solet. 40 Simul timeo insidias Thra-

41 Ille meo vereor ne speret 42 sanguine prædam,
 43 Hæc 44 titulum nostræ mortis habere velit.
 45 Barbara pars læva est, avidæ 46 substruta rapinæ:
 46 Quam cruor, & cædes, bellaque semper habent
 Cumque sit hybernis agitata fluctibus 48 æquor,
 Pectora sunt in ipso 49 turbidiora mari.
 Quo magis his debes ignoscere, candide lector,
 50 Si spe sunt, ut sunt, inferiora tua.
 Non hæc in nostris, ut quon tam scribimus, hortis;
 Nec consuete meum lætule corpus habes.
 Jactor in indomito 51 brumali luce 2 profundo; 40
 Ipsaque caruleis charra 53 feritur aquis.
 Improba 54 pugnat hyems, 55 indignaturque quod autum
 Scribere, se 56 rigidas incutiente 57 minas.
 Vincat hyems hominem; 58 sed eodem temporem quæso
 Ipse 59 modum statuat carminis, 60 illa sui.

P. OVI-

cisi littoris marique procellas. 41 Ensis h. e. occisor.
 42 Morte mea. 43 Unda. 44 Gloriam e nostra morte.
 45 Thracia ad lævam Ponti sita. 46 Al submissa & substructa h. e. dedita. 47 Ubi semper homines occiduntur, & bella geruntur. 48 Pontus. 49 Inquietiora. 50 Si meliora carmina sperasti. 51 Hybernis diebus. 52 Mari. 53 Conpergitur. 54 Adversatur. 55 Agre ferre videtur. 56 Asperas procellas. 57 Hyems me a scribendi labore desistere cogit. 58 Sed hyemem precor, ut simul desistamus. 59 Finem faciendi versus. 60 Hyems statuatur modum sui, h. e. favere desinat.

P. OVIDII NASONIS

TRISTIUM

LIBER SECUNDUS.

A R G U M E N T U M.

Poeta precatur Augustum, ut si non redit indulgere velit, mitius tamen, ac tutius exilium concedat; dicitque se tentare, si forte carmina, que illi antea nocuere, nunc possint salutem reddere, quemadmodum Achilles hasta; qua Telephum & vulneravit, & sanavit. Prolixo igitur & artificioso carmine conatur Casarem placare, ostendens, se multa de eo scripssisse, enumeratque Poetas alios quam plurimos, numquam ulla clade affectos, quamvis mordacia aut turpia Poemata ediderint.

Quid mihi vobiscum est, infelix cura, 1 libelli,
 2 Ingenio perii qui miser ipse meo?
 Cur 3 modo damnatas repeto 4 mea crimina Musas?
 An semel est 5 pœnam commeruisse parum?
 Carmina fecerunt, ut me cognoscere vellent
 Omne 6 non fausto 7 scœmina virque, meo;
 C 2 Car-

1 O libelli, cur vos iterum tracto, cum sitis cura quæ me infelicem reddidit? 2 Quia ob præcepta artis amatoriz relegatus sum. 3 Paulo a te ab Augusto, & ideo quoque a me damnata carmina mea, a Musis perfecta. 4 Quæ mihi criminis loco fuerunt. 5 In exilium esse missum. 6 Infelici. 7 In

Carmina fecerunt, ut me moreſque 8 notaret
 9 Jam demum viſa Cæſar ab Arte meos.
 10 Deme mihi ſtudio; vitæ quoque crimina demes.
 11 Acceptum refero verſibus eſſe; 12 nocens. 10
 Hoc 13 pretium curæ 14 vigilatorumque laborum
 Cepimus, ingenio pœna reperta meo.
 Si ſaperem, 15 doctas odiſſem jure ſorores,
 Numina 16 cultori pernicioſa ſuo.
 At nunc (tanta meo comes eſt inſania 17 morbo)
 Saxa 18 malum refero ruruſ ad 19 iſta pedem.
 Scilicet & victus reperit 20 gladiator 21 arenam,
 Et rediit in 22 tumidas 23 naufraga puppis aquas.
 Forſitan, ut quondam 24 Teuthantia regna tenenti,
 Sic mihi 25 res eadem vulnus opemque feret: 20
 Muſaque, quam 26 movit, motam quoque leniet iram.
 Exorant magnos carmina ſæpe Deos.

Ipſe

libris enim de Arte amandi docui & viros & feminas amare. 8 Cognofceret, & ſtigma inureret. 9 Al. Jam pridem in viſa. 10 Adime mihi meorum ſcriptorum laſciviam, & nullum crimen morum in me erit. 11 Imputo verſibus. 12 Me nocentem culpæque obnoxium eſſe. 13 Præmium, quod ſe ingenium meum eſt punitum. 14 Verſuum vigilia & labore factorum. 15 Muſas, quæ novem ſorores ſinguntur. 16 Mihi qui eas colui. 17 Poëſi, quæ mihi tantum nocuit. 18 Læſum. Al. meum & memor, h. e. ſciens repeto, quæ mihi nocuerunt. 19 Al. iſta h. e. iſtus, pede percuſſa. 20 Qui gladiis pugnat. 21 Locum pugnæ. 22 Procelloſas. 23 Navis naufragium paſſa. 24 Myſiæ regna, quæ rex Teuthantus tenuit: hic viri ſtirpe carens, Argiopen filiam Telepho deſpondit, eumque regni ſucceſſorem reliquit. 25 Eadem mea carmina, vel idem Auguſtus. 26 Iratum red-

Ipſe quoque 27 Auſonias Cæſar matreſque nurſque
 Carmina 28 turrigeræ dicere juſſit 29 Opi.
 Juſſerat & Phœbo 30 dicit, quæ tempore 31 ludos 24
 Fecit, quos ætas adſpicit una ſemel.
 His precor 32 exemplis tua nunc, miſiſſime Cæſar,
 Fiat 33 ab ingenio mollior ira meo.
 34 Illa quidem juſta eſt, nec me 35 meruiſſe negabo.
 36 Non adeo noſtro fugit ab ore pudor. 30
 Sed, niſi peccaſſem, quid tu 37 concedere poſſies?
 37 Materiam veniæ ſors tibi noſtra dedit.
 Si, quoties homines peccant, ſua fulmina mittat
 Jupiter, exiguo tempore 39 inermis erit.
 Hic 40 ubi detonuit ſtrepituque exterruit orbem, 35
 41 Purum diſcuſſis æra reddit 42 aquis.
 Jure igitur genitorque Deum 43 rectorque vocatur:
 Jure 44 capax mundus nil Jove 45 majus habet.
 Tu quoque, cum Patriæ rector dicere Paterque,
 Utere 46 more Dei 47 nomen habentis idem. 40

C 3

48 Id.

didit Auguſtum. 27 Latinas feminas. 28 Coronam turritam gerenti. Ops enim eſt terra, cui civitates ſunt ſuſſoſitæ, turribus inſignitæ. 29 Saturni conjugi, cui Deæ ſacrificari, & carmina cantari a matronis juſſe Auguſtus, ut illa redderet hominibus vitæ alimenta. Eodem menſe Saturnalia & Opalia celebrari conſueverunt, quod Saturnus ejaſque uxor frugum & fruſtum inventores eſſe creduntur. 30 Carmina. 31 Intelligit ludos ſaculares, qui poſt centum annos fiebant. 32 Quæ ipſe dediſti. 33 Erga me virum ingenioſum. 34 Ira. 35 Iræ tuam. 36 Non adeo ſum impudens. 37 Condinare. 38 peccatum meum dediſti tibi occaſionem exercendi clementiam. 39 Poſt emiſſa omnia fulmina. 40 Cum tonare deſiit. 41 Poſt pluviæ ſerenitatem teris reddit. 42 Nubibus aqua conſtantibus. 43 Dum triſtibus læta miſcet. 44 Amplus. 45 Superius. 46 More Jovis poſt tonitrua ſerenitatem reddentis: & ſic Poëta tacite reditum precatur. 47 Patris. Al. nomen

48 Idque facis: nec te quisquam moderatiusumquam

Imperii potuit 49 fræna tenere sui.

Tu veniam 50 parti superata sæpe dedisti,

51 Non concessurus quam tibi victor erat.

52 Divitiis etiam multos & honoribus auctos 45
Vidi qui tulerant in caput arma tuum.

53 Quæque dies bellum, belli tibi sustulit iram:

54 Parsque simul templis 55 utraque 56 dona tulit.

Utque tuus gaudet miles, quod vicerit hostem;

57 Sic, victum cur se gaudeat, hostis habet. 50

58 Causa mea est melior, qui nec 59 contraria dicor

Arma, nec hostiles esse secutus 60 opes.

Per mare, per terras, per 61 tertia Numina juro,

Per te præsentem conspicuumque Deum;

Hunc animum favisse tibi, Vir maxime: meque, 55

62 Qua sola potui, meate 63 fuisse tuum.

Optavi 64 peteres caelestia sidera tarde,

Parsque sui turbæ 65 parva precantis idem.

Et

Et pia thura 66 dedi 67 pro te: cumque omnibus unus

Ipse quoque adjuvi 68 publica vota meis. 60

Quid referam 99 libros, illos quoque, 70 crimina nostra,

Mille locis plenos nominis esse tui?

Inspice 71 majus opus, quod adhuc, 72 sine fine reliqui,

In 73 non credendos corpora 74 versa modos;

Invenies vestri 75 præconia nominis illic: 65

Invenies 76 animi pignora multa mei.

Non tua carminibus 77 major fit gloria, nec 78 quo,

Ut major fiat, 79 crescere possit, habet.

Fama Jovis 80 superest: tamen 81 hunc sua facta referri,

Et se materiam carminis esse 82 juvat: 70

Cumque 83 gigantei memorantur prælia belli;

Credibile est lætum laudibus esse suis.

Te celebrant 84 alii 85 quanto decet ore, tuasque

Ingenio laudes 86 uberiore canunt.

Sed tamen, 87 ut fuso 88 taurorum sanguine centum,

C 4

Sic 75

h. e. eandem tecum divinitatem. 48 Et tu moderate imperas 49 Moderamina. 50 Al. *Partio superato* h. e. Partis victis, Asiae populis. 51 Quam veniam tibi victus, si victor evasisset, non dedisset. 52 Multos quoque vitæ insidiantes ditasti, & honorasti. 53 Eodem die, quo conjurati te est detecta, conjuratis veniam dedisti. 54 Conjurati ob placatum Casarem templis Deorum dona obtulerunt tu vero ob liberationem a mortis periculo. 55 Victrix æque ac victa. 56 Victima cum gratiarum actione. 57 Sic hostis tuus agnoscit, se juste esse victum, atque victoria tua misericordiam tuam esse expertus. 58 Ego minus peccavi quam hostes, & sic magis veniam mereor. 59 Bella tibi adversa. 60 Imperium. 61 Cælum in quod Jovi est imperium, quemadmodum Neptuno in mare, & Plutoni in terram. 62 Cum corpore & armis haud valuerim. 63 Tibi datum fuisse. 64 Sero moreris. 65 Cum alii me-

maiores essent. 66 Obtuli. 67 Pro tua salute. 68 Cum publica vota pro salute Principis fierent. 69 De Arte amandi. 70 Criminationes nostras: nam librorum de Arte amandi gratia me relegasti. 71 Metamorphosin. 72 Imperfectum. 73 Incredibiles. 74 Transformata. 75 Laudes tuas: in Metamorphosi enim, & imprimis in calce, laudat Julium Casarem, & Augustum. 76 Judicia amoris erga te mei. 77 Cum jam sit maxima. 78 Quomodo. 79 Ultimam metam attingit. 80 Ita celebrata. ut potius quid super sit, quam desit. 81 Jovem. 82 Delectat. 83 Belli contra Gigantes suscepti, de quo Metam. Lib. 1. Fab. 5. 84 Imprimis Virgilius. 85 Quanto decet verborum pondere. 86 Majore. 87 In sacrificiis effuso. 88 Hecatomben intelligit, quæ erat sacrificium

Sic 89 capitur minimo thuris honore Deus.
 Ah ferus, & nobis 90 nimium crudeliter hostis,
 91 Delicias legit qui tibi cumque meas!
 (Carmina ne nostris sic te venerantia libris
 Judicio possint 92 candidiore legi.)
 Esse sed irato quis te mihi posset 93 amicus?
 Vix tunc ipse mihi 94 non inimicus eram.
 95 Cum cœpit 96 quassata domus subsidere,
 partes
 In proclinatas 97 omne recumbit onus:
 98 Cunctaque 99 Fortuna rimam faciente de-
 hiscant.
 1 Ipsa suo 2 quondam pondera tecta ruunt.
 Ergo hominum quæsitum odium mihi carmine:
 3 quaque
 Debit, est vultus turba secuta tuos.
 At (memini) vitamque meam, moresque 4
 probabas
 Illo, quem dederas, prætereuntis equo. 99
 5 (Quod si non 6 prodest, 7 & honesti gra-
 tia nulla
 Redditur, 8 at nullum erimen adeptus eram.)
 Nec male 9 commissa est nobis fortuna reorum,
 Lisque

centum boum. 89 Delectatur. 90 Justo crudelior. 91 Qui tibi prælegit libros Amorum, vel præcepta mea amatoria. 92 A præjudiciis purgato. 93 Quia cuncti tua facta laudant. 94 Amicus. 95 Hoc simili ostendit, quod, offenso Augusto, omnes offenderit. 96 Per hanc intelligit Ovidius seipsum. 97 Tota moles domus, per quam intelligit commune odium carminis suis lascivia contractum. 98 Omnes partes domus aperiantur. 99 Qua innuitur potentia Augusti. 1 Ipsa domus partes. 2 Al. *quædam*. 3 Quod debuit turba, iram tuam probavit. 4 Eo quod me, tamquam Censor, equo donares, seu equitem faceres, qui equo prætervehebatur a templo Martis ad ædem Castoris, de quo Dionysius Lib. 6. 5 Me equitem esse. 6 Ad demonstrandam integritatem meam. 7 Et honesta mea facta non compensantur. 8 Saltem placet, me a te nullo erimine notatum fuisse. 9 Ju-

Lisque 10 decem decies inspicienda viris.
 11 Res quoque privatas statui sine 12 crimine
 judex,
 13 Deque mea facta est pars quoque victa fide-
 Memiserum; potui, & non 14 extrema nocerent,
 15 Judicio 16 tutus 17 non semel esse tuo.
 18 Ultima me perdunt, imoque sub æquore 19
 mergit
 20 Incolumenta toties 21 una procella ratem. 100
 22 Nec mihi pars nocuit de gurgite parva; sed
 omnes
 Pressere hoc fluctus, Oceanusque caput.
 23 Cur aliquid vidi? Cur noxia lumina feci?
 Cur 24 imprudenti 25 cognita culpa mihi?
 26 Inscius Actæon vidit sine veste Dianam: 105
 Præda fuit canibus non minus ille suis.
 Scilicet 27 in Superis etiam fortuna luenda est;
 Nec veniam læso numine castus habet.
 Illa namque die, qua me malus abstulit error,
 Parva quidem perit, sed sine 28 labe, domus: 110
 Sic quoque parva tamen, 29 patrio dicatur ut ævo
 Clara, nec 30 ullius nobilitate minor:
 Et neque divitiis, nec paupertate 31 notanda:
 C 5 32 Un-

dicio meo credita. 10 A Centum viris, h. e. nec centumviratus mihi male creditus est. 11 Causas leviores, siquidem Triumphur fuerat 12 Criminatione alicujus. 13 Et victi meo judicio meam in judicando integritatem laudarunt. 14 Ultimatum tuum de me judicium, quo in exilium missus sum. 15 Quoniam me virum bonum esse judicasti. 16 Absolutus. 17 Sæpius. 18 Relegatio. 19 Opprimit. 20 Me salvum. 21 Unica & ultima illa ira tua. 22 Nec solum Augustus, sed & alii ejus causa me oppræsserunt. 23 Incestum Augusti cum filia Julia, quæ etiam fuit relegationis causa. 24 Mihi non inquirenti, quid Augustus faceret. 25 Res, ejus notitia mihi culpa ducitur. 26 Ut Actæon non studio Dianam videns punitus est; sic & ego forte aliquid videns punior. 27 Dii etiam eos puniunt, qui casu contra eos peccant. 28 Culpa. 29 Ut patris mei temporibus celebris vocari queat familia nostra. 30 Familiæ. 31 In-

32 Unde sit in 33 neutrum conspiciendus
eques.
Sit quoque nostra domus vel 34 censu parva,
vel 35 ortus; 115
36 Ingenio certe non latet illa meo:
37 Quo videar quamvis 38 nimium juveniliter
usus,
39 Grande tamen toto nomen ab orbe fero.
40 Turbaque doctorum Nasonem novit, & audet
41 Non fastiditis annumerare viris. 120
Corruit hæc igitur Musis 42 accepta, 43 sub uno,
Sed non exiguo, crimine lapsa domus.
Atque ea sic lapsa est, ut surgere, si modo læsi
44 Ematurerit Cæsaris ira, queat.
45 Cujus 46 in eventu pœnæ clementia tanta est, 125
Ut fuerit nostro 47 lenior illa metu.
Vita data est, 48 citraque necem tua constitit ira,
O Princeps parce viribus use tuis.
Insuper accedunt, te non adimente; paternæ
(Tanquam vita parum muneris esset) 49 opes. 130
Nec mea decreto damnasti facta Senatus,
Nec mea 50 selecto iudice Julia fuga est.
51 Tristibus in vectus verbis (ita Princeps dignum).
Ultus es 52 offensas, ut decet, ipse tuas.
Adde, quod edictum, quamvis immane minaxque, 135
Attamen in pœnæ 53 nomine lenè fuit.
Quip.

clya est. 32 Ex qua familia. 33 Neutram partem. Offendit, se mediocres divitias possedisse. 34 Fortunis. Equestris census erat quadringenta sestertia, hoc est, decem millia Philippeorum. 35 Origine. 36 Quicquid eorum sit, est tamen mihi ingenium Poeticum per orbem celebratum. 37 Ingenio. 38 Quia scriptis meis juvenilibus & amatoris Augustum offendi. 39 Magnum. 40 Cohors. 41 Acceptis. 42 Grata. 43 Sed magno, quia Cæsarem offendi. 44 Lenita fuerit. 45 Augusti. 46 Cum executioni mandata est. 47 Quam timui. 48 Sine animadversione in vitam & fortunas. 49 Patrimonium meum. 50 Cui secreto damnationem meam injunxisses. 51 Tristitiam denotantibus, qui ea commiseram quæ pœna erant digna. 52 Crimina te offendentia. 53 Titulo.

Quippe relegatus, non exul dicor in illo:
54 Parcaque fortunæ sunt data verba meæ.
Nulla quidem sano gravior s; mentisque potenti
Pœna est, quam 56 tanto displicuisse viro. 140
Sed solet interdum fieri placabile numen:
57 Nube solet pulsa 58 candidus ire dies.
59 Vidi ego pampineis onerata vitibus ulmum.
Quæ fuerat sævi fulmine tacta Jovis.
Ipse licet sperare vetes, sperabimus æque. 145
60 Hoc unum fieri te prohibente potest.
Spes mihi magna subit, cum 61 te, mitissime
Princeps;
Spes mihi, respicio cum mea 62 fata, cadit.
Ac veluti ventis 63 agitantibus æquora 64 non
est.
Æqualis rabies, continuusque furor: 150
Sed modo 65 subsidunt, intermissique filesunt,
Vimque putes illos deposuisse suam:
Sic abeunt redeuntque mei, 66 variantque timores,
67 Et spem placandi dantque negantque tui.
68 Per superos igitur, qui dent tibi 69 longa,
dabuntque 155
Tempora, 70 Romanum si modo nomen amant,
Per Patriam, quæ te 71 tuta & secunda Parente est,
C 61 Cujus

54 Et decretum tuum de infortunio meo paucis ibi expositum est. 55 Menti generosa & sanæ. 56 Augusto. 57 Ira depulsa, redit lenitas. 59 Serenus. 59 Primarius ulmorum decor erant vites, iis ideo additæ, ne jacerent pronæ: & maximum portendebant infortunium, si quid fulmine esset tactum. 60 Sperando in tuam clementiam te non lædi. 61 Sc. confidero. 62 Quia pœna fuit dignus. Al. facta 63 Commoventibus. 64 Eadem semper tempestatis vis. 65 Quiescunt. 66 Modo enim hoc, modo illud timo. 67 Nunc spero, nunc despero. 68 Sc. ero. 69 Longævam vitam. 70 Romanum imperium. 71 Sub

- Cujus, ut in 72 populo, pars ego nuper eram;
 Sic tibi, quem semper factis animoque mereris,
 73 Reddatur 74 gratæ debitus Urbis amor. 160
 75 Livia sic tecum 76 sociale compleat annos,
 Quæ, nisi te, nullo conjuge digna fuit:
 77 Quæ si non esset, cæles te vita deceret;
 Nullaque, cui posses esse maritus, erat.
 Sospite sic te sit 78 natus quoque sospes, & olim 165
 79 Imperium regat hoc cum seniore fenex:
 80 Ut que tui faciunt fidus juvenile nepotes,
 Per tua perque sui facta parentis eant.
 Sic assueta tuis semper 81 Victoria castris
 Nunc quoque se præstet notaque signa petat: 170
 82 Aufoniumque Ducem solitis circumvolet alis;
 Ponat & in nitida 83 laurea ferta coma:
 84 Per quem bella geris, cujus nunc corpore
 pugnas;
 85 Auspicium cui das grande, Deosque tuos:
 86 Dimiduoque tui præsesens, & apicis Urbem; 175
 Dimidio procul es, sævaque bella geris.
 87 Hic tibi sic redeat superato victor ab hoste;
 Inque 88 coronatis fulgeat altus equis;

89 Par-

Augusto enim erat pax. 72 Romano. 73 Exhibeatur. 74 Romæ gratiæ. 75 Liviam Drusillam putat, quam Augustus, repudiata Scribonia, in matrimonium duxit. Eam a matrimonio Tiberii Neronis, & quidem prægnantem abduxit, dilexitque, & probavit unice, ac perseveranter. 76 Conguales. 77 Nulla uxor te digna esset, ita ut in calibatu tibi fuisset vivendum. 78 Tiberius, quem Augustus in silium adoptarat. 79 Ipse fenex te seniore sustinet in imperio. 80 Ordo est: *Et tui nepotes*, sc. *Cajus*, qui in Lycia periit, & *Lucius*, qui Massiliæ; aut potius *Drusus*, & *Germanicus*, filius *juvenile*, i. e. insistant tuis & patris Julii vestigiis. 81 Victoria Dea semper sit in castris tuis. 82 Tiberium, vel Drusum designat. 83 Victoriam, cujus signum laurus triumphantibus dari solebat. 84 Sc. in Germania. 85 Favorem Deorum tuorum. 86 Partim ipse præsesens, & gubernas rem Romæ, partim per legatos tuos procul bella geris. 87 Drusus. 88 Corona laurea ornata.

- 89 Parce, precor; 90 fulmenque tuum fera tela
 91 reconde.
 Heu nimium misero cognita tela mihi! 180
 Parce, Pater Patriæ: nec 92 nominis immemor
 hujus
 3 Olim placandi spem mihi tolle tui-
 Nec precor, ut redeam; quamvis majora petitis
 Credibile est magnos sæpe dedisse Deos.
 94 Mitius exilium si das, 95 propiusque rogantis; 185
 Pars erit e pœna magna levata mea.
 96 Ultima perpetior medios 97 projectus in hostes:
 Nec quisquam 98 patria longius exul abest.
 Solus ad 99 egressus missus septemplex Istri,
 1 Parrhasiæ gelido virginis 2 axe premor. 190
 3 Jazyges, & 4 Colchi, 5 Metereaque turba, 6
 Getæque,
 7 Danubii mediis 8 vix prohibentur aquis.
 Cumque alii 9 causa tibi sint graviore fugati,
 10 Ul-

tis, h. e. triumphet. 89 Remitte iram, & mitiga exilium. 90 iram tuam. 91 Desine iratus esse. 92 Ut mitis, tanquam pater, sis. 93 Aliquando. 94 Ne Tomi exulem agere cogar. 95 Locum exilii Romæ propiorem. 96 Maxima mala. 97 Missus. 98 Roma. 99 Ostia Istri fluvii h. e. Danubii, qui in mare Ponticum vastis sex fluminibus evolvitur, nam septimum paludibus absorbetur. 1 Callistus ex Arcadia, quæ in uram mutata a Jove in Septentrione locata fuit; sic dicta a Parrhasia urbe Arcadiæ. 2 Polo Arctico. 3 Populi Scytharum, campos & planitiem incolentes. 4 Populi ad dextrum latus Ponti, Caucaso monti adherentes, olim ex Ægypto profecti, qui Medeam fugientem persecuti, cum illam apprehendere non potuissent, eicæ Tomos & insulas Brigeidas confederant. 5 Incolæ Metereæ urbis, supra Thyram fluvium sitæ. 6 Populi in Scythia Europæa, vergentes ad Pontum in orientem. 7 Separantibus urbem Tomon a gentibus ante nominatis. 8 Quin nos invadant. 9 Ob majus delictum a

10. Ulterius nulli, quam mihi, terra data est. Longius hac nihil est, 11 nisi tantum frigus & hostis, 195
 12 Et maris adstricto quæ coit unda gelu.
 13. Hactenus 14 Euxini 15 pars est Romana finistri:
 16 Proxima 17 Basternæ 18 Sauromatæque tenent.
 19. Hæc est Ausonio sub jure 20 novissima, vixque.
 Hæret in imperii margine terra tui. 200
 Unde precor 21 supplex, ut nos 22 in tuta reles:
 23 Ne sit cum patria pax quoque adempta mihi. Ne timeam gentes, quas 24 non bene submovet Ister,
 Neve 25 tuus possim civis ab hoste capi.
 26 Fas prohibet 27 Latio quemquam esse sanguine natum 205
 28 Cæsaris salvis 29 barbara vincla pati.
 30 Perdiderint cum me duo crimina, 31 carmen, & 32 error:

33. Al-

- 33 Alterius facti culpa silenda mihi,
 34 Nam non sum tanti, ut renovem 35 tua vulnere, Cæsar,
 Quem nimio plus est 36 indoluissè semel. 210
 37 Altera pars superest; qua turpi crimine tactus Arguor obsceni doctor adulterii.
 Fas ergo est 38 aliqua 39 cælestia pectora falli, Et sunt 40 noctita multa minoræ tua?
 Urque Deos, cælumque simul sublime 41 tuenti 215
 42 Non vacat exiguis rebus adesse Jovi:
 A te 43 pendentem sic dum circumspicis orbem,
 44 Effugiunt curas inferum tuas.
 45 Scilicet 46 imperii, Princeps, 47 statione relicta.
 47 Imparibus legeres carmina facta modis? 220
 Non 49 ea te moles Romani nominis urget,
 Inque tuis humeris 50 tam leve fertur onus.
 51 Lussus ubi possis advertere numen ineptis,
 52 Excusasque oculis otia nostra tuis.
 Nunc tibi 63 Pannonia est, nunc 54 Illyris ora domanda;
 55 Rhætica nunc præbent, 56 Thraciæque arma metum. 225

Nunc

e. relegati. 10 Ulterius in Septentrionem. 11 Quia urbes istæ in Septentrionali regione fuerunt inhabitabiles. 12 Et mare congelatum. Cimærius Bosphorus. Asiam ab Europa separans, ita glaciatur, ut mare illud pedibus plerumque sit pervium. 13 Usque ad Danubium, terminum Romani Imperii. 14 Pontici maris, est a sinistra navigantibus ad Bosphorum Cimærium. 15 Ditionis Romanæ. 16 Loca Istro vicina. 17 Scythiæ populi, siti vel ad Istrum flumen, vel ad mare septentrionale. 18 Vel Sarmatæ, populi septentrionales, partim in Asia, partim in Europa, Tanai fluvio discreti. 19 Hæc terra, in quam exul missus sum, est ultimus Romani Imperii terminus. 20 Ultima. 21 Humillime. 22 Ubi hostis non est timendus. 23 Ne amissa patria & pacem perdam. 24 Non tuto arceat. 25 Romanus civis. 26 Jus vetat Romanum civem vinciri. 27 Romano. 28 Imperio salvo. 29 Exterorum. 30 Causa exilii mei fuerint. 31 Præcepta amatoria. 32 Imprudentia.

33 Erroris. 34 Restitutio mea tanti non est æstimanda. 35 Tus dolores. 36 Iis semel dolore affectum fuisse. 37 Refat ut me de carmine amatorio purgem. 38 Aliqua ratione. 39 Qualia sunt tua, o Auguste. 40 Non digna ut ea cognoscas. 41 Regenti. 42 Non est possibile. 43 Tibi parentem. 44 Non curas minoræ, quia fure, mea carmina de Arte amatoria. 45 Ironice loquitur. 46 Si curam imperii, ceu miles stationem, reliquisses. 47 Eo loco, qui vigilibus ad excubias agendas est assignatus. 48 Carmina Elegiaca, qualia erant libri de Arte amandi. 49 Ea rerum magnitudo, h. e. imperium tibi non est oneri. 50 In te grave, tibi leve. 51 Poematibus & nugis insistere. 52 Perlegas versus in otio factos. 53 Regio ad Istrum, ab Augusto domita, hodie Slavonia. 54 Illyrii populi sunt sub Alpibus. 55 Rhæti ad Italiam usque pertinent, quæ est supra Veronam & Comam. 56 Thracæ sunt Septentrionales.

Nunc petit 57 Armenius pacem; nunc 58 por-
 rigit arcus
 59 Parthus eques, timida 60 captaque signa
 manu.
 Nunc te 61 prole tua 62 juvenem Germania
 sentit,
 63 Bellaque pro magno Cæsare Cæsar obit. 230
 Denique, ut in tanto, 64 quantum non existit
 unquam,
 65 Corpore, 66 pars nulla est quæ labet im-
 perii;
 67 Urbs quoque te, 68 & legum lassat tutela
 tuarum,
 69 Et morum, 70 similes quos cupis esse tuis.
 71 Nec tibi contingunt, quæ gentibus otia præ-
 stas, 236
 Bellaque cum multis irrequieta geris.
 Miror in hoc igitur 72 tantarum pondere rerum
 Numquam te nostros evoluisse 73 jocos.
 At si (quod mallem) 74 vacuus fortasse fuisses,
 Nullum legisses crimen in 75 Arte mea. 240
 Illa quidem fateor 76 frontis non esse severæ

Scri-

Populi Germaniæ, ad Pontum Euxinum habitantes, qui
 cum cæteris desciverant. 57 Armeni sunt populi in Asia.
 38 Arma tibi supplex offert. 59 Parthi erant Asia populi.
 60 Ex metu remittit signa militaria, M. Crasso,
 & Antonio adempta. 61 Druso privigno tuo, legato in
 Germaniam misso. 62 Augustus erat senex, sed Drusus
 juvenis, & Augustum quam juvenem reddebat. 63
 Drusus e familia Cæsaris pro Cæsare Augusto bella gerit.
 64 Quia imperium Romanum numquam fuit majus,
 quam felicitissimo Augusti tempore. 65 Imperio. 66
 Nulla provincia male regatur. 67 Roma, de qua ipse
 Augustus gloriabatur: marmoream te relinquere, quam
 lateritiam accepisset. 68 Et nove leges fatigant te,
 circa quas Augustus occupatus fuit. 69 Augustus
 impetratis a Senatu decem adiutoribus unumquem-
 que equitum rationem vitæ reddere coegit. 70 Mo-
 res subditorum tuorum tuis vis esse similes. 71 Non
 potes esse otiosus. 72 In tanto imperio. 73 Jocosa
 scripta. 74 Otiosus. 75 Arte amandi. 76 Non con-

Scripta, neca tanto 77 Principe digna 78 legi:
 Non tamen idcirco 79 legum contraria iussis
 Sunt ea; 80 Romanas erudiuntque nurus.
 Neve 81 quibus scribam possis dubitare; libellus 245
 Quatuor hos versus 82 e tribus unus habet:
 Este procul 83 vitæ tenues, 84 insignis pudoris,
 Quæque tegis medios 85 instita longa pedes:
 Nil, nisi 86 legitimum, 87 concessaque furta,
 canemus:
 Inque meo nullum carmine 88 crimen erit. 250
 Ecquid ab hac omnes 89 rigidas submovimus 93
 Arte,
 Quas 91 stola 92 contingi, vitæque sumpta
 vetat?
 At matrona potest 93 alienis artibus uti,
 Quoque 94 trahat, quantumvis non 95 doceatur,
 habet.
 Nil igitur matrona legat: quia carmine ab omni 255
 96 Ad delinquendum doctior esse potest.
 Quodcumque attigerit, si qua est 97 studiosa
 sinistri,
 98 Ad vitium mores instruet inde suos.
 99 Sumpserit Annales. (nihil est in hirsutius illis)
 2 Facta sit unde parens Iliæ nempe leget. 260
 3 Sum-

petere severo homini. 77 Imperatore. 78 Lectu. 79
 Legibus vitata. 80 Docent amare castas mulieres. 81
 Pro quibus. 82 Primus e tribus illis libris de Arte aman-
 di. 93 Vitæ est ornamentum capitis muliebri. Per vitæ
 autem designat virgines & innuptas. 84 Signum.
 85 Limbus imus: vestis matronarum sumpta pro nupta
 vel matrona. 86 Per leges licitum. 87 Lege permittos
 concubitus. 88 Docens illicita. 98 Al. *rigidas* h. e. hone-
 stas matronas. 90 Amandi. 91 Vestis honestarum femi-
 narum ad infimos usque pedes demissa. 92 Violari.
 93 Non a me consignatis. 94 Sequatur. 95 Amare. 96
 Ad peccandum. 97 Proclivis ad deteriora. 98 Peccan-
 di occasionem inde capiet. 99 Si fumpserit libros gesta
 populi Romani continentes. 1 Severius. 2 Quomodo
 Iliæ seu Rhea Sylvia, gravida a Marte, geminos pe-

- 3 Sumpserit, 4 Æneadam genitrix ubi prima,
requirit,
Æneadam genitrix 5 unde sit alma Venus.
Perlequat inferius (modo si licet ordine ferri)
Possit nocere animis ca minis omne genus.
(Non tamen 6 idcirco 7 crimen liber omnis ha-
bebit: 265
Nil prodest, quod non lædere possit idem.)
Igne qui utrius? Si quid tamen 8 urere 9 tecta
10 Comparat, 11 audaces instruit igne manus.
Eripit interdum, modo dat medicina salutem:
Quæque juvans monstrat, quæque sit herba
nocens. 270
Et latro; & cautus præingitur ense viator;
12 Ille sed infidus, 13 hic tibi portat opem.
Discitur 15 innocuas ut agat 15 facundia causas:
16 Protegit hæc fontes, immeritosque premit.
Sic igitur carmen, 17 recta si mente legatur, 275
Constabit nulli posse nocere mæum
At quiddam vitii, quicumque 18 hanc concipit;
errat,
Et nimium scriptis 19 abrogat ille meis.
Ut tamen hoc 20 fatear, 21 Ludi quoque 22
semina præbent
Nequitia: 23 tolli tota theatra jube. 280
24 Pec-

- 24 Peccandi causam quam multis sæpe dederunt;
25 Martia cum durum sternit arena solum.
26 Tollatur 27 Circus; 28 non tuata licentia Circi:
Hic sedet ignoto juncta puella viro.
29 Cum quædam spatentur in hac ut amator
eodem. 285
Conveniat, quare porticus ulla patet?
Quis locus est templis 30 augustior; hæc quo-
que 31 vitet,
32 In culpam si qua est ingeniosa suam.
33 Dum steterit Jovis æde, Jovis 34 succurret
in æde,
Quam multas 35 matres fecerit ille Deus. 290
36 Proxima adoranti Junonia templa 37 subibit,
38 Pellicibus multis hanc doluisse Deam.
39 Pallade conspecta, 50 natum de crimine virgo.
41 Su-

Ergone tollenda omnia theatra? 24 Ludi quoque
gladiatorii causam peccandi suppeditarunt. 25 Cum
arena, ubi gladiatores pugnam suscipiebant, cujus
Deus Mars est, durum solum sternit: siquidem gla-
diatorii ludi in foro arena constrato fieri solebant.
Intelligi etiam potest Campus Martius, qui sæpius
amoris fuit causa. 26 Ergo. 27 Locus muris cin-
sius, in quo exercebantur equi & pugiles, in ejus
autem circuitu edificabantur spectacula, e quibus
patres atque equites prospicere solebant. 28 Quia
& in Circo peccandi reperitur materia. 29 Quoniam
puella ideo in porticu deambulant, ut amator acce-
dat; cur porticus edificatur, & cuius intrare est
licitum? 30 Splendidior atque sanctior. 31 Quia pec-
candi occasionem præbere possunt. 32 Peccare ibi
cum amatoribus. 33 Cum venerit in Jovis Capitoli-
ni templum. 34 In mentem veniet. 35 Gravidas.
36 Cum femina lasciva intrabit templa Junonis, jun-
cta templo Jovis in monte Capitolino. 37 Incidet.
38 Junonem indoluisse multis meretricibus (nam pel-
lex est meretrix, cum alterius femina: marito rem
habens) quas Jupiter amavit. 39 Visa Palladis effigie.
40 Natum de lite Eriichthonio nomen injun-
ctum; ἀπὸ τῆς ἐπίδος τῆς ἑρῶν h. e. ex lite &
humo. Cum enim Jupiter, renuente Minerva, Vul-

perit. 3 Si sumpserit. Al. Sumpserit Æneadem, i. e.
Virgilio opus, Æneida. 4 Romanorum mater. 5
Unde ducat originem, sc. e mari sanguinolento, ab
absciso membro viarii Saturni; vel ex quo suscep-
erit Æneam, eo scilicet respiciens, quod & Æneas ex
adulterio Veneris & Anchisæ natus sit. 6 Quia in
scriptis atiquid est quod nocere queat animis. 7
Criminari poterit. 8 Incendere. 9 Domos. 10 Al.
Cæperit. 11 Sceleratis. 2. Latro. 13 Viator. 14 Ut
bonas & iustus causas tractet ac defendat. 15 Rhe-
torica. 16 Defendit tamen quandoque noxios, &
accular innocuos. 17 Sincera. 18 Ex carmine meo.
19 Detrahit. 20 Ad dam. 21 In honorem Deorum
fieri soliti. 22 Principia & occasiones lasciviæ. 23

- 41 Sufulerit quare quæret Erichthonium.
 42 Venerit in magni templum tua 43 munera Martis,
 Stat 44 Venus ultori juncta viro ante 45 fores.
 46 Ifidis ade sedens cur 47 hanc 48 Saturnia quæret,
 Egerit 49 Jonio Bosphorioque mari.
 50 In Venere Anchifes, in Luna 51 Latmius Heros,
 In Cerere 52 Jason, qui referatur, erit. 3
 53 Omnia 54 perverfas possunt corrumpere mentes;
 Stant tamen illa suis omnia tuta locis.
 At procul 55 ab scripta solis meretricibus Arte
 56 Sub-

cano matrimonium illius spondisset, Vulcanus vi virginem est aggressus, interque luctandum semen in terram effudit, unde puer ille natus. Vid. Ovidius Metam. Lib. 2. Fab. 8. 41 Educandum dederit filiabus Cecropis. 42 Martis ultoris (ab ulciscendo ita dicti) designat templum, quod Augustus bello Philippiensi pro utione paterna suscepta voverat, in quo voluit de bellis triumphisque senatum consuli, sanxitque, ut provincias cum imperio petitori ex eo deducerentur, qui que victores rediissent, eo insignia triumphum inferrent. 43 Al. numina h. e. quem tu imprimis colis. 44 Juncti enim erant in adulterio; h. e. incidet adulterium Martis cum Venere. 55 Templi se Veneris genitricis, juncti Martis templo. 45 In Templo Deæ Ægyptiacæ, proximo ei campo, qui junctus erat campo Martio. Isis, Io prius dicta erat Inachi fluminis filia. 47 Ifidem. 48 Juno Saturni filia. 49 Per mare Jonium & Bosphorum Thracium, quia ea cum Jove concubuerat. 50 Succurrit, Anchisen e Venere sustulisse Æneam. Al. in Venere, in Lunam, in Cerevem. 51 Endymion a Latmio monte Caria cognominatus, cum quo Luna rem habuisse fertur. 52 Filius Jovis & Electrae, cum quo Ceres concubuit, & ex eo Plutonem suscepit. 53 Illa. 54 Pravas. 55 Ab Arte amandi, quam non virginibus & matronis, sed solis meretricibus scripsi-

- 56 Submovet 57 ingenuas pagina prima nuptus.
 Quæcumque 58 irrumpit, 59 quo non finit ire sacerdos.
 Protinus 60 hoc 61 vetitocriminis acta rea est.
 Nec tamen est facinus 62 molles 63 avolvere versus;
 Multa licet castæ 64 non facienda legant.
 Sæpe 65 supercilii 66 nudas matrona severi,
 Et 67 Veneris stantes ad genus omne videt. 310
 68 Corpora Vestales oculi meretricia cernunt:
 Nec 69 domino pœnæ res ea causa fuit.
 At cur in 70 nostra nimia est lascivia Musa?
 Curve meus cuicumque suadet amare liber?
 Nil nisi peccatum manifesta que culpa fatendum est.
 Pœnitet ingenii, 71 judicii que mei.
 72 Cur non 73 Argolicis potius quæ concidit armis
 74 Vexata est iterum carmine Troja meo?
 Cur tacui 75 Thebas, & 76 mutua vulnera fratrum;
 77 Et septem portas 78 sub duce quamque suo? 320
 79 Nec

mus. 56 Arceet. 57 Honestas. pudicas. 58 Vi ingreditur. 59 Scilicet in adyta. 60 Hanc ob causam. 61 Illiciti criminis rea agi potest. 62 Lascivos. 63 Legere. 64 Non imitanda. 65 Gravitatis severæ. 66 Meretrices, nudæ Floralia, h. e. Floræ diem natalem, magna licentia Romæ celebrantes. 67 In omnem formam Veneris stantes. 68 Virgines Vestales, Vestæ sacra curantes, quas castissimas esse decet, impune vident meretrices. 69 Lenoni, qui nudas illa a conspectu Vestalium submovere debuisse; vel Pontifici Maximo, qui in Vestales animadvertet, si incaste vixissent. 70 Nostris carminibus. 71 Quod judicavi, ejusmodi opus scribendum. 72 Quare non scripsi de bellis Trojanis? 73 Græcis, a civitate primaria Argo ita dictis. 74 Describendo iterum ejus casum & ruinam, quasi veram cladem. 75 Bella urbis Thebarum, in Beotia sitæ. 76 Mortem fratrum Ereoclis & Polyneis, qui mutuo istu occiderunt. 77 Thebæ ab auctoribus vocantur Heptaphylæ, quia septem portis amoliebantur. 78 Nam

79 Nec mihi materiam bellatrix Roma negabat:
 Et 80 pius est 81 patriæ facta referre labor.
 Denique, cum meritis impleveris omnia, Cæsar,
 Pars mihi de 82 multis una canenda fuit.
 Utque 83 trahunt oculos radiantia lumina Solis, 325
 Traxissent animum sic tua facta meum.
 85 Arguor immerito: 85 tenuis mihi campus
 aratur:
 86 Illud erat magnæ fertilitatis opus.
 87 Non ideo debet pelago se credere, si qua
 Audent in exiguo ludere cymba lacu. 330
 Forfan & hoc dubitem, 88 numeris levioribus
 aptus
 Sim satis, in 89 parvos sufficiamque modos.
 At si me jubeas 90 domitos Jovis igne Gigantes
 Dicere, conantem debilitabit 91 onus.
 92 Divitis ingenii est 93 immania Cæsarisa facta 336
 Condere, 94 materia ne superetur opus.
 Et tamen 95 ausus eram; sed 96 detrectare vi-
 debar,
 97 Quodque nefas, damno viribus esse tuis.
 Ad leve rursus opus 98 juvenilia carmina veni;
 Et

septem Reges conspirant contra Eteoclem pro Poly-
 nice, & in oppugnatione Thebarum unumquique
 horum ducum portam aggrediebatur. 79 Potuissent
 etiam bella Romana describere. 80 Debitus. 81 Sul-
 monis. 82 Multorum tuorum factorum. 83 Ad se.
 84 Quod bellum Thebanum & reliqua, aut Augusti
 res gestas non describerim. 85 Levis materia a me
 tractatur. 86 Vel bellum Thebanum, vel Trojanum,
 vel mores Eteocli & Polylicis, vel Augusti gesta,
 erant fertilis ingenii & magni laboris. 87 Non au-
 dere debet magna, qui parva perferre valet. 88 Re-
 bus magis tenuibus. 89 Versus de levi argumento
 agentes. 90 Bellum Giganteum. 91 Opus difficile.
 92 Diferti. 93 Maxima Cæsarisa facta describere. 94
 Ne materia sit major opere & carmine. 95 Tentas-
 sem tua gesta describere. 96 Recusare ob ingenii
 imbecillitatem. 97 Tenuit enim scribendo magna
 sua facta nefas est. 98 Ad amatoria tractanda re-

Et 99 falso movi pectus amore meum. 340
 Non equidem 1 vellem; sed me 2 mea fata tra-
 heban;
 Inque meas 3 pœnas ingeniosus eram.
 Hei mihi, quod 4 didici, quod me docuere pa-
 rentes?
 5 Litteraque est oculos ulla morata meos!
 Hæc tibi me invisum lascivia fecit, ob Artes, 345
 Quas ratus es 6 vetitos 7 sollicitasse toros.
 Sed neque me nuptæ didicerunt 8 furta 9 magistro:
 10 Quodque parum novit, nemo docere potest.
 Sic ego 11 delicias, & mollia carmina feci,
 12 Strinxerint ut nomen fabula nulla meum. 350
 Nec quisquam est adeo 13 media de plebe maritus,
 Ut 14 dubius 15 vitio sit pater ille meo.
 Crede mihi; mores 16 distant a carmine nostro.
 Vita verecunda est, Musa jocosa mihi.
 Magnaque pars operum 18 mendax & ficta meo-
 rum 355
 19 Plus sibi permisit 20 compositor suo.
 21 Nec liber indicium est animi; sed honesta
 voluptas,
 Plurima 22 mulcendis auribus apta refert.
 Accius esset 23 atrox, 24 conviva Terentius esset.
 Essent

dii. 99 Simulando, me esse amore captum. 1 Hoc
 factum esse. 2 Diis ita visum est, ut postea ideo
 relegaret. 3 Ut ob scripta mea puniret. 4 Versus
 componere. 5 Cur ullum tempus impendi studiis?
 6 Castas matronas. 7 Allicere. 8 Adulteria furim
 committi solita. 9 Ipsarum. 10 Adulteria de cere non
 potui, quia ea ignoro. 11 Amatorias, vel jocos. 12
 Lascivit meam famam. 13 De vulgo. 14 Ut ob adul-
 terium cum ejus uxore commissum dubitaretur, num
 ille esset filii sui pater. 15 Præceptis meis. 16 Dif-
 ferunt, quia non vixi, ut scripsi. 17 Versus. 18
 Narrans amores fictos. 19 Plus lascivia sibi indul-
 sit. 20 Me Ovidio, qui ea composuit. 21 Liber non
 est mentis index. 22 Ut deleat legentium aures.
 23 Crudelis, quia scripsit Tragedias. 24 Quia de

Essent 25 pugnaces, quifera bella 26 canunt. 360
Denique composui 27 teneros non solus amores:
Composito pœnas solus amore dedi.

Quid nisi 28 cum multo Venerem confundere
vino.

Præcepit 29 Lyrici 30 Teja Musa senis?

31 Lesbica quid docuit Sappho, nisi a mare puellas? 365

32 Tuta tamen Sappho, tutus & 33 ille fuit.

Nec tibi, 34 Battiadæ, nocuit, quod sæpe legenti

35 Delicias versu fastus es ipse tuas.

36 Fabula iacundi nulla est sine amore 37 Me-
nandri;

Et solet 38 hic 39 pueris, virginibusque legi. 370

40 Ilias ipsa quid est, nisi turpis 41 adultera,
de qua

Inter 42 amatorem pugna 43 virumque fuit?

44 Quid prius est illic flamma Chryseidos? utque

Fecerit iratos 45 rapta puella duces?

Aut quid 47 Odisea est, nisi 47 femina, pro-
pter amorem,

Dum 375

conviviis agit. 25 Bellicosi. 26 Describunt. 27 Ver-
sus de amore agentes. 28 Amori operam dare, multo
prius exhausto vino. 29 Anacreontis Poetae Lyrici. 30
Anacreontis carmen qui Teon, Ionæ oppidum, habuit
patriam. 31 Sappho poetria ex insula Lesbo, compo-
suit libros lyricos, epigrammata, jambos, & elegias,
invenit carmen Sapphicum ab ipsa denominatum, ejus-
que poemata erant lasciva. 32 Non sunt puniti ob car-
minis lasciviam. 33 Anacreon. 34 Battiadæ Callima-
chus appellatur & Batto generis sui auctore. Ille compo-
suit omnis generis poemata, & Lyden puellam amavit,
de qua etiam elegias scripsit. 35 Amores tuos. 36
Comœdia. 37 Græci Comici. 38 Menander. 39 Ab
nuptis legi. 40 Opus Homeri de Ilio sive bello Troja-
no. 41 Helena a Paride rapta. 42 Paridem. 43 Me-
nelaum. 44 Quid in principio stirpis Iliados describitur,
nisi Agamemnonis amor in Chryseida? 45 Briseis Achil-
li ab Agamemnone erepta, unde ortæ sunt inter eos
inimicitia. 46 Alterum Homeri carmen, Ulyssis et
Trojano bello in patriam reditum, molestiasque
itineris describens. 47 Penelope Ulyssis uxor.

Dum 48 vir abest, multis una petita 49 proci? 3
Quid nisi 50 Mæonides 51 Venerem Martem-
que ligatos

Narrat in 52 obscæno corpora pressa toro?

Unde nisi indicio magni sciremus Homeri,

53 Hospitis igne duas incaluisse Deas? 380

Omne genus scripti 54 gravitate Tragœdia vincit:

55 Hæc quoque materiam semper amoris habet.

Nam quid in 56 Hippolyto, nisi 57 cæcæ flam-

ma 58 novercæ?

59 Nobilis est 60 Canace 61 fratris amore sui.

Quid non 62 Tantalides 63 agitante Cupidine

currus 385

64 Pisæam 65 Phrygiis vexit 66 eburnus equis?

D

67 Tin-

48 Nam Ulysses errabat post Trojæ excidium. 49 Al-
viris. 50 Homerus. 51 Veneris & Martis adulterium,
quos Vulcanus maxime tenuibus retibus deprehendit,
omniumque Deorum oculis videndos subjecit. 52 Lecto,
ubi obscænum adulterium commissum est. 53 Circe &
Calypso captas fuisse amore Ulyssis. 54 In Tragœdiis
enim tractantur res graves. 55 Semper quoque continet
amores. 56 De quo Seneca Tragœdiam scripsit. 57 Amo-
re. Al. *seva*. 58 Phedræ, quæ fuit causa mortis Hip-
polyti, cum ille recusasset turpia petenti assentiri. 59
Clara. 60 Quæ ex fratre Macareo filium peperit: & eo
scelere comperto se ipsam iussu patris interfecit; Maca-
rens autem in templum Apollinis Delphici confugit. 61
Macarei. 62 Pelops Tantalii filius. 63 Impellente amo-
re currus. 64 Hippodamiam, natam Pisæ, quæ Arca-
diæ erat urbs. Oenomaus, Martis & Ægina filius,
sæpe interpellatus de filia Hippodamiz nuptiis, re-
spondit, se eam illi esse daturum, qui cursu equo-
rum ipsum vinceret: ita ut, cum prociis currere cœ-
pisset, Oenomaus arietem Jovi sacrificaret. Peractis
sacris ipse currum confendit, & velocitate equo-
rum, vento genitorum, omnes affectus hastâ trans-
fixit. Tandem Pelops, ex Peloponeso veniens, cor-
rupto auriga Myrtillo victor evasit. 65 Harpina &
Pisilla, quos equos Pelops et Phrygia redux secum du-
xit. 66 Eburnus Pelops vocatur a Poetis, quia Tæ-

76 Tingeret ut 68 ferrum matorum sanguine 69 mater,

Concitus 70 a læso fecit amore dolor.

Fecit amor subitas 71 volucres cum 72 pellice

73 Regem:

74 Quæque suum luget nunc quoque mater Iryn.

Si non 75 Æropeo 76 frater sceleratus amaret;

77 Aversos Solis non legeremus equos. Impia nec 78 tragicos tetigisset 79 Scylla 80 cothurnos,

81 Ni patrium crimen descuisset amor.

Qui

talus ejus pater volens Deorum tentare divinitatem, eis invitatis filium suum epulandum apposuit; a quo omnes Dii abstinerunt, excepta Cære, quæ brachium ejus consumpsit. Postea Dii petente Tantalo, cum voluissent ejus filium ab inferis revocare, Ceres ei eburneum brachium restituit. 67 Medea, irata, quod Jason, se expulsa, Crensam in matrimonium duxit, filios in ultionum patris jugulavit. 68 Gladium. 69 Medea. 70 Ab amore Medæ a Jasone læso. 71 Aves. 72 Phælomela. 73 Tereum. 74 Progen designat. Terei Rømelis Daulidis uxorem, quæ Iryn filium occidit, & patri epulandum apposuit, propter sororem Philomelam violatam; postea mutata est in lusciniam. 75 Ærope, Atrei uxor, cum Thyeste concubuit, quod ægre ferens Atreus liberos ei epulandos apposuit, quæ Sol, ne pollueretur, aufugit. 76 Thyestes Atrei frater. 77 Quasi refugientes atrocitatem istius spectaculi. 78 Tragicum stylum. 79 Filia Nisi; Megarensium Regis, quæ Minois paterni hostis amore capta, ut illum sibi beneficio aliquo devinceret, patrem purpureo capillo, in quo totius regni fatum situm erat, spoliavit, eumque hosti obtulit, ceu futuri conjugii dotem. Cum vero a Minoe contemneretur, doloris impatiens in Cirium avem est mutata. 80 Corhurni erant calcei Tragicorum altiores, ut ipsi altiores apparerent. 81 Nisi amore descuisset purpureum pa-

Qui legis 82 Electran, & 83 egentem mentis Oresten,

Ægistihi 84 crimen 85 Tyndaridosque legis.

Nam quid de 86 tetrico referam 87 dormitore

88 Chimæræ,

89 Quem 90 leitho fallax hospita pene dedit?

Quid loquar 91 Hermionem; quid te, 92 Schæneja virgo,

Teque, 93 Mycenæo 94 Phœbas amata duci? 4⁰⁰

D 2

Quid

tris Nisi criem. 82 Electra Agamemnonis filia, Orestis soror, illum e manibus Clytemnestræ matris & Ægistihi vitricis liberavit, occultavitque apud Strophium Phocensem. Ipsa urnam, simulatis fraternis ossibus, detulit defens. Orestes ab Argivis adjutus, matrem Ægisthumque occidit. 82 Insanum factum. 84 Adulterium cum Clytemnestra, vel Agamemnonis mortem, quem Ægistihi & Clytemnestra occiderant, cum a bello Trojano rediret. 85 Clytemnestræ filia Tyndari ex Leda, uxorisque Agamemnonis, quæ cum Ægisto Thyestis filio, dum maritus bello Trojano interfuit, adulterium commisit. 86 Severo. 87 Bellerophonte, Glauci filio, qui, suppi accusatus, missus est ad Chimeram & Amazones occidendum; cum rediret victor, innocentiamque probasset, uxorem accepit filiam regis Lyciæ, ut & dimidiam regni partem. 88 Hunc montem Bellerophon fecit habitabilem; quapropter fingitur Chimeram occidisse. Mons iste Lyciæ in cacumine habebat leones, in medio capras, in imo Serpentes, unde versus: *Prima leo, postrema draco, media ipse Chimera.* 89 Bellerophontem. 90 Schœnobæa, falso eum accusans fere occidit. 91 Menelai vel Thesei & Helenæ filiam, quæ Orestis Agamemnonis filio desponsata fuit. Sed cum Ægisthus cum Clytemnestra, Agamemnonis uxore, concumberet, & Electræ sororis industriæ ejus manus evasisset Orestes, concessit illam Ægisthus Pyrrho Achillis filio, postea ab Oreste occiso. 92 Atalanta Schœnei regis Scyri insulæ filia. 93 Ab Agamemnone, Mycenæum rege. 94 Cassandra, Phœbi sacerdos, Priami

Quid 95 Danaen, 96 Danaesque nurum; 97 matremque Lyæ?
98 Hæmonaque, 99 & noctes quæ cojers duas?
Quid 1 generum Pelææ? quid 2 Thesea? quid-ve 3 Pelasgum

4 Illia-

regis filia, quam post Trojæ excidium Agamemnon Mycenæ captivam duxit, ejus amore captus. 95 Hæc unica erat Acrisii, Argivorum Regis filia. Ille monebatur, quod periturus sit manu ejus, qui ex filia nasceretur, quapropter eam turri includit. Jupiter se mutat in aureum imbrem, & sic in puellæ gremium decedit, qua inde prægnans facta est. Pater id intelligens, arcæ inclusam in mare proiciit jussit. Hæc in Italiam delata, inventa a Piscatore cum Perseo, quem enixa fuerat, & oblata Regi, ab eo uxorem ducta, cum qua etiam Ardeam condidit. 96 Andromeda Persei, Danaes filii, uxorem, qua causa fuit ejus cladis, qua Cephenes, Asiæ Minoris populi, interierunt, partim a Perseo in nuptiis Andromeda occisi, partim in saxa conversi. 97 Semele, Bacchi matrem, Cadmi, Thebarum Regis, filiam, ex qua Jupiter Bacchum genuit, Lyæus ideo dictus, quia ebriorum membra vel curas solvit. 98 Hæmon erat juvenis Thebanus, qui Antigone, Oedipi & Jocastæ filiam, tantopere amavit, ut cum eam Creontis jussu occisam audiret, eo quod Polyneicem fratrem humasset, se ipsum gladio transodit. Al. *Alcemenam*, quæ erat Elestrionis filia, & ea lege Amphitrioni nupsit, ut fratris sui interfecti mortem ulcisceretur. Cum itaque hic adversus Teleboas Ætoliaæ populos, pro Thebanis in expeditionem profectus esset, Jupiter sub specie Amphitrionis Alcemenam compressit, & ex ea Herculem genuit. 99 Jupiter enim fertur ex duabus noctibus unam fecisse, ut Herculem conciperet. 1 Admetum, qui Alcestem Pelææ filiam natu majorem, dependente Jafone, post Peliam Medæ fraude peremptum, in matrimonium duxit. 2 Thesei Tragediam, in qua describitur Helenæ raptus, ejusque opera Pirithoo præstita ad rapiendam Proserpinam, 3 Proteislaunt Thessa-

4 Iliacam tetigit qui rate primus humum?
Huc 5 Jolæ, 6 Pyrrhique parens, huc 7 Hercules uxor, 405
Huc accedat 8 Hylas, 9 Iliadesque puer.
10 Tempore deficiat, tragicos si persequar ignes:
Vixque meus 11 capiat 12 nomina nuda liber-
13 Est & in 14 obscœnos deflexa Tragedia risus,
Multaque 15 præteriti verba pudoris habet. 410
Nec nocet 16 auctori, 17 mollem qui 18 fecit
Achillem,
19 Infregisse suis fortia facta, 20 modis.
21 Junxit Aristides Milesia crimina secums
22 Pulsus Aristides nec tamen urbe sua.
23 Nec qui descripsit corrumpti semina matrum, 415
Eubius 24 impuræ conditor historiae.
Nec qui composuit nuper 25 Sybaritida, 26 fugit:
Nec 27 qui concubitus non tacuere suos,

D 3

28 Suat-

lum, de quo vid. Heroid. Ep. 13. 4 Trojanam. 5 Euryti, Oechalia ab Hercule amata. Vid. Metam. 6. 6 Deidamia. 7 Megara. 8 Herculis comes. 9 Ganymedes Trojanus, filius Trois regis. 10 Tempus me deficeret, si amores in Tragediis contentos commemorarem. 11 Capiet. 12 Eorum, quorum causa Tragedia est composita. 13 Tractantur etiam ut plurimum in Tragediis res obscœnæ, quibus spectatores rident. 14 Quia risus est Tragediæ admodum inimicus, ceu in materia luctuosa. 15 Præterita obscœnitatis. 16 Homero, vel alii Poetæ, qui Achillis amores descripsit. 17 Lascivum. 18 Scripsit. 19 Contaminasse fortia ejus facta, ob raptam Brisida. 20 Versibus. 21 Aristides libros quosdam edidit, *Milesi* appellatos, de luxuria & deliciis, quibus Milesii erant deditissimi. 22 Expulsus patria. 23 Nec Eubius historicus in exilium missus, quod docuit partus violari, & potionæ eiici. 24 Qua narrabat, feminam aliquam potionæ & veneficiis partum corrupisse. 25 Opus Hemitheonis, plenum Sybaritanz lasciviz. Fuit autem Sybaris oppidum Calabria, inter Crathim & Sybarim fluvios. 26 Exultavit. 27 Philenis & Elephantis, quarum fœdissima scripta

28 Suntque ea doctorum 29 monumentis mista
virorum,
30 Muneribusque Ducum publica facta patent, 42°
Neve 31 peregrinis tantum defendar ab armis,
Et 32 Romanus habet multa iucosa liber.
33 Urque suo 34 Martem cecinit gravis Ennius
ore:
35 Ennius ingenio maximus, arte rudis:
Explicat ut causas 36 rapidi 37 Lucretius 38
ignis: 42°
39 Casurumque triplex 40 vaticinatur opus:
Sic sua 41 lascivo cantata est saepe 42. Catullo
Femina, 43 cui falsum Lesbia nomen erat.
Nec contentus ea, 44 multos vulgavit amores,
In quibus ipse suum fassus adulterium est. 43°
Par fuit 45 exigui similisque licentia 46. Calvi,
Detexit variis qui 47 sua furta 48 modis.
Quid referam 49 Tucidæ, quid 50 Memmi car-
men, apud quos.

51 Re-

51 Rebus 52 abest omnis nominibusque pudor?
53 Cinna quoque his comes est, Cinnaque 54
procacior 55 Anser,
Et 56 leve 57 Cornifici parque 58 Catonis
opus:
59 E quorum libris modo dissimulata Perilla:
Nominem nunc legitur dicta, Metella, tuo.
60 Is quoque, 61 Phasineas 6v Argo qui duxit
in undas,
Non potuit 63 Veneris furta tacere sua. 44°
Nec minus 64 Hortensii, nec sunt minus 65 im-
probi Servi
Carmina: quis dubitet 66 nomina tanta sequi?
67 Vertit Aristidem 68 Sisenna: nec 69 obfuit
70 illi
71 Historiæ 72 turpes inseruisse jocos.
Nec fuit opprobrio celebrasse 73 Lycorida 74
Gallos.

D 4

75 Sed 44°

passim circumferebantur. Al. qui, sc. Poetæ. 28 Ea
scripta, licet obscœna, numerantur inter monumenta
doctorum hominum. 29 Scriptis. 30 Illa scripta omni-
bus sunt exposita, aperia, & divulgata permissu Imper-
atorum. 31 Ab exteriorum scriptorum voluminibus.
32 Poemata a Romanis seu Latinis scripta. 33 Uri sunt
Poetæ, qui gravia scripserunt, ut Ennius, & Lucretius:
ita quidam lasciva opera edidere, ut Catullus, & alii.
34 Bellum, prælium & Annales, versu Heroico. 35
Quia ille Poeta usus est inventionem & sententiis. egre-
gius, sed verbis parum ornatis. 36 Cuncta sapientis &
abfumentis. 37 Qui ad exemplum Empedoclis, de re-
rum natura, & in libro primo præsertim de igne scrip-
psit. 38 Vel materialis & quotidiani, vel fulminis.
39 Quomodo tria Elementa, aqua, cælum, & terra
sunt interitura. 40 Prædicat ut vates. 41 Protervo,
nec Cæsti parenti. 42 Scriptori Epigrammatum. 43
Quam sub nomine Lesbiæ proposuit, cum Clodia no-
minaretur. 44 Fassus, & se alias amasse. 45 Corpo-
re. 46 Poetæ & Oratoris animosi, diu cum Cicerone
de principatu eloquentia litigantis, 47 Suos amores fur-
tivos. 48 Carminibus. 49 Poetæ scribentis elegias de
Perilla, quam jamavit. 50 Poetæ & Oratoris mor-

taçissimi. 51 Obscœna proprie dicunt. 52 Al. adest.
53 Q. Helvius Cinna Poeta fuit, qui scripsit Smyrnam,
quam decem annis elimavit. 54 Lascivior. 55 Poeta An-
tonii, ejus laudes scribens. 56 Lascivum. 57 Corni-
ficus Poeta a militibus destitutus interit, quos saepe fu-
gientes galeatos lepores vocat. 58 Valeius Cato præ-
ter Grammaticæ libellos etiam carmina composuit. 59
Et ii Poetæ, qui vero nomine Metellam, hætenus sub
Perillæ nomine celatam, celebrarunt. 60 Varro Attaci-
um, Leucadiam amans. Is etiam scripsit Argonautica.
61 Colchicas, a Phasi, Colchorum fluvio, per quem Ar-
gonautæ in Colchos pervenerunt. 62 Qui Argonautica
scripsit. Argos alias erat navis, in qua Jason cum so-
cis suis Colchos navigavit, ab Argo architecto ita di-
cta, unde Jason ejusque socii Argonautæ appellati sunt.
63 Stupra. 64 Hortensius & Servius Sulpitius, quam-
vis fuerint optimi Oratores, mansuetioribus tamen
Musis operam dedere. 65 Lasciva. 66 Stryium illo-
rum imitari. 67 Transulit e Græco in Latinum Ari-
stidæ libros Milesios. 68 Orator & Poeta. 69 No-
cuit. 70 Sisennæ. 71 Romanæ. 72 Lascivos & im-
pudicissimos illos Aristidæ libros transulisse. 73
Amasiam suam. 74 Cornelius Gallus Poeta & Ora-

75 Sed lingua nimio non tenuisse mero.
 Credere juranti 76 durum putat esse Tibullus,
 77 Sic etiam de se quod neget illa viro.
 Fallere 78 custodem demum docuisse fatetur;
 79 Sequē sua miserum nunc ait arte premi. 459
 Sæpe velut 80 gemmam dominæ, signumve probaret,
 Per 81 causam meminit se tetigisse manum.
 Utque refert, digitis sæpe est 82 nutuque locutus,
 Et 83 tacitam mensæ duxit in 84 orbe notam;
 Et quibus 85 e succis abeat de corpore 86 livor, 458
 Impresso heri qui solet 87 ore, docet.
 Denique ab incauto nimium petit ille marito,
 88 Se quoque uti fervet, 89 peccet ut illa minus.
 Scit cui 90 latretur, cum solus 91 obambulet
 92 ipse;
 Cui toties clausas 93 excreat ante fores, 460
 Multaque dat talis 94 furti præcepta, docetque
 Qua nuptæ possint fallere ab arte viros.
 Nec fuit hoc 95 illi 96 fraudis; legiturque Tibullus,
 Et placet, & jam te Principe notus erat.
 Invenies 97 eadem blandi præcepta 98 Propertis; 468
 Di-

tor scripsit de Lycoride Amorum libros quatuor. 75 In quodam convivio, ubi nimium biberat, de Augusto oblocutum esse; unde ipsi moriendum fuit. 76 Difficile. 77 Quia illa adulterium suum marito negat. 78 Qui eam custodiebat, ut adulterium committeret. 79 Quoniam & se ipsum fallere. 80 Annulli. 81 Amatoriam. 82 Signis. 83 Signum non auditum, & intellectum. 84 Mentis rotunda. 85 Fucis. 86 Invidia. 87 Basilium. 88 Ad uxorem non admittat. 89 Ut amica cum aliis non peccet. 90 A cane. 91 Ante fores dominæ. 92 Tibullus. 93 Exspuat cum violentia quadam & tussi, ut audiat amator alius amicæ Tibulli. 94 Adulterii. 95 Tibullo. 96 Damno. 97 Idem docentia cum Tibullo. 98

Distinctus minima nec tamen ille 99 nota est.
 1 His ego 2 successi, quoniam 3 præstantia 4 candor
 Nomina 5 vivorum dissimulare jubet.
 Non 5 timui, fateor, ne qua tot jure 7 carinæ,
 8 Naufraga servatis omnibus una foret. 470
 Sunt 9 alius scriptæ, quibus 10 alea luditur, artes.
 11 Hæc est ad nostros non leve crimen avos.
 12 Quid valeant tali, quo possis 13 plurima 14 iactu
 15 fingere, 16 damnosos effugiasve canes.
 17 Tessera quot numeros habeat: 18 distante vocato 475
 19 Mittere quo deceat, quo 20 dare missa modo.
 21 Discolor ut 22 recto grassetur limite miles,
 Cum 23 medius gemino calculus hoste perit.
 Ut mage velle 24 sequi sciat, & revocare 25 priorem;

D 5 Næ

Poetæ Elegiarum. 99 Ignominia. Post hos Poetas ego eadem lascivia scripsi. 2 Tempore. 3 Illustria. 4 Pudet, ne adularer. 5 Poetarum. 6 Periculum. 7 Ingenia Poetica. 8 Solus damnarer. 9 Ab aliis. 10 Ludus tesserarum describitur. 11 Hic lusus alearum tempore avorum nostrorum grave putabatur crimen. 12 Alii Poetæ talorum ludum descripserunt. 13 Plurima puncta victoriam afferentia. 14 Puncto. Venus enim in talis victoriam affererat, ut *Canis* iacturam. 15 Formare diversas inter se talorum facies. 16 Minima puncta damnium afferentia. 17 Qui numeri in hoc ludo lucrum aut damnum afferant. 18 Vocato numero, qui a victoria distat, aut victoriam præstat. 19 Jacere illas parvas tabellas in alveolo. 20 Remittere. 21 Calculus tuus diverberis coloris. 22 Insidiatur hosti, dum miles deprehensus obsidetur. Per rectum limitem intelligitur recta & aperta via, ne videatur grassari. 23 Miles tuus a duobus adversarii calculis circumventus in periculo versatur, nisi ei succurratur. 24 Adversarii calculos insequi. 25 Calculum drimo motum, ne

Ne tuto 26 fugiens incontinentatus eat. 48^a
 Parva 27 sedet 28. ternis instructa 29 tabella la-
 pillis.

In qua vicisse est, 30 continuasse suos.

Quique alii lusus (neque enim nunc 31 perse-
 quar omnes)

32 Perdere rem 33. caram tempora nostra so-
 lent.

Ecce 34 canit formas alius, 35. iactusque pila-
 rum. 48^b

Hic artem 36 nandi 37 præcipit, ille 38 trochi.

39 Composita est 40 aliis fuscandi cura coloris:

41 Hic epulis leges 42. hospitioque dedit:

Alter humum, de qua 43. fingantur pocula,
 monstrat;

44 Quæque docet liquido testa sit apta mero. 49°

45 Talia 46 fumosif luduntur mense 47 Decembris:

Quæ damno nulli composuisse fuit.

48 His ego deceptus 49 non tristia carmina feci;

Sed tristis nostros 50 pœna secuta jocos,

Denique nec video de tot scribentibus unum, 49^b

Quem sua perdidit Musa: reperit ego.

Quid si scripsissem 51 mimos obscœna 52 jocantes.

Qui.

longius elapsis ab hostibus capiatur. 26 Retractus. 27
 Al. *sedet* h. e. est. 28 Qui est trium calculorum ludus.
 28 Qua tesseriis ludimus. 30 Posuisse directa linea suos
 calculos. 31 Recensebo. 32 Otium fallere. 33 Irrecu-
 perabilem. 34 Describere alii versibus formas pilarum &
 genera. 35 Modum pile ludendi. 36 Natandi. 37 Do-
 cet. 38 Artem trocho ludendi. 39 Docere alii artem,
 unde color corporis fuscus, vel niger redderetur. 40 Ab
 aliis. 41 Alii docuerant, quomodo epula parari debeant.
 42 Hospitibus, quibus lautiora apponi solent. 43 For-
 mentur scitilia vasa. 44 Quod vas scitile aptum sit po-
 tui. 45 Carmina per lusum componuntur ac recitan-
 tur. 46 Quo ignes, fumum dantes, excitantur ad frig-
 us dissolvendum. 47 Quo Saturnalia celebrantur, qui-
 bus diebus omnia licebant. 48 Horum exemplo. 49
 Leta & jocosa. 50 Relegatio. 61 Poemata sine pu-
 dore lasciviam imitantia. 52 Jocis suis immiscentes.

Qui semper vetiti 53 crimen amoris habent?
 In quibus assidue 54: cultus procedit adulter,
 55 Verbaque dat stulto callida 56 nupta viro. 50°
 57 Nubilis: hos. virgo, matronaque, virque,
 puerque:

58 Spectat: & e magna parte 49 Senatus adest!
 Nec satis 60 incestis 61 temerari vocibus aures,
 Assuefunt oculi multa 62 pudenda pati.

Cumque sefellit amans 63, aliqua novitate mari-
 tum, 50^b

64 Plauditur, & magno 65 palma favore 66
 datur.

Quoque minus prodest, pœnz est 67 lucrosa:
 poetæ:

Tantaque non parvo crimina 68 Prætor emit.
 Inspice ludorum sumptus, Auguste, tuorum:

69 Empta tibi magno talia multa leges. 51°
 Hæc tu spectasti, spectandaque sæpe dedisti.
 Majestatis adeo 70 comis ubique qua est.

71 Luminibusque tuis, 72 totus quibus utimur
 orbis.

73 Scenica vidisti 74 lentus adulteria.

Scribere si fas est imitantes 75 turpia mimos; 51^b
 Materiz minor 76 est debita pœna mex.

An 77 genus hoc scripti faciunt sua 78 pulpita-
 tutum;

D 6

79 Quod-

53 Criminationem. 54 Ornatus in scenam prodit in
 adulterio vivens. 55 Decipit. 56 Uxor. 57 Aptæ ad con-
 jugium. 58 Inter agentum. 59 Senatores. 60 Impudicis
 verbis de incestu agentibus. 61 Violari. 62 Obscœna a
 mimis in theatro fieri solita. 63 Aliquo novo invento.
 64 Læte excipitur. 65 Victoria, cujus signum palma. 66
 Conceditur. 67 Lucrantur Poetæ ex eo opere, quod mi-
 nus prodest, cum essent puniendi. 68 Prætores seu Edi-
 les ludos aliquando populo exhibebant, & a Poetis fabu-
 las, ludorum die recitandas, emebant. 69 Comœdiæ
 multo pretio remuneratas. 70 Blanda. 71 culis. 72
 Quibus totum orbem vides & regis. 73 A mimis in thea-
 tro representata. 74 Mitis. Al. *Latus*, h. e. cum applau-
 su. 75 Obscœna. 76 Debetur. 77 Comœdiæ. 78 Quæ

- 79 Quodque libet; mimis scena licere dedit?
 Et mea sunt populo 80 saltata poemata sæpe,
 81 Sæpe oculos etiam detinuere tuos. 20
 82 Scilicet in 83 domibus vestris ut 84 præfca
 virorum
 85 Artifici 86 fulgent corpora picta manus;
 Sic quæ concubitus varios, Venerisque figuras
 87 Exprimat, est aliquo parva tabella loco.
 88 Utque sedet 89 vultu fassus 90 Telamonius
 iram; 525
 Inque oculis facinus 91 barbara mater habet;
 Sic 92 madidos siccac digitis Venus unda ca-
 pillos,
 93 Et modo 94 maternis tecta videtur aquis.
 Bella 95 sonant alii telis instructa cruentis:
 Parique 96 tui generis, pars tua facta canunt. 539
 97 Invida me 98 spatio Natura coercuit arcto,
 Ingenio vires exiguaque dedit.
 Et tamen ille tuæ felix 99 Æneidos auctor,
 Con-

erant ante scenam, ubi ludicra exercebantur. 79 Et an
 scena dedit mimis omnem licentiam? 80 In scenis acta,
 quæ mihi tunc etiam eam licentiam dare debuissent. 81
 Te spectante. 82 Uti in domibus sunt honesta, & tur-
 pia, ita ego scripsi poemata laude & vituperio digna.
 83 Porticus Pælatina. 84 Corpora virorum temporibus
 præfca fortium. 85 Artificiofa. 86 Apparent. 87 Offen-
 dat. 88 Tabulas Ajacis & Medææ intelligit, a Casare
 ante ædem Veneris Genitricis dicatas. 89 Prodens picto
 vultu iram, quod Achillis arma Ulyffi in singulare vir-
 tutis præmium adjudicata essent. 90 Ajax Telamonis fi-
 lius. 91 Medæa irata, quod Jason evaserat incendiium
 domus Creontis, cujus natam Creusam in matrimo-
 nium duxerat, omnes filios occidit, excepto aufugien-
 te Theffalo. 92 Nuda crinem pectit. 93 Et apparet
 paulo ante tecta fuisse mari, e cujus summa fertur. 94 E
 quibus orta est. 95 Describunt. 96 Lucii, Caii, Ti-
 berii, Drusi, Germanici, &c. 97 Invidens gloriæ
 mææ. 98 Augusta scribendi materia. 99 Virgilius,

- Contulit 1 in Tyrios 2 arma virumque toros:
 Nec legitur 3 pars ulla magis 4 de corpore toto, 535
 5 Quam non legitimo 6 fœdere junctus amor:
 7 Phyllidis hic 8 idem, teneroque 9 Amarylli-
 dis 10 ignes
 11 Bucolicis juvenis luserat ante 12 modis.
 Nos quoque jam pridem 13 scripto peccavimus
 uno.
 Supplicium patitur non novæ culpa novum. 540
 Carminaque ediderant, cum te 14 delicta no-
 tantem
 Præterit toties 15 jure quietus eques.
 Ergo, quæ juveni mihi non nocitura putavi
 Scripta parum prudens, nunc nocere seni?
 Sera 16 redundavit veteris vindicta libelli; 545
 Distat & a 17 meriti tempore pœna sui.
 Ne tamen omne meum credas opus esse 18 re-
 missum;
 Sæpe dedi nostræ 19 grandia vela rati.
 Sex Ego Pastorum scripsi totidemque libellos;
 Cumque suo finem mense volumen habet. 20 550
 Idque tuo nuper scriptum sub nomine, Cæsar,
 Et tibi; 21 sacratum 22 fors mea 22 rupit opus.
 24 Et dedimus tragicis scriptum 25 regale 26
 cothurnis.

Quæ-

in gratiam Augusti Æneida scribens. 1 In lectum Tyriæ
 Didonis Lib. 4. Æneidos. 2 Æneam ejusque bella in
 Italia gesta. 3 Quartus liber Æneidos. 4 De toto opere
 Æneidos. 5 Quam Didonis illicitus cum Æneæ concubi-
 tus. 6 Conjugio vetito. 7 Eclog. 3. 8 Virgilius. 9 Eclog.
 8. 10 Amores. 11 A custodia boum sic dictis. 12 Verbi-
 bus. 13 Lascivo scribendi genere. 14 In equilustrio. 15
 Non ab equo detractus, quod facinorosis a Censoribus
 fieri solebat. 16 Rediit. 17 Culpæ suæ. 18 Abje-
 ctum, lascivum. 19 Majorem materiam. 20 Et qui-
 vis liber cum mense finitur. 21 Dicatur. 22 Exilium
 meum. 23 Imperfectum reliquit. 24 Innuvit Tragediam
 Medæam, 25 Regum facta complectens. 26 Stylo Tra-

Quæque gravis debet verba 27 cothurnus hæ-
bet.
28. Dictaque sunt nobis, quamvis 29 manus ul-
tima cæpto 55
Defuit, 30 in facies corpora versa novas.
Atque utinam 31 revoces animum: paulisper ab
ira;
Et 32 vacuo jubeas 33 hinc tibi pauca legi!
34 Pauca, quibus prima surgens ab origine mundi,
In tua 35 deduxi tempora, Cæsar, opus! 56
Aspicias, quantum dederis mihi 56 pectoris ipse.
37 Quoque favore animi teque tuosque canam.
Non ego 38 mordaci perstrinxî carmine quem-
quam,
Nec meus 39 ullius crimina versus habet.
40 Candidus a 41 salibus 42 suffusus felle refugi: 56
Nulla 43 venenato littera mixta joco est.
Inter tot 44 populi, tot 5 scripti millia nostri,
Quem 46 mea Calliope læserit, unus ego.
Non igitur nostris ullum gaudere 47 Quiritem
48 Auguror, at multos indoluisse malis: 57
Nec mihi credibile est quemquam 49 insultasse
jacenti;
57 Gratia candori si qua relata meo est.
His precor, atque aliis possint 51 tua numina
flecti,
O Pater, o Patriæ cura salusque tuæ.

Non

gic. 27 Stylus Tragicus gravis. 28 Conscripta sunt
a me. 29 Cura & emendatio. 30 Corpora in novas
figuras mutata. 31 Habeas mentem sine ira. 32 Otio-
so. 33 Ex Metamorphosi. 34 Incipiens. 35 Scripsi.
36 Animi. 37 Qua veneratione, quod imprimis ex
sine operis constat. 38 Satyra aliquem læsi. 39 Ul-
lius criminationes. 40 Sinceris. 41 Jocis. 42 Mor-
daciibus. 43 Mordaci. 44 Romanorum. 45 Inter tot
millia nostrorum carminum. 46 Meum carmen. 47
Civem Romanum. 48 Existimo. 49 Derisisse me Mi-
letum. 50 Modo par pari referant. Divinitas tua

Non ut in 52 Ausoniam redeam, nisi forsitan
olim,
Cum longo pœnæ tempore 53 victus eris.
54 Tutius exilium, pauloque quietius oro:
55 Ut par delicto sit mea pœna suo.

emolliri. 52 Italianæ. 53 Placatus. 54 Tutiosem lo-
cum, quam Pontum, vel Tomum. 55 Ut talis sit pœ-
na, qualem perexiguam meum crimen meruit.

P. OVIDII NASONIS
TRISTIUM

ELEGIA I.

LIBER TERTIUS.

ARGUMENTUM.

Poeta librum suum Romam mittit incultum quidem & sordidum, inducitque illum errare per varia urbis loca, precarique Augustum, ut patri exuli & Poeta det veniam. Sed cum nusquam recipi se videat, rogat manus plebejas, ut illa saltem eum accipiant, quo habeat ubi possit divertere.

Millus in hanc venio 1 timidi liber 2 exulis 3 urbem.

4 Da placidam 5 fesso, lector amice, 6 manum: Neve reformida, ne sim tibi forte 7 pudori,

Nullus in 8 hac charta versus amare docet. Nec domini fortuna mei est, ut debeat illam Infelix ullis 9 dissimulare 10 jocis.

11 Id quoque, quod 12 viridi quondam male lufit in ævo,

Heu nimium fero damnat & odit opus.

13 Inspice quid 14 portem: nihil hic nisi 15 triste videbis,

Car-

1 Augustum timentis. Al. *simide*. 2 Ovidii in exilio viventis. 3 Romam. 4 Recipe me placide. 5 Defatigato longo itinere. 6 Auxilium. 7 Dederori. 8 Hæc libro. 9 Tegere infortunium suum. 10 Jocosis vel amatoriis versibus. 11 Intelligit librum de Arte amandi. 12 Juventute sua. 13 Aspiciendum. 14 Continuam. 15 Libros Tristium tristia com-

Carmine 16 temporibus conveniente suis. 16

17 Clauda quod alterno subsidunt carmina versu,

Vel 18 pedis hoc ratio, vel 19 via longa facit.

20 Quod neque sum 21 cedro flavus, nec pumice 22 lævis:

23 Erubui domino cultior esse meo.

24 Littera suffusa quod habet maculosa 25 litteras;

26 Læsit opus lacrymis ipse poeta saum.

Si qua videbuntur 27 casu non dicta Latine;

In qua scribebat, 28 barbara terra fuit.

Dicite, lectores, si 29 non grave, 30 qua sit 31 eundum;

Quasque petam sedes 31 hospes, in Urbe liber.

Hæc ubi sum lingua 33 furtim 34 titubante locutus,

Qui mihi monstraret vix fuit unus 35 iter:

36 Di 37 tibi dent, nostro quod non 38 tribuere 39 parenti,

40 Molliter in patria vivere posse tua:

41 Duc age, namque sequor, quamvis terraque marique

42 Longinquo referam lassus ab orbe pedem.

43 Pa-

plectentes. 16 Statui suo. 17 Composita sint versu Elegiaco, constante ex longiore Hexametro, & breviori Pentametro. 18 Quia in Pentametro sunt tantum quinque pedes, unde etiam nomen accepit, cum in Hexametro sint sex. 19 Quod & viatoribus contingit. 20 Inde est, quod &c. 21 Succo cedrino, ut dærem. 22 Politus. 23 Pudit me orationem esse ipso auctore. 24 Charta. 25 Maculas, 26 Commaculavit. 27 Forte. 28 Latine lingue ignara. 29 Vobis non molestum est. 30 Via. 31 Ad Augusti ædes. 32 Peregrinus ex Ponto veniens. 33 Clam. 34 Hæstante. 35 Viam. 36 Ipse liber loquens introducit. 37 Monstranti mihi viam. 38 Indulserit. 39 Ovidio. 40 Jucunde. 41 Me ad Augusti ædes. 42 A Scythia, tamquam longinqua parte orbis.

- 43 Paruit, & 44 ducens, 45 Hæc sunt fora 46
 Cæsaris, inquit,
 Hæc est 47 a Sacris quæ via nomen habet.
 48 Hic locus est Vestæ, qui Pallada servat &
 ignem.
 Hic fuit antiqui 49 regia parva Numæ. 30
 Inde 50 petens dextram, 51 Porta est, ait, ista
 52 Palati,
 52 Hic Stator, 54 hoc primum 55 condita
 Roma loco est.
 56 Singula dum miror, 57 video 58 fulgenti-
 bus armis:
 59 Conspicuos postes, 60 testaque digna Deo.
 Et, 61 Jovis hæc, dixi, domus est: quod ut
 esse putarem, 35
 62 Augurium menti 63, quærna corona dabat. 35
 64 Cu-

43 Mihi, ut duceret me, momenti. 44 Romæ per lo-
 ca ibidem obvia. 45 Quasi manu ostendens. 46 Augu-
 sti, ubi jus dicebatur. 47 Via sacra foro Augusti,
 in Capitolio habitantis, vicina, inde dicta, quia
 per eam ab arce vel Capitolio ad augures sacra fe-
 rebantur; vel quia in ea foedus istum est inter Ro-
 mulum & Tatium. 48 Vestæ templum rotundum,
 in quo servabatur Palladium, cum igne perpetuo,
 qui a Virginibus Vestalibus alebatur. 49 Atrium Ves-
 tæ fuit Numæ regia, aut potius pars regis. 50
 Converterens se ad dexteram. 51 Primo Saturnia, de-
 inde Pandania, dicta. 52 Regiæ Augusti. 53 Jovis
 Statoris ædes, ubi pater Romulus primum habita-
 vit. 54 Nam Pelasgi Arcades ex urbe Pallantio ex-
 euntes, duce protectionis Evandro, in uno ex se-
 ptem collibus sedes posuere, qui in medio fere est
 Romæ, Pallanteum (nunc Palatinum) vocantes lo-
 cum eum a patria sua in Arcadia. 55 Fundata. 56
 Modo dicta. 57 Laudat hic Ovidius Augusti ædes
 in Palatio factas. 58 Hostibus creptis. Solebant
 etiam postes, portas & vestibula ædium, nec non
 atria spoliis & armis, quæ hostibus ademerant, exor-
 nare, clypeis, galeis 84. 59 Decoros. 60 Palatium
 Augusto dignum. 61 Augusti. 62 Signum. 63 Co-

- 64 Cujus accepti dominum, 65 Non fallimur;
 inquam,
 66 Et magui verum est hanc Jovis esse do-
 mum.
 67 Cur tamen apposita velatur janua lauro;
 Cingit, & angustas arbor 68 opaca fores? 40
 Num quia perpetuos meruit domus ista 69 trium-
 phos?
 An quia 70 Leucadio semper amata Deo?
 71 Ipsane quod festa est, an quod facit omnia
 festa?
 Quam 72 tribuis terris, Pacis an ista 73 vo-
 ta est?
 Utque 74 viret semper laurus, 75 nec fronde
 caduca 40
 Carpitur, 76 æternum sic habet illa decus?
 77 Causa superpositæ scripto testata coronæ
 Servatos cives indicat hujus ope,
 Adjice 78 servatis unum, 79 Pter ootime; 80
 civem.
 Qui procul 81 extremo pulsus in orbe 82
 jacet. 50
 In quo pœnarum, quas se meruisse fatetur.
 Non.

rona e quereu, Palatii foribus præfixa. 64 Cum audivi
 Augustum ibi habitare. 65 Dicendo, quod Jovis sit æ-
 des. 66 Nam Augustus erat Jupiter. 67 Cur autem jan-
 uæ Cæsaris lauro tegitur, quo minus queat conspici. 68
 Densa nempe Laurus. 69 Laures enim dabatur trium-
 phantibus. 70 A Deo Apolline, qui laurum amavit pro-
 pter Daphnen in eam commutatam. Apollo autem a Leu-
 cadia Græciæ peninsula dictus est Leucadius. 71 An-
 quia illa Romanis lætitiæ victorialisque annunciat, om-
 nique festa & læta facit. 72 Dedit. 73 Signum: quo-
 niam inter armatos hostes præsentia, quietem indicabat.
 74 Viridis est. 75 Nec unquam frondes amittit.
 76 Ita domus ea semper floret. 77 Superior pars jan-
 uæ frondibus lauri ornabatur, cui subiecta erat corona
 quærna, quæ ei dabatur qui civem servasset, & ci-
 vica dicebatur. 78 Ceteris civibus. 79 Auguste, pa-
 triæ. 80 Me Ovidium. 81 in Scythia. 82 Al.

Non facinus caufam, fed fuus error habet.
Me miserum, vereorque 83 locum, venerorque
84 potentem,

Et quatitur trepido littera noſtra metu.
Adſpicias 85 exſanguis chartam pallere colore? 555
Adſpicias 86 alternos intremuiſe pedes?

87 Quandocumque, precor, noſtro placata 88
patenti

89 Idem ſub dominis adſpiciare domus.
Inde 90 tenore pari gradibus ſublimia celſis
Ducor ad 91 intonſi 92 candida templa Dei. 69

93 Signa peregrinis ubi ſunt alterna columnis
94 Belides, & 95 ſtricto barbarus enſe 96 pater:

97 Quæque viri docto veteres cepere novique
Pectore, lecturis inſpicienda patent.

98 Quærebam fratres, exceptis ſcilicet 99 illis, 69
1 Quos ſuus optaret non genuiſſe parens.

Querentem fruſtra 2 cuſtos me 3 ſedibus illis
Præpoſitus 4 ſancto 5 juſſit abire loco.

6 AL-

6 Altera templa peto 7 vicino juncta theatro:
8 Hæc quoque erant pedibus non adeunda meis. 70

9 Nec me, quæ 10 doctis patuerunt prima li-
bellis,

Atria Libertatis tangere paſſa ſua eſt.
11 In genus auctoris miſeri fortuna 12 redundat;

13 Et patimur nati, quam tulit ipſe, 14 fugam.
Forſitan & 15 nobis 16 olim minus aſper, & 17 75

illi
18 Evictus longo tempore Caſar erit.
Di precor, atque adeo (neque enim mihi 19
turba roganda eſt)

Caſar, 20 ades voto, maxime Dive, meo.
Interea, 21 ſtatim quoniam mihi publica clauſa eſt, 80

22 Privato liceat delituiſſe loco.
Vos quoque 23 ſi fas eſt, 24 confuſa 25 pudore
repulſæ

26 Sumite 27 plebejæ carmina noſtra manus.

83. 83 Capitolium. 84 Auguſtum. 85 Pallido. 86 Da-
ctylum & Spondaum, pedes carminis Hexametri & Pen-
tametri. 87 Non præſidio tempus. 88 Ovidio. 89 Ma-
neas in eadem ſtirpe. 90 Eodem m-tu, quo per Urbem
ambulavi. 91 Apollinis Capitolini criniti comam non ton-
dentis. 92 Propter marmor, quo teſta & ornata erant;
vel etiam propter elegantioſiorem ſtructuram. 93 In cujus
templi columnis duabus alternatim inſculptæ ſunt ſta-
tuæ. 94 Quinquaginta Danaï filij. 95 In altera vide-
batur pater Belidum crudelis, qui nudo gladio ſibi
necem minitabatur, niſi patruelis ſuos jugularent. 96
Danaus, qui quinquaginta habuit filias. 97 Bibliotheca
intelligit, quam Auguſtus ædificavit in parte
domus Palatinæ. 98 Quærebam in eadem Bibliotheca
ceteros libros ab Ovidio compoſitos, tamquam frat-
res meos ab ipſo genitos. 99 Libris de Arte amandi.
1 Quos Ovidius, eorum auctor, optaret non
compoſuiſſe. 2 Præfectus Bibliothecæ. 3 Palatio. 4
Quia eſt quaſi quoddam templum ſapientia, dum
niſil ſanctius ac venerabilius. 5 Quia me Bibliotheca

caz inferere volebat. 6 Nonnulli intelligunt templum
magnæ matris; perlique templum Veſtæ; perſpicacioſe
obſequens carmen Libertatis atrium, quod ab Afinio Pol-
lione erectum eſt; quidam Herculis Muſæum, quem Mu-
ſagetem Græco nomine vocarunt. 7 Theatro Marcelli,
aut Cornelii Balbi propinquo. 8 Nec ad hæc debebamus
accedere, clauſa enim mihi erant, cum exulis eſſem fi-
lius. 9 Nec admittebar in atrium ipſius Libertatis, ubi
prima Bibliotheca fuit. 10 Operibus doctorum. 11 In
libros inſelicis Ovidii libros. 12 Venit. 13 Et nos li-
bri Ovidii fugamur. 14 Exilium ex Urbe. 15 Libris
Ovidii. 16 Poſthac placatus. 17 Ovidio. 18 Propitius.
19 Alii Dii, præter Auguſtum. 20 Fac me voti mei com-
potem. 21 Ædes Caſaris. 22 In loco hominis privati.
23 Si vobis per Auguſtum licet. 24 Attonita. 85 Quia
me bibliotheca cuſtos expulſit ex ædibus Auguſti. 26 Ac-
cipite. 27 Plebejæ & privati homines.

ELE-

ELEGIA II.

ARGUMENTUM.

Queritur Poëta, quod fata eum in Scythiam compulerint, nec sacerdoti suo opem tulerint aut Apollo, aut Pierides. Deinde dicit, se in Scythia in assiduo fletu & marore degere. Postremo Deos precatur, ut tandem sibi mori liceat.

ERgo 1 erat in fati Scythiam quoque visere nostris,

Quæque 2 Lycaonio terra sub axe jacet?

Nec vos, 3 Pierides, nec 4 stirps Latonia, vestro

Docta 5 sacerdoti turba tulistis opem?

Nec mihi quod 6 lusi vero sine crimine, prodest:

7 Quodque magis vita Musa jocosa mea est?

8 Plurima sed pelago terraque pericula passum

9 Ultus ab 10 assiduo frigore 11 Pontus habet.

12 Quique fugax rerum, securaque in oia natus,
Mol-

1 Diis ita placebat. 2 Sub septentrionali plega, sic appellata a Callisto Lycaonis filia, quæ in majorem urbem mutata, Lycaonia a Poëtis nominatur. 3 Musa, a Piero, cujus filias Musa vicerant, ita dicta: vel a Piera, loco circa Heliconem. 4 Al. Latonia h. e. Apollo Latonæ & Jovis filius Musarum Dux & Præses. 5 Ovidio: sunt enim Poëtæ Apollinis & Musarum sacerdotes. 6 Scripsi carmen sine crimine vero. 7 Nec mihi prodest, vitam minus esse improbam quam carmina. 8 Ego, qui permulta pericula terra & mari passus sum, vivo in Ponto exul, loco frigido. 9 Urit frigus, h. e. vexat. 10 Quia Pontus ad septentrionalem plagam vergit. 11 Pontus Euxinus, cui Tomitana ora adjacet. 12 Qui

Mollis & impatiens arte 13 laboris eram: 14

Ultima nunc potior, nec me 15 mare portus orbem

Perdere, 16 diversa nec potuere via.

17 Suffecitque malis animus: nam corpus ab 18 illo

Acceptit vires, vixque ferenda tulit.

19 Dum tamen & æterris 20 dubius jactabar & undis,

21 Fallebat curas, ægraque corda 22 labor.

Ut via finita est, 23 & opus requievit eundi,

24 Et pœnæ tellus est mihi tacta meæ,

Nil nisi flere libet, nec 25 nostro 26 parciot imber

Lumine, 27 de verna quam nive manet aqua. 28

Roma, domisque 28 subit, desideriumque locorum,

Quæquid & 29 amissa restat in Urbe 30 mei.

Heu mihi, 31 quod nostri toties pulsata sepulcri,

Ianua, sed nullo tempore aperta fuit,

Cur ego tot 32 gladios fugi, 33 totiesque minata

Obruit infelix nulla procella caput? 35

Di, quos experior nimium constanter 34 iniquos,

35 Participes iræ quos Deus unus habet,

36 Ex-

forum & lites vitabam. 13 Molestiarum. 14 Maxima mala. 15 Pontus portibus fere carens. 16 Maris & terræ, in quibus dura passus sum citra mortem. 17 Indurit. 18 Animo firmato. 19 Dum tamen navigabam. 20 Incerto salutis & vitæ meæ. 21 Discutebat curas, ne eas ita sentirem. 22 Tempestas aspera. 23 Et requievi ab opere eundi. 24 Et perveni in terram mei exilii, h. e. Tomon. 25 Nostris oculis. 26 Pauciores lacrymæ. 27 Quam de nive, quæ vere liquefit, & aqua fit. 28 In mentem venit. 29 Interdicta mihi. 30 Quod magni aestimabam. 31 Quod toties mortis periculum evasi. 32 Sicarios, quia Scythæ Tomon, ubi Ovidius exul erat, sæpius oppugnarent. 33 Cum toties procellæ mortem mihi minata sint. 34 Iratos, 35 Orat.

36 Estimulate, precor, cessantia 37 fata; 38
meique
Interitus 39 clausas esse verate fores.

Paeta Deos, ne magni Cæsaris subscibant iræ, quos hic
dicit participes iræ unius Dei, scil. Augusti, cum quo in
caput Nasonis conspirasse censendi sunt. 36 Protrudite.
37 Mortem, ut ea miseras meas finiat. 38 Et meæ
mortis. 39 Prohibite, ne janua mortis mihi clau-
sa sit.

E L E G I A III.

A R G U M E N T U M.

*Ad uxorem scribens ex Scythia, Poeta se excu-
sat, quod aliena manu scriptam miserit episto-
lam: quod aliter fieri non potuisset ostendit ob
adversam valetudinem, qua conflabatatur, si-
mulque incommoda commemorat. Sed præterce-
tera illud fatetur esse maximum, quod careat
ipsius uxoris aspectu. Mandat ut sua ossa Ro-
mam deferantur in parva urna, & signentur
epitaphio a se composito.*

HÆc mea, si casu miraris, epistola quare
Alterius 1 digitis scripta sit: 2 æger eam,
Æger in extremis 3 ignotis partibus orbis,
(Iocustusque meæ pœnæ 4 salutus eram)
Quid mihi nunc animi 5 dira regione 6 jacenti
Inter Sauromasas esse Getasque putes?
7 Non cælum patior, nec 8 aquis assuevimus
istis,

9 Ter-

1 Manu. 2 Ægrotus. 3 Scythiæ, quo pauci veniunt.
4 Vitæ. 5 Immitti ob incolas, & clima. 6 Afflicto. 7
Non possum ac. i. assuecere ob nimium frigus. 8

9 Terraque nescio quo non placet ipsa modo
Non domus apta satis, non hic cibus utilis ægro, 10
Nullus 10 Apollinea qui levet arte 11 malum.
Non qui soletur, non qui 12 labentia tarde
Tempora 13 narrando 14 fallat amicus adest.
15 Lassus in 16 extremis jaceo populisque locif-
que:
Et subit 17 affecto nunc mihi quicquid abest.
Omnia cum subeant; 18 vincis tamen omnia, 15
conjug;
19 Et plus in nostro pectore parte tenes.
20 Te loquor absentem, te vox mea nominat
unam:
Nulla venit 21 sine te nox mihi, nulla dies.
Quin etiam sic me dicunt 22 aliena locutum,
Ut foret 23 amentis nomen in ore tuum. 20
Si jam 24 deficiat 25 suppresso lingua palato,
26 Vix instillato restituenda mero.
Nunciet huc aliquis 27 dominam venisse; 28 re-
furgam:
Spesque tui nobis causâ 29 vigoris erit.
Ergo ego 30 sum vitæ dubius: tu forsitan illic 25
31 Incundum nostri nescia tempus agis.

E

32 Non

Glacie obductus. 9 Quia sterilis, inculta, ingrata. 10 Me-
dica, quia Medicinæ inventor Apollo dicitur, h. e. hic
nullus est Medicus. 11 Morbum. 12 Quia tristibus tem-
pus tarde labi videtur. 13 Coniubulando. 14 Consumat,
brevia reddat. 15 Confectus. 16 Cogniti orbis.
17 Cogitationibus. 18 Tu mihi prima omnium in mentem ve-
nis. 19 Plus quam partem, seu potissimam partem in
pectore meo tenes. 20 De te absente. 21 Sine tui me-
moria. 22 Delirasse vi morbi. 23 Ob morbum. 24 Al.
deficiam, i. e. animi deliquium patiar. 25 Al. suppresses-
que h. e. debilis. 26 Vino leviter infuso, quia vinum
vires reficit. 27 Te uxorem. 28 Convalescam. 29
Novarum virium. 30 In periculo mortis versor. 31

32 Non agis, adfirmo: 33 liquet, o carissima nobis,
 Tempus agi sine me non nisi triste 34 tibi,
 35 Si tamen implevit mea fors, quos debuit, annos;
 Et mihi vivendi tam cito finis adest; 30
 36 Quantum erat, o magni, 37 perituro parce-
 re, Divi,
 Ut saltem 38 patria contumularer humo?
 Vel 39 poena 40 in mortis tempus dilata fuisset,
 Vel 41 præcepisset mors properata fugam.
 42 Integer hanc potui nuper bene reddere lu-
 cem?
 Exsul ut 43 occiderem, nunc mihi vita data est,
 Tam procul ignotis igitur moriemur in oris,
 Et sient ipso 44 tristitia fata 45 loco?
 Nec mea consueto languescet corpora lecto?
 46 Deposuit nec me qui fleat ullus erit?
 Nec 47 dominae lacrymis in nostra cadentibus
 ora
 48 Accedit 49 animæ 50 tempora parva meæ?
 51 Nec mandata dabo? Nec cum 52 clamore su-
 premo
 53 Labentes oculos 54 condet amica manus?
 Sed

Obiectas te mei immemor: 32 Jucundum tempus. 33
 Norum est. 34 A te. 35 Si vitæ finis instat. 36 Quan-
 tulum. 37 Morti proximo. 38 Romæ. 39 Exilium. 40
 Usque ad mortem. 41 Præcepisset exilium meum. 42
 Incolumis, cum nondum exul essem. 43 Morerer. 44
 Tristitiam assentientia. 45 In Scythia si moriendum. 46
 In rogam, ut cremer. 47 Uxoris meæ. 48 Addentur.
 49 Quæ non tam subito corpus relinquet. 50 Par-
 vum spatium. H. e. nec lacrymæ uxoris protrahent ali-
 quantum vitam meam. 51. Quid post mortem fieri ve-
 lim. 52 Funebri conclamatione. Nam moris erat, re-
 cens defunctorum corpora aqua calida abluere, quia vi-
 talis spiritus inclusus sæpe fallere solet, deinde per in-
 tervalla ter conclamare. Cum nec tunc quidem spi-
 ritus se proderet, rebus quasi desperatis rogo impo-
 nebantur. Inde ortum proverbium: *Conclamatatum est*,
 cum nihil spei superesse invenimus. 53 Morientes. 54

Sed sine funeribus 55 caput hoc, sine 56 hono-
 re sepulcri 45
 57 Indeploratum barbara terra teget?
 58 Ecquid, ut 59 audieris, tota turbabere mente.
 60 Et feries pavida pectora fida manu?
 Ecquid, 61 in has frustra tendens tua brachia
 paræs.
 Clamabis miseris nomen 62 inane viri? 50
 Parce tamen 63 lacerare genas, nec 64 scinde
 capillos.
 Non tibi tunc primum, 65 lux mea, 66 raptus
 ero.
 67 Cum Patriam amiſi, tum me 68 periisse pu-
 tato:
 69 Et prior, & gravior mors fuit illa mihi.
 Nunc; si forte potes, sed 70 non potes, optima
 conjux, 55
 Finitis gaude tot mihi morte malis.
 Quam potes 71 extenua forti 72 mala corde fe-
 rendo;
 Ad quæ jampridem 73 non rude pectus habes.
 74 Atque utinam percant animæ cum corpore
 nostræ,
 Effugiatque 75 avidos pars mihi nulla rogos! 60
 Nam si 76 morte carens 77 vacuum volat altus
 in auram

Al. claudet. 55 Corpus. 56 Pompa funebri. 57 Non de-
 setum. 58 Numquid. 59 Me defunctum. 60 More lu-
 gentium. 61 In Scythiam plagam. 62 Quod nihil est.
 63 Unguibus dissecare. 64 Solve. 65 Uxor dilecta. 66
 Ademptus. 67 Cum relegatus sum. 68 Morte civili. 69
 Exilium mihi gravius fuit, quam mors. 70 Quia me ni-
 mis amas. 71 Imminue. 72 Exilium & mortem meam.
 73 Non inexpertum. 74 Optat ex Epicureorum senten-
 tia, ut animæ cum corporibus intereant: nam ita aver-
 fabatur Barbaros illos, ut ne quidem post mortem so-
 lam animam inter illorum animas esse velit, sed potius
 in nihilum abire cupiat. 75 Voraces flammæ. 76 Im-
 mortalis. 77 Tenuem aera.

78 Spiritus ; & 79 Samii sunt 80 rata dicta
fenis :

Inter Sarmaticas 81 Romana 82 vagabitur 83
umbras ;

84 Perque feros manes 85 hospita semper erit.
Ossa tamen facito parva referantur in 86 urna. 65
Sic ego 87 non etiam mortuus exful ero.

Nec verat 88 hoc quisquam. 89 Fratrem 90 The-
bana peremum

91 Suppositum tumulo. 92 Rege vetante soror.
Atque ea cum 93 foliis & 94 amomi pulvere
misce :

Inque 5 suburbano condita pone solo. 70

Quosque legat versus oculo 96 properante viator,
97 Grandibus in tumuli marmore 98 cæde no-
tis.

Hic ego qui jaceo tenerorum 99 lusor amorum,
Ingenio 1 perii Naso poeta meo.

At tibi 2 qui trans, ne sit grave, quisquis 3
amasti 75

Dicere : Nasonis 4 nulliter ossa cubent.

5 Hoc fati in 6 titulo est, etenim majora 7 li-
belli,

Et

78 Anima. 79 Pythagoræ in insula Samonatis, docen-
tis, animas e corporibus abeuntis primo æera petere,
deinde in alia corpora migrare. 80 Certa. 81 A-ima Ro-
mani civis, Ovidii, 82 Oberrabit. 83 Animas. 84 Inter
feras Sarmatarum animas. 85 Peregrina. 86 Sepulcrali.
87 Non videbor mihi exulare, si corpus in terra exilii
mei non sepeliatur. 88 Sepultura officium. 89 Eteoclem,
90 Antigone, Oedipodis, Thebarum regis, filia. 91
Sepelivit. 92 Creonte, rege Thebarum. 93 Redolenti-
bus. 94 Amomum est genus herbe odoratissimæ, Ar-
menicum ceteris præstat, fulvi coloris, habensque li-
gnum subrusum, abunde odoratum. In conservandis ca-
daveribus amomum adhiberi solet. 95 Cæmeterio.
96 Fugitivo. 97 Ut legi queant. 98 Scribe. 99 Can-
tator. 1 Relegatus sum. 2 Viator. 3 Puellam ali-
quam. 4 In cippis olim voti loco inscribebantur hæ
litteræ, S. T. T. L. h. e. Sit tibi terra levis. 5 Ad
indicandum qualis sim. 6 Al. tumulo, 7 A mo. feri-

Et diuturna magis sunt monumenta mei.

Quos ego confido, quamvis nocere, daturos
8 Nomen, & 9 auctori tempora longa suo. 80

Tu tamen extincto 10 feralia munera 11 fertis ;

Deque tuis lacrymis humida 12 ferta dato,

13 Quamvis in cinerem corpus mutaverit ignis ;

Sentiet officium 14 mæsta favilla piæ.

Scribere plura libet ; sed vox mihi fessa loquendo 85

Dictandi vires siccaque lingua negat.

Accipe 15 supremo dictum mihi forsitan ore.

16 Quod, tibi qui mittit, non habet ipse,

Vale.

pti. Famam æternam. 9 Mihi mortuo. 10 Inferias, seu
sacra mortuorum inferis soluta. 11 Quotannis. 12 Flo-
res. 13 Et si corpus meum comburetur. 14 Scintilla si-
ne igne mæstam factura. 15 Ultima vice ante mortem
instantem. 16 Quia hæc mittebat ægrotus.

ELEGIA IV.

ARGUMENTUM.

*Amicum carissimum, quem propter Augustum no-
minare vetetur, Poeta monet, ut magna atriæ
& potentes fugiat, qui quamvis possint pluri-
mum prodesse, non prosunt, sed potius nocent.
Laudat deinde amici fidem, quam sibi in ad-
versis rebus numquam desuisse cognovit, simul-
que enumerat exilis sui incommoda. Rogat de-
nique ut quam possit illi opem ferat.*

○ Mihi care quidem semper, sed 1 tempore
duro

Cognite, 2 res postquam procubere meæ,

E 3

3 Uti.

1 Rebus meis adversis. 2 Postquam fortuna meæ

- 3 Ufibus edocto si quidquam credis amico;
 4 Vive tibi, & longe 5 nomina magna fuge.
 Vive tibi, quantumque potes 6 praelustria vita. 8
 7 Sævum 8 praelustri fulmen ab arce venit.
 (Nam quamquam soli possunt prodesse poten-
 tes,
 Non profit potius si quis 9 obesse potest.)
 10 Fugit 10 hibernas, 11 demissa antenna procel-
 las;
 12 Lataque plus parvis vela 13 timoris habent. 10
 14 Aspicias, 15 ut 16 fumma cortex levis innatet
 unda,
 Cum grave nexa simul retia mergat onus.
 17 Hæc ego si monitor monitus prius ipse fuif-
 sem,
 In qua debueram forsitan 18 Urbe forem.
 Dum tecum vixi, 19 dum me levis aura ferebat, 18
 20 Hæc mea per placidas cymba cucurrit aquas.
 21 Qui cadit in plano 22 (vix hoc tamen even-
 nit ipsum).
 Sic cadit, ut 22 tacta surgere possit humo:
 At miser 24 Elpenor 25 tecto delapsus ab alto.
 Occur-

inclinata est. 3 Experientia. 4 Tecum habita, & forte-
 tua sis contentus. 5 Titulos magnos & famam. 6 Illu-
 stria atria. 7 Exilium, quod mihi fuit ceu sævum ful-
 men. 8 Ab Augusti domo, in excelso loco extructa.
 9 Nocere. 10 Hieme dominantes. 11 Lignum transver-
 sum in malo deductum. 12 Late expansa. 13 Periculi.
 14 Vides. 15 Quomodo. 16 Levis cortex solet in fum-
 ma qua natare, nec mergi, cum retia magno plumbi
 pondere mergi soleant. 17 Ne ad nimios honores adspi-
 rassim. 18 Roma. 19 Dum forte me contentus eram.
 20 Nullum contigit rebus meis incommodum. 21 Quia
 a mediocri conditionis hominibus læditur. 22 Quam-
 vis & hoc sit rarum. 23 Quia in humum lapsus est.
 24 Apud Circeum ebrius, dum strepitus abeuntium
 sociorum (Ulyssis comitum) audit, & abire prope-
 rat, pronus e longis lapsus scalis collum fregit. 25

- Occurrit 26 Regi 27 debilis 28 umbra suo. 20
 29 Quid fuit ut tutas agitaret Dædalus alas;
 Icarus immensas nomine 30 signet aquas?
 Nempe quod 31 hic 32 alte, demissius 33 ille
 volabat:
 Nam pennas ambo nonne habuere suas? 25
 Crete mihi, 34 bene qui latuit, bene vixit, &
 35 infra
 Fortunam debet quisque manere suam.
 Non foret 36 Eumedes 37 orbis, si filius ejus
 Stultus Achilleos non adamasset equos.
 38 Nec natum in flamma vidisset, 39 in arbore
 natas,
 40 Cepisset genitor si Phaethonta 41 Merops. 30
 Tu quoque formida nimium sublimia semper;
 42 Propositive memor contrahe vela tui.
 Nam 43 pedes inoffenso spatium decurrere vita
 E. 4. Di-

A domo Circes. 26 Ulyssi. 27 Al. *stabilis*. 28 Nam El-
 penor sciscitanti Ulyssi apud inferos casum suum retul-
 lit. 29 Quæ causa fuit ut Dædalus tuto volaret, Icarus
 autem in mare caderet? 30 Mari Icario nomen det? 31
 Icarus. 32 Et sic solis aestu cera liquefacta, laxatisque
 alarum juncturis, in mare decidebat. 33 Dædalus, qui
 prope mare delatus, alis sæpe madefactis, in Siciliam
 incolumis pervenit. 34 Humili fortuna contentus, tutus
 est. 35 Al. *intra*. 36 Dolonis pater. 37 Privatus Dolo-
 ne filio: qui missus speculator ad Græcorum castra, pactus
 pro remuneratione Achillis equos, in Diomedem &
 Ulyssem incidit, qui quoque speculatorum ibant ad Troja-
 nos: illi promissa impunitate, Trojanorum consilia ab eo
 didicere. Inter alia facti certiores de adventu Rhesi Do-
 lonem interficiunt. Thracum castra aggrediuntur, equi
 inde abducti sunt. 38 Nec Phaethon periisset, si pater
 Merops ambitione non ductus, voluisset eum videre si-
 lum Apollinis. Phaeton enim ab irato Jove fulmine
 ictus, in Padum cecidit. 39 Heliades in Populos mutatas.
 40 Si Phaeton se Merops filium dixisset, per Hypallan-
 gen. 41 Phaetonis pater putativus & Clymenes mari-
 tus. 42 Et moderata tibi propone. 43 Sine offenso-

Dignus es: & fato 44 candidiore frui.
 Quæ pro te ut 45 voveam mihi pietate mereris, 35
 46 Hæsuræque mihi tempus in omne fide.
 Vidi ego te 47 tali vultu 48 mea fata 49 gemen-
 tem,
 50 Qualem credibile est 51 ore fuisse meo.
 52 Nostra tuas vidi lacrymas super ora cadentes;
 Tempore quas uno, 53 fidaque verba 54 bibi. 40
 Nunc quoque 55 submotum 56 studio defendis
 amicis;
 Et mala 57 vix ulla parte levanda levas.
 Vive sine 58 invidia, 59 mollesque 60 inglorius
 annos
 61 Exige, amicitias & tibi junge 62 pares.
 Nafonisque tui, 63 quod adhuc 64 non exsulat
 unum, 45
 Nomen ama. 65 Scythicus 66 cetera Pontus
 habet.
 Proxima sideribus tellus 67 Erymanthidos Ursæ
 Me tenet; 68 adstricto terra perusta gelu.
 69 Bosphorus & 70 Tanais 71 superat, 72 Scy-
 thicæque paludes,

73 Vix.

ne. 43 sine offensione. 44 Felicioris. 45 A Diis voto ex-
 petam. 46 Inhæsuræ meæ memoriæ. 57 Tam Tristi. 48
 Meum exilium. 49 Dolentem. 50 Gemitum. 51 Vultu.
 52 In mutuis amplexibus. 53 Solantia. 54 Hausi. 55
 Remotum a te per exilium. 56 Eloquentia tua. 57 Ob
 iram Augusti, quæ vix placari potest. 58 Ambitione,
 cujus comes invidia est. 59 Juveniles & dulces. 60 Si-
 ne magna fama. 61 Tranfige. 62 Æqualium tuorum.
 63 Nomen. 64 In omnium ore est ob celebritatem. 65
 Euxinus Pontus prope Scythiam. 66 Præter famam.
 67 Arcadica, ab Erymantho, Arcadiæ monte ita dictæ.
 Intellige ursam majorem. 68 Omnia confringente.
 69 Bosphorus Cimmericus, ad sinem Ponti sinus. 70
 Fluvius intra Europam & Asiam. 71 Superfunt. 72

73 Vixque fati notum nomina pauca loci. 50
 74 Uterius nihil est, nisi non habitabile 75 frigus.
 Heu quam vicina est ultima 76 terra mihi!
 At longe patria est, longe carissima conjux,
 Quicquid & 77 hæc nobis post duo duce fuit,
 Sic tamen hæc absumt, ut quæ contingere non
 78 est 55
 Corpore, sint animo cuncta videnda meo.
 Ante oculos 79 Urbisque domus, & forma lo-
 corum est,
 80 Succeduntque suis singula facta locis.
 Conjugis ante oculos, sicut præsentis, imago
 est.
 Illa 81 meos casus ingravat, illa 82 levat. 60
 Ingravat hoc quod abest; levat hoc quod præ-
 stat amorem:
 83 Impositumque sibi firma tuetur onus.
 Vos quoque 84 pectoribus nostris hæretis, ami-
 ci:
 85 Dicere quos cupio nomine quemque suo.
 Sed timor 86 officium cautus compefcit, & 87
 ipsos.
 In nostro poni carmine nolle puto. 65
 Ante volebatis, 88 gratique erat instar honoris,
 Versibus in nostris nomina vestra legi:
 89 Quod quoniam est 90 anceps; intra mea pe-
 ctora quemque
 Alloquar: & nulli causa timoris ero.

E s

Ncc 70

Palus Mæotis. 73 Vix nomine fati nota. 74 Præter
 dictas. 75 Loca ob frigus inhabitabilia. 76 Habitabilis.
 77 Post hæc. 78 Licet. 79 Al. erat domus, urbs, &
 forma locorum. 80 Perpendo, quid ubique sit factum,
 vel adhuc fiat. 81 Gravioris fecit, quia mihi carendum
 est. 82 Molestiam, cum in mentem venit ejus erga me
 amor. 83 Constantem fert onus, mariti absentiam, & la-
 borem pro imperando reditu ab Augusto. 84 Memoria
 nostræ. 85 Quos nominare vellem. 86 Vos celebrandi.
 87 Nomina ipsorum, ne & hoc ipsi sit damno. 88 Be-
 neficii. 89 Vestra nomina exprimere. 90 Periculofum.

Nec meus 91 indicio latitantes versus amicos.
92. Protrahet. Occulte quisquis 93 amavit, 94:
amet.

(Scite tamen, quamvis longa regione 95. remo-
tus.

Absum, vos animo semper adesse meo.)

Et, quam quisque potest, aliqua mala nostra le-
vate; 75

Eidam 96 projecto neve negate 97 manum.

Profpera sic vobis manet Fortuna, nec umquam
98 Contracti simili 99 sorte torogetis opem.

91. Manifestatione. 92 Notus faciet. 93 Me ante. 94.
Et nunc occulte. 95 Ab urbe Roma, & a vobis. 96
Contempto exuli. 97 Auxilium. 98 Perculsi. 99 In-
fortunio, quale meum exilium est. 100 Petatis auxi-
lium, ut ego.

E L E G I A V.

A R G U M E N T U M.

*Amici fidem perspectam & cognitam, in adversis
præsertim rebus, laudat Ovidius, quam dicit
numquam abituram ex animo suo. Deinde fa-
tetur, se ali parva spe, ut aliquando mitior
fiat Augustus, & tolerabilius concedat exilium.*

1 **U**Sus amicitiae tecum mihi 2 parvus, ut
illam.

3 Non ægre posses dissimulare fuit:

Na me 4 complexus 5 vinculis propioribus esses,

6 Nave mea vento forsitan eunte suo.

Uc

1 Consuetudo, vel ipsa amicitia. 2 Quoniam non
sæpe usus sum amicitia tua. 3 Facile. 4 Vehemen-
ter amas. 5 Arctiore amicitia. 6 Quia tum for-

Uti cecidi, cunctique metu fugere 7 ruinae,

8 Versaque amicitiae terga dedere meae;

Aufus es 9 igne Jovis percussus tangere corpus,

Et 10 deplorata 11 limen adire domus.

12 Idque recens praestas, nec longo cognitus usu,

Quod 13 veterum misero 14 vix duo tresve
15 mihi.

Vidi ego 16 confusos vultus: visusque 17 notavis:

Osque madens fletu, pallidiusve meo:

Et 18 lacrymas cernens in singula verba cadentes,

Ore meo 19 lacrymas, 20 auribus illa bibi:

21 Brachisque accepi masto 22 pendentia collo, 16

Et 23 singultatis oscula mixta fonis.

Sum quoque, Care, 24 tuis defensus viribus ab-
fens.

Scit 25: Carum veri nominis esse loco.

Multaque praeterea manifesti signa favoris.

26 Pectoribus teneo 27 non abitura meis. 20

Di tibi posse tuos tribuant 28 defendere semper,

Quos 29 in materia prosperiore juves.

Si tamen interea, quid in his ego 30 perditus

31 oris.

(Quod te credibile est, quaerere) quaeris,

agam.

Spe 32 trahor exigua (quam tu mihi 33 deme-
re noli) 25

E 6.

34 Tri-

tassis navis mea secundo vento ferebatur, & ea esset for-
tuna mea, a te impensus amari. 7 Calamitatis meae.
8 Me amare cessarunt. 9 Ira Augusti. 10 Miser. 11
Domum ipsam. 12 Ac novus amicus idem facis. 13 Sc.
amicorum. 14 Perpauci. 15 Praestiterem. 16 Perturbatos.
17 Bene observavi. 18 Te inter loquendum flentem viden-
s. 19 Sc. excepi. 20 Verba audivi. 21 Inter oscula.
22 Circumdato. 23 Singultibus permixta. 24 A te. 25
Loco nominis proprii te appello modo carum, periculi
vitandi causa. 26 Recordor. 27 Perpetuo duratura. 28
Liberare. 29 Causa meliore. 30 Miser. 31 Terris vel
regionibus. 32 Alor. 33 Si me non amplius defendas.

34 Tristia leniri numina posse Dei.
 Seu 35 temere 36 expecto, sive id contingere
 fas est;
 Tu mihi; 37 quod cupio, fac (precor) esse
 38 proba.
 39 Quæque tibi linguæ est facundia, 40 confer
 in illud,
 Ut 41 doceas 42 votum 43 posse valere meum. 30
 Quo quis enim major, magis est 44 placabilis
 iræ,
 Et 45 faciles motus mens generosa capit.
 Corpora magnanimo fatis est prostrasse leoni:
 Pugna suum finem, cum 46 jacet hostis, ha-
 bet.
 At lupus, & 47 turpes 48 instant morientibus
 urfi; 35
 Et quæcumque 49 minor nobilitate fera est.
 Majus apud Trojam forti quid habemus Achille?
 50 Dardani lacrymas non tulit illa senis.
 Quæ 51 ducis Emathii fuerit clementia, 52 Po-
 rus,
 Præclarique docent 53 funeris exsequiæ. 40
 Neve hominum referam 54 flexas ad mitius iras;
 55 Junonis gener est 56 qui prius hostiserat.
 Denique non possum nullam sperare salutem,
 Cum pœna non sit causâ 57 cruenta meæ.
 Non

54 Iratum Casarem. 35 Frustra. 36 Ut Augustus mihi reconcilietur. 37 Justum esse, quod peto. 38 Demonstra. 39 Qua polles eloquentia. 40 Adhibe ad illud. 41 Ostendas. 42 Desiderium placandi Augusti. 43 Me impetraturum, quod volo. 44 Ad ignoscendum, 45 Scilicet sedatu. 46 Humi prostratus. 47 Non tam generosi, ac leones. 48 Prostratos etiam lacerant. 49 Minus generosa. 50 Priami petentis ab Achille cadaver sui filii Hectoris. 51 Alexandri ab Emathia vel Macedonia ita dicti. 52 Rex Indiæ, quem captivum Alexander dimisit, & ampliori regno donavit. 53 Darii victi, ab Alexandro concessæ. 54 Mitigatas. 55 Hercules, qui Heben, Junonis filiam, in cælo duxit. 56 Juno enim illi injunxit duodecim labores immentos. 57 Capitalis.

Non mihi quærenti 58 pessumdare cuncta, 59
 petitum 45
 Cæsareum caput est, quod caput orbis erat.
 60 Non aliquid dixi, 61 violentaque lingua lo-
 cuta est;
 Lapsoque sunt nimio verba 62 profana 63 mero.
 64 Inscia quod crimen viderunt lumina, 65 ple-
 stor:
 Peccatumque 66 oculos est habuisse meum. 50
 67 Non equidem totam possim defendere cul-
 pam;
 68 Sed partem nostri criminis error habet;
 Spes igitur superest, 69 facturum ut 70 molliat
 ipse
 Mutata pœnam conditione 71 loci.
 72 Hunc utinam nitidi Solis 73 prænantius ortum 55.
 Afferat 74 admisso 75 Lucifer 76 albus equo.

58 Omnia mihi subicere. 59 Non insidiatus sum vita Augusti. 60 Non sum quid locutus contra majestatem Cæsaris. 61 Minans aliquid violenti. 62 Impia. 63 Præ nimia ebrietate. 64 Oculi me simplice. 65 Puniore. 66 Vidisse aliquid. 67 Non queo me plane innocentem declarare. 68 Sed aliquid errori meo imputandum est. 69 Te allaboraturum. 70 Mollem faciat. 71 Exilium. 72 De pœnæ mutatione. 73 Lucifer, solem orientem præcedens. 74 Celeri. 75 Veneris planeta. 76 H. e. felix.

HO TRISTIUM
ELEGIA VI.

ARGUMENTUM.

Et hac Elegia laudat Ovidius amici fidem, quam etiam si velit, minime dissimulare posse ostendit, cujus consilio si usus fuisset, fatetur se incolumem semper esse potuisse. Denique illum precatur, ut sibi Augustum mitiorem faciat, quo is sibi exilii locum mutet, quandoquidem nulli steteri se obnoxium esse sciat.

FOedus amicitiae nec vis, carissime, nostrae,
Nec, 1 si 2 forte velis, dissimulare potes.
3 Donec enim licuit, nec te mihi carior alter.
Nec tibi me tota 4 junctior Urbe fuit.
Ique erat utque adeo populo 5 testatus; ut esset 5.
Pene magis quam tu, quamque ego, notus
amor.
6 Quique erat in caris animi tibi candor amicis,
Cognitus est illi, quem 7 colis ipse, 8 viro.
Nil ita 9 celabas, ut non ego conscius essem:
10 Pectoribusque dabas multa tegenda meis,
Cuique ego narrabam, 11 secreti quidquid habebam,
12 Excepto quod me perdidit, 13 unus eras.
14 Id quoque si scisses, 15 salvo fruerere sodali:
16 Consilioque forem sospes, amice, tuo.
(Sed mea me in poenam nimirum 17 fata trahebant:
18 Omne bonae claudunt utilitatis iter.)

Sive:

1 Etsi. 2 Quia nimis notum est. 3 Quamdiu. 4 Familiarior. 5 Notus. 6 Ille animi tui candor quo caros amicos prosequeris. 7 Veneraris. 8 Augusto vel amico inominato. 9 Me. 10 Multa arcana mihi concedebas. 11 Omnia mea arcana. 12 Quae videram, & ob quae in exilium missus eram. 13 Solus. 14 Quod me perdidit. 15 Non exule. 16 Quod mihi suppeditasses. 17 Inevitabilis necessitas. 18 Oc-

LIBER III. III

Sive 19 malum potui tamen hoc vitare 20 cavendo.

Seu 21 ratio fatum vincere nulla valet;
Tu tamen, o nobis 22 usu junctissime longos
23 Pars desiderii maxima pene mei. 20
Sis memor: & 24 si quas fecit tibi gratia 25 vires.
26 Illas 27 pro nobis experire rogo.
28 Numinis ut laesi fiat manfuetior ira;
29 Mutatoque minor sit mea poena loco.
30 Idque ita, si nullum scelus 31 est in pectore nostro;
32 Principiumque mei criminis. 33 error habet.
Nec 34 leve, nec 35 tutum est, quo sint mea, dicere, 36 casu
37 Lumina 38 funesti conscia facta mali.
Mensque 39 reformidat, 40 veluti sua vulnera,
41 tempus.
Illud: & 42 admonitu fit novus ipse dolor.
(Et quaecumque adeo possunt 43 afferre pudorem, 36
44 Illa tugi 45 caeca 46 condita nocte decet.)
Nil igitur referam, nisi me peccasse; 47 sed illo
Praemia peccato nulla petita mihi:
48 Stul-

cludebant mihi omnia salutaria consilia. 19 Exilium, 20 Mihi prospiciendo. 21 Nullum consilium. 22 Consuetudine longa. 23 Cujus fere maxime tangor desiderio. 24 Si quid gratia apud Caesarem vales. 25 Facultatem juvandi amicum. 26 Te-t-a illas vires. 27 Pro liberatione nostra ex exilio. 28 Augusti offensi. 29 Me in alium locum relegato. 30 Sc. sit. 31 Commisi. 32 Causam. 33 Simplicitas. 34 Lavis. res. Al. breve sc. narratu. 35 Ob Augustum quem offendere possem. 36 Infortunia. 37 Oculi mei. 38 Tristis. 39 Referre timet. 40 Scil. tractet. 41 Quo Augustus a me offensus est. 42 Recordatione. 43 Ignominia afficere. 44 Ignominiosa. 45 Perpetuo silentio involvenda sunt, quae vidi Augustum agere. 46 Occulta. 47 Per illud peccatum nullum primum

- 48 Sculitiamque meum crimen debere vocari; 35
 49 Nomina si factio reddere 50 vera velis.
 51 Quæ si non ita sunt; alium, quo 52 longius
 ablim,
 Quære (53 suburbana hæc sit mihi terra)
 locum.

quæsi. 48 Simplicitatem. 49 Si rem genuino vocabulo exprimere velis. 50 Convenientia. 51 Si res secus se habet. 52 Ab urbe Roma, vel Tomo. 53 Quasi suburbium.

ELEGIA VII.

ARGUMENTUM.

Ovidius ad filiam Perillam scribens primo fatetur, se Musis vacare, quamvis ille sibi nocuerint, eamque hortatur ut idem faciat, quo sibi immortalitatem comparat: nam ea forma elegantia, inquit, que in ipsa erat, senectute & tempore vitabitur; at ingenii dotes semper permanebunt.

Vade salutatum 1 subito perarata 2 Perillam
 Littera 3 sermonis fida ministri mei.
 Aut illam invenies dulci cum matre sedentem,
 Aut inter libros 4 Pieridæque suas.
 Quidquid aget, cum te scierit venisse, 5 relinquet:

6 Nec

1 Epistola celeriter scripta. 2 Filiam meam. 3 Quæ verba mea fideliter transfers. 4 Musas auctores carminum distas ita, quia in Pieria, regione in finibus Macedoniae, ex Jove & Mnemosyne natae sunt. 5

6 Nec mora: 7 quid venias; quidve, 8 requireret, agam,
 Vivere me dices; sed sic, 9 ut vivere nolim:
 10 Nec mala tam longa nostra levata mora.
 11 Et tamen ad Musas, quamvis nocuere, reverti,
 Aptaque 12 in alternos 13 cogere verba pedes. 10
 Tu quoque, dic, studiis 14 communibus 15 equid
 inhæres,
 Doctaque 16 non patria carmina more canis?
 Nam tibi cum satis mores Natura pudicos,
 Et 17 raras 18 dotes, 19 ingeniumque dedit,
 20 Hoc ego 21 Pegasidas deduxi primus ad undas, 15
 Ne male 22 fecunde 23 vena 24 periret
 aquæ.

Primus 25 id aspexi 26 teneris in virginis annis:

Utque 27 patet, 28 venæ duxque comesque fui.

Ergo, si remanent 29 ignes tibi pectoris idem,
 30 Sola tuum vates Lesbia vincet opus. 20
 Sed vereor, ne te mea nunc 31 Fortuna 32 retardet;

Post-

Desisset a labore suo. 6 Et sine mora. 7 Cur. 8 Quæret. 9 Qui misere vivo. 10 Insimul dices, calamitates nostras post tantum temporis spatium non esse minores factas. 11 Dices, non tamen nihilominus iterum versus componere. 12 In Dactylos & Spondæos, vel in Hexametros & Pentametros, sive Elegias. 13 Redigere. 14 Tibi cum patre tuo Ovidio; h. e. Poeticis. 15 Numquid das operam? 16 Amatoris, ut pater tuus, Ovidius. 17 Plane singulares. 18 Bona animi & corporis. 19 Poeticum. 20 Tuum sc. ingenium. 21 Ad fontem Musarum, Hippoeremem, quem equus alatus Pegasus, pede fodiens effecit. Indicat autem Ovidius, se primum filiam docuisse artem Poeticam. 22 Abundantis ingenii tui. 23 Aptitudō. 24 Perderetur, vel exareferet. 25 Ingenium tuum notavi. 26 Te tenella adhuc virgine. 27 Al. pater scilicet fui. 28 Duxi te ad sacra, Musarum. 29 Ardor idem Poeticus. 30 Sola vates Sappho ex insula Lesbo te superabit. 31 Exilium meum. 32

Postque 33 meos casus sit tibi pectus 34 iners;
Dum licuit, 35 tua sæpe mihi, tibi nostra lege-
bam:

Sæpe 36 tui iudex, sæpe 37 magister eram.
Aut ego 38 præbebam factis modo versibus aures: 25
39 Aut ubi cessaras, causa 40 ruboris eram.
41 Foris an exemplo, quia me læsere libelli,
Tu quoque sis pœnæ fata secuta meæ.
42 Pone, Perilla, metum, tantummodo femina
non sit.

Devia, nec scriptis discat amare tuis. 30
43 Ergo desidia remove, doctissima, 44 causas,
Inque 45 bonas artes, & tua 46 sacra redi.
47 Ista decens facies longis vitiabitur annis,
Rugaque in 48 antiqua fronte senilis erit.
49 Incijcietque manua formæ 50 damnosa se-
nectus, 35

Quæ 51 strepitum passu non faciente venit.
Cumque aliquis dicet: Fuit hæc formosa; 52 do-
lebis:

Et speculam 53 mendax esse querere tuum.
54 Sunt tibi opes modicæ, cum 55 sis dignissima
magnis. 40

56 Finge sed immensis censibus esse pares.
57 Nem-

Avocet a labore poetico. 33 Meam relegationem. 34
Minus vegetum. 35 Carmina. 36 De tuis carminibus ju-
dicabam. 37 Te docebam. 38 Audiebam prælegere tuos
versus. 39 Cum nihil egeras. 40 Pudoris, quia carmen
tuum mihi non placebat. 41 Timeo, ne forte & tu meo
exemplo deterrita sis a studiis poeticis, quia illi mihi
nocuerunt. 42 Noli timere. 43 Ergo relinque timorem
pœnæ, cave modo amatoriam scribas. 44 Merum, ne
carmina tibi noceant. 45 Poesin. 46 Ea sunt vatibus
sua carmina. 47 Hæc tua pulchritudo senio deformabitur.
48 In fronte jam senio confecta. 49 Formam sibi
vindicabit, & turpem reddet. 50 Senectus, quæ juve-
nes damno afficit. 51 Gradu, qui non sentitur, obre-
pit enim tacite senectus. 52 Quod non amplius sis for-
mosa. 53 Non reddere veram & priorem formam.
54 Habes etiam modicas divitias. 55 Mercaris. 56

57 Nempe dat id cuique libet Fortuna, rapitque
58 Irus & est subito, qui modo 59 Cræsus
erat.

60 Singula quid referam? 61 Nil non mortale
tenemus,

62 Pectoris exceptis ingenique bonis.

63 En ego, 64 cum patria caream, vobisque do-
moque, 45

65 Raptaque sint, adimi quæ potuere, mihi;
Ingenio tamen ipse meo 66 comitorque fruorque:

Cæsar in hoc potuit 67 juris habere nihil.
Quilibet hanc sævo vitam mihi 68 finiat ense:
Me tamen 69 extincto fama superstes erit. 50
Dumque suis 70 victrix 71 omnem de montibus
orbem.

Prospiciet domitum, 72 Martia Roma, legat.
Tu quoque, quam studii 73 maneat felicior usus,
74 Effuge 75 venturos, qua potes; usque rogos.

Sed exilima te possidere maximas divitias. 57 Fortuna
pro lubitu dat & adimit divitias. 58 Mendicis Pauper.
59 Rex Lydia ditissimus. 60 Quæ possidemus. 61 Cun-
cta nostra sunt mortalia. 62 Animi. 63 Tollit interdum
spiritus Poeta, & se ita sperata æternitate sua, in mediis
suis miseriis consolatur. 64 Cum in exilio vivam. 65
Adempta. 66 Ingenium meum me comitatur. 67 Pote-
statis, ut mihi ingenium adimeret. 68 Auferat. 69 Mor-
tuo. 70 Quæ totum orbem devicit. 71 Al. septem:
quia Roma septem montes est complexa. 72 A Romu-
lo, Martis filio, condita. 74 Utinam maneat, h. e. cui
studia felicius succedant, quam mihi. 74 Scriptis tuis.
75 Venturam mortem, h. e. ne rogos cum tuo corpore,
etiam tuum nomen absumat.

ELEGIA VIII.

ARGUMENTUM.

Desiderio cum patria, tum suorum ita teneri Poeta scribit, ut cupiat celeri aliquo cursu eo se conferre, quam rem sibi Augustum solum praestare posse ostendit: narratque exilii sui incommoda, optatque ut tandem Caesar ira modum statuatur, & mitius exilium praebeat.

Nunc ego ¹ Triptolemi cuperem conscende:
 re currus,
² Misit in ³ ignotam qui rude semen humum:
 Nunc ego ⁴ Medæ vellem frenare dracones,
⁵ Quos habuit fugiens arce, Corinthe, tua:
 Nunc ego ⁶ iactandas optarem fumere pennas, ⁷ Sive tuas,
⁸ Perseu; ⁹ Dædale, five tuas;
 Ut ⁹ tenera nostri cedente volatibus aura
 Aspicerem ¹⁰ patriæ dulce repente solum:
¹¹ Desertaeque domus vultum, memoresque ¹² sodales;
 Caraque præcipue conjugis ora mihi. ¹⁰
 Stulte, quid o frustra votis ¹³ puerilibus optas,
 Quæ ¹⁴ non ulla tulit, ¹⁵ fertque, feretque dies?

Si

¹ Curium intelligit, quem a Cerere accepit Triptolemus. ² Sevit. ³ Ignoram semini, quia nunquam expertum erat terram, vel nondum frumentum ferentem. ⁴ Medea post Peliae necem, fraude interempti, iunctis currui draconibus, aufugit. ⁵ Quibus vesta est. ⁶ Movendas alas cum volarem. ⁷ Qui vehebatur Pegaso & aliis. ⁸ Quo de vid. Ovid. Metam. 8. Fab. 3. ⁹ Tenui. ¹⁰ Romæ. ¹¹ Formam domus. ¹² Se mei. ¹³ Ineptis. ¹⁴ Nullum tempore. ¹⁵

Si semel ¹⁶ optandum est; ¹⁷ Augustum, ¹⁸ numen adora,
 Et ¹⁹ quem læsisti, ²⁰ rite precare & Deum.
 Ille tibi ²² pennasque potest, currusque volucres.
 Tradere. ²³ Det reditum; protinus ²⁴ ales ¹⁵ eris.
 Si precor ²⁵ hæc (neque enim possim majora precari)
 Ne mea sint timeo vota ²⁶ modesta parum.
 Forsitan hoc ²⁷ olim, cum se ²⁸ satiaverit ira,
 Tum quoque ²⁹ sollicita mente roganduserit, ²⁰
³⁰ Quod minus interea est, instar mihi muneris ampli,
 Ex his me jubeat ³¹ quolibet ire locis.
 Nec cælum, nec aquæ ³² faciunt, nec terra, nec auræ;
 Et tibi perpetuus corpora ³³ languor habet.
 Seu ³⁴ vitiant ³⁵ artus ³⁶ ægræ contagia mentis;
 Sive mei causa est ³⁷ in regione mali:
³⁸ Ut tetigi Pontum, vexant ³⁹ insomnia; vixque
⁴⁰ Ossa tegit macies; ⁴¹ nec ⁴² juvat ora cibus.
 Quique ⁴³ per autumnum percussis frigore primo
 Est

Dat & dabit. ¹⁶ Ut in patriam redeam. ¹⁷ Al. Augusti. ¹⁸ Majestatem. ¹⁹ Cujus iram expertus es. ²⁰ Modo debito. ²¹ Augustum. ²² Media, quibus utaris instar pennarum & curruum. ²³ Indulgeat. ²⁴ Avis eris, utendo illa celeritate in redeundo. ²⁵ Reditum in patriam. ²⁶ Dum nimis peto. ²⁷ Posthac. ²⁸ Augustus. ²⁹ Dubia, num id permissurus sit. ³⁰ Interea, quod minus est, licet mihi sit loco magui muneris, precor, ut ex hoc loco sinat alio migrare. ³¹ Quocumque illud sit loco. ³² Mihi profunt. ³³ Infirmitas. ³⁴ Corruptum. ³⁵ Corpus. ³⁶ Tristis. ³⁷ In Scythia. ³⁸ Postquam in Pontum perveni. ³⁹ Dormiendi impotentia. ⁴⁰ Ossa præ macie teguntur. ⁴¹ Et fastidium cibum. ⁴² Delectat. ⁴³ Autumnali tempore.

Est 44 color in foliis, quæ 45 nova læsit hiemis: 30
46 Is mea membra 47 tenet, nec viribus allevor
ullis;

Et numquam 48 queruli caussa doloris abest.
Nec melius valeo, quam corpore, mentes; sed
49 ægra est

Utraque pars æque, 50 binaque damna fero.
51 Hæret, & ante oculos 52 veluti spectabile
corpus 35

Addat 5 Fortunæ forma legenda meæ.
Cumque locum, moresque hominum, 54 cultus-
que, 55 sonumque

Cernimus; quid sim, quid fuerimque 56 subit;
Tantum amor 57 necis est, querar ut de Cæsa-
ris ira,

58 Quod non offensas vindicet ense suas. 40
At quoniam semel est odio 59 civiliter usus,
Mutato levior sit 60 fuga nostra loco.

ELEGIA IX.

ARGUMENTUM.

*Urbes Græcas Geticam oram incoluisse docet, &
ab iis etiam Tomitana urbi nomen fuisse impo-
situm ostendit.*

1 Hic quoque sunt igitur 2 Græcæ (quis
crederet?) urbes,

Inter humanæ nomina 3 barbariæ.
4 Huc quoque 5 Mileto missi venerunt 6 coloni,
Inque Getis 7 Græcæ constituere domos.

8 Sed vetus 9 huic nomen, 10 positæque anti-
quius urbe,
Constat ab 11 Absyrti cæde fuisse, loco.

Nam 12 rate, quæ 13 cura 14 pugnacis facta
Minervæ,

15 Per non tentatas prima cucurrit aquas;
Impia

ELE:

44 Sc. pallidus. 45 Principium hiemis arefecit. 46 Sc.
pallor. 47 Occupavit. 48 Lamentantis. 49 Male se habet.
50 Morbum in corpore, tristitiam in animo. 51
Observatur oculis. 52 Tamquam corpus spectatu dignum.
53 Præsens infortunium observatur meis oculis. 54 Vestitum.
55 Verba. 56 In mentem venit. 57 Me interficiendi.
58 Quod non interficiat me gladio, & injurias suas
ulciscatur. 59 Me ut civem tractavit. 60 Exilium æreum.

1 Hic etiam in Getica ora sunt urbes Græcæ, non lingua & moribus, sed origine. 2 Græcæ. 3 Ferae gentis Geticæ. 4 Tomon, Mileti coloniam. 5 Mileti quoque Tomon tenere, uti etiam Istropolim, aut quemadmodum alia quoque Græciæ coloniæ littus Geticum tenere. Fuit autem Miletus urbs quondam Joniæ totius, belli pacisque artibus princeps, a Mileto ita dicta. 6 Habitatores. 7 Græcæ urbes. 8 Hic aperte declarat, Tomon locum a cæde Absyrti denominatum, ubi postea urbem condiderunt Milesi, servato prioris loci nomine. 9 Tomo urbi, ubi in exilio vivo. 10 Nam locus ille appellatus est Tomus, antequam urbs a Mileti condideretur. 11 Propter Absyrti mortem. 12 Navi Argo. 13 Quæ Argo navis facta cura & tutela Palladis armata, quam pictam habuit. Aut ingeniose, curiose, & perite factam intellige. Nonnulli putant, eam Argo a celeritate Græcæ appellatam, vel ab Argo ejus inventore. 14 Bellicosæ, quia Minerva belli Dea est. 15 Primam navem eam fuisse ait, quam Argonautæ

Impia desertum fugiens Medea 16 parentem;
 Dicitur 17 his 18 remos applicuisse vadis. 10
 19 Quem procul ut vidit 20 tumulto 21 specu-
 lator ab alto,
 Hospes, ait, nosco 22 Colchida vela, 23 ve-
 nit.
 Dum trepidant 24 Minyæ, dum 25 solvitur ag-
 gere funis,
 26 Dum sequitur celeres anchora tracta ma-
 nus;
 27 Conscia percussit meritorum pectora Colchis 15
 Ausa atque 28 ausura multa 29 nefanda manu.
 Et, quamquam 30 superest ingens audacia menti,
 31 Pallor in 32 attonito 33 virginis ore sedet.
 Ergo ubi prospexit 34 venientia vela, 35 tene-
 mur;
 Et pater est aliqua 36 fronde 37 morandus;
 ait. 20
 Dum quid agat 38 quærit, dum 39 versat in
 omnia vultus,
 40 Ad fratrem casu lumina flexa tulit.
 41 Cu-

41 Cujus ut oblata est presentia, 42 Vicimus, 25
 inquit,
 43 Hic mihi morte sua causa salutis erit.
 Protinus 44 ignari nec quidquam 45 tale timentis
 46 Innocuum 47 rigido 48 perforat ense latus.
 Atque ita 49 divellit, divulsaque membra per
 50 agros
 Dissipat in multis invenienda locis.
 51 Neu pater ignoret, scopulo 52 proponit in 30
 alto
 53 Pallentesque manus, sanguineumque caput:
 Ut genitor luctuque 54 novo tardetur, & 55
 artas
 Dum 56 legit 57 extinctos, 58 triste moretur
 iter.
 Inde 59 Tomis dictus locus hic: quia 60 fertur
 in illo
 Membra 61 soror 62 fratris consecuisse sui,

conscenderunt; vel per aquas non antea navigiis per-
 vagatas. 16 Ætæam Colchorum regem. 17 Getico littori.
 18 Navem. 19 Ætæam, Medeam insequentem. 20 Col-
 le, vel rupe in littore Getico. 21 Aliquis ex Argonau-
 tis, vel Scythiis, vifurus, an aliqui ex Colchide eos qui
 raptu aureo vellere aufugerant, insequerentur. 22 Co-
 gnosco vela hujus, qui ex Colchide venit, h. e. Jaso-
 nis. 23 Medææ Pater. 24 Theffali scil. Argonautæ, a
 regiuncula Theffaliæ ita dicti. 25 Getico littore. 26 Dum
 anchora tarde levatur. 27 Medea sceleris in patrem
 commissi sibi conscia. 28 Sc. fratrem, filios, seliam
 disceptura, Creusamque cum regia combustura &c. 29
 Scelera. 30 Non facile timebat. 31 Ob timorem pa-
 tris insequentis. 32 Perterrito. 33 Medææ. 34 Appropin-
 quantem navem. 35 Capti sumus. 36 Al. fraude. 37
 Detinendus. 38 Cogitat. 39 Circumpicit omnia. 40

F

ELE-

Respexit forte ad fratrem Abyrtum. 41 Quem cum vi-
 dit presentem. 42 Al. vicimus, datur effugiendi occa-
 sio. 43 Frater Abyrtus. 44 Nescientis, quod ipsum Me-
 dea interficere vellet. 45 Scil. mortem. 46 Abyrti in-
 nocentis. 47 Savo. 48 Traiecit. 49 Lacerat. 50 Getici
 littoris. 51 Utque patri hoc factum innotescat. 52 Ut
 conspici possent. 53 Exfangues. 54 Ob necem filii. 55
 Membra. 56 Colligit. 57 Filii intersecti. 58 Triflitiæ
 sibi allaturum. 59 A dilaceratione. 60 Dicitur. 61 Me-
 dea. 62 Abyrti.

ARGUMENTUM.

Exilii sui incommoda describit Poeta, sed inter cetera tantam vim frigoris esse asserit, ut maria & flumina, atque in his etiam pisces congelentur, & eo tempore Scythæ hostes, equitatu & sagittis plurimum pollentes Istrum transeant, atque ea loca depopulentur, ac homines captivos ducant.

SI quis adhuc 1 istic meminit 1 Nafonis adem.
 Et 3 supereft sine 4 me nomen in 5 Urbe meum;
 6 Suppositum stellis 7 numquam tangentibus equor:
 Me sciat 8 in media vivere barbarie-
 9 Sauromataz cingunt fera gens, 10 Bessique, 11
 Getæque:
 12 Quam non ingenio nomina digna meo:
 Dum tamen 13 aura 14 tepet 15 medio defendimur Istro,
 16 Ille suis 17 liquidus 18 bella repellit aquis.
 At cum 19 tristis hiems squalentia protulitora,
 Terraque 20 marmoreo candida facta gelu est, 10
 Dum 21 patet & Boreas: & nix injecta 22 sub
 Arcto:

Tum

1 Romæ. 2 Ovidii exilis. 3 Memoriz inhaeret.
 4 Meo corpore. 5 Roma. 6 Positum sub stellis numquam occidentibus. 7 Septentrionem significat. 8 Inter medios Barbaros. 9 Sarmataz, gentes septentrionales. 10 Populi ad fines Thraciz. 11 Populi Scythiz. 12 Nomina non digna, ut ea ingenium meum celebret. 13 Aestas est. 14 Quia ibi non est fervida aestas. 15 Fluvio medio inter Tomitanam urbem & Sauromatas, quia carent navibus, quibus traiciant. 16 Ister. 17 Gelu non astrictus. 18 Hostes enim nequeunt æquam tranare. 19 Tristitiam saufans. 20 Albo, ut marmor. 21 Apparet. 22 In

Tum 23 liquet has gentes axe tremente premi.
 Nix jacet, & factam 24 nec Sol pluvizæve resolvunt:

Indurat Boreas, 25 perpetuamque facit.
 Ergo, ubi 26 delicit nondum prior, altera venit: 16
 Et solet in multis 27 bima 28 manere locis.
 Tantaque 29 commotivis est Aquilonis, ut altas
 30 Aequet humo turres, tecta que raptâ 31
 ferat.
 Pellibus, & 32 fucis arcent 33 male frigora
 braccis;
 34 Oraque de toto corpore sola patent. 20
 Sæpe 35 sonant moti glacie pendente capilli,
 Et nitet 36 inducto candida barba gelu.
 37 Udaque consistunt formam servantia 38 testæ
 Vina: 39 nec hausta meri, sed data frustra bi-
 bunt.
 Quid loquar, 40 sicut vincti 41 concrefcant fri-
 gore rivi, 25
 Deque lacu 42 fragiles effodiantur aquæ?
 Iple; 43 papyrifero qui non angustior amne
 Miscetur vasto 44 multa per ora freto,
 45 Cæruleos ventis latices durantibus Ister
 Congelat, & 47 tactis 48 in mare serpit aquis. 30
 F 2 Qua.

Septentrione sub arsa sydere. 23 Apparet, has gentes septentrionales cælo frigido, in corporibus viventium tremorem excitante, urgeri. 24 Ob nimium frigus. 25 Diurnam. 26 Antequam nix prior est liquefacta, superningit altera, 27 Nix duorum annorum. 28 Al. jacerere. 29 Rapacis. 30 Diruat. 31 Auferat. 32 E villosis pellibus confectis. 33 Nocentia. 34 Sola facies est nuda, reliqua tecta. 35 Pruina crines tegente. 36 Stridorem moti edunt. 37 Congelata anhelitu. 37 Et vina nimio frigore congelata, vase fracto, formam ejus retinent. 38 Vasis. 39 Nec vinum, sed congelatum per frusta bibunt. 40 Quomodo. 41 Congelentur. 42 Glacies. 43 Nilo papyrum ferente. 44 Septem ossibus in Pontum influit. 45 Aquas fluentes atque cæruleas. 46 Astrigentibus & congelantibus. 47 Glacie opertis. 48 In

Quaque 49 rates jerant, pedibus nunc ites, 50
& undas,

Frigore concretas ungula pulsat equi.

Perque 51 novos pontes subter labentibus undis

52 Ducunt Sarmatici 53 barbara plaustra bo-
ves.

Vix equidem 54 credat: 55 sed cum sint præ-
mia falsi 37

Nulla, 56 ratam 57 testis debet habere fidem.

Vidimus ingentem glacie 58 consistere pontum,
Lubricaque 59 immotas 60 testa 61 premebat
aquas.

Nec 62 vidisse sat est: 63 durum calcavimus
æquor:

Undaque non 64 udo sub pede summa fuit. 40

Si tibi 65 tale fretum quondam, 66 Leandre,
fuisset;

67 Non foret angustæ mors tua crimen aquæ.

Tum neque se 68 pandi possunt delphines 69 in
auras.

Tollere: conantes 70 dura coerces hiems,

Et quamvis Boreas jactatis insonet 71 alis. 45

Flu-

Pontum Euxinum labitur. 49 Navigaverant. 50 Et equi
congelatas aquas transgrediuntur. 51 Glaciem, pontis
vicem sufficientem, sub qua iter in Pontum influit. 52
Trahunt. 53 Currus Scytharum. 54 Fides adhibebitur
rei, quam sum dicturus. 55 Sed quia nullum præmium
reportabo, si mentiar. 56 Firmam. 57 Ovidii. 58 Con-
cretum esse mare. 59 Glacie consistentes. 60 Aqua testæ
instar congelata. 61 Tegebat. 62 Aquam congelatam.
63 Mare congelatum. 64 Madefacto, cum tamen aqua
natura sit humectare. 65 Ita congelatum mare. 66 Qui
Hellepontum tranare solebas. 67 Hellepontus non est
contaminatus tua morte. Leander enim ad He-
ro a se amatam noctu ire solebat per fretum Hel-
lesponticum: cum igitur Leandri tempestate submersi
cadaver ad puellam esse delatum, hæc se de turri
præcipitavit. 68 Latii. 69 Ex aqua exilire. Delphini
enim, teste Plinio, tanta vi exiliunt ut plerumque
vela navium transvolent vento. 70 Asperum frigus.
71 Nam Poetæ ventos fingunt esse alatos, quia ac-

Fluctus in 72 obsessio gurgite nullus erit.
Inclusæque gelu stabunt, 73 ut marmore pup-
pes:

Nec poterit 74 rigidas 75 findere remus aquas.

Vidimus in glacie pisces hæere 76 ligatos:
Et pars ex illis tum quoque viva fuit. 50

Sive igitur nimii Boreæ vis læva marinas.

Sive 77 redundatas 78 flumine 79 cogit aquas;

Protinus, 80 æquato fassis Aquilonibus Istro,

81 Invehitur celeri 82 barbarus hostis equo.

Hostis 83 equo pollens, longæque volante sa-
gitta 55

84 Vicinam late depopulatur 85 humum.
Diffugiunt alii; nullique tuentibus agros

86 Incustoditæ diripiuntur opes.

Ruris opes parvæ pecus, & stridentia plaustra, 60

87 Et quas divitias incola pauper habet.

88 Pars agitur victis post tergum capta lacertis,

Respiciens frustra rura 89 Laremque suum.

Pars cadit 90 hamatis misere 91 confixa sagittis:

92 Nam 93 volucris ferro 94 tinctile virus inest.

Quæ nequeunt secum ferre aut abducere, 95
perdunt: 65

Et cremat infantes 96 hostica flamma 97 casas.

F 3

Tum

rem celeriter penetrant. 72 Mari congelato, ac si ob-
fessum esset; h. e. licet tempestas sit maxima, mare
tamen erit quietum. 73 Ceu inclusæ marmore. 74 Du-
ras. 75 Penetrare. 76 Congelatos. 77 Copiosas. 78 In
ipso flumine. 79 Congelat. 80 Glacie. 81 Transgreditur
subito flumen. 82 Sauromata. 83 Equitatu potens. 84
Urbi Tomo. 85 Terram. 86 Bona rusciorum in pagis
minus minutis habitantium. 87 Eos diripiunt vicini hos-
tes. 88 Aliqui capti vincuntur & in servitutem abri-
piuntur. 89 Domum suam. 90 Hamos habentibus. 91
Transfossa. 92 Nam veneno tingunt aciem sagittarum,
ut vulnera evadant curatu difficiliora. 93 Sagittis. 94
Tinctum sanguine humano, vel quo tingitur acies sa-
gittæ. 95 Corruptum. 96 Ab hostibus accensa. 97

Tum quoque, cum pax est, 98 trepidant formidine belli,

Nec quisquam presso vomere 99 sulcat humum. Audit videt, aut metuit 1 locus hic, quem non videt, 2 hostem.

3 Cessat 4 iners rigido terra relicta situ.

5 Non hic pampinea dulcis laetet uva sub umbra: 70

6 Nec 7 cumulant altos 8 fervida musta 9 lacus.

Poma 10 negat regio: nec haberet 11 Acontius, in quo

Scriberet hic 12 dominae verba legenda suae,

Aspicere est 13 nudos sine 14 fronde, sine arbore campos. 75

Heu loca felici non adeunda viro!

Ego, tam late pateat cum maximis orbis;

15 Haec est in pœneat terra 16 reperta meam!

ELE

Rusticorum turguria. 98 Quia paci non fidant. 99 Arat terram. 1 Incolae hujus loci. 2 Hostium insidias. 3 Non colitur, nec feritur, nec fert aliquid. 4 Pigra, sterilis. 5 Hic non crescunt vites. 6 Nec vina exprimunt. 7 Copiose implent. 8 Calida, quia fervent. 9 Vasa, quibus vina ex uvis expressa excipiuntur. 10 Non fert. 11 Qui ex Cæa insula Delum navigavit ad Dianæ sacra, a virginibus celebrata, ubi amore Cydippes captus est. Cum vero non auderet eam aperte uxorem petere, fraude pommum ante puellam projecit, cui sequentes versus inscripti: *Juro tibi sane per mystica sacra Dianæ, Me tibi venturum comitem, sponsamque futuram.* Puella, pomum accepto, doli ignara, carmen legit, crediditque, se sponsam dari Acontio. 12 Cydippe. 13 Nec sylvas, nec gramina habens. 14 Frondiferis arboribus. 15 Pontica regio. 16 Excogitata.

ARGUMENTUM.

Crudelissimum quendam suppresso nomine accusat Ovidius, quod cum in Scythia, orbatus omni re cara, in maximis vivat incommodis, ille non his contentus, ei tamen insultet: additque, magnum illi esse dedecus, oppugnare hominem prostratum & jacentem. Monet postremo, ut memor humanae fortis, nolit amplius commemorare Poetae crimina, sed eam sinat cicutricem obducere, cum praesertim nulla ejus fortuna possit fieri inferior.

SI quis es, 1 insultes qui casibus improbe notis,

2 Meque reum demto sine 3 cruentus agas;

4 Natus es a scopulis, 5 nutritus lacte ferino:
Et dicam 6 filices pectus habere tuum.

7 Quid gradus ulterior, quo se tua 8 porrigat ira,

Restat? Quidve meis cernis abesse malis?

Barbara me tellus, & 9 inhospita littora Ponti,
Cumque suo Borea 10 Mænalis urfa videt.

11 Nulla mihi cum gente fera commercia linguarum:

Omnia 12 solliciti sunt loca plena metus. 10

F 4. Ut:

1 Exagites mea mala. 2 Et me perpetuo accusas. 3 Sanguinem meum sitiens. 4 Quia tam durus es & insensibilis. 5 Quia tam crudelis es. 6 Habere cor durissimum. 7 Quod aliud malum superest, quod iratus mihi cupias accidere. 8 Procedas. 9 Portu destituta, quæque accolunt feri & inhospitabiles homines. 10 Urfa Arcadia: Callisto enim, postea in ursam mutata, fuit ex Arcadia. 11 Non colloquor cum Thraciæ populis. 12 Sollicitudinem timoris inji-

Utque 13 fugax avidis cervus depressus ab ursoris,
 Cinctave 14 montanis ut pavet agna lupis;
 Sic ego 15 belligeris a gentibus 16 undique septus
 Terreor, hoste meum 17 pene premente latus.
 18 Utque sit exiguum poenae, quod conjuge
 cara, 15
 Quod patria careo, 19 pignoribusque meis.
 Ut mala nulla feram, nisi 20 nudam Caesaris
 iram;
 Nuda parum nobis Caesaris ira mali est?
 Et tamen est aliquis, qui 21 vulnera cruda se-
 tractet,
 22 Solvat & 23 in mores ora diserta meos. 20
 In causa 24 facili 25 cuivis licet esse disertum;
 Et minimae vires frangere 26 quassa valent.
 27 Subruere est arcus, & stantia moenia 28 vir-
 tus:
 Quamlibet ignavi 29 praecipitata premit.
 Non sum ego 30 quod fueram: quid 31 inanem
 proteris umbram? 25
 Quid 32 cinerem saxi, 33 bustaque nostra 34
 petis?
 35 Hector erat tunc cum bello certabat; at idem
 Vincit 36 ab Aemio non erat Hector equo.
 Me

zientia. 13 Celer. 14 Feris. 15 Bellicosus. 16 Circum-
 datus. 17 Propemodum, existente ad latus. 18 Quasi
 exilium non sit satis poenae, ut accedere debeat adhuc
 alia. 19 Amicus & liberis. 20 Solam. 21 Vulnerus, quod
 nondum colvit, renovat. 22 Causam facunde agat. 23
 Contra vitam meam. 24 Probatu, qualis mea est. 25
 Quilibet facile aliquid proferre potest. 26 Debilitata. 27
 Solo aequare. 28 Fortitudo. 29 Jam diruta. 30 Cuius
 Romae essem. 31 Me sine ullis viribus conculcas. 32
 Me civiliter mortuum, & sic in cineres redactum. 33
 Reliquias cadaveris. Bustum alias erat locus, ubi mor-
 tui comburebantur & sepeliebantur, nunc est sepulcrum.
 34 Insequeris. 35 Hector erat fortis, cum hostibus
 resistere valebat. 36 Al. ab Aemio h. e. equo Theo-
 philo, unde Achilles erat, ab Aemo Thessaliae mon-

Me quoque, 37 quem noras olim, non esse me-
 mento.
 Ex illo 38 superant haec simulacra viro. 30
 Quid simulacra, ferox, dictis 39 incesis 40
 amaris?
 Parce, precor, 41 manes sollicitare meos.
 42 Omnia vera pura mea crimina: nil sit in illis
 Quod magis errorem, quam scelus esse putes.
 43 Pendimus en 44 profugi 45 (satis tua pecto-
 ra) poenas, 35
 Exilio 46 graves, exiliisque 47 loco,
 48 Carnifici Fortuna potest mea 49 flenda vi-
 deris;
 50 Te tamen est uno iudice 51 maesta parum.
 Saevior es tristi 52 Busrude, saevior 53 illo
 Qui 54 falsum 55 lento torruit igne bovem: 40
 56 Quique bovem Siculo fertur donasse tyranno,
 57 Et dictis artes conciliasse suas.
 58 Munere in hoc, Rex, est 59 usus, 60 sed
 imagine maior:
 61 Nec sola est 62 operis forma probanda mei.
 F 5 Asp-

te, dicto. 37 Qualem. 38 Superest hoc corpus inva-
 lidum. Simulacrum alias est mortui imago. 39 Lacesis,
 accusas. 40 Atrocibus. 41 Animam meam, qua a cor-
 pore meo discessit, inquietare. 42 Existima, omnia mea
 crimina, mihi obiecta, esse vera. 43 Solvimus poenas.
 44 Fugati in terram Scythicam. 45 Exple crudelitatem
 tuam meis poenis. 46 Molestas & turpes. 47 Urbe
 Tomo. 48 Homini crudelissimo. 49 Miserabilis & de-
 ploranda. 50 Te solo ita iudicante. 51 Afflicta. Al.
 mersa. 52 Neptuni filio, Aegypti tyranno crudelissimo.
 53 Phalaride, crudelissimo Agrigentinarum tyranno.
 54 Aeneum, cui hominem includebat. 55 Remoto ut
 inclusus bovi eo lentius comburetur. 56 Perillus, Pha-
 laridi bovem illum aeneum praeparans, sed primus bo-
 vi isti inclusus, experimenti facienti causa. 57 Et
 verbis artificium suum acceptius reddidisse. 58 Haec Pe-
 rilli sunt verba ad Phalaridem. 59 Utilitas. 60 Sed
 usus maior est, quam exterius videtur. 61 Perillus
 in bove isto laudat usum & formam. 62 Tau i a

Alpici e dextra latus hoc 63 adaperitile tauri? 45
 Hoc tibi, quem 64 perdes, coniciendus erit.
 Protinus inclusum 65 lentis carbonibus uret;
 Mugiet, 66 & veri vox erit illa bovis.
 Pro quibus 67 inventis, ut 68 munus munere
 penfes,
 Da, precor, ingenio præmia digna meo. 50
 69 Dixerat: at Phalaris, pœnæ 70 mirande re-
 pertor,
 Ipse tuum præfens 71 imbue, dixit, opus;
 Nec mora; 72 monstratis crudeliter ignibus ustus.
 Exhibuit 73 querulus ore 74 tremente sonos.
 75 Quid mihi cum Siculis inter Scythicosque
 Getasque?
 76 Ad te, 77 quisquis is es, nostra querela
 redit.
 Utique 78 sitim nostro possis explere cruore,
 79 Quantaque vis avido gaudia corde feras;
 Tot mala sum 80 fugiens tellure, tot æquore 81
 passus,
 Te quoque ut 82 auditis posse dolere putem. 60
 Crede mihi, si sit 83 nobis collatus 84 Ulysses,
 Neptuni 85 minor est, quam 86 Jovis ira fuit;
 Ego.

Ergo quicumque es, 87 rescindere vulnera noli;
 Deque 88 gravi 89 duras ulcere tolle manus.
 90 Utque meæ famam 91 tenuent obliviam culpæ. 65
 Fata 91 eicatricem ducere nostra sine.
 Humæque memor 95 fortis, quæ 93 tollit
 eosdem,
 Et 94 premit; 95 incertas ipse verere vices.
 Et quoniam, 96 fieri quod nunquam posse pu-
 ravi.
 Est tibi de rebus maxima 97 cura meis; 70
 Non est 98 quod timeas. Fortuna miserima no-
 stra est.
 Omne 99 trahit secum Cæsaris ira malum,
 1 Quod magis ut liqueat, neve hoc tibi 2 sin-
 gere credar;
 Ipse velim pœnas experiere meas.

me facti. 63 Quod facile aperiri potest. 64 Interficere voles. 65 Languidioribus post primas exstinctas. 66 Et gemitus iste similis erit voci bovis. 67 Bove invento. 68 Taurum tibi a me donatum. 69 Perillus. 70 Mirabilis. 71 Experiire. 72 A se prius Regi. 73 Al. geminos, humanos nempe, & bubulos. 74 Al. gemente. 75 Curficulorum enarro crudelitatem, inter feras & remotas gentes vivens? 76 Ad exprobrandum tuam in me crudelitatem revertor. 77 Qui meo sanguine non potes satiare. 78 Desiderium sanguinis mei. 79 Quantalibet. 80 In exilium abiens. 81 In itinere meo. 82 Omnibus meis malis, si ea tibi referam. 83 Cum nobis. 84 Qui per decennium erravit. 85 Indignatio, nam Ulysses est infecutus, quia ille ejus filium Polyphemum excæcaverat. 86 Augusti.

87 Renovare crimina. 88 Magno meo malo. 89 Crudeles. 90 Imminuant. 91 Sanari, quemadmodum vulnera cicatricibus coire solita. 92 Fortunæ. 93 Elevat. 94 Depremit. 95 Vicissitudines fortunæ, quæ & tibi nocere forsan possunt. 96 Quod mihi impossibile videbatur. 97 Sollicitudo ne reducat in patriam. 98 Me rediturum esse Romam. 99 Fert. 1. Me miserum esse. 2. Commisisti.

ELEGIA XII.

ARGUMENTUM.

Poeta dicit, frigoribus pulsis, adesse vernum tempus, cujus iucunditatem e loco adjunctorum latius describit; incipiuntque etiam nau-
te tunc navigare, qui, si in Scythiam perve-
nerint, se illis dicit occurrere, ut ab his cog-
noscat Caesaris triumphos. Quod si quis ali-
quid referre potuit, protinus a Poeta domum
ducitur, sitque ejus hospes; precatur demum,
ut domus, quam habebat in Scythia, non sit
perpetua Poeta sedes, sed hospitium, ut ali-
quando in patriam redeat.

FRigora jam 1 Zephyri minuunt, 2 annoque
peracto

3 (Longior antiquis visa Mæotis hiems:)

4 Impositamque sibi 5 qui non bene pertulit
Hellen

6 Tempora nocturnis æqua diurna facit.

7 Jam violam puerique 8 legunt hilaresque puel-
læ,

9 Rustica quam nullo terra serente gerit.

Pra-

1 Venti ab occasu flantes. 2 Finita hieme. 3
Hiems Scythica, ubi Palus Mæotis est, longior mihi
est visa, quam præteritæ, ubi Romæ fui. Innuit
Poeta, se jam annum in Ponto fuisse. 4 Æquino-
ctium vernum describit. 5 Aries, postea inter Iy-
dera collocatus, Phrixum & Hellen per Hellepon-
tum transtulit. Sed Helle decidit in Hellepontum,
quam ob causam hic Ovidius dicit, Arietem non bene
pertulisse Hellen. 6 Sole arietis signum mense
Mæotio ingrediente, æquinoctium vernum efficit. 7
Describitur ver. 8 Colligunt. 9 Carpunt etiam a-

Prataque 10 pubescunt variorum flore colorum;

11 Indocile loquax gutture, 12 vernat avis.

13 Utque malæ crimen matris deponat 14 hi-
rundo,

Sub trabibus 15 canas parvaque tecta facit. 10
Herbaque quæ latuit 16 Cerealibus 17 obruta
fulcis,

18 Exferit 19 e tepida molle cacumen humo.

26 Quoque loco est vitis, de palmitè 21 gem-
ma 22 movetur:

23 Nam procul a Getico littore vitis abest.

Quoque loco est arbor, 24 turgescit in arbore
ramus:

Nam procul a Geticis finibus arbor abest.

25 Otia nunc istic: 26 junctisque ex ordine ludis

27 Cedunt verbosi garrula bella fori.

28 Usus equi 29 nunc est, levibus nunc luditur
30 armis:

Nunc pila, nunc celeri 31 volvitur 32 orbe
trochus. 29

Nunc.

lia, in agris sponte nata. 10 Florent. 11 Non docto gut-
ture, quia a nemine, nisi a natura, doctum fuit. 12
Cantu lascivit. 13 Ut deponendo in eis canis & nidis
pulos, videatur pia, & velle crimen filii occisi, ea edu-
catione celare, nec mala mater dici. Nota est fabula Pro-
genes, Itrym filium occidens, patrique Tereo epulandum
apponens, ut ulcisceretur vim forori turpiter illatam. 14
Veris prænuincia. 15 Nidos, in quibus pulli foventur.
16 Frumentum Cereis donum occultantibus. 17 Tecta.
18 Protrudit, nudat. 19 Qualis terra tempore verno esse
folet. 20 In iis regionibus, in quibus vites nasci solent.
21 Oculus, quem vitis primo emittit. 22 Crescit perpe-
tuo motu. 23 In Scythia enim non sunt vites. 24 Intum-
escit, vel tumet. 25 Feriæ nunc Romæ celebrantur.
26 Ludus ludo succedit; vel intelligit Ludos Megalenses,
qui fiebant 6. Id. Aprilis, vel juxta Livium, pridie
Idus, quod eo die Cæsar Jubam Mauritaniam Regem de-
vicisset. 27 Non dicitur jus Romæ eo tempore, quo in
scena ludi celebrantur. 28 Al. *Lusus equi*, quos Ro-
mani docebant in gyrum flectere. 29 Aliquando. 30
Amorum exercitatione. 31 Al. *vorticur*. 32 Agitatione.

Nunc, ubi perfusa est 33 oleo labente juvenus;
 34. Defessos artus 35. Virgine 36. tingit. aqua.
 37. Scena viger, 38. studiisque favor. distantibus
 39. ardet:
 40. Proque tribus resonat terna Theatra Foris.
 41. O quater, & quoties non est numerare, bea-
 tum,
 Non interdicta cui licet 42. Urbe fruit
 43. At mihi sentitur nix verno sole soluta;
 Quaque lacu 44. duro vix 45. fodiantur 46.
 aquæ.
 Nec mare concrevit glacies nec, ut. ante, per
 47. Istrum.
 48. Stridula Sauromates plaustra bubulcus agit. 30
 Incipient aliquæ tamen huc 49. adnarè 50. ca-
 rinæ.
 51. Hospitæque in Ponti littore 52. puppis erit.
 Sedulus occurram nautæ, 53. dictaque salute,
 54. Quid veniat, 55. quæram, 56. quisque, qui-
 busve locis,
 Ille quidem mirum, ni de 57. regione propin-
 qua.

Non

33. Unguento, quo ungebantur athletæ certaturi. 34.
 Exercitiis. 35. Aqua Virginis, a virgine quæ ejus fon-
 tem Romæ indicaverat, dicta. 36. Romani veteres cam-
 pum Martium Tiberi vicinum delegerunt, in quo juve-
 nes post exercitia armorum sudorem & pulverem ablu-
 rent. 37. In qua in præsens varii ludi exhibentur. 38.
 Favoribus diversis, alii enim aliis in ludis favebant. 39.
 Irascitur, optat, aut præ nimio alicujus partis amore
 uritur. 40. Al. cumque. Et tria theatra cum tribus for-
 is, Romano, Julio, & Augusto, vicina campo. Mar-
 tio, ubi hæc spectacula exhibentur, præ nimio clamant-
 tium strepitu resonant. 41. O infinites felicem, cui li-
 cet esse Romæ. 42. Roma. 43. Hic nivem verno tempore
 liquefieri cerno. 44. Congelato. 45. Rumpantur. 46.
 Scilicet sentiuntur. 47. Congelatum. 48. Stridentes currus
 incolæ e regione Sauromatica, agens tauros currum tra-
 hentes, agit. 49. Adnavigare. 50. Naves. 51. Pe-
 regrina. 52. Navis. 53. Postquam ipsum salutavi.
 54. Cur. 55. Interrogabo. 56. Al. quisve scilicet sit. 57.

Non nisi vicinas cautus 58. araret aquas. 35
 Rarus ab Italia 59. tantum mare navita transit:
 Littora rarus in hæc portibus 60. orba venit.
 Sive tamen Graja scierit, sive ille Latina
 61. Voce loqui; certe 62. gravior hujus erit. 40
 Fas quoque ab ore 63. freti 64. longæque Pro-
 pontidos undis.
 Huc aliquem certo 65. vela dedisse Noto.
 66. Quisquis is est, memori 67. rumorem voce
 referre,
 68. Et fieri famæ parsque graduque potest.
 Is præcor auditos possit narrare triumphos. 45
 69. Cæsaris, & 70. Latio reddita vota Jovi:
 Teque 71. rebellatrix tandem Germania magni
 72. Triste caput pedibus supposuisse 73. Ducis.
 74. Hæc mihi qui 75. referet, quæ non vidisse
 dolebo,
 Ille meæ domui protinus hospes erit. 50
 Hæi mihi jamne 76. domus Scythica Nafonis
 in orbe?
 (Jamque 77. suum mihi dat pro 78. Iare pœ-
 na locum.)
 Di faciant, Cæsar non hic 79. penetrare domum-
 que;
 80. Hospitium pœnæ sed. velit esse meæ.

ELE.

Propontide, Thracia &c. 58. Navigarit navi aquas sul-
 cans. 59. Tam magnum. 60. Privata. 75. Lingua. 62. Ju-
 cundior erit sermo latinus, quia nihil est patrius. 63.
 Hellepontis. 64. Cujus longitudo undecim, latitudo tan-
 tum tria millia passuum. 65. Ventis adnavigasse. 66. Qui-
 cumque ad Ponticum litus venerit. 67. Incertos vulgi
 sermones. 68. Rumor iste potest ad partem aliquam, vel
 gradum veritatis pervenire. 69. Drusi vel Augusti, cujus
 ille auspicii bella gerebat. 70. Capitolino, qui Romæ
 colebatur, quæ erat pars Latii. 71. Quæ diu jugum de-
 trectasti. 72. Ferox, contumax. 73. Tiberii, h. e. ab eo
 victam esse. 74. Hos triumphos. 75. Narrabit. 76. Domus
 mea. 77. Locum ipsius exilii h. e. Tomon, in qua ur-
 be pœnam luo. 78. Domo. 79. Intimum domus locum.
 80. Diversorium ad tempus.

ELEGIA XIII.

ARGUMENTUM.

Cum natalis Poeta adesset, superfluum fuisse dicit, in ea loca se venisse, ubi non licet sibi ex more solemnia sacra exhibere; monetque, ne amplius redeat, dum in Scythia erit.

ECCE 1 supervacuus (quid enim fuit utile gigni?)

2 Ad sua natalis tempora noster adest.

3 Dure quid ad miseros veniebas exulis annos? Debueras illis imposuisse 4 modum.

5 Si tibi cura mei, vel si pudor ullus inesset; 6 Non ultra patriam me sequerere meam.

Quoque loco primum tibi sum 3 male cognitus infaas,

Illo tentasses ultimus esse mihi.

9 Jamque relinquenda 10 (quod idem fecerestodales)

Tu quoque dixisses tristis in Urbe, 11 Vale.

12 Quid tibi 13 cum Ponto? Num 14 te quoque Cæsaris ira

Extremam gelidi misit in orbis humum?

Scilicet expectas 15 soliti tibi moris honorem, Rendeat ex humeris vestis ut 16 alba meis?

17 Fu-

1 Superfluum. 2 Tempore, quo natus sum. 3 Crude-
lis natalis, cur venisti hac meæ ætate tam infelici? Nam
debuisses exilium mihi nato avertere finiendæ vitæ, au-
tequam exularem. 4 Finem, ut morerer. 5 Si tu me cu-
ræ. 6 Non esses exulis cõmes. 7 Debuisses me etiam
Sulmone, ubi natus sum, interficere. 8 Infeliciter. 9 Al-
ique relinquendo. h. e. in permittendo me mori in urbe.
10 Nam me ab Augusto relegatum relinquunt. 11 Ut
non ulterius ad me venires. 12 Sc. negotii est. 13 Cum
urbe Tomo in Ponto, ubi exul sum. 14 Uti me huc
misit. 15 Consuetam celebrationem. 16 Quam nata-

17 Fumida 18 cingatur florentibus ara coronis? 15

19 Micæque solemni thuris in igne sonet?

20 Libaque dem pro me 21 genitale notantia
tempus;

Concipiamque bonas ore 22 favente preces?

23 (Non ita sum positus, nec sunt 24 ea tem-
pora nobis.)

Adventu possim lætus ut esse tuo. 20

Funeris ara mihi 25 ferali cincta cupressis

Convenit, & structis 26 flamma parata rogis.

Nec dare 27 thura libet nihil 28 exorantia Di-
vos:

29 In tantis subeunt nec bona verba malis.

Si tamen est aliquid nobis 30 hac luce peten-
dum;

31 In loca ne redeas amplius ista, precor:

Dum me terrarum pars pene 32 novissima pontus,

33 Euxini falso nomine dictus, habet.

ELE-

lem suum celebrantes induebant. 17 Fumans ex oblato
sacrificio. 18 Floribus & fertis ornatur. 19 Et offerant
thus. 20 Sacrificem. Liba erant placentæ ad sacrificia
aptæ. 21 Natale. Al. geniale h. e. lætum, aut quo ge-
nio sacrificatur. 22 Bona verba proferente. 23 Non est
sic status meus. 24 Tam felicis. 25 Funebris. 26 Exe-
quiarum. 27 Sacrificare. 28 Precibus conciliantia, quia mi-
hi non concedunt reditum in patriam. 29 Nec precari
mihi placet. 30 Hoc natali. 31 Ne anno sequenti sim
in Ponto. 32 Ultima. 33 Maris illius, quod Pontum
alluit.

ELEGIA XIV.

ARGUMENTUM.

Amici colligentis ejus scripta, fidem & amorem laudat Poeta, hortaturque ut, quoad potest, ejus nomen in urbe retineat. simulque exponit Metamorphosis opus inemendatum e manibus exisse. Postremo dicit, quicquid exilii tempore compositum a se fuit in Scythia, excusandum esse.

Cultor & 1. Antistes doctorum. sancte viro-
rum.

Quid facis 2 ingenio semper amice meo?

Ecquid, ut 3 incolumem quondam 4 celebrare solebas,

Nunc quoque 5, ne videar 5, totus abesse, 6 caves?

7 Colligis 8 exceptis ecquid mea carmina folis 5 Artibus, 9 artificum quae nocuere suo?

Immo 10 ita fac, 11 vatum, quæso, studiose novorum,

12. Quaque potes, retine corpus in 13 Urbe meum.

14. Est fuga dicta mihi, non est fuga dicta libellis,

Qui 15 domini pœnam non meruere sui.

Sæpe per extremas profugus pater exulat oras,

Urbe tamen 16 natis exulis esse licet.

17 Pal-

1. Primus, qui alios omnes antecedit. 2. Quem semper amavi. 3. Nondum exulem. 4. Laudare. 5. Non esse Romæ. 6: Provides. 7. An legis? 8. Præter libros de Arte amandi. 9. Mihi eos componentis. 10. Sic collige omnia mea carmina, exceptis amatoris. 11. Poetarum. 12. Et quantum. 13. Roma. 14. Mihi, non libris, meis indictum est exilium. 15. Auctoris. 16.

17 Palladis exemplo, de me 18 sine matre 19 creata.

Carmina sunt, stirps hæc progeniesque mea est.

20 Hanc tibi commendo: quæ 21 quo magis orba parente, 15

Hoc tibi 22, tutiori 23 sarcina major erit.

24 Tres mihi sunt nati 25 contagia nostra secuti: 26 Cetera fac curæ sit tibi turba palam.

27 Sunt quoque mutatae ter quinque volumina formæ,

28 Carmina de domini funere rapta sui, 20

Illud opus potuit, 29 si non prius ipse perissem,

30 Certius 31 a summa, nomen habere manu. Nunc in correctum 32 populis pervenit in oras,

33 In populi quicquam si tamen ore meum est.

34 Hoc quoque nescio, quid nostri 35 appone libellis,

Diverso missum quod tibi 36 ab orbe venit. 25

Quod quicumque leget (si quis leget) æstimet ante.

Compositum 37 quo sit tempore, 28 quoque loco.

39. Aequus erit scriptis, quorum cognoverit esse Exilium, tempus, barbariemque locum.

Inque tot adversis carmen mirabitur ullum. 30

40. Du-

Liberis ejusdem. 17. E. Jovis cerebro nata, ut fabula dicit. 18. A me solo producta. 19. Facta. 20. Progenies & stirps, h. e. carmina mea. 21. Quo ego amplius relegatus sum. 22. Defensori. 23. Quia carentes parentibus majori auxilio opus habent. 24. Tres libri de Arte amandi. 25. Nostra mala: nam & ipsi ex urbe, eieci sunt. 26. Reliquos libros palam defende. 27. Sunt etiam quindecim libri Metamorphoseon. 28. Inopinatio enim exilio libri illi inemendati mansere. 29. Si non, antea, in exilium missus fuisset. 30. Certiorem titulum, aut clariorum famam. 31. Post ultimam emendationem. 32. Vulgus de eo loquitur. 33. Si modo populus Romanus scripta mea legit. 34. Carmen subditivum. 35. Adscriptum. 36. A Scythia. 37. Tristi. 38. In Scythia. 39. Judex.

40 Ducere me tristi 41 sustinuisse manu.
Ingenium 42 fregere meum mala : 43 cuius &
ante

Fons infecundus, parvaque 44 vena fuit.
Sed quæcumque fuit, nullo exercente refugit; 39
Et longo perit 45 arida facta situ.

Non hic librorum, per quos 46 inviter, 47 a
larque,

Copia : pro libris 48 arcus & arma sonant.
Nullus in hac terra, 49 recitem si carmina, cuius
Intellecturis auribus utar, adest. 40

Nec quo 50 secedam locus est : 51 custodia muri
Submovet infestos clausaque porta Getas :
Sæpe aliquid verbum quæro, nomenque, lo-
cumque ;

Nec quisquam est 52 a quo certior esse queam.
Dicere sæpe aliquid conanti (turpe fateri) 45
Verba mihi defunt; 53 dididicique loqui.

Threicio Scythicoque fere 54 circumsonor 54
ore;

Et videor 56 Geticis scribere posse modis.
Crede mihi, timeo ne sint 57 immixta Latinis;
Inque meis scriptis Pontica verba legas. 50

58 Qualemcumque igitur venia 59 dignare li-
bellum,

Sortis & 60 excusa 61 conditione meæ.

P. OVI.

40 Scribere. 41 Potuisse. 42 Corruptere. 43 Quod & ante parvum fuit. 44 Ars. 45 Quia diu non est adhibita ad versus. 46 Ad studia. 47 Et sustenter. 48 Scytharum, h. e. hic bellum est continuum. 49 Subiciam amici iudicio carmina mea. 50 Ut sim solus in loco quodam amæno. 51 Vigiles in muris, & portæ clausæ hostes arcent. 52 A quo docear. 53 Oblitus sum facultatis loquendi. 54 Quia singuli circa me utuntur sermone Threicio & Getico. 55 Verbis. 56 Quia linguam Geticam didici. 57 Getica verba. 58 Ornatum vel minus. 59 Dignum iudica & excusa. 60 Aliis. 61 Quoniam ut exul in perpetuo luctu & calamitate vivo.

P. OVIDII NASONIS

TRISTIUM

ELEGIA I.

LIBER QUARTUS.

ARGUMENTUM.

Excusandos esse dicit Poeta suos libellos, si quid fuerit in his reprehendendum: siquidem exul hac scribebat, non gloria cupiditate, sed ut requiem peteret, & dolorem exilis carminibus consolaretur. Enumerat postremo mala quæ in Scythia patitur.

SI qua 1 meis fuerint, ut erunt, 2 vitiosa libellis,

Excusata 3 suo tempore, lector, habe.

Exsul eram; requiesque mihi, non 4 fama petita est:

Mens 5 intenta satis ne foret usque malis.

6 Hoc est cur canter 7 vincetus quoque compede fossor,

8 Indocili numero 9 cum grave mollet opus:
Canter & innitens 10 lymosæ pronus arenæ,
Adver-

1 In. 2 Vitia. 3 Quia ea in exilio scripsi. 4 Non minus celebris. 5 Semper sollicita. 6 Hæc est causa. 7 Qui in ergastulis vincetus tenetur & agros fodit. 8 Cantu rudi. 9 Cum molestem fodiendi laborem mollem & levem facit. 10 Nautas innuit, in ripa nantes, & gravissimas naves per flumina ita trahit.

Adverso 11 tardam qui trahit amne ratem.
 12 Quique refert pariter lentos ad pectora re-
 mos,
 13 In numerum pulsa brachia versat aqua. 10
 Fessus ut incubuit baculo, saxove resedit
 Pastor; 14 arundineo carmine mulcet oves.
 Cantantis pariter 15 data pensa trahentis
 16 Fallitur ancillæ decipiturque labor.
 17 Fertur & 18 abducta 19 Lyrneside tristis Achil-
 les
 20 Æmonia curas 21 attenuasse Iyra. 15
 Cum 22 traheret silvas Orpheus, & dura canendo
 Saxa, bis amissa 23 conjuge mæstus erat.
 Me quoque 24 Musa levat 26 Ponti loca iussa
 petentem.
 27 Sola comes nostræ perstitit illa fugæ. 20
 Sola nec 28 infidias, Threci nec militis enses,
 Nec me, nec ventos, barbariemque timet.
 Scit quoque, cum perii, 29 quis me deceperit
 error,
 Et 30 culpam in facto, non scelus, esse meo.
 Scilicet hos 31 ipso nunc æqua, quod obsuit
 ante,
 Cum 20

tes, ut toto corpore proni incendant. 11 Navem gravem
 indeque tardam. 12 Et ille cantat, qui assidue remigat.
 13 Cantat, ut e cantu cognoscat, quando remi in aquam
 sint mittendi. 14 Fistula ex arundine factæ cantu. 25
 Lanam ad pondus datam ex colo deducuntis. 16 Non
 ita sentitur, quod sit difficilis. 17 Narratur. 18 Ab A-
 gamemnone Achilli erepta. Vid. Ovid. Heroid. Epist. 3.
 19 Hippodamia Brisei filia, a Lyrneso Trojæ oppido
 Lyrnesia dicta. 20 Al. Æmonia h. e. Iyra Achillis
 Æmonii seu Thessali. Thessalia autem dicta est Æmo-
 nia ab Æmone, Rege Thessaliæ. 21 Diminuisse. 22
 Cantu alliceret ad se arbores & saxa. 23 Eurydice. 24
 Tristis sed cantu dolorem leniebat. 25 Carmen, quod
 compono, ut dolore levem. 26 Urbs Tomos mihi
 mandata. 27 Sola me non reliquit. 28 Cuncta pe-
 ricula. 29 Cur relegatus sum. 30 Errorem. 31 Car-

Cum mecum juncti criminis 32 acta res est.
 Non equidem vellem, quoniam nocitura fue-
 runi,
 33 Pieridum sacris imposuisse manum.
 Sed nunc quid faciam? 34 Vis me tenet ipsa so-
 rorum;
 35 Et carmen demens carmine læsus amo. 30
 Sic nova 35 Dulichio 36 lothos gustata 37 pa-
 lato,
 Illo, quo nocuit, grata sapore fuit.
 Sentit 38 amans sua damna fere; tamen hæret in
 illis;
 39 Materiam culpæ præsequiturque sua.
 Nos quoque delectant, quamvis nocuere, 40 li-
 bellis 35
 Quodque mihi telum vulnera fecit, amo.
 Forlitan hoc studium possit 41 furor esse videri;
 Sed quiddam furor hic utilitatis habet.
 Semper 42 in obtutu mentem vetat esse malorum;
 Præsentis 43 casus immemoremque facit. 40
 Utque suum 44 Bracchis non sentit 45 saucia
 46 vulnus,
 Dum 47 stupet 48 Edonis exululata jugis;
 Sic, ubi 49 mota calent viridi mea pectora 50
 thyrso, 450

Altior

mine. 32 Denotat carmina amatoria, quæ cum Ovidio
 damnata sunt. 33 Musarum Poesin tractasse. 34 Poesis
 suavitas me delectat. 35 Ulyssi, ab Insula Dulichio ita
 vocato. 36 Arbor, cujus dulcedine Ulyssis focii ita ca-
 piebantur, ut reditum in patriam obliviscerentur. 37 In-
 strumento gustus. 38 Amator. 39 Amorem, cujus ama-
 tor ipse est culpa. 40 Versus. 41 Rabies, insania. 42 In
 contemplatione malorum, quibus premor. 43 Exilii. 44
 Phœbas vates Apollinis, quæ Baccho Orgia celebrat, fu-
 rore correpta. Vid. 5. Metam. 45 Deo plena. 46 Fu-
 rorem. 47 In furore est. 48 Al. Ideis. Ululatum edens,
 quo Bacchi sacerdotes in Ida Phrygiæ monte & Cræta
 utuntur, dum Cybeles sacra celebrant. 49 Agitata. 50
 Hasta pampinis circumdata quam Bacchi sacerdotes
 in ejus sacris gestabant, denotat spiritum poeticum.

Altior humano 51 spiritus ille malo est.
 Ille nec exilium, 52 Scythici nec littora ponti, 48
 Ille nec iratos sentit habere 53 Deos.
 Utque 54 forporis ræ biberem si pocula Lethes,
 55 Temporis adversi sic mihi sensus habet.
 Jure 56 Deas igitur 57 veneror mala nostra le-
 vantes,
 Solicitæ comites ex 58 Helicone fugæ: 50
 Et partim pelago, partim 59 vestigia terra,
 Vel rate dignatas, vel pede nostra sequi.
 Sint precor hæ saltem 60 faciles mihi: 61 nam-
 que Deorum
 Cetera cum magno Casare turba facit.
 Meque 62 tot adversis cumulant, quot littus
 arenas,
 Quotquot fretum pisces, ovaque piscis habet. 55
 Vere prius flores, æstu numerabis aristas,
 Poma per autumnum, frigoribusque nives;
 63 Quam mala, quæ 64 toto patior jactatus in
 orbe.
 65 Dum miser Euxini littora sæva peto. 60
 Nec tamen, 66 ut veni, 67 levior fortuna ma-
 lorum est:
 Huc quoque sunt nostras 68 fata secuta vias.
 69 Hic quoque cognosco natalis 70 stamina nostri;
 71 Stamina de 71 nigro vellere facta mihi.
 Utque nec 72 insidias, capitisque pericula nar-
 rem,

Vera 65

Vetrâ quidem, vera sed graviore 73 fide.
 Vivere quam miserum est inter Bessosque Getasque
 Illi, 74 qui populi semper in ore fuit!
 Quam miserum, 75 porta vitam 76 muroque tueri,
 Vixque sui tutum 77 viribus esse loci! 70
 Aspera militiæ 78 juvenis 79 certamina fugi,
 86 Nec nisi lusura movimus arma manu.
 Nunc senior gladioque latus, scutoque sinistram,
 81 Cantitem galeæ 82 subjicioque meam.
 Nam dedit 83 e specula custos ubi signa 84 tu-
 multus,
 Induimur 85 trepida protinus arma manu. 75
 Hostis, habens arcus imbutaque tela veneno,
 Sævus 86 anhelanti mœnia 87 lustrat equo.
 Utque rapax 88 pecudem, 89 quæ se non textit
 ovili,
 Per sata, per silvas, fertque trahiturque lupus. 80
 Sic, si quem nondum portarum sæpe receptum
 Barbarus in campis reperit hostis, 90 ægit,
 Aut sequitur captus, conjectaque vincula collo
 Accipit, aut 91 telo virus habente cadit.
 Hic ego 92 sollicitæ jaceo novus incola sedis.
 Heu nimium 93 fati tempora longa mei! 85
 Et tamen ad 94 numeros antiquaque sacra re-
 verti
 95 Sustinet in tantis hospita Musa malis.
 Sed neque cui recitem quisquam est mea carmi-
 na, nec qui
 96 Auribus accipiat verba Latina suis.

G

97 Ipse 90

51 Furor ille Apollineus. 52 Ponti Euxini. 53 Au-
 gustum iratum. 54 Lethe flumen apud inferos sopo-
 rem & oblivionem in bibentibus producebat. 55 Con-
 sideratio temporis mei infelicis me stupidum reddit.
 56 Musas. 57 Honoro. 58 Monte Bœotiæ. Musarum
 sede. 59 Vias nostras. 60 Faveres. 61 Ceteri enim
 Dii, ut Casar mihi irati sunt. 62 Innumerabilibus.
 63 Numerabis. 64 In variis orbis partibus. 65 An-
 tequam Tòmum perveni. 66 Cum in Scythiam per-
 veni. 67 Minora mala patior. 68 Eadem infortunia,
 quæ Romæ mihi obfuerunt. 69 In Scythia. 70 Fila,
 quæ nudi sunt Parca. 71 Infelicitatis plena. 72 Mi-

hi struatas. 73 Quam ut credi queat. 74 Qui sem-
 per fuit celeberrimus. 75 Tomi urbis. 76 Ab hosti-
 bus defendere. 77 Munimentis. 78 Nam Ovidius in
 juventute sua miles in Asia fuit. 79 Bella odio ha-
 buit. 80 Et tantum ludendi causa arma tractavi.
 81 Canos meos. 82 Tego. 83 E loco elevato. 84 Tim-
 oris, Getas adventare. 85 Tremente ob timorem
 & senium. 86 Defesso præ nimio cursu. 87 Circum
 equitat lustrandi ergo. 88 Ovem. 89 Quæ se non
 continuit in ovili. 90 Al. habet se captivum. 91 Ven-
 enata sagitta, interficitur. 92 Periculosi loci. 93
 Mortis. 94 Versus. 95 Audet. 96 Capiat, intelli-

97 Ipse mihi (quid enim faciam?) scriboque
legoque:

98 Tutaque Judicio littera nostra suo est.

Sæpe tamen dixi: 99 Cui nunc hæc cura laborat?

An mea i Sauromatæ scripta Getæque legent?

Sæpe etiam lacrymæ me sunt scribente profusæ,
Humidaque est fletu 2 littera facta meo.

3 Corque vetusta meum tamquam 4 nova vul-
nera sentit,

Inque sinum 5 mæstæ labitur imber aquæ.

Cum 6 vice mutata quid sim fuerimque recordor

Et tulerit 7 quo me casus, & 8 unde, 9 subit.

Sæpe manus demens 10 studiis irata malignis 100

Misit in arduos carmina nostra focos.

Atque ita de multis, quoniam non multa su-
per sunt,

12 Cum venia facito, quisquis es, ista legas.

Tu quoque non melius, quam sunt mea tempo-
ra, carmen

Interdicta mihi 13 consule Roma boni. 105

ELEGIA II.

ARGUMENTUM.

*Tiberium Germanicam expeditionem suscepisse, in
Scythiam ad Poetam fama pertulerat. Dicit
ergo victoriam fortasse ab eo partam fuisse,
cum hac scriberet. Ejus autem triumpho dicit
se mente interesse, quandoquidem corpore non
possit. Quod si quis ei triumphi formam retu-
lerit, quamvis sero, tamen offendit, se audi-
rurum tanta læticia, ut proprium incommodum
sit posthabiturus publica læticia.*

JAm 1 fera 2 Cæsaribus Germania, 3 totus ut
orbis,

Victa potes flexo 4 succubuisse genu;

5 Altaque velentur fortasse Palatia fertis

6 Thuraque in igne sonent, 7 inficiantque diem;

8 Candidaque 9 adducta collum percussa securi 5

Victima purpureo sanguine 10 tingat humum:

11 Donaque amicorum templis promissa Deorum

Reddere victores 12 Cæsar uterque parent.

Et qui Cæsareo 13 juvenes 14 sub nomine cre-
scent,

G 2

Per-

ELE-

gat. 97 Ipse, quod composui, mihi perlego, deque eo
iudico. 98 Ne mihi iterum noceat. 99 Cui bono car-
mina scribo? 1 Ea non intelligentes. 2 Charta. 3 Mens
mea. 4 Novam pœnam. 5 Lacrymarum ex tristitia in-
star imbris manentium. 6 vicissim. 7. Nempe in Scy-
thiam. 8 Sc. Roma. 9 Incidit. 10 Poeticis. 11 Ignes.
Mihi ignoscens, si forte erravero. 13 Bene interpretare.

1 Pertinax. De Tiberii, non Drusi, expeditione
est intelligendum: Drusus enim aliquot annis ante
exilium Ovidii in Germania perierat. 3 Sc. est vic-
tus. 4 Domita esse a Tiberio. 5 Et celsæ Augusti
ædes in monte Palatino extructæ, forsân vestiantur,
coronis ob victoriam Germanicam. 6 Sacrificia fiant.
7 Fumo obfurent. 8 Qualis post obtentam victoriam
sacrificari solebat. 9 Elevata securi, ut fit in istu.
10 Conspingat. 11 Votiva, ab Imperatoribus Deorum
sibi faventium templis promissa. 12 Augustus & Ti-
berius. 13 Germanicus Drusi, & Drusus Tiberii ex
Agrippina filius. 14 Quia & hi Cæsares dicuntur.

Perpetuo terras ut 15 domus ista regat: 16
 Cumque bonis 16 nurius pro 27 sospite 18 Li-
 via 1 nato
 Munera det meritis, 20 sæpe datura, Deis:
 Et pariter 21 matres, & 22 quæ sine crimine
 castos
 Perpetua fervant virginitate focos.
 Plebs 23 pia, cumque pia lætetur plebe 24 Se-
 natus;
 25 Parvaque cuius eram pars ego nuper, Eques.
 26 Nos procul expulsos communia gaudia fal-
 lunt,
 27 Famaque tam longe non nisi parva venit.
 Ergo omnis poterit populus spectare triumphos,
 Cumque 28 ducum titulis 29 oppida capta leget: 20
 Vinclaque captiva Reges cervice gerentes
 30 Ante coronatos ire videbit equos:
 Et cernet vultus aliis 31 pro tempore 32 versos,
 Terribiles aliis immemoresque sui.
 Quorum pars 33 causas, & 34 res, & nomina
 quæret:
 35 Pars referet, quamvis noverit ipsa parum.
 36 Is qui 37 Sidonio fulget sublimis in ostro,
 Dux

15 Familia Cæsarum. 16 Uxoribus Germanici & Drusi
 junioris, Agrippina. & Livia. 7 Incolumi. 18 Augusti
 uxor. 19 Tiberio. 20 Dii enim post sæpe dabunt victo-
 rias. 21 Nuptæ ob alios incolumes. 22 Virgines Vesta-
 les. 23 Principes amans: 24 Sc. Romanus. 25 Et equi-
 tes lætantur, inter quos & ego licet minimus, fui. 26
 Me patria pulsam fugit communis lætitia. 27 Et pauca
 de illa lætitia percipio. 28 Captorum, quos in triumphis
 circumducere solebant. 29 Quorum imagines circum fe-
 rebantur. 30 Ante curus triumphales. 31 Pro ratione
 temporis, exigentis, ne victi sint feroces. 32 Mutatos.
 33 Quare sint terribiles & in triumphum ducantur. 34
 Ab iis gestas. 35 Narrabit: 36 Quasi digito a popu-
 lo monstratus, est hostium Imperator summus. 37 Pur-
 purea veste, qui color apud Sidonios optimus tingi-

Dux fuerat belli: 38 proximus ille duci.
 Hic, 39 qui nunc in humo lumen miserabile figit,
 Non isto vultu, 40 cum tulit arma, fuit. 30
 Ille ferox oculis, & adhuc hostilibus 41 ardens,
 Hortator pugnae 42 consiliumque fuit.
 Perfidus hic nostros 43 inclusit fraude locorum,
 Squallida 44 promissis qui tegit ora comis.
 Illo, qui sequitur, dicunt mactata 45 ministro 35
 Sæpe 46 recusanti, 47 corpora capta Deo.
 48 Hic lacus, hi montes, hæc tot castella, tot
 amnes,
 Plena feræ cædis, plena cruoris erant.
 Drusus in his quondam meruit 49 cognomina
 terris,
 Quæ bona progenies digna 50 parente fuit, 40
 51 Cornibus hic fractis viridi 52 male tectus ab
 ulva,
 53 Decolor ipse 54 suo sanguine Rhenus erat.
 Crinibus in etiam 55 fertur 56 Germania 57 passis,
 Et Ducis 58 invicti sub pede macta sedet.
 Collaque Romanæ præbens 59 animosa 60 securi 45
 Vincula fert illa, qua tulit arma, manu.
 Hos super in curru, Cæsar, victore verhis
 61 Purpureus populi 62 rite 63 per ora tui:
 G 3 Qua-

tur. 38 Secundus a duce. 39 Qui nunc terram modo mi-
 serabili inuectur. 40 In prælio. 41 Micans. 42 Duci ho-
 stium fuit a consiliis. 43 Al. *Illustit*, in hostium insi-
 dias, ut transfuga, Romanos præcipitavit, aut in loca
 iniqua duxit. 44 Al. *demissis*, longis crinibus, quales
 Germanis in usu erant. 45 Sacrorum. 46 Tot corpora
 mactari. 47 Bello captos sacrificatos. 48 Depicta loca in
 triumphis circumferri solita. 49 Ut, victis Germanis
 diceretur Germanicus. 50 Patre Tiberio Claudio Nerone,
 matre Livia. 51 Viribus. 52 Pro timore, ut victus,
 latens sub herba palustri. 53 Habens colorem deformem.
 54 Accolarum. 55 Circumfertur. 56 Imago ejus. 57
 Sparsis, ut tristem decet. 58 Triumphantis. 59 Fortia,
 qualia sunt Germanorum. 60 Ut feriantur. 61 In pur-
 purea veste, ut Triumphator. 62 Solemnissime. 63

Quaque ibis 64 manibus circumplaudere tuorum,
Undique 65 jactato flore tegente vias. 50
66 Tempora Phœbea tauro cingetur; loque,
Miles, Jo magna voce, Triumphæ, 67 canet.
Ipse 68 sono plaufuque simul fremituque 69 canentium
70 Quadrijugos cernes sæpe 71 resistere equos.
Inde petes 72 arcem, 73 & delubra faventia votis;
Et dabitur merito laurea 74 vota Iovi. 55
Hæc ego 75 submotus, qua possum, 76 mente videbo;
77 Erepti nobis jus habet illa loci.
Illa per immensas spatiat libera terras:
78 In cælum celeri pervenit illa via. 60
79 Illa meos oculos mediam deducit in Urbem:
80 Immunes tanti nec finit esse boni,
Invenietque viam, qua curras spectet 81 eburnos,
82 Sic certe 83 in patria per breve tempus ero.
84 Vera tamen populus capiet spectacula felix, 65
Lataque erit presens cum Duce 85 turba suo.
At mihi 86 fingenti tantum longeque remoto
87 Auri-

Quia omnes de te loquuntur. 64 A Romanis manuam collisione honoraberis. 63 Sparfis floribus. 66 Imperatores & duces triumphantes caput lauro, Apollini sacra, ornabant, militibus, currum triumphalem cingentibus, Jo. triumphæ, canentibus. 67 Clamabit. 68 Tubarum aliorumque instrumentorum Musicorum. 69 Clamantium. Al. calentes sive animosos equos. 70 Quatuor equos albos, qui imperatoris triumphantis currum deauratum trahebant. 71 Vel aurigæ præ nimio strepitu, vel multitudini obstanti. 72 Capitoliolum. 73 Templum Jovis Capitolini votis tuis faventis. 74 Promissa. 75 Absens. 76 Animo perpendam. 77 Mens nostra jure intrare potest Romam, & cuncta pendere. 78 Et cælum illa subito cogitatione ascendit. 79 Mea mens oculis meis cuncta repræsentat, quasi ipsi Romæ essent. 80 Nec circa tantum bonum eos finit esse otiosos. 81 Triumphales. 82 Hac ratione, scilicet mente. 83 Romæ. 84 Non imaginaria, ut ego. 85 Multitudo. 86 Imagi-

78 Auribus hic fructus percipiendus erit.
Atque procul 88 Latio 89 diversum missus in orbem
Qui narret 90 cupido, vix 91 erit, ista mihi. 70
Is quoque jam 92 serum referet 93 veteremque triumphum:
94 Quæ tamen audiero tempore, lætus ero.
95 Illa dies venit, 96 mea qua lugubria ponam;
97 Causaque privata publica major erit.

nanti, me ea videre. 87 Hac utilitas tanti triumphis est audienda, quia eidem interesse non licet. 88 Ea parte Italiae, ubi Roma & Tiberina ostia sunt. 89 In Scythiam, quasi alterum orbem. 90 Audiendi. 91 Reperitur. 92 Quia jam dudum susceptus fuit. 93 Dudum præteritum. 94 Quocumque. 95 Qua illa audiam. 96 Qua tristitiam meam deponam. 97 Et publica lætitia hujus triumphis plus valebit, quam propria tristitia.

ELEGIA III.

ARGUMENTUM.

Uramque Ursam precatur Poeta, ut Romanam urbem ac uxorem aspiciant, sibi que referant, sitæ ea mariti memor, annor. Postmodum se ipsum arguit, quod dubitet de uxoris fide, a qua se amari intelligat. Tam eam laudat, dolerque, quod sua causa in perpetuo luctu versetur. Demum eam hortatur, ut in fide permaneat.

Magna minorque i feræ; quantum res
altera Grajas,

G 4

3 Alte-

1 Ursæ: minor dicitur Cynosura; major Helice.
2 Major Græcos, quam hi in navigando sequeban-

152 TRISTIUM

- 3 Altera Sidonias, 4 utraque sicca, 5 rates:
 Omnia cum summo positæ videatis 6 in axe,
 Et maris occiduas 7 non subeatis aquas,
 8 Ætheriamque suis 9 cingens 10 amplexibus
 arcem
 Vester 11 ab intacta circulus exstet humo;
 Adspicite 12 illa, precor, quæ 13 non bene
 mania quondam
 Dicitur 13 Iliades transiisse Remus.
 Inque meam 15 nitidos 16 dominam convertite
 vultus;
 Sitque memor nostri necne, 17 referte mihi. 10
 Hei mihi cur, 18 nimium quæ sunt manifesta
 requiro?
 Cur 19 labat ambiguo spes mihi mixta metu?
 20 Crede quod est, quod vis; ac desine 21 tuta
 vereri,
 Deque 22 fide certa sit tibi certa 23 fides.
 24 Quodque polo fixæ nequeunt tibi dicere flam-
 mæ,
 Non mentitura tu tibi voce refer: 15
 25 Esse tui memorem, de qua tibi maxima cura
 est,
 Quodque potest, secum 26 nomen habere tuum.
 27 Vul-

LIBER IV. 153

- 27 Vultibus illa tuis 28 tamquam præsentis in-
 hæret,
 Teque remota procul, si modo vivit, amat. 20
 Ecquid, 29 ut incubuit 30 iusto 31 mens ægra
 dolori,
 32 Lenis 33 ab admonito pectore somnus abit?
 Tunc 34 subeunt 35 curæ, dum te lectusque lo-
 cuscque
 36 Tangit, & oblitam non finit esse mei;
 Et veniunt 37 æstus, & nox 38 immensa videtur; 25
 39 Fessaque jactati corporis ossa dolent.
 Non equidem dubito, quin hæc & cetera fiant,
 Detque tuus 40 casti signa doloris amor:
 Nec 41 cruciere minus, quam cum 41 Thebana
 cruentum
 43 Hectora 44 Thessalico vidit ab axe 45 rapti. 30
 Quid tamen ipse 46 precer dubito: nec dicere
 possum,
 47 Affectum quem te mentis habere velim.
 Tristis es? 48 indignor, quod sum tibi causa
 doloris:
 Non 49 es? 50 ut amisso conjugè digna fores.
 Tu vero tua 51 damna dole, mitissima conjux; 35
 G 5 52 Tem-

tur. 3 Minor Phœnicum ab urbe Sidone dictorum. 4 Quia neutra unquam occidit, nec in Oceanum sub horizontem descendit. 5 Naves. 6 In summo cælo, vel apud summum polum. 7 Non occidatis. 8 Polum Arcticum. 9 Amplexens. 10 Quia Ursæ videntur Polum Arcticum amplecti. 11 Sit supra terram, quam non ambit brevis circulus, ut reliqua. 12 Romam. 13 Infeliciter. 14 Remus filius. 15 Lucidos. 16 Uxorem. 17 Annunciate. 18 Quæ sit clare scio. 19 Dubitat. 20 Ovidi crede, tuam uxorem, uti etiam revera est, tui esse memorem. 21 An illa sit tui memor. 22 Fidelitate constanti. 23 Credulas. 24 Et quod utraque Ursa tibi de fide illius nunciare non potest, ipse tibi respondeat sponcione verissima. 25 Uxorem tuam. 26 Quia te

ipsum habere nequit. 27 Imagini tuæ. 28 Ac si tu ipse esses. 29 Postquam inhæst. 30 Quo ex iusta causa afficeris. 31 Mens tua, o uxor nimio mei dolore fatigata. 32 Non profundus ob nimium dolorem. 33 A mente, quæ ipsam admonet, quid mihi contigerit. 34 Tibi occurrunt. 35 Tuæ de me sollicitudines. 36 Sic afficit, ac si tangeret. 37 Vehementiores sollicitudines, vel amores mei. 38 Desiderio mei. 39 Lassa nimia jactatione; cum dormire nequit. 40 Al. *mei*. 41 Dolorè afficiaris. 42 Andromachæ Ætionis, Thebarum in Sicilia regis, filia, & Hectoris uxor. 43 Saum maritum. 44 A curru Achillis Thessali. 45 Trahi circa mœnia Trojana. 46 De amore tuo. 47 Amorem an tristitiam. 48 Ægre fero. 49 Scilicet tristis. 50 H. e. Velim, te, tamquam maritum a miseris, tristem esse. 51 Detrimenta,

52 Tempus 53 & a nostris exige triste malis:
 54 Fleque meos casus: 55 est quædam flere volup-
 tias,
 56 Expletur lacrymis 57 egeriturque dolor.
 58 Atque utinam lugenda tibi non vita, sed 59
 esset
 Mors mea; 60 Mortefores 61 sola relicta mea. 40
 62 Spiritus hic 63 per te patrias exisset in auras!
 Sparsissent 64 lacrymæ pectora nostra piæ!
 65 Supremoque die 66 notum spectantia cælum
 67 Texissent digiti 68 lumina nostra tui!
 Et 69 cinis in 70 tumultu positus jacuisset avito! 45
 71 Tactaque nascenti 72 corpus haberet humus!
 Denique &, ut vixi, sine crimine mortuus essem!
 Nunc mea 73 supplicio vita 24 pudenda suo est.
 Me miserum, si tu, cum diceris exulis uxor,
 75 Avertis vultus, & fides ora rubor! 50
 Me miserum, si turpe putas 76 mihi nupta videri!
 Me miserum, si te jam pudet esse 77 meam!
 Tempus ubi est illud, quo 78 me iactare solebas
 Conjuge, nec nomen 79 dissimulare viri?
 Tempus ubi est, quo te (nisi si fugis 80 illa re-
 ferre)

Et 55

Et dici memini, 81 juvit & esse meam?
 Utque 82 probæ dignum est, 83 omni tibi do-
 te placebam.
 Addebat 84 veris multa 85 faventis amor.
 Nec 86 quem præferres 87 (ita res ibi magna
 videbar)
 88 Quemve tuus malles esse, vir alter erat. 60
 Nunc quoque ne 89 pudeat, quod sis 90 mihi
 nupta: tuulve
 91 Non dolor 92 hinc debet, debet abesse pudor.
 Cum 93 cecidit 94 Capaneus 95 subito 96 teme-
 rarius ictu,
 Num legis 97 Evadnen 98 erubuisse viro?
 Nec, quia 99 Rex mundi compefcuit ignibus ignes, 65
 Ipse i tuis, Phaethon, 2 inficiendus eras.
 3 Nec Semele Cadmo facta est aliena parenti;
 7 Quod precibus periiit ambitiosa suis.
 Nectibi, quod 5 sævis ego sum Iovis ignibus ictus,
 6 Purpureus molli fiat in ore rubor:
 Sed magis in nostri curam confurge 7 tuendi, 70
 Exemplumque mihi conjugis esto 8 bonæ:
 9 Materiamque tuis tristem 10 virtutibus imple.

G 6 Ar-

quæ mea causa pateris. 52 Per reliquum temporis spatium
 tristis vive. 53 Post meum exilium. 54 Deplora infor-
 tunium meum. 55 Dulce est flere. 56 Lacrymæ sunt
 solatium doloris. 57 Evacuatur. 58 Et oh non hanc
 infelicem meam vitam, sed mortem lugere cogeris!
 59 Lugenda. 60 Utinam mortuus fuisset te supersti-
 te. 61 Sine me. 62 Hæc mea vita. 63 Per tuas manus.
 64 Lacrimæ tuæ de me, pietatem spirantes. 65 Ultimo.
 66 In quo sum natus & educatus. 67 Clausissent. 68
 Oculos nostros. 69 Busta mea. Cadavera enim apud
 Romanos comburebantur, cinere in urna servato. 70
 Sepulcro majorum meorum. 71 Tacta a me recens
 nato. 72 Cadaver meum. 73 Exilio. 74 Ignominio-
 sa. 75 Præ pudore. 76 Exuli. 77 Uxorem. 78 Tu
 esse maritum, 79 Prædicare. 80 Quæ subsequen-

tur. 81 Delectavit. 82 Probam uxorem decet. 83 Om-
 nibus ingenii viribus. 84 Bonis, quæ revera in me
 erant. 85 Tuus in me favor amore plenissimus. 86 Ma-
 ritum mihi præferres. 87 Tanti a te æstimabar. 88 Om-
 nibus me præferabas. 89 Te. 90 Mea uxor. 91 Dolere
 debes, non erubescere. 92 Quod mea uxor facta sis. 93
 Mortuus est. 94 Unus e septem regum Thebas obsiden-
 tium. 95 Fulminis ictu. 96 Impius quia se invito Jove,
 Thebas capturum dixerat. 97 Capanei uxorem. 98
 Propter mariti sui casum. 99 Jupiter sedans Phaëtonis
 incendium fulmine. 1 A tuis. Sc. Sole. Clymene matre,
 & Heliadibus sororibus. 2 Negandus, esse ab il-
 lis ortus, quod a Jove ictus esset fulmine. 3 Nec
 Semelem Cadmus pater odio est persecutus. 4 Nam
 Jovem, cum quo ipsi erat res, rogabat, ut ad se ve-
 niret eo modo, quo se Junoni spectandum dabat:
 quo facta, statim cum domo sua conflagravit. 6 Pudor.
 7 Ut nos tueatur. 8 Maritum defendentis. 8 Infortu-
 nium meum tristitia plenum. 10 Fide & pietate in mari-

- Ardua per 11 præceps gloria vadit iter.
 12 Hæc tibi quis nosset 3 si 13 felix Troja fuisset? 25
 Publica 14 virtuti per mala facta via est.
 15 Ars tua, 16 Tiphys, 17 vacet, 18 si non sit
 in æquore fluctus:
 19 Si valeant homines, 20 ars tua, Phœbe, vacet.
 Quæ 21 later, 22 inque bonis cessat non cognita
 rebus:
 23 Apparet virtus 24 arguiturque malis. 80
 25 Dat tibi nostra locum tituli Fortuna; caputque
 Conspicuum pietas qua tua tollat habet.
 Ut 26 temporibus, quorum nunc munere 27
 freta es.
 28 En patet in laudes. arca. lata tuas.

ELE-

tum. 11 Iter difficile. 22 Hæc tibi virtutem. 13 In perpetua pace. 14 Via, qua itur ad virtutem. 15 Sc. gubernandi. 16 Tiphys erat primæ navis, Argo dictæ, gubernator, & Jasonis socius. 17. Al. *jacet*, nulla est. 18 Si non sit in mari tempestas. 19 Si homines semper sani sunt. 20 Medendi, cujus es inventor. 21 Non habet, quo se exerceat. 22 In secundis rebus. 23 Videtur. 24 Et comprobatur in adversis rebus. 15 Mea calamitas suppeditat tibi occasione magnam laudem acquirendi. 26 Data laudis consequendæ occasione. 27 Adjuta es. 28 En magna tibi datur famæ adipiscendæ occasio.

ELEGIA IV.

ARGUMENTUM.

Poeta laudat amicum & exponit Tomitani exilii incommoda, precaturque eum latenter, ut ab Augusto mitius & paulo propinquius exilium petat, quod facile impetrari posse docet, cum magna sit ipsius clementia. Postremo narrat quemadmodum e locis non nimium longinquis fugerit Orestes cum Iphigenia sorore, ablatam etiam inde Diana ad meliora loca.

Qui, noninibus cum sis 1 generosus 2
 avitus,
 2 Exsuperas morum nobilitate genus:
 Cujus inest animo 4 patrii candoris imago,
 Non careat 5 nervis candor ut iste suis:
 Cujus in ingenio 6 patriæ facundia linguæ est, 5
 7 Qua prior in 8 Latio non fuit ulla Foro:
 9 Quod minime volui, positus 10 pro nomine
 11 signis,
 Dictus es: 12 ignoscas laudibus ipse tuis.
 Nil ego peccavi: 13 tua te bona cognita pro-
 dunt.
 Si, quod es, appares, 14 culpa soluta mea est. 10
 Nec tamen 15 officium nostro tibi carmine fa-
 ctum

16 Prin-

1 Nobilis. 2 Majorum scilicet ortus. 3 Superas majores tuos virtute. 4 Paternæ sinceritatis. 5 Al. *nummeris*, h. e. fit perfectus candor. 6 Paternæ. 7 Ut sis eloquentia Romana primus. 8 Romano. 9 Maluissimè te tuo nomine vocare, sed cogor te signis indicare. 12 Adscribe laudibus tuis, si ex istis signis cognoscaris. 13 Tuæ dotes animi & fortunæ te manesstant. 14 A me culpa abest. 15 Laudem, quam

- 16 Principe tam justo, posse 17 nocere p̄ta.
 Ipse 18 pater Patr̄æ 19 (quid enim civilius illo?)
 20 Sustinet in nostro carmine sæpe legi.
 Nec 21 prohibere potest: 22 quia res est publi-
 ca Cæsar: 15
 23 Et de communi par quoque nostra bono est.
 Jupiter 24 ingenii præbet sua numina vatum,
 25 Sæpe celebrari 26 quolibet ore finit.
 Causa tua exemplo 27 Superiorum tuta duorum
 est:
 Quorum 28 hic aspicitur, 29 creditur 30 il-
 le Deus. 20
 31 Ut non debuërim; tamen hoc ego crimea
 amabo:
 32 Non fuit arbitrii littera nostra tui.
 33 (Nec nova, quod tecum loquor, est 34 in-
 juria nostra,)
 35 Incolumis cum quo sæpe locutus eram. 25
 36 Quo vereare minus, ne sim tibi 37 crimen
 amicus;
 38 Invidiam, si qua est, auctor habere potest.
 Nam tuus est 39 primis cultus mihi semper ab
 annis

40 (Hoc

- 40 (Hoc noli certe dissimulare) pater:
 Ingeniumque meum (potes hæc meminisse) 41
 probabat,
 42 Plus etiam 43 quam me iudice dignus eram. 30
 44 Deque meis illo referebat versibus ore,
 44 In quo pars aliæ nobilitatis erat.
 Non igitur tibi 46 nunc, quod me 47 domus
 ista recepit,
 Sed prius 48 auctori sunt data verba tuo.
 49 Nec data sunt, mihi crede, tamen; 50 sed
 in omnibus actis,
 51 Ultima si demas, vita 52 tuenda mea est. 35
 Hanc quoque, qua perii, culpam scelus esse ne-
 gabis,
 Si tansi 53 series sit tibi nota 54 mali;
 Aut 55 timor, aut error nobis, prius obfuit error:
 Ah 56 sine me fati non meminisse mei! 40
 Neve 57 retractando nondum 58 coeuntia rum-
 pam
 59 Vulnera: vix illis proderit ipsa 59 quies.
 Ergo ut 60 iure damus pœnas; sic abfuit omne
 Peccato facinus 61 consiliumque meo.
 62 Idque 63 Deus sentit 64 pro quo nec lumen
 ademptum est, 45

65 Nec

te affeci. 16 Quia Augustus æquior est, quam ut id ali-
 cui imputet. 17 Tibi. 18 Augustus. 19 Quid enim est
 Augusto humanius? 20 Patitur nostra carmina legi. 21
 Quin ego & alii de ipso scribamus. 22 Quia Cæsar est
 persona publica, & omnibus imperat. 23 Et pars etiam
 ad me pertinet. 24 Præbet nomen suum Poetis in ma-
 teriam. 25 Laudes suas. 26 Cuiuslibet. 27 Maximorum
 Jovis & Augusti. 28 Augustus. 29 Quia non videtur.
 30 Jupiter. 31 Licet non debuërim te meo carmine
 nominare, tamen hoc crimen mihi, non tibi im-
 putabitur. 32 Non habuisti potestatem in mea carmi-
 na. 33 Nec nuper contigit. 34 Qua te versibus meis
 afficio, cum id propter Augustum fieri nolles. 35
 Cum nondum essem relegatus. 36 Quapropter noli
 timere, ne amicitia mea tibi vitio detur. 37 Crimi-
 natio. 38 Ego Ovidius ero criminis causa, si qua
 tibi contrahitur invidia. 39 A pueritia mihi semper

fuit amicus. 40 Amicitiam paternam. 41 Laudabat tuus
 pater. 42 Sc. probabat ingenium meum. 43 Quam me-
 rebar. 44 Et illa gravitate orationis suæ, quæ ipsum no-
 bilitat, suum de versibus meis pronuntiabat iudicium.
 45 Eloquentia. 46 Notus sum. 47 Familia vestra fovit.
 48 Pater tuus honorifice de meis studiis locutus est. 49
 Non tamen deceptus est pater tuus, celebrando meum
 ingenium. 50 Sed intelliges, me non dedisse verba,
 si potius totam meam vitam, quam ejus finem, con-
 sideraveris. 51 Si causam exilii mei excipias. 52 De-
 fendi potest, quia fuit sine culpa. 53 Ordo & cir-
 cumstantiæ. 54 Erroris. 55 Quia me contra Augustum
 defendere non sum ausus. 56 Permite, ut non enar-
 rem exilii mei causam. 57 Renovando. 58 Consolidata.
 59 Silentium. 60 Non sine culpa. 61 Animus læden-
 di. 62 Quod culpa caream. 63 Augustus. 64 Quod cul-

65 Nec mihi detractas possidet alter opes.
 Forſitan hanc ipſam (vivat modo) 66 finire
 olim,
 Tempore cum fuerit 67 lenior ira, 68 fu-
 gam.
 Nunc precor 69 hinc alio jabeat difcedere; ſi 70
 non
 71 Noſtra verecundo vota pudore carent. 50
 Mitius exilium pauloque 71 propinquius opto;
 73 Quique ſit a ſævo longius hoſte, locum.
 Quantaque in Auguſto clementia; 74 ſi quis ab
 illo
 Hoc peteret pro me, forſitan ille daret.
 Frigida me 75 cohibent Euxini littora ponti: 55
 Diſtus ab antiquis 76 Axenus ille fuit.
 Nam neque jaſtantur 77 moderatis æquora ven-
 tis,
 Nec 78 placidos portus 79 hospita navis adit.
 Sunt circa gentes, quæ prædam 80 ſanguine
 quærant:
 Nec minus 81 infida terra timeatur aqua. 60
 Illi, quos audis 82 hominum gaudere cruore,
 Pene 33 ſub ejuſdem 33 fideris axe jacent.
 Nec procul 85 e nobis 86 locus eſt, ubi 87 Tau-
 rica 88 dira
 89 Cæde 90 pharetrata pascitur ara Deæ.
 Hæc

pa careo, nec vita mihi ablata eſt. 65 Nec conficæte
 ſunt res meæ, quod alias in exilium miſſis accidere ſo-
 ler. 66 Revocabit aliquando. 67 Sedatior. 68 Relegatio-
 nem. 69 Ex hoc loco in alium. 70 Niſi libere nimis quid
 peto. 71 Noſtra vota non ſunt impudica. 72 Vicinus Ro-
 mæ. 73 Locum tutiorem. 74 Sc. ut. 75 Habent. 76 In-
 hoſpitalis. 77 Lenioribus. 78 Securos. 79 Peregrina. 80
 Homicidiis. 81 Tempeſtatibus obnoxia. 82 Veſci huma-
 nis carnis. 83 Sub eodem climate, quo ego ſum. 84
 Al. frigoris. 85 Ab urbe Tomo. 86 Apud Scythas
 Tauros. 87 Regio illa crudelis. 88 Crudeli, utpote
 humana. 89 Morte hoſpitum. 90 Deæ Dianæ,

Hæc prius, ut memorant, non 91 invidioſa ne-
 fandis,
 Nec 92 cupienda bonis, regna 93 Thoantis
 erant
 94 Hic 95 pro ſuppoſita 96 virgo Pelopeja cerva
 Sacra 97 Deæ coluit 98 qualiacumque ſuæ,
 Que poſtquam, dubium 99 pius an ſcleratus,
 Oreſtes
 1 Exactus furiis venerat ipſe ſuis, 70
 Et 2 comes exemplum veri 3 Phocæus amoris:
 4 Qui duo corporibus, 5 mentibus unus erant;
 Protinus evincti Triyixæ ducuntur ad 6 aram:
 Quæ ſtat ab 7 geminis ante cruenta 8 fores.
 Nec tamen hunc 9 ſua mors, nec mors ſua ter-
 ruit illum: 75
 10 Alter ob alterius funera mæſtus erat.
 Et jam conſtiterat ſtricto 11 mucrone 12 ſacer-
 dos,
 Cinxerat & 13 Grajas 14 barbata 15 victa 16
 comas:

Pro

quæ, ceu Dea venationis ſagittis utitur. 91 Odioſa ſce-
 leſtis hominibus. 92 Appetenda ab hominibus probis.
 93 Thoas filius rex regionis Tauricæ, ad quem delata eſt
 Iphigenia, Agamemnonis filia, & ab eo Diana Tauricæ
 ſacris præſecta. Hunc poſtmodum interfecit Oreſtes, a
 ſore aditus, cum illum etiam Thoas aræ Dianæ de-
 ſtinaret. 94 In Taurica regione. 95 Pro cerva, quam
 loco Iphigeniæ, cum immolaretur, Diana ſubiecit. 96
 Iphigenia, proneptis Pelopis. 97 Dianæ, cujus victimæ
 foret. 98 Si modo nominanda ſint ſacra. 99 Quia &
 patrem ultus eſt, & matrem, cædis auctorem, occidit.
 1 Vexatus poſt cædem matris. 2 Sc. venerat. 3 Py-
 lades, ex Phocide regione, filius Strophii, comes
 ejus ſiſſimus. 4 Pylades & Oreſtes. 5 Voluntate.
 6 Diana Tauricæ, ut illi ſacrificarentur. 7 Bipaten-
 tes. 8 Delubri. 9 Propria. 10 Neuter ſuam ſed
 uterque alterius mortem dolebat. 11 Gladio. 12
 Iphigenia, ad ſacrificium parata 13 Grajas. 14
 Barbarorum, quorum mos erat homines immolare.
 15 Qua vinciebantur eorum capia, qui Deo alicui
 immolabantur. 16 Crines Pyladis, & Oreſtis, qui

Cum 17 vice sermonis 18 fratrem 19 cognovit,
& illi 80

Pro nece complexus Iphigenia dedit;

Læta 20 Deæ signum 21 crudelia sacra perosæ

Transtulit ex illis 22 in meliora locis.

Hæc igitur regio, magni penetralia mundi,

Quam 23 fugere homines 24 Dique, propin-
qua mihi est.

Atque 25 meam terram prope sunt 26 funebria
sacra.

27 Si modo Næsoni barbara terra sua est.

○ utinam venti, 28 quibus est ablatas Orestes, 85

Placato referant & 29 mea vela 30 Deo!

ELEGIA.

Græci erant. 17 Mutuo sermone. 18 Orestem. 19 Ipsa Iphigenia. 20 Dianæ statuam. 21 Nolebat Diana, sibi hujusmodi hostias offerri; sed Thoantis crudelitas postulabat, ut ei hospites mactarentur. 22 Ausugiens cum fratre Iphigenia, abstulit secum Dianæ statuam in meliora loca, qua humanitate & moribus, nempe in Ariciam. 23 Pylades, Orestes & Iphigenia. 24 Et ipsa Diana. 25 Prope Tomon. 26 Sacrificia letifera. 27 Si modo perpetuo illam incolam. 28 Quibus ex illis locis navigavit Orestes, cum Thoantem fugeret. 29 Me. 30 Augusto reconciliato.

ELEGIA V.

ARGUMENTUM.

Amicum laudat Poeta, eumque monet; ut constantanter amicitia munus exequatur, eique apud Augustum opem ferat. Ostendit deinde multis exemplis, tempore omnia molliri præter ejus curas, & dicit, se ita deficere, ut non credat, se diu supervicturum tantis malis, quam rem ait sibi solatio relictam esse.

○ 1 Mihi dilectos 2 inter fors prima sodales,

Unica fortunis 3 ara reperta meis;

Cujus ab alloquiis anima hæc moribunda reviv^{xij}

Ut vigil 5 infusa Pallade 6 flamma solet:

Qui veritus non es 7 portus aperire fideles, 5

8 Fulmine percussæ confugiumque rati:

Cujus eram 9 censu 10 non me sensurus egen-
tem,

Si Cæsar 11 patrias eripuisset opes:

12 Temporis oblitum dum me rapit 13 impetus
hujus,

Excidit heu nomen quam mihi pene tuum!

Te tamen 14 agnoscis; tactusque cupidine laudis, 10

Ille ego sum, cuperes dicere posse palam.

Certe ego, si sineres, titulum tibi reddere vellem,

Et 15 raram Famæ conciliare fidem.

Ne

1 A me. 2 Præcipue inter amicos meos. 3 Refugium unicum. Veteres enim in periculo ad aras, ceu locum tutum, refugiebant, & erant immunes, si aras amplecterentur. 4 Solatii. 5 Infuso oleo, cujus inventrix Pallas fuit. 6 Lampas. 7 Amicitia refugium & patrocinium. 8 Cæsaris ira mihi prostrato. 9 Opibus. 10 Quod subministrasset mihi. 11 Patrimonium meum. 12 Hujus mei exilii. 13 Ardor quidam scribendi. 14 Nomen. 15 Fidem tuam

- Ne noceam grato vereor tibi carmine; neve 15
 Intempestivi 16 nominis obstit 17 honos.
 Quod licet, & tutum est, 18 intra tua pectora gaude,
 Meque tui memorem, teque fuisse mei.
 Utque facis, remis ad opem 19 lustare ferendam,
 20 Dum veniat placido mollior 21 ira 22 Deo: 23
 Et tutare caput 23 nulli servabile; si non
 24 Qui merfit Stygia, sublevet illud, aqua.
 Teque, quod est rarum, præsta constanter ad omne
 25 Indeclinatæ munus amicitæ.
 Sic tua 26 processus habeat Fortuna perennis: 25
 Sic 27 ope non egeas ipse, juvesque tuos:
 28 Sic æquet tua nupta 26 virum bonitate perenni,
 Incidit & vestro rara querela 30 toro.
 Diligat & semper 31 socius te sanguinis illo;
 Quo pius affectu Castora 32 frater amat. 30
 Sic juvenis, similisque tibi sit natus, & illum
 Moribus agnoscat quilibet esse tuum.
 Sic socerum faciat 33 tæda te nata jugali;
 34 Nec tardum juveni det tibi nomen avi.

E L E.

erga me, quæ raro in aliis reperitur, immortalem reddere. 16 Ut te nomen. 17 Quod in exilio meo esset intempestivum. 18 Solus tacite. 19 Summam nava operam. 20 Donec. 21 Al. *aura*, h. e. favor. 22 Augusto mitigato. 23 Cui a nullo succurri potest, nisi ab Augusto solo. 24 Qui in exilium misit, revocet. 25 Firmæ. 26 Successus felices. 27 Cujusquam auxilio. 28 Sic uxor tua moribus tuis respondeat, teque probitate æquet. 29 Te maritum. 30 Conjugio. 31 Frater tuus, vel alius quidam consanguineus. 32 Pollux, vitam cum fratre partitus. 33 Face in nuptiis præferri solita seu conjugio. 34 Et brevi faciat te avum.

ELEGIA VI.

ARGUMENTUM.

Tractatur hic locus communis de vi temporis, seu consuetudinis, qua cum mitigentur & tolerabilia evadant omnia, non tamen mitigari curas & angores suos. Mala sua ipsa mora ingravisere, & exasperari,

- T**empore 1 ruricolæ 2 patiens sit taurus aratri,
 Præbet & 2 incurvo colla premenda iugo.
 Tempore patet equus 4 lentis animosus habenis,
 Et 3 placido duros accipit ore 6 lupos.
 Tempore 7 Pœnorum compescitur ira leonum; 5
 Nec feritas animo, quæ fuit ante, manet.
 Quæque sui monitis obtemperat 8 Inda magistri.
 Bellua, servitium tempore 9 victa subit.
 Tempus, ut 10 extentis 11 tumeat facit uva 12
 racemis,
 13 Vixque merum capiant grana, quod intus
 habent. 10
 14 Tempus & in 15 canas semen producit aristas,
 Et ne sint 16 tristi poma sapore facit.
 17 Hoc 18 tenuat dentem terras renovantis aratri,
 Hoc rigidos silices, hoc adamanta 19 terit.
 20 Hoc

1 Colentis rus. 2 Discit aratrum ferre. 3 Rotundo. 4 Flexibilibus. 5 Miti, non resistente. 6 Frena dura. 7 Maximi & ferocissimi leones dantur in Africa. 8 Elephas. 9 Manufecta. 10 De vite pendentibus. 11 Maturescat. 12 Granis minoribus. 13 Vix teneat vinum, quod in granis continetur. 14 Tempore etiam frumenta maturescunt. 15 Maturas. 16 Amaro. 17 Tempus. 18 Attenuat vomerem. 19

- 20 Hoc etiam sævas paulatim mitigat iras: 15
 Hoc minuit luctus, 21 mæstaque corda levat.
 Cuncta potest 22 igitur 23 tacito pede lapsa ve-
 tustas;
 Præterquam curas 24 attenuare meas.
 25 Ut patria careo, bis frugibus area trita est.
 26 Dissiluit nudo pressa bis uva pede. 20
 Nec 27 quæsita tamen 22 spatio 29 patientia lon-
 go est;
 30 Menque mali sensum nostra recentis habet.
 Scilicet & veteres fugiunt juga curva juveni,
 Et 13 domitus freno sæpe pugnat equus.
 Tristior est etiam præsens 32 ærumna 33 prior: 25
 34 Ut sit enim sibi par; crevit, & aucta 35
 mora est.
 Nec tam nota mihi, 36 quam sunt, mala nostra
 fuerunt;
 Sed 37 magis hoc, quo sunt cognitiora, gra-
 vant.
 38 Est quoque non minimum, 39 vires afferre
 recentes;
 Nec 40 præconsumptum 41 temporis esse malis. 30
 Fortior in fulva 42 novus est 43 luctator arena,
 44 Quam cui sunt tarda brachia fessa mora,
 55 In-

Minuit. 20 Tempus etiam iram mitigat. 21 Tristitiam.
 22 Omnia tempore fiunt mitiora. 23 Sensim labens. 24
 Minuere. 25 Ex quo relegatus sum duo anni præterflu-
 xere. 26 Saliendo egressum est vinum ex acinis tumen-
 tibus. 27 Acquisita. 28 Tempore. 29 Ferendi exilium.
 30 Et mens nostra sentit mala duorum annorum æque
 ac recentia. 31 Jam manifestus. 32 Infortunium. 33
 Ubi modo relegatus fuit. 34 Quamvis præsens & prior
 ærumna sibi sint pares. 35 Longo tempore. 36 Sc. no-
 ta. 37 Eo molestiora mihi sunt quo notiora sunt. 38
 Et hoc multum prodest in ferendis malis. 39 Aliquem
 non prius læsum affigi. 40 Antea consumptum & debi-
 litatum. 41 Vetustis malis. 42 Non antea defatigatus.
 3 Athleta, 44 Quam cujus brachia longo certamine de-

- 45 Integer est nitidis melior gladiator in armis;
 46 Quam cui tela suo sanguine tincta rubent.
 47 Fert bene 48 præcipientes navis 49 modo factæ
 procellas: 35
 Quamlibet exiguo 50 solvitur imbre vetus.
 Nos quoque, quæ ferimus, tulimus patientius
 ante;
 Et mala sunt longo 51 multiplicata 52 die.
 (Credite, deficio, 53 nostroque a corpore, quan-
 tum
 54 Auguror, accedunt tempora parva malis.) 40
 Nam neque sunt 55 vires, neque qui color esse
 solebat:
 56 Vixque habeo tenuem, quæ tegat ossa, cu-
 tem.
 Corpore sed mens est ægro magis ægra, malique
 57 In circumspæctu stat sine fine sui.
 58 Urbis abest 59 facies, absunt 60 mea cura 61
 sodales, 45
 Es, qua nulla mihi carior, uxor abest.
 Vulgus adest Scythicum, 62 braccataque turba
 Getarum.
 Sic 63 male 64 quæ video, 65 non videoque
 66 nocent.
 Una tamen spes est, quæ me soletur in istis:
 67 Hæc fore morte mea non diuturna mala. 50
 E L E-

billata sunt. 45 Recens nondum vulneratus. 46 Quam
 vulneratus. 47 Perfert, sustinet. 48 Celeres, & naves
 quandoque præcipientes, 49 Recens. 50 Dissolvitur,
 rumpitur, perit. 51 Cumulata. 52 Tempore longo. 53
 Brevi moriar. 54 Coniicio ex infirmitate mei corporis.
 55 Mihi. 56 Tam sum macer. 57 Considerat se perpetuo.
 58 Romæ. 59 Conspectus. 60 Qui mihi curæ erant.
 61 Amici. 62 Habitu apud Romanos ignoto. 63 Al. ma-
 la. 64 Barbaros puta & Scythas. 65 Nempè urbem, so-
 dales, & uxorem. 66 Al. movent, h. e. sollicitum me
 reddunt. 67 Hæc mala mortem meam esse finitiram.

ELEGIA VII.

ARGUMENTUM.

Miratur Poeta, quod praterlapso jam biennio, nullas ab amico acceperit litteras; cum hi praesertim ad eum scripserint, quibuscum amicitia usus non fuerat tam probatus. Subjungit tamen, malle se omnia credere, quam illum nullas ad se dedisse litteras, quas intercepta fuisse existimat. Postremo admonet, ut ad se scribat, ne semper excusandus sit.

Bis me sol adiit gelidæ post frigora 2 brumæ.

Bisque suum 3 tacto Pisce 4 paregit iter. Tempore tam longo 6 cur non tua dextera versus

Quilibet in paucos 7 officiosa fuit?

Cur tua cessavit 8 pietas, scribentibus illis,

9 Exiguus nobis cum quibus usus erat?

Cur, 10 quoties alicui chartæ sua vincula demsi,

Illam speravi 11 nomen habere tuum?

Di faciant, ut sæpe tua sit epistola 12 dextra

Scripta, 13 sed e multis reddita nulla mihi.

14 Quod precor, 15 esse liquet: Credam 16 prius 17 ora Medusæ

Cor.

1 Biennium jam elapsum est. 2 Hiemis. Bruma dicitur a brevitate dierum. 3 Postquam Sol ad Pisces, ultimum Zodiaci signum rediit. 4 Annum cursum absolvit. 5 Integris duobus annis. 6 Cur non scripsisti, pro explendo officio, paucos saltem ad me versus. 7 Officium exhibuit aliquot versus scribendo. 8 Amicitia. 9 Parva consuetudo. 10 Quoties epistolam aliquam aperui. 11 Epistolam illam a te esse scriptam. 12 Manu. 13 Sed e multis epistolis nulla mihi est tradita. 14 Ut sæpius ad me scripseris. 15 Manifestum est, te ad me scripsisse. 16 Potius, quam te non scripsisse. 17 Medusæ cri-

Gorgonis anguineis cincta fuisse comis: Esse canes utero sub 18 virginis; esse 19 Chimaeram.

20 A truce quæ flammis separet angue Leam:

21 Quadrupedesque hominum 22 cum pectore pectora junctos;

23 Tergeminumque virum, 24 tergeminumque canem:

25 Sphingaque, & 26 Harpyas, 27 serpentipedesque Gigantas;

28 Centimanumque Gygen, 27 semibovemque virum.

Hæc ego 30 cuncta prius, quam te, carissime, credam

H

Muta-

nes in serpentes mutavit Minerva, quod cum Neptuno in ejus templo concubuit, ejusque caput ad terrendos hostes Ægidi suæ imposuit. 18 Scyllæ, Phorci filia, quam cum Glaucus amaret, Circe, eundem Glaucum amans, indignata, Scyllam sibi ab illo præferri, fontem, in quo illa lavari solebat, veneficis herbis infecit. Scylla hujus rei ignara, fontemque lavandi ergo ingressa, vidit inferiorem corporis partem in canes esse mutatam; quam deformitatem ita exhorruit, ut sese statim in Siculum fretum præcipitavit, ubi et in faxum versa narratur, Charybdi ex adverso objectum, & præternavigantibus valde periculosum. 19 Monstrum caput & pectus leonis, ventrem autem capræ, & caudam draconis habens. 20 Igneam in se vim continens, indeque ignem vomens. 21 Centauros, media parte homines, media equos. 22 Humana equino. 23 Geryonem tricorneporem. 24 Cerberum tripitem. 25 Sphinx bellua est pilo fusco, geminis mammis in pectore, muliebri facie, pedibus ac cauda leonis, penis autem volucris. Ferunt Sphingem juxta Thebas enigma hospitibus proposuisse, idque solvere non valentes, occidisse. 26 Harpyæ erant monstra, Neptuni & Terræ filia. 27 Gigantes, quorum pedes in serpentum volumina desinebant. 28 Centum manus & quinquaginta capita habentem. 29 Minotaurum, qui usque ad humeros taurus, cetera homo erat. 30 Fabulosa.

Mutatum 31 curam deposuisse mei.

32 Innumeri montes inter me teque, viæque
Fluminaque, & campi, nec freta pauca ja-
cent.33 Mille potest caussis, a te quæ littera sæpe.
Missa sit, in nostras nulla venire manus.Mille tamen caussas scribende vince frequenter,
34 Excusam ne te semper, amice, mihi.31 Memoriam sollicitam. 32 Maximum spatium: 33 Mul-
tis. 34 Quod ad me non scripseris.

ELEGIA VIII.

ARGUMENTUM.

Quinquagenarius Poeta queritur, se jam canescere in regione infelicissima, eo tempore quo frui debuisset patria, conjuge, amicis &c. Quæ si olim a Delphico oraculo, aut Dodonæa columba futura accepisset, vana dicit se ea responsa estimaturum fuisse; clarissimaque sententia docet, nihil tam validum esse, quod non subjaceat voluntati, & potentia divina. Postremo ceteros admonet, ut suis casibus moniti, Augustum, cujus potentia par esset Diis immortalibus, demereantur.

Jam mea 1 cygneas imitantur 2 tempora plura
mas,

3 Inficit & nigras 4 alba senecta comas:

Jam subeunt anni 5 fragiles, & 6 inertior ætas:

7 Jamque parum firmo me mihi ferre grave est.

Nunc

1 Candidas, quales cygnorum sunt, h. e. canesco.
2 Caput. 3 Tingit. 4 Canos faciens homines. 5 Infirmi. 6 Inepta ad res agendas. 7 Et jam propter

Nunc 8 erat, ut 9 posito deberem sine laborum
Vivere, 10 me nullo sollicitante metu;Quæque meæ semper placuerunt otia menti,
Carpere; & in studiis 11 molliter esse meis;
Et 12 parvam celebrare domum, veteresque Pe-
nates,Et quæ nunc 13 domino 14 rura paterna ca-
rent;(Inque sinu 15 dominæ, 16 carisque nepotibus,
inque

Securus patria consensisse mea.

Hæc mea sic quondam peragi speraverat ætas,
Hos ego sic annos 16 ponere dignus eram.Non ita Dis visum, qui me terraque marique
18 Actum 19 Sarmaticis exposuere locis.In 20 cava ducuntur 21 quæstæ navalia puppes;
Ne temere in mediis 22 dissolvantur aquis.(Ne 23 cadat, & multas 24 palmas inhoneste
adeptas,

25 Languidus in pratibus gramina carpit equus.) 20

Miles, ut 26 emeritis non est satis utilis 27 an-
nis,28 Pōnit ad antiquos, quæ tulit arma, 29
Lares.

Sic igitur, 30 tarda vires minuente senecta;

Me quoque donari jam 31 rude tempus erat.

H 2

Tem-

ætatem & mala, quibus perpetuo affligor, debilitatus,
vix pedes mei me sustinent. 8 Tempus. 9 Facto. 10
Quierus esse. 11 Dulce vivere. 12 Domi vivere. 13 Me
possessore. 14 Quæ erant in Pelignis. 15 Uxoris. 16 Et
inter caros nepotes. 17 Degere. 18 Inactum. 19 In Sar-
matica loca transfulerunt. 20 Quorum alveus concavus
est. 21 Naves tempestatibus agitata. 22 Per Diarefin.
Rimas accipiant. 23 In cursu. 24 Victorias certamine
cursus acquisitas dedecore afficiat. 25 Senes factus. 26
Illis, cum quis militiæ valedixit. 27 Al. armis. 28
Deponit. 29 Deos, Milites enim a militia discedentes,
arma alicui Deo suspendere solebant. 30 Faciente tardos
homines ob vires imminutas. 31 Virga, qua dona-

Tempus erat, nec me 32 peregrinum ducere cæ-
lum,

Nec 33 siccam Getico 34 fonte 35 levare fitim:
Sed modo, 37 quos habui, 37 vacuum secedere
in hortos:

Nunc hominum visu rursus & 38 Urbe frui.
Sic animo quondam non 39 divinante futura
Optabam placide vivere posse senex.

40 Fata repugnarunt: quæ, cum mihi tempora
prima

41 Mollia præbuerint, 42 posteriora gravant.
Jamque, 43 decem lustris omni sine 44 labe pe-
ractus,

45 Parte premor vitæ deteriore meæ.
Nec procul a 46 metis, quas pene tenere vide-
bar,

47 Curriculo gravis est facta ruina meo.
Ergo 48 illum 49 demens in me 50 scire coegi,
51 Mitius imminusus quo nihil orbis habet?

52 Ipsaque delictis victa est clementia nostris:
Nec tamen 53 errori vita 54 negata meo?

Vita procul patria peragenda 55 sub axe Boreæ est,
56 Qua maris Euxini 57 terra sinistra jacet.

Hoc mihi si 58 Delphi, 59 Dodonaque diceret
ipsi;

Esse

bantur gladiatores a certamine cessantes, ob ingravescentem ætatem. 32 In peregrina terra degere. 33 Sities facientem. 34 Aqua frigidissima. 35 Extinguere. 36 Romæ vivens. 37 Otiosum. Al. *vacuus*; h. e. tumultu carentes. 38 Roma. 39 Prævidente hoc exilium. 40 Dii noluerunt, ut senex quiescerem. 41 Dulcia contulerunt. 42 Gravia faciunt subsequencia. 43 Quinquaginta annis. Lustrum enim est tempus quinque annorum. 44 Vita nostra. 45 Senio pejore. 46 Senectute mea, in qua mihi quietem promittebam. 47 Cursum meum ad metas. 48 Augustum. 49 Stultus. 50 Mihi irasci. 51 Qui alias est mitissimus. 52 Mea delicta non sive Augustum clementem esse. 53 Ob errorem meum. 54 Adempta. 55 Sub plaga septentrionali. 56 Ubi. 57 Ad sinistram. 58 Oraculum Apollinis Delphici. 59

Esse videretur 60 vanus uterque locus.
Nisi adeo validum est, 61 adamus licet alligat
illud,

62 Ut maneat rapido firmius igne Jovis. 45
Nil ita sublime est, 63 supraque pericula ten-
dit,

Non sit ut inferius 64 suppositumque Deo.
Nam quamquam 65 vitio pars est 66 contracta
malorum,

Plus tamen exitii 67 nunquam ira dedit.
At 68 vos admoniti nostris quoque casibus este,
69 Æquantem Superos emeruisse virum.

Columba vatidica in templo Jovis Dodonæi in nemore prope urbem Dodonam in Chaonia. 60 Erroneus, mendax. 61 Esti adamantina catena, tamquam firmissima, vinciret. 62 Ut obset fulmini. h. e. Iræ Augusti. 63 Extra periculum, & securum est. 64 Deoque subit. 65 Culpa nostra. 66 Acquisita. 67 Augusti. 68 Lectores, vel amici. 69 Augustum, Diis æqualem, officio aliquo vobis conciliasse.

ELEGIA IX.

ARGUMENTUM.

Poeta minatur inimicos; se contra eum scripturum esse, nisi ipsum penituerit inimicitiarum.

1 SI licet, & 2 pateris, 3 nomen, 4 facinuræ tacebo,

H 3

Et

1 Si pet te fas est. 2 Permittis tacere deponendo inimicitias. 3 Tuum, a quo læsus sum. 4 Scelus,

Et tua 5 Lethæis 6 acta dabuntur aquis:
 Nostraque vincetur 7 lacrymis 8 clementia feris:
 Fac modo te 9 pateat 10 pœnituisse tui.
 Fac modo te damaus, cupiasque 11 eradere vitæ
 Tempora, si possis, 12 Tiphonæa tuæ.
 13 Sin minus, & flagrant odio tua pectora 14
 nostro,
 15 Induet infelix arma coacta dolor.
 16 Sim licet extremum, sicut sum, missus in
 orbem,
 17 Nostra, suas illuc porriget ira manus. 10
 18 Omnia, si nescis, Cæsar mihi jura reliquit:
 Et sola est patria pœna carere mea.
 Et patriam, modo sit sospes, speramus ab illo;
 Sæpe Jovis 49 telo quercus adusta 20 viret.
 Denique 21 vindictæ si sit mihi nulla facultas, 15
 22 Pierides vires, & sua tela dabunt.
 23 Ut Scythicis habitem longe 24 submotus in
 oris,
 25 Siccaque sint oculis proxima signa meis:
 Nostra per immensas ibunt 26 præconia gentes;
 Quodque querar, notum, qua patet orbis, erit. 20
 27 Ibit ad occasum, quidquid dicemus, abortus;
 28 Testis & Hesperia vocis Eous erit.

Trans.

quo me læsisti. 5 Oblivioni tradentur. Lethe enim est
 fluvius oblivionis apud Inferos. 6 Facta. 7 Pœnitentia
 tua, licet sit fera. 8 Manusuetudo. 9 Ut appareat. 10
 Te pœnituisse ejus facinoris quod in me admisisti. 11
 Dolere, ne pateat, & in memoria hominum conserve-
 tur. 12 Furiosa & scelestâ, qualia fuere Tiphonis, u-
 nius Furiarum. 13 Si te tui non pœnituerit. 14 Con-
 tra nos. 15 Coactus me contra te defendam. 16 Licet
 sim exul, uti etiam talis sum. 17 Non evades manus
 vel vires meas, quia mea nihilominus ad te pervenient
 scripta. 18 Cæsar mihi reliquit jus civi in obtrectatorem
 competens. 19 Fulmine. 20 Iterum. 21 Si mihi me
 contra te defendere non liceat. 22 Musæ. 23 Licet. 24
 Remotus. 25 Urfa major & minor, numquam occiden-
 tes. 26 Infestationes. 27 Penetrabit. 28 Querela sin-

Trans ego tellurem; trans 29 latas 30 audiar
 undas:

Et 31 gemitus vox est magna futura mei.
 Nec tua te 32 fontem tantummodo sæcula no-
 rint: 25
 33 Perpetua crimen posteritatis eris.
 Jam feror in pugnas, & nondum 34 cornua sumpsis
 Nec mihi sumendi causa sit ulla velim.
 35 Circus adhuc cessat; spargit tamen acer arenam
 36 Taurus, & infesto jam pede pulset humum. 30
 37 Hoc quoque, quam volui, plus est: 38 can-
 ne, Musa, percutus;
 39 Dum licet 40 huic nomen dissimulare suum.

occidente prolata: testis erit oriens. 29 Al. alias. 30
 Legentur scripta mea. 31 Querelæ. 32 Nosentem. 33
 Perpetuo eris criminolus apud posteros. 34 Arma. 35
 Nondum taurus in Circo, in quo feræ pugnabant irri-
 tatur, accendit se tamen paulatim ad pugnam. 36 Ira
 mea. 37 Pluribus, quam volui, minatus sum. 38 De-
 sine scribere. Receptus enim est reductio pugna. 39 An-
 tequam ejus nomen prodo. 40 Maledicto.

ELEGIA X.

ARGUMENTUM.

*Leſtorem docet Poeta, qua patria, & quibus
 consulibus natus sit: Deinde totam suam vi-
 tam paucis perstringit. Postremo exilii mala
 commemorat, quorum magnitudinem dicit se
 Musis levare, & in illis acquiescere.*

Ille i ego qui fueram tenerorum 2 lusor 3
 amorum,

H 4 Quem

- Quem legis, ut noris, 4 accipe, Posteritas.
 5 Sulmo mihi patria est 6 gelidis uberrimus undis,
 7 Millia qui novies distat ab Urbe decem.
 8 Editus hinc ego sum; 9 nec non; ut tempora noris,
 10 Cum cecidit fata 11 Consul uterque pari;
 12 Si quid, & a proavis usque est vetus 13 ordinis hæres,
 Non modo 14 Fortunæ munere factus eques.
 Nec 15 stirps prima fui, 16 genito jam fratre
 17 creatus:
 Qui 18 tribus ante quater mensibus ortus erat, 19
 19 Lucifer amborum natalibus adfuit idem:
 20 Una celebrata est 21 per duo liba dies.
 22 Hæc est 23 armiferæ 23 festis de quinque
 Minervæ,
 Quæ fieri pugna prima cruenta solet.
 Protinus 24 excolimur teneri, curaque parentis 15
 Imus ad 26 insignes Urbis ab arte viros.
 27 Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo;
 28 For-

- 28 Fortia 29 verbosi natus ad arma Forti.
 At mihi jam puero 30 cælestia sacra placebant;
 Inque suum 31 furtim Musa trahebat opus. 20
 Sæpe pater dixit: Studium quid 32 inutile ten-
 tas?
 33 Mæconides nullas ipse reliquit opes.
 Motus eram dictis: totoque 34 Helicone relicto,
 Scribere conabar 35 verbi soluta 36 modis.
 Sponte sua carmen 37 numeros veniebat ad aptos; 25
 Et, quod tentabam dicere, versus erat.
 Interea 38 tacito pallu labentibus annis
 39 Liberor fratri sumpta mihiq; toga est:
 Induiturque humeris cum 40 lato purpura clavo,
 Et 41 studium nobis, quod fuit ante, ma-
 net. 30
 Jamque 42 decem vitæ frater geminaverat an-
 nos
 Cum 43 perit, & cœpi 44 parte carere mei.
 Cepimus & teneræ 45 primos ætatis honores;
 49 Deque viris quondam pars tribus una fui.
 H-8 Curia

amandi. 4 Intellige, qualis sim. 5 Civitas Pelignæ regionis in Italia ad mare Adriaticum sita. 6 Frigidis fontibus. 7 Nonaginta millia passuum. 8 Natus. 9 Præterea sc. natus sum. 20 Cum mortuus est. 11 Hircius & Pansa, qui prope Mutinam contra Antonium, quem Senatus Romanus hostem declararat pugnantis occisi sunt. 12 Si qua dignitas est, ex equestri ordine natum esse. 13 Equestris. 14 Divitiis meis. 15 Filius natu primus. 16 Ante me nato. 17 Natus sum. 18 Duodecim mensibus, five anno, ante me. 19 Dies. 20 Idem dies natalis utrique fuit. 21 Per duos natalitios dies; his enim diebus liba Diis offerebant. 22 Dies. 23 Nam Minerva pingebatur in capite galeam gerens, in manu dextra clypeum, sinistra vero lanceam: ita e Jovis cerebro nata fuisse fingitur. 24 De quinquatribus, sc. secundo Quinquatrorum h. e. festorum Minervæ, die nempe 20 die Martii. 25 Institutumur, ego & frater, in studiis puerilibus. 26 Celebres apudque doctores Romæ. 27 Frater ab adolescentia incubuit studio ora-

torio. 28 Aptus ad magnas causarum judicialium disceptationes. 29 Ob garulitatem quorundam caudicorum. 30 Poësis. 31 Quia pater me Poëtam fieri volebat, ergo clam versus a me componendi fuerunt. 32 Quia Poësis non adest magnas divitias. 33 Homerus. 34 Poësi relicta. Helicon mons erat Musis sacer. 35 Orationes in prosa. 36 Pedibus. 37 Ad rythmos carminis convenientes. 38 Sensim ætate crescente. 39 Toga vestis erat, quam nobiles adolescentes apud Romanos, deposita prætexta, sumebant in festo Liberi patris. 15. Cal. Aprilis, celebrari solito, indeque *Liberalia* dicto. 40 Lato clavo usi sunt & nobiliores & senatores, inde *Laticlavii* vocati. Latus clavus autem dictus est a textura, tamquam quibusdam clavis distinctus. 41 Mihi Poëticum, fratri oratorium. 42 Viginti annorum erat. 43 Moritur. 44 Fratre carissimo. 45 Magistratus adolescentibus primo dari solitos, quales erant adilitas, quaestura, triumviratus & nonnulli alii. 46 Triumvir factus sum, quibus carceris custodia erat commissa, ut cum animadvertendum esset, id ipsorum interventu fieret.

- Curia 47 restabat: 48 clavi mensura coacta est: 35.
 Majus erat nostris viribus illud onus,
 49 Nec patiens corpus, nec mens fuit apta labori.
 50 Sollicitaque fugax ambitionis eram:
 Et 51 petere 52 Aoniae suadebant cuncta sorores.
 53 Otia iudicio semper amata meo.
 Temporis illius coluit fovique poetas; 40.
 Quotque aderant 54 vates, 55 rebar adeste Deos.
 56 Saepe suo volucres legis mihi grandior aeo,
 Quæque necet serpens, quæ juret herba, 57 Macer.
 Saepe suos solitus recitare Propertius 58 ignes, 45.
 59 Jure sodalicii qui mihi junctus erat.
 60 Ponticus 61 Heroo, 62 Bassus quoque 63 clarus Jumbo.
 64 Dulcia convictus membra fuere mei.
 Et tenuit nostras 64 numerosus Horatius aures;
 Dum 66 ferit Aefoniam carmina cuncta lyra. 50.
 Virgilium vidi 67 tantum, nec 68 avara Tibullo.

Tēan-

47 Ut fenator fierem. 48 Latitudo vestis, h. e. senatoriæ dignitatis, quasi occisa, & restricta est, quod viderent, onus illud supra vires meas esse. 49 Nec corpore nec mente illas molestias perferre poteram. 50 Et fugerem ambitionem, homines reddentem sollicitos. 51 Quærere. 52 Musæ sic dictæ ab Aonia, Bœotia regione montosa, Musis sacra. 53 Tranquillitatem securam. 54 Poetæ. 55. Tamquam numina eos venerabar. 56 Enarrat egregios sui temporis Poetas. 57 Æmilium Macer, quidæ avibus, serpentibus & herbis versus conscripsit. 58 Amores carmine a se descriptos. 59 Qui mihi sodalis erat. 60 Poeta, bellum Tebanum versibus describens. 61 Hexametro carmine. 62 Alia Battus. 63 Celebris genere Jambico. 64 Convictores mei fuerunt. Flucens ob varia genera carminum quibus utitur. 66 Lyrica carmina scribit. 67 Solum. 68 Quia mors

- Tempus amicitia 69 fata 70 dedere mea.
 Successor fuit 71 hic tibi, Galle: 72 Propertius illi:
 Quartus 73 ab his serie temporis ipse fui.
 Utque; 74 ego 75 majores, sic me coluere 76 minores: 55
 77 Notaque non tarda facta Thalia mea est:
 78 Carmina cum primum populo juvenilia legis;
 79 Barba resecta mihi bisve semelve fuit.
 80 Moverat ingenium totam cantata per Urbem
 81 Nomine non vero dicta 82 Corinna mihi. 60
 Multa quidem scripsi; sed quæ vitiosa putavi.
 83 Emendaturis ignibus ipse dedi.
 Tum quoque cum 84 fugerem, quædam placitura cremavi
 Iratus studio, carminibusque meis.
 85 Molle, Cupidineis 86 nec inexpugnabile rellis. 65
 Cor mihi, quodque levis causa moveret, erat,
 Cum tamen 87 hoc essem, minimoque accenderer igni,
 Nomine sub nostro fabula nulla fuit.
 88. Pene mihi puero nec digna, 89 nec utilis uxor. 70

H 6

Est,

nimis mature Tibullum rapuit. 69 Mors. 70 Quia me puero mortuus est. 71 Tibullus. 72 Tibullo successit. 73 Post hos. 74 Colui. 75 Natu. 76 Posteriores. 77 Mea carmina, quorum Thalia, Musarum una, causa est, omnibus statim innotuerunt. 78 Libros de Arte amandi, & de Amoribus a me jam juvene editos. 79 Vix barbam habui. 80 Excitaverat. 81 Duæ fuerunt Corinthe: altera, præter hoc loco allegatam, Thebana, a quibusdam Corinthia dicta, quæ scripsit Epigrammata & Lyrica poemata. 82 Amica Ovidii. 83 Purgatura combustioni. 84 In exilium proficisceret. 85 Amori deditum. 86 Quod amore facile vinci potest. 87 Al. hic nempe talis, ut cor haberem molle. 88 Nulla umquam de me infamia, ut fabula, narrata est. 89 Cum essem an-

Est, data, quæ tempus 90 perbreve nupta
fuit.
91 Illi successit, quamvis sine crimine, conjux,
Non tamen in nostro firma futura 92 toro.
93 Ultima, quæ mecum 94 ferus permanfit in
annos
95 Sustinuit conjux exulis esse viri.
96 Filia bis prima mea me 97 fœcunda juvena 75
Sed non ex 98 uno conjuge, fecit avum.
Et jam 99 complebat genitor 1 sua fata; 2 no-
vemque
Addiderat lustris altera lustra novem.
Non aliter 3 flevi, quam me fleturus 4 adem-
ptum
Ille fuit; 5 matri proxima justa tuli. 80
Felicis 6 ambo, 7 tempestiveque sepulti,
Ante diem 8 pœnæ quod perire meæ!
Me quoque felicem, quod non viventibus illis
Sum miser; & de me quod dolere nihil!
Si tamen 9 extinctis 10 aliquid 11 nisi nomina,
12 restat, 85
Et 13 gracilis 14 structos effugit umbra rogos:
Fama, 15 parentales, si vos mea contigit, um-
bræ,

16 Et

norum circiter. 16. Primam uxorem duxi; post hanc &
duas alias. Cum duabus prioribus fecit divortium, cum
tertia vixit diu, quam nec exulis pudet. 90 Divortio fa-
cto. 91 Priori uxori. 92 Conjugio. 93 Tertia uxor.
94 Ad seniles annos. 95 Non puduit eam. 96 Perilla.
97 Bis gravida, h. e. bis pariens. 98 Quia duos marites
habuit. 99 Pater meus jam erat mortuus. 1 Tempus a
fatis constitutum. 2 Ad nonagesimum ætatis annum per-
venerat. 3 Deploravi defunctum patrem. 4 Mortuum.
5 Post patrem etiam matrem extuli. 6 Uterque parens.
7 Opportuno tempore. 8 Exilii mei. 9 Demortuis.
10 Anima sc. immortalis. 11 Præter. 12 Superstes
est. 13 Tenuis, sive immaterialis anima. 14 Ignem
ad cremandum cadaver paratum. 15 O anime paren-
tum meorum defunctorum, si vobis meum exilium no-

16 Et sunt in Stygio crimina nostra foro:
Scite, precor, 17 causam (nec vos mihi fallere
fas est) 90
Errorem justæ, non scelus, esse fugæ.
18 Manibus id fatis est, ad vos 19 studiosa re-
vertor
Pectora, qui vitæ quæritis acta meæ.
Jam mihi canities, pulsus 20 melioribus annis,
Venerat, 21 antiquas miscueratque comas;
Postque 22 meos ortus 23 Pisæa vincens oliva 95
24 Abstulerat decies præmia 25 victor eques:
Cum maris Euxini positos 26 ad læva Tomitas
Quærere me læsi 27 Principis ira jubet.
Causa meæ cunctis nimium quoque nota 28 rui-
næ
Indicio non est 29 testificanda meo. 100
Quid referam 30 comitumque nefas, famulosque
nocentes?
Ipsa 31 multa tuli non leviora 32 fuga.
33 Indignata malis mens est succumbere; se-
que
Præstitit invictam viribus usa suis;

Obli-

tum est. 16 Et accusor a iudicibus inferni, qui sunt
Æacus, Minos, & Rhadamantus. 17 Originem mei exi-
lii. 18 Animabus parentum meorum, quas hic alloquor.
19 Studiosi lectores. 20 Juvenilibus. 21 Et nigris capil-
lis albos inasperat. 22 Meam nativitatem. 23 Quæ apud
Pisæa coronati sunt victores in ludis Olympicis, qui fue-
re celeberrima totius Græciæ spectacula. 24 Cum in exi-
lium abire juberet, natus eram annos quinquaginta. Per
decem enim præmia significat decem Olympiadas, sive
annos quinquaginta: quia ludi Olympici quinto quoque
anno celebrantur. 25 Olympionices dictus, h. e. qui
Olympia vicerat. 26 Ad sinistram partem ingredientibus.
27 Augusti. 28 Exilii mei. 29 Declaranda.
30 Quos ei Augustus adjunxerat, ut ipsum custodi-
rent, & in exilii locum deferrent. 31 Multa mala
passus Tomon abiens. 32 Exilio. 33 Animus malis

Oblitusque 34 mei, ductaque per otia vitæ, 109
35 Insolita cepi temporis 36 arma manu.

Toque tuli terra 37 casus pelagoque, quot inter-

38 Occultum stellæ 39 conspicuumque polum.
Tacta mihi tandem 40 longis erroribus acta,

Juncta 41 pharetratis 42 Sarmatis ora Getis, 110

Hic ego, 43 finitimis quamvis circumsoner armis;

Tristis, 44 quo possum, carmine 45 fata levo.

Quod, quamvis nemo est, 46 cuius referatur ad
aures,

Sic tamen 47 absumo decipioque diem.

Ergo quod vivo, durisque laboribus 48 obsto, 115

Nec me 49 sollicitæ rædia lucis habent,

50 Gratia, 51 Musa, tibi: nam tu solatia præ-
bes,

Tu curæ 52 requies, tu 53 medicina mali:

Tu dux, tu comeses; tu 54 nos abducis ab Istro;

In 55 medioque mihi das Helicone locum. 120

Tu mihi 56 (quod rarum) 57 vivo sublime
dedisti

Nomen; 58 ab exequiis quod dare fama solet.

Nec, 59 qui detrectat præsentia, livor 60 in-
quo-

Ullum de nostris dente momordit opus.

Nam

vinci noluit. 34 Pristinæ meæ tranquillitatis. 35 Dum
numquam assuevi contra adversa pugnare. 36 Patientiam,
& magnitudinem animi. 37 Mala. 38 Australem. 39 Sep-
tentrionalem. 40 Cum diu fuisset iactatus. 41 Sagit-
tiferis. 42 Sarmatica regio. 43 Licet verser in mediis
bellis. 44 Carmina tristia faciendo. 45 Exilium tolera-
bilis reddo. 46 Cui carmina mea. perlegam. 47 Tem-
pus confumo. 48 Resisto patientia mea. 49 Vitæ me solli-
citem reddentis. 50 Acceptum refero. 51 Poesis. 52
Levamen. 53 Remedium contra malum. Cogitationes
meas ab urbe Tomo, Istro flumini finitima, removes.
55 Loco Musis sacro & grato. 56 Quod raro continge-
re solet. 57 Dum adhuc vivo, celebre nomen dedisti.
58 Post mortem. 59 Invidia viventium adhuc opera la-
cerans. 60 Injusta obtrectatione.

Nam tulerint magnos cum sæcula nostra poe-
tas;

Non fuit ingenio Fama 61 maligna meo.
Cumque ego 72 præponam multos mihi, non
minor illis

Dicor, & in toto 63 plurimus orbe legor.

Si quid habent igitur 64 vatum præfagia 65 veris;

Protinus ut moriar, 66 non ero, terra, tuus. 130

Sive 67 favore tuli, sive hanc ego carmine fa-
mam.

68 Jure, tibi grates, candide lector, ago.

61 Invidia. 62 Me æstimem præstantiores, Tibullum,
Propertium, Cornelium Gallum, Macrum. 63 Quam
diligentissime. 64 Poetarum prædictiones. 65 Veritatis.
66 Non totus sepeliar, aut oblivioni tradar. 67 Quod
mihi famam dederis. 68 Merito, & ex animo.

P. OVIDII NASONIS
TRISTIUM

LIBER QUINTUS.

ELEGIA I.

ARGUMENTUM.

Mittens Romam è Scythia hunc ultimum librum Ovidius, sui studiosos monet, ut quatuor prioribus libellis illinc quoque a se missis & hunc addant: excusare se non potuisse materiam aliam, quam tristem, suisque rebus miseris & perditis convenientem sumere. Quod si in patriam revocetur, scripturum se iocosa & lata promittit: simulque veniam petit, si quid sit quod lectorem offendant.

Hunc quoque de 1 Getico; 2 nostri studiose, libellum

Littore, 3 præmissis quatuor adde meis.
Hic quoque talis erit, 4 qualis Fortuna poetæ;

Invenies toto carmine & dulcenihi.
6 Flebilis ut noster status est, ita flebile carmen.

7 Ma-

1 Tomitanæ urbis, littori Getico adjacentis, littore. 2 Librorum nostrorum amans. 3 Quatuor prioribus meis libris Tristium, antea hinc Romam missis. 4 Admodum adversa. 5 Jucundum, lætum. 6

7 Materiam scripto conveniente suæ.
8 Integer & lætus 9 læta & juvenilia 10 Iusti:
Illa tamen nunc me composuisse piget.
11 Ut cecidi, subiti 12 perago præconia casus;
Sumque 13 argumenti 14 conditor ipse mei. 10
Utque jacens 15 ripa desere 16 Caystrius ales
Dicitur 17 ore suam deficiente necem;
Sic ego Sarmaticas longe 18 projectus in oras
Efficio 19 tacitum ne mihi funus eat.
Delicias si quis lascivæque carmina 20 quaris; 15
Præmoneo numquam scripta 21 quod ista
legat
Aptior 22 huic 23 Gallus, blandique Propertius oris,
Aptior ingenium come Tibullus erit.
Atque utinam 24 numero nec nos essemus in isto:
Hei mihi! cur umquam 25 Musa jocata mea est?
Sed dedimus pœnas: Scythicique 26 in finibus Istri
27 Ille 28 pharetrati lusor Amoris abest.
Quod superest, 29 animos ad publica carmina flexi;
Et memores jussi nominis esse mei.

Si

Tristis. 7 Poetæ, quæ tristis est, 8 Nondum exul, sed liber & felix. 9 Amatoria, h. e. libros de arte amandi. 10 Composui. 11 Cum in exilium missus sum. 12 Describo subitam relegationem. 13 Materiam de me ipso agentis. 14 Auctor. 15 In ripa. 16 Cygnus ad Caystrum, Lydia fluvium, pervolans. 17 Voce infirma. 18 Relegatus. 19 Ne tacens moriar. 20 Legere cupit. 21 Ut. 22 Lasciva legere volenti. 23 Qui amatoria & jocosa carmina composuere. 24 In eorum, qui amatoria & jocosa carmina confecerunt, numero essemus. 25 Poetica. 26 Prope Istrum. 27 Ille scriptor, sc. ego Ovidius ipse. 28 Cupidinis, Dei amoris, qui pharetram vel arcum sagittis referunt gerit. 29 Quia nihil habui aliud, quod scriberem, flexi amicorum animos ad legendos hos meos de Tristibus libros, quos eis publice egendos mitto; quibus eos, ut mei recordentur, 10

Si tamen e vobis aliquis tam multa requirit, 23
30 Unde dolenda canam; 31 multa dolenda
tuli.

32 Non hæc ingenio, non hæc componimus
arte:

53 Materia est propriis ingeniosa malis.

Et 34 quæ Fortuna pars est in carmine no-
stræ?

Felix 35 qui patitur quæ numerare valet? 30

Quot frutices silvæ, quot flavas Tybris arenas,
Mollia quot 36 Martis 37 gramina campus
habet;

Tot mala pertulimus: quorum medicina quiesque
Nulla, nisi in 38 studio 39 Pieridumque mo-
ra est.

Quis tibi, Naso, 40 modus 41 lacrymosi carmi-
nis? inquis. 35

42 Idem, 43 Fortuna qui modus hujus erit.

Quod querar, 44 illa mihi pleno de fonte mi-
nistrat;

45 Nec mea sunt, fati verba sed ista mei.

At mihi si cara patriam cum conjuge reddas,
Sint vultus hilares, 46 sinque quod antefui, 40

Levior invicti si sit mihi Cæsaris ira,

Carmina lætitiæ jam tibi plena dabo.

Nec tamen 47 ut lusit, rursus mea littera lu-
det:

Sic semel illa joco luxuriata suo.

48 Quod

60. 30 Cur tristitia. 31 Ei respondeo, quod multa tristitia
pertulerim. 32 Hic non opus est ingenio vel arte. 33 Ipsa
mala suppeditant dicendi materiam. 34 Pauca tantum scrip-
simum eorum quæ passi sumus. 35 Qui pauca patitur.
36 Campus Martius. 37 Quæ certe innumerabilia sunt.
38 Poetico. 39 Et Musarum culta. 40 Finis. 41 Tristiti-
fimi. 42 Desinat tristitia scribere, cum causa tristitiæ meæ
cessabit. 43 Exilii. 44 Exilium meum abunde mihi sup-
peditat. 45 Nec verba ista mea sunt, sed fortunæ meæ,
querentis & proferentis hæc infortunii mei verba. 46
Sic, hilaris. 47 Ut olim tres libros de Arte amandi

48 Quod probet ipse, canam: 49 pœnæ modo
parte levata 45

Barbariem, rigidos effugiamque Getas.
Interea nostri quid agant, nisi triste, libelli?

49 Tibia funeribus convenit ista meis.
At poteras, inquis 50 melius mala ferre silen-
do,

Et tacitus casus dissimulare tuos. 50

51 Exigis, ut nulli gemitus tormenta sequan-
tur;

Acceptoque gravi vulnere flere vetas.

Ipsæ Perilleo Phalaris permiscit in ære
Edere mugitus, & bovis ore queri.

Cum Priami lacrymis 53, offensus non sit Achil-
les, 55

Tu 54 fletus inhibes, durior 55 hoste, meos.

56 Cum faceret Nioben orbam Latonia proles,

57 Non tamen & siccas jussit habere genas.

Est aliquid, 58 fatale malum per verba levari:

59 Hoc querulam Progen 60 Hælyonemque
facit. 60

Hoc erat, in gelido quare 61 Pæantius antro.

62. Voce fatigaret 63 Lemnia saxa sua.

64 Stran-

scripsit. 48 Quod ipse Cæsar laudet. 49 Si modo locus
exilii, non totum exitium, mutetur. 49 Sonus iste fune-
bris; nempe hoc triste scribendi genus. Majores effe-
rebant funera ad tibiam. 50 Moderatius. 51 Postulas ali-
quid, quod fieri nequit, ut se, is, qui affigitur, non
gemat. 52 In æneo tauro Perilli, inventoris ejusdem.
53 Sed potius ita victus, ut illico Hæctorem redderet.
54 Me flere non vis. 55 Achille, Priami hoste. 56
Cum Apollo & Diana, Latonæ filii, Niobem, Tantali
filiam, liberis privarent. 57 Non tamen vetuit plorare.
58 Inevitabile malum per lamentationes imminuere.
59 Hoc malum fecit Progen querulo cantu dolore
levare. Vid. Ovidii Metam. 6. Fab. 6. 60 Cum mor-
tem mariti sui lugeret. Vid. Ovidii Metam. 11. Fab.
10. 61 Philoetetes Pæantius filius. Vid. Ovidii Metam.
13. Fab. 1. v. 45. 62 Lamentationibus suis. 63 Lemnia

64 Strangulat 65 inclusus dolor, atque 66 exhaustus intus;
 67 Cogitur & vires 68 multiplicare suas.
 69 Da veniam potius; vel totos 70 tolle libellos,
 Si mihi 71 quod prodest, hoc tibi, lector, 72 obest.
 Sed neque obesse potest: ulli nec scripta fuerunt
 Nostra, nisi 73 auctori perniciosa suo.
 74 At 75 mala sunt, fateor: 76 quis te mala sumere cogit?
 Aut quis 77 deceptum 78 ponere sumpta veritat?

Ipse nec 79 emendo; sed ut 80 hic deducta legantur:

81 Non sunt illa suo barbariora loco.
 Nec me Roma suis debet 82 conferre poetis;
 Inter Sauromatas ingeniosus ero.
 Denique 83 nulla mihi captatur gloria, quæque 75
 84 Ingenio stimulos subdere Fama solet.
 85 Nolumus assiduus animum 86 tabescere curis;
 87 Quæ tamen irrumpunt; 88 quoque vetantur eunt;

89 Cur

turam, Vulcano sacram. 64 Torquet. 65 Internus, nemini notus. 66 Ferret. 67 Dolor. 68 Angere. 69 Ignosce mihi ideo tristia scribenti potius, quam damna. 70 Remove Libros hos Tristium, nec lege. 71 Sc. tristia scribere. 72 Nocet. 73 Mihi Ovidio, qui propter scripta amatoria sum in exilium missus. 74 Concedit hic aliquid adversariis. 75 Non culta. 76 Respondet: Nemo te cogit ad eorum lectionem. 77 Credentem ea esse bona, cum sint mala. 78 Iterum e manu. 79 Corrigo hæc. 80 In Scythia apud Barbaros composita. 81 Lectu tamen sunt digna pro loci ratione. 82 Comparare, vel æquiparare. 83 Non scribo hæc, ut mihi gloriam pariant. 84 Ingenium stimulare vel excitare. 85 Exaro aliquid ne in perpetuis ærumnis verfer, de infortunio meo cogitando. 86 Consumi. 87 Quæ tamen nihilominus semper recurrunt. 88 Et me contra ve-

89 Cur scribam, docui: cur 90 mittam, quaeritis, 91 istos?
 Vobiscum cupiam 92 quolibet esse modo. 80

luntatem meam adeunt. 89 Cur tristia componere duxi. 90 Ad vos. 91 Libellos, 92 Quocumque modo possum, scil. scriptis, quia corpore non licet.

ELEGIA II.

ARGUMENTUM.

Ad uxorem scribens dicit, se corpore bene valere; quamvis mente langueat; ostenditque, dolorem eundem esse, qui primo fuit, cum relegatus sit ab Augusto. Postea commemorat incommoda, quibus sine fine conficitur. Et quandoquidem levis sit exilii causa, & magna Caesaris clementia, pro marito roget, hortatur, nec ullam sibi spem reliquam, quam Augusti clementiam.

ECquid, ut e Ponto i nova venit epistola,
 2 palles?

Et tibi 3 sollicita 4 solvitur illa manu?
 Pone metum, valeo; corpusque, quod ante laborum

Impatiens nobis, invalidumque fuit,
 5 Sufficit, atque ipso vexatum 6 induruit usu. 5
 7 An magis infirmo non 8 vacat esse mihi?
 Mens tamen ægra jacet, nec tempore 9 robora
 sumpsit:

10 Af-

1 Nuper missa. 2 Metuis. 3 Te ipsa sollicita. 4 Resignatur, aperitur. 5 Satis adhuc virium habet ad perferendas miseras. 6 Ut mala non amplius sentiat. 7 An ideo firmum habeo corpus, quia amplius nihil est usque infirmum sit? 8 Licet. 9 Firmior fa-

10 Affectusque animi, qui fuit ante, manet.
 Quæque mora spatique suo 11 costura putavi
 Vulnera, non aliter, quam 12 modo facta do-
 lent. 10
 Scilicet 13 exiguis 14 prodest 15 annosa vetu-
 stas,
 16 Grandibus accedunt 17 tempore damna
 malis.
 Pene decem totis aluit 18 Præantius 19 annis
 20 Pestiferum tumido vulnus ab 21 angue da-
 tum. 15
 Telephus 22 æterna consumptus tæbe perisset,
 Si non, quæ nocuit, 23 dextra tulisset opem.
 Et mea, 24 si facinus nullum commisimus, opto
 Vulnera 25 qui fecit, facta levare velit.
 Contentusque mei jam tandem parte laboris,
 26 Exiguum pleno de 27 mare demat aquæ. 20
 Detrahat 28 ut multum, multum 29 restabit 30
 acerbi:
 Parsque meæ pœnæ totius instar erit.
 Littora quot conchas, quot amœna 31 rosaria
 flores,
 Quotque soporiferum 32 granapapaver habet;
 Sylvas ferat quot alit, quot piscibus unda nata-
 tur. 25
 33 Quot tenerum pennis æra pulsat avis:
 34 Tot premor adversis, quæ si 35 comprehen-
 dere coner,

36 Ica:

ca est. 10 Dolor antiquus adhuc durat. 11 Consolida-
 tum iri. 12 Recentissima. 13 Parvis mali. 14 Quia tem-
 pore minuuntur. 15 Mora. 16 Magna mala ab annis in-
 crementum capiunt, & animum magis turbant. 17 Diu-
 rnitate temporis. 18 Philoctetes Præantis filius. 19
 Quibus Troja a Græcis obfessa, & tandem capta erat.
 20 Venenatum. 21 Hydra, cujus veneno sagittæ Hercu-
 lis infectæ erant. 22 Incurabili vulnere. 23 Achilles. 24
 Quia. 25 Augustus. 26 De multis doloribus aliquos demat.
 27 Antiqua pro mari. 28 Licet. 29 Remanebit.
 30 Adversis. 31 Rosarum horti. 32 semina. 33 Quot pen-
 nis avis per liquidum ærem volat. 34 Innumeris. 35

36 Icaræ numerum dicere coner aquæ.
 Utque viæ 37 casus, ut 38 amara pericula pon-
 ti. 30
 Ut taceam 39 strictas in mea fata 40 manus,
 Barbara me tellus, orbisque 41 novissima magni
 Sustinet, & sævo cinctus ab hoste 42 locus.
 43 Hinc ego trajicerer (neque enim mea culpa
 44 cruenta est)
 Efflet, quæ debet, si tibi cura mei.
 Ille 45 Deus, bene quo Romana potentia 46
 nixa est, 35
 Sæpe suo victor lenis in hoste fuit.
 Quid 47 dubitas? quid tuta times? Accede, ro-
 gæque,
 Cæsare nil ingens mitius orbis habet:
 Me miserum! quid agam, si 48 proxima quæ-
 que relinquunt?
 49 Subtrahis effracto tu quoque colla jugo?
 Quo ferar; unde 50 petam si lapsis solatia re-
 bus?
 52 Anchora jam nostram non tenet ulla ratem.
 55 Viderit: ipse sacram quamvis 54 invisus ad
 55 aram
 Confugiam; nullas submovet ara 56 manus.
 Alloquor en absens 57 præsentia numina sup-
 plex,
 Si fas est 58 homini cum 59 Jove posse loqui.
 60 Ar-

Verbis complecti. 36 Guttas maris numerare studeam.
 37 Infortunia. 38 Tristitia. 39 Mortem mihi in via a co-
 mitibus paratam. 40 Gladios. 41 Ultima. 42 Urbs To-
 mitana. 43 Ex hoc loco in alium ab Augusto relegarer.
 44 Capitalis, ac si aliquem occiderim. 45 Augustus. 46
 Fulta, sustentata. 47 illum pro me interpellare. 48
 Mei propinqui. 49 Et tu me miserum relinquis. 50
 Desumam. 51 Perditis. 52 Ego ut navis sine anchora
 jam nullum amicum habeo. 53 Providerit ipse Cæsar,
 dum ab hominibus relictus sum. 54 Odiosus. 55 Ad
 ipsum Cæsarem, tamquam ad ultimum refugium accedam.
 56 Supplicis preces. 57 Præsentem Augustum. Al.
 absentia. 58 Privato, 59 Principe, tamquam Jove

60 Arbiter imperii, quo certum est 61 fospite
cunctos
62 Aufonia curam gentis habere Deos:
O decus, o patriæ per te florentis imago;
O vir 63 non ipso, quem regis, orbe mi-
nor;
Sic 74 habites terras, & te 65 desideret æther!
Sic ad 66 pacta tibi sidera 67 tardus eas!
Parce, precor minimamque 68 tuos de fulmine
partem
Deme, satis pœnæ, quod 69 superabit, erit.
Ira quidem moderata tua est; vitamque 70 de-
disti:
Nec mihi jus 71 civis, 72 nec mihi nomen
abest;
73 Nec mea concessa est aliis Fortuna; 74 nec
exsul
Edicti verbis nominor ipse tui.
75 Omniaque hæc timui, quia me meruisse vi-
debam;
Sed tua peccato lenior ira meo est. 60
76 Arva relegatum iussisti visere Ponti,
Et Scythicum profuga 77 findere 78 puppe
fretum.
Iustus ad Euxini 79 deformia littora veni
Æquoris: hæc 80 gelido terra sub axe jacet.
Nec

vel Deo in terris. 60 Moderator orbis & urbis. 61 Vivo & felice. 62 Italarum, Romanorum. 63 Orbis par. 64 Diu vivas in terris. 65 Exspectet. 66 Cælum tibi promissum. 67 Sero moriaris. 68 De tua in me ira. 69 Supererit. 70 Non abstulisti. 71 Quo civis Romanus gaudet. 72 Quia adhuc civis Romanus vocor. 73 Nec mea bona mihi erepta, aliisque data, quod exulibus accidere solebat. 74 Sed relegatus. 75 Exilium, privationem juris civitatis, nominis civis, bonorum &c. 76 Loca Ponto vicina. 77 Navigare. Al. *scindere*. 78 Navem. 79 Inculca. 80 Sub polo septentrionali.

Nec me tam cruciat, 81 numquam sine frigore
cælum,
Glebaque 82, canenti semper 83 onusta gelu,
Nesciaque est vocis quod barbara lingua 84 La-
tinæ,
85 Grajaque quod Getico victa loquela sono,
Quam quod finitimo cinctus premor undique 86
Martæ,
Vixque 87 brevis 88 tutum murus ab hoste
facit. 70
89 Pax tamen interdum, 90 pacis fiducia num-
quam est:
Si hic nun patitur, nunc timet 91 arma, 92
locus.
Hinc ego dum 93 muter, 94 vel me 95 Zan-
clæa 96 Charybdis
97 Devoret, atque suis 98 ad Styga mittat
aquis;
Vel rapida flammis urar patienter in 99 Ætnæ: 75
1 Vel freta 2 Leucadii mittat in alta Dei-
Quod 3 petitur, pœna est: neque enim miser
esse recuso,
Sed precor, ut possim 4 tutius esse miser.

I

ELE-

81 Regio frigidissima. 82 Albo, quia frigus canitiem terræ inducit. 83 Dura. 84 Lingua. 85 Quia coloni e Græcia eo translati sunt. 86 Bello. 87 Non altus. 88 Me. 89. Interdum cessant prælia. 90 Numquam certa est pax, quia adventus hostium semper timendus est. Hostes. 92 Hæc regio vel urbs. 93. Avocer, in alium locum mittat. 94 Si modo sit loco tutiori, etiam in asperrimis esse non recuso. 95 Zancle, urbe Siciliae proxima. 96 Saxum in freto Siculo, naufragiis promovendis aptum. 97 Absorbeat. 98 In profundum. 99 Montis in Sicilia perpetuo ardentis. 1 Vel ab altissimis faxis in mare Leucadium demittat. 2 Apollinis, quem in Leucade colebant. 3 Ut ita peream. 4 In loco tutiori.

A R G U M E N T U M.

Queritur Poeta, quod cum Bacchi festum celebraretur, sibi una cum ceteris Poetis Roma esse non liceat, ut antea solebat; miraturque illum sibi uni ex ejus cultoribus non opem tulisse. Demum illum, studiique consortes Poetas precatur, ut a Cesare pro se reditum impetrent.

1 **I**lla dies hæc est, qua te celebrare poetarum,
2 (Si modo non fallunt tempora) Bacche, solent:

Festaque 3 odoratis innectunt tempora fertis,
Et dicunt 4 laudes ad 5 tua vina tuas.
Inter 6 quos memini, 7 dum me mea fata sinebant,

8 Non invisa tibi pars ego sæpe fui.
Quem nunc suppositum stellis 9 Cynosuridos
Uræ

Juncta tenet 10 crudis Sarmatis ora Getis.
Quique prius 11 mollem 12 vacuum laboribus egi
In studiis vitam, 13 Pieridumque choro; 10
Nunc

1 Bacchi festum seu Bacchanalia intelligit, quæ 15 Kal. Aprilis, h. e. 16. die Martii celebrabantur. 2 Si modo in temporibus non erro. 3 Poeta, quo festum tuum eo solemniori modo celebrent, cingunt caput bene olentibus coronis. 4 Hymnos tuos. 5 Quæ tu invenisti, h. e. inter potandum. 6 Poetas. 7 Dum nondum in exilium missus eram. 8 Gratulus fui. 9 Al. *Erymanthidos* h. e. Arcadica, ab Erymantho Arcadiæ monte, dictæ. 10 Torvis, & crudellus Getis. 11 Dulcem. 12 Et otiosam. 13 Musa-

Nunc procul a patria Geticis circumsonor armis

14 Multa prius 15 pelago, multaque passus 16 humo.

17 Sive mihi casus, sive hoc dedit ira Deorum;
18 Nubila nascenti seu mihi 19 Parca fuit:

20 Tu tamen e 21 sacris hederæ cultoribus 22 unum 15

23 Numine 24 debueras 25 sustinuisse tuo.
An 26 dominæ fati quid 27 cecinere sorores;

Omne sub 28 arbitrio definit esse Deum?

29 Ipse quoque æthereas meritis investus es arc-

ces,

30 Qua non exiguo 31 facta labore via est. 20

32 Nec patria est habitata tibi; sed ad usque nivolum

33 Strymona venisti, 34 Marticolamque Geten:

35 Perfidaque; & lato 36 spatiantem flumine
37 Gangen,

Et quascumque bibit 38 discolor Indus 39 aquas.

Scilicet hanc legem nentes 40 fatalia Parcæ 25
Stamina 41 bis genito 42 bis cecinere tibi.

I 2 Me

rum. 14 Mala. 15 In mari. 16 In terra. 17 Sive fortuito, sive ira Deorum mihi tot mala acciderunt. 18 Irata. 19 Parca tres sunt Deæ, quæ imperium in vitam hominum exercent. 20 Bacche. 21 Piis. 22 Me. 23 Potentia tua. 24 Debuisse. 25 Defendisse. 26 Tres Parcæ, Clotho, Lachesis & Atropos, quæ fati præsent, & vitam hominum libere dirigunt. 27 Disposuere. 28 Voluntate Dei. 29 Tu Bacche. 30 Ad quas arcus. 31 Viam parasti. 32 Nec semper quietus in patria, Thebis, sedisti, Strymon est flumen in finibus Traciæ. 33 Getas Martem colentes, h. e. bellicosos. 34 Perfis est regio quædam in Asia. 35 Fluentem. 37 Ganges est maximus Indiæ fluvius. 38 Al. *decolor*. h. e. populus Indiæ nigri malique coloris, ob nimum Solis æstus. 39 Alios fluvios. 40 Fata hominibus, seu nendo fata disponentes. 41 Primum enim e ventre Semelæ, deinde e femore Jovis natus fingitur Bacchus, 42 Bis

Me quoque, si fas est 43 exemplis ire Deorum;
44 Ferrea fors vitæ difficilisque premit.
Illo nec 45 levius cecidi, 46 quem 47 magna
locutum

Reppulit a Thebis Jupiter 48 igne suo. 30
Ut tamen audisti percussum 49 fulmine 50 va-
tem,

Admonitu 51 matris condoluisse potes.
Et potes, adspiciens circum tua sacra poetas,
Nescio 52 quis nostri, dicere, cultor abest.
Fer, bone 52 Liber, opem: sic 54 altam 55 de-
graves ulmum

Vitis, & 56 incluso plena sit uva mero;
Sic tibi cum 57 Bacchis 58 Satyrorum gnava ju-
ventus
Adsit, & 59 attonito 60 non taceare sono.
Ossa 61 bipenniferi sic sunt male 82 pressa Ly-
curgi:

Impio nec pœna 63 Pentheos umbra vacet. 40
Sic 64 micet æternum vicinaque sidera vincat
65 Conjugis in cælo 66 Cressa corona tua.
Huc

fata tibi a Parcis sunt disposita. 44 Me cum Diis com-
parare. 44 Dura vitæ conditio. 45 Al. melius. 46
Capaneum significat. 47 Superba. 48 Fulmine. 49 Ira
Augusti. Me tuum Poetam. 51 Tuæ, scilicet Semelæ
quæ Jovis fulmine conflagravit. Al. admonitis nostris.
52 Nempe Ovidius, cultor tuus abest. 53 Bacche. 54
Al. altera h. e. secunda, quia quandoque duæ vel plu-
res vites uni ulmo innituntur. 55 Valde gravet vel de-
primat pondere suo, 56 V no intus latenti. 57 Mulie-
ribus tuis, quas in exercitu armatas circumduxisse fer-
tur Bacchus, hastis pampinis involutis. 58 Qui Bacchi
comites erant, quorum opera in tragediis atque salta-
tionibus usus est. 59 Furibundo. 60 Sacrificiis celebri-
ris, in quibus hominum clamor, & strepitus cymbalo-
rum tympanorumque audiebatur. 61 Lycurgus enim,
Thraciæ Rex, dum in Bacchi contemptum vires secu-
ri incidit, crura falce sibi amputavit. 62 Læsa. 63
Pentheæ anima, quem Thebis Bacchi sacra spernentem
& prohibentem Agave mater interfecit. 64 Splendeat
56 Ariadnes. 66 Al. clava, ejus coronam sumptam

Huc ades, & casus 67 releves pulcherrime no-
stros;

68 Unum de numero me memor esse tuo.
Sunt Dis inter se 69 commercia: flectere tenta 45
Cæsareum 70 numen numine, Bacche, tuo.

Vos quoque, consortes studii 71 pia turba poetæ.
Hæc eadem sumpto quisque 72 rogate 73 mero.
Atque aliquis vestrum, Nasonis nomine dicto,
74 Deponat lacrymis pocula mixta suis: 50

Admonitusque mei, cum circumspexerit omnes,
Dicat: Ubi est nostri pars modo Naso chori?
Idque ita, si vestrum merui 75 candore favorem,
76 Nullaque judicio litera læsa meo est;

Si, veterum digne veneror cum scripta virorum, 55
77 Proxima, non illis esse minima reor:
Sic igitur 78 dextro faciatis 79 Apolline carmen;
Quod licet, 80 inter vos nomen habete meum.

Bacchus in cælum transfudit. 67 Lenias. 68 Me unum
esse Poetarum. 69 Multa communia. 70 Potentiam tua
potentia. 71 Quia poetae sunt sacerdotes Musarum,
adeoque sacri. 72 Bacchum. 73 Cum libabitis. 74 Li-
bet Baccho. 75 Integritate mea. 76 Si nullius vestrum
carmen unquam reprehendi. 77 Si judicem, carmina a
vobis edita non esse inferiora antiquis. 78 Propitio.
78 Poetarum Deo. 80 Mei fitis memores, & sim vo-
bisum nomine, cum corpore id non liceat, ob iram
Augusti.

ARGUMENTUM.

Epistolam ab Euxino littore Romam venisse, coramque laudare amici fidem, inducit Ovidius. Eum postremo precatur, ut se constanter defendat.

Littore ab Euxino i Nasonis epistola 2 veni,
Lassaque facta mari, lassaque facta via.
3 Qui mihi flens dixit, Tu, 4 cui licet, aspice
Romam,
Heu quanto melior & fors tua forte mea!
Flens quoque me scripsit: nec qua signabat, 6
ad os est
Ante, sed ad madidas gemma relata genas.
Tristitia causam si quis cognoscere querit,
7 Ostendi Solem postulat ille sibi.
Nec frondem in silvis, nec aperto mollia prato
Gramina, nec pleno flumine cernit aquas. 10
8 Quid Priamus doleat, 9 mirabitur Hectore
raptō,
Quidque Philoetetes ictus ab 10 angue gemat.
(Di facerent utinam, talis status esset in 11
illo,
Ut non tristitiæ causa dolenda 12 foret!)
Fert tamen, ut debet, casus patienter amarus: 16
More

2 Ego Ovidii epistola. 2 Romam. 3 Ovidius. 4 Quia non es exul, ut ego. 5 Conditio. 6 Solebat gemma signatoria madefieri saliva, ut aridæ chartæ eo facilius imprimi possent; sed quia Poeta fiebat, madefecit gemmam lacrymis. 7 Querit, quæ sunt Sole clariora & manifestissima. 8 Quare. 9 Qui Priamum Hectoris mortem lugentem videt, & luctus illius causam querit. 10 Serpente, vel sagitta, veneno hydræ illita, ictus. 11 Me Ovidio. 12 In

More nec 13 indomiti frena recusat equi.
Nec fore perpetuam sperat sibi 14 numinis iram,
Conscius in culpa non scelus esse sua.
Sæpe 15 refert, sit quanta 16 Dei clementia:
cujus
17 Se quoque in exemplis annumerare solet.
Nam quod opes teneat patrias, quod nomina ci-
vis,
Denique quod vivat, 18 munus habere Dei.
Te tamen, o 19 si quid credis mihi, carior 20
illi
21 Omnibus, 22 in toto pectore semper habet.
Teque 23 Menœtiaden, 24 te qui 25 comitavit
Oresten,
Te vocat 26 Ægiden, 27 Euryalumque suum.
Nec patriam magis ille suam desiderat, & quæ
28 Plurima cum patria sentit abesse sua,
Quam vultus, oculosque tuos, o dulcor illo
Melle 29 quod in ceris 30 Attica ponticapis.
Sæpe etiam mærens 31 tempus reminiscitur illud,
Quod non prævencum morte fuisse dolet.
Cumque 32 alii fugerent 32 subitæ contagia cla-
dis,
Nec vellent 34 istæ limen adire domus;
Te sibi cum paucis meminist mansisse fidelem, 35
Si paucos aliquis tresve duosve vocat.
I 4 Quam-

me esset. 13 Refractari. 14 Augusti. 15 Narrat Ovidius. 16 Augusti. 17 Solet & se unum ex illis profiteri, erga quos Augusti clementia fe exercuit. 18 Sc. refert. 19 Amice. 20 Ovidius. 21 Amicis. 22 Neminem æque ac te diligit. 23 Amicissimum, ut Patrochus, Menœti filius, Achilli fuit. 24 Te quoque illo amore prosequitur, quo Pylades Oresten. 25 Comitatus est. 26 Thestum, Ægei filium, Pirithoi amicum. 27 Te etiam eo amore complectitur, quo Nisus Euryalum. 28 Bona, ut uxorem, opes, & alia. 29 Sc. optimum. 30 In Monte Hymetto in Attica. 31 Quod una viximus. 32 Amici. 33 Conspersione inopinati exilii. 34 Domus meæ,

Quamvis 35 attonitus, 35 sensit tamen omnia :
nec te

37 Se minus adversis indoluisse suis.

Verba solet, vultumque tuum, gemitusque referre,

Et te siente suos 38 emaduisse sinus. 40

39 Quam sibi præstiteris, qua consolatus amicum

Sis ope, 40 solandus cum simul ipse fores.

Pro quibus affirmat fore se memoremque 41
piumque,

42 Sive diem videat, sive tegatur humo.

43 Per caput ipse suum solitus jurare tuumque, 45

Quod scio non illi vilis esse suo.

Plena tot ac tantis referetur gratia factis:

Nec finet ille tuos 44 licet arare boves.

Fac modo constanter profugum tuare, quod
ille,

45 Qui bene te novit, non rogat, 46 ipsa
rogo. 50

ELE-

Augusti ira percussa. 35 Conternatus. 36 Cognovit tamen omnes amicos. 37 Ipse Ovidio. 38. Valde maduisse lacrymis. 39. Sc. opem. 40 Ipse solatii egens, quia æque ac Ovidius doluisti, illius infortunio tactus. 41 Et gratum. 42 Sive vivat, sive moriatur. 43 Tamquam rem pretiosissimam. 44 Operam perdidisse & frustra laborasse. 45 Qui scit, te id satis agere. 46 Sc. ego epistola.

ELEGIA V.

ARGUMENTUM.

Seipsum hortatur Ovidius ad celebrandum uxoris natalem, pro qua bene precatur, diemque laudat, qui eam elegantissimis moribus in laetem edidit. Et quamvis digna esset feliciori fortuna, eam tamen hortatur, ut omnia æquo animo ferat, si quidem ejus virtus, non nisi in adversis perspici possit. Denique Deos precatur, ut si nolint sibi parcere, saltem uxori innocenti ignorent.

Annuus assuetum 1 dominæ natalis honorem

2 Exigit: 3 ite manus ad 4 pia sacra meæ.

Sic quondam festum 5 Laertius 6 egerat heros

Forfan in extremo conjugis orbe 7 diem.

Lingua 8 favens adsit longorum oblita malorum; 5

Quæ (puto) 9 dedidit jam 10 bona verba loqui.

Quæque 11 semel toto vestis 12 mihi sumitur anno,

Sumatur 13 satis 14 discolor alba meis.

15 Araque gramineo viridis de cespite fiat;

I 5 Et

1 Uxor. 2 Postulat. 3 Parare sacrificium. 4 Poësin meam. 5 Ulysses, Laertis filius. 6 Inter errandum celebraverit. 7 Natalem Penelopes, uxoris suæ. 8 Verbis bonis intenta. 9 Propter desuetudinem latine loquendi. 10 Laeta & votiva. 11 Meco tantum natali. 12 A me. 13. Quæ atra & infelicia sunt. 14 Contrarii & quasi mali coloris, & inconveniens, quia atra & lugubris esse deberet. 15 Quæ genio natalem celebrabant, aram erigebant, quam floribus fertis ornabant: feminae autem Junoni sacri-

- Et 16 velet trepidos nexa corona focos - 10
 Da mihi 17 thura, 18 puer, 19 pingues facien-
 tia flammæ,
 Quoque pio 20 fufum fridat in ignemerum.
 Optime natalis, quamvis procul abfumus, opto
 21 Candidus huc venias, 22 diffimilisque meo.
 Sique quod instabat dominæ 23 miserabile vul-
 nus,
 24 Sit perfuncta meis tempus in omne malis.
 25 Quæque gravi nuper plus quam quassata pro-
 celta est,
 Quod superest, tutum per mare navis eat.
 Illa domo, 26 naraque sua, patriaque fruatur:
 Erepta hæc 27 uni sit satis esse mihi. 20
 28 Quarens & non est 29 in caro conjuge felix,
 30 Pars vitæ tristi cetera nube vacet.
 Vivat, ametque virum, quoniam sic cogitur,
 absens;
 Consumatque annos, sed 31 diuturna, suos.
 Adiicerem & 32 nostros; 33 sed ne contagia faci
 25
 Corrumpan timéo, quos agit ipsa, mei.
 34 Nil homini certum est: fieri quis posse puta-
 ret
 Ut facerem in mediis hæc ego 35 sacra Getis?
 Aspice ut 36 aura tumens fumos e thure coortos.
 37 In partes Italas, & loca dextra ferat. 30
 18 Sen-

ficabant. 16 Tegar. 17 Quæ cum aliis rebus odoriferis
 eo die urebantur. 18 Minister. 19 Oleaginas. 20 Libarum
 Genio. 21 Felix. 22 Felicior. 23 Dolor aliquis novus e
 nova mariti calamitate. 24 Deposuerunt in perpetuum hoc
 miserabile vulnus per meum casum, & sit in eo quasi
 perfuncta suo quodam fato. 25 Et quæ nuper fuit mise-
 ra. 26 Filia Perilla. 27 Soli. 28 In quantum per me
 infelix est. 29 In me Ovidio. 30 Reliquum vitæ meæ
 uxoris tempus sit sine tristitia. 31 Longam vitam agat.
 32 Annos. 33 Ast timeo, ne fata mea tristitia cor-
 rumpant felicitatem annorum uxoris. 34 Nihil est
 in rebus humanis certum. 35 Natalitia. 36 Ventus, 37

- 38 Sensus inest igitur nebulis, quas 39 exigit
 ignis,
 40 Consilium fugiant 41 cetera pene meum.
 42 Consilio commune sacrum cum fiat in 43 ara
 44 Fratribus 45 alterna qui perire manu;
 45 Ipsa sibi discors, tamquam mandetur ab illis, 35
 Scinditur in partes 47 atra favilla duas.
 48 Hoc (memini) quondam fieri non posse lo-
 quebar,
 Et me 49 Battiades iudice falsus erat.
 Omnia nunc credo, cum tu 50 consultus 51 ab
 Arcto
 52 Terga vapor dederis, Ausoniamque petas. 40
 53 Hæc igitur lux est, quæ si non orta fuisset,
 54 Nulla fuit misero festa 55 videnda mihi.
 Edidit 56 hæc mores illis 57 heroibus æquos,
 Quæis erat 58 Eetion, 59 Icarifque pater.
 Nata pudicitia est, 68 mores, probitasque fidu-
 ques; 45
 At non sunt ista gaudia nata die.
 Sed labor, & curæ, fortunaque moribus 61 im-
 par,
 62 Iustaque de viduo pene querela toro.

Versus Italiam, a dextris sitam. 38 Fumus gaudet in-
 tellectu. 39 Emittit. 40 Deliberationem meam: non
 sunt ex voto meo. 41 Signa. 42 Cui destinato consi-
 lio exequia fratribus fiant. 43 Rogo. 44 Polynici &
 Eteocli, Oedipi, Thebarum, regis, filii. 45 Qui mu-
 tuis vulneribus perierunt. 46 Cum Polynici cadaver 10-
 go Eteocli fuisset impostum, fumus se in duas partes
 divisit. 47 Tristis. 48 Ut flamma, velut sentiens; in
 varias partes scindatur. 49 Callimachus Poeta, qui hoc
 de fumo divisio scripserat. 50 Al. non stultus, h. e.
 prudenter. 51 A septentrione. Al. ab alto, sc. aere,
 52 Fugeris versus Italiam, ubi uxor mea degit. 53 Hic
 est ergo dies natalis. 54 Nullus dies latus. 5 Præter
 hunc enim diem nullum in hac regione celebrassem.
 56 Dies. 57 Al. heroibus, h. e. heroidibus, seu illis
 claris & illustribus feminis. 58 Pater Andromaches.
 59 Pater Penelopes. 60 Cum uxor mea nata est. 61
 Indigna. 52 Quia quasi iuste queritur, dicitur fieri

Scilicet adversis probitas 63 exercita rebus
 Trilli 64 materiam tempore laudis habet. 50
 Si nihil 65 infesti durus vidisset Ulysses;
 Penelope felix, sed sine 66 laude foret.
 67 Victor 68 Echionias si vir penetrasset in ar-
 ces,
 Forsitan 69 Evadnem vix sua nosset 70 hu-
 mus.
 Cum Pelia tos sint genitæ; cur nobilis 71 una
 est?

Nupta fuit misero nempe quod una 72 viro. 55
 Effice, 73 ut Iliacas tangat prior alter arenas;
 Laodamia nihil 74 cur referatur erit.
 Et tua, quod mallet, pietas ignota maneret,
 75 Implessent venti si mea vela fui. 60
 Di tamen, & Cæsar 76 Dis accessure, sed olim,
 Æquarint 67 Pylios cum tua fata dies;
 Non mihi, qui pœnam fateor meruisse, sed 78
 illi
 Parcite, quæ 79 nullo digna dolore dolet.

ELE-

causa vidua est. 63 Probat. 64 In se continet quod
 laudetur. 65 Adversis. 66 Incognita ejus esset castitas,
 quam Ulysses, marito suo, integris 20. annis absente,
 illesam servavit. 67 Capaneus. 68 Thebanas: nam E-
 chion erat unus sociorum Cadmi, cum hoc Thebas con-
 dens. 69. Capanei uxorem, quæ audiens, maritum suum
 in bello Thebano perisse, ex nimio amore conjugis sui
 se in ejus rogam ardentem præcipitavit. 70 Patria. 71
 Alceste, quæ se pro Admeto, marito suo, morti obtu-
 lit. 72 Marito Admeto. 73 Ut alter prior, quam Pro-
 tésilans, in littus Trojanum descendat; cum autem hic
 primus navi in dictum littus egressus est, primus Græ-
 corum est occisus, cujus uxor Laodamia præ mæore
 mortua est. 74 Quare narretur in mariti amplexu pe-
 tuisse. 75 Si res meæ fuissent prosperæ. 76 Inter Deos
 referendæ. 77 Nestoris, vocati ita patria Pylo, qui
 trecentos annos vixisse fertur. 78 Uxori meæ ignoscere.
 79 Innocens.

ELEGIA VI.

ARGUMENTUM.

*Queritur Ovidius, se ab amico deserti, illumque
 hortatur, ut in amicitia constanter persistat,
 quam antea coluerat.*

1 TU quoque nostrarum quondam fiducia re-
 rum,
 2 Qui mihi confugium, qui mihi portus eras;
 Tu quoque suscepti curam dimittis amici,
 Officiisque pium tam cito 4 ponis onus?
 5 Sarcina sum, fateor, quam si tu tempore duro
 Depositorus eras, non 6 subeunda fuit.
 Fluctibus in mediis navem, 7 Palinure, relin-
 quis?
 Ne 8 fuge, 9 neve tua sit minor arte fides.
 Numquid Achilleos inter fera prælia fidi
 Deseruit 10 levitas Automedontis equos? 10
 Quem semel 11 excepit, numquid 12 Podali-
 rius agro
 Promissam medicæ non tulit artis opem?
 Turpius ejicitur quam non admittitur hospes.
 Quæ patuit, dexteræ firma sit 13 ara meæ.
 14 Nil,

1 Cui tuto fidere poteram. 2 Ad quem confugere
 licebat. 3 Cujus causam susceperas. 4 Deponis. 5
 Sum tibi oneri. 6 Suscipienda. 7 Amice amicum
 deserens, similis es Palinuro gubernatori navis, quam
 in medio cursu destituebat. 8 A me. 9 Noli deser-
 re causam meam, licet possit. 10 Automedon le-
 vis sane fuisset, si in medio prælio Achillis currum,
 quem regebat, deseruisset. 11 Curandum. 12 Ae-
 sculapii filius, cum Agamemnone ad Trojanam
 urbem navigans, Græcos in bello curavit, inde
 maguam gloriam adeptus, 13 Præsidium, h. e. tu,

14 Nil, nisi me solum, primo tutatus es; at nunc
 Me pariter serva, 15 iudiciumque tuum. 15
 Si modo non aliqua est in me nova culpa, tuamque
 16 Mutarunt subito crimina nostra fidem,
 Spiritus hic, Scythica quem 17 non bene ducimus
 aura,
 Quod cupio, 18 membris exeat ante meis; 20
 Quam tua delicto 18 stringantur pectora nostro,
 Et videar 20 merito 21 visitor esse tibi.
 22 Non adeo toti fati urgemur iniquis,
 Ut mea sit 23 longis mens quoque 24 nota malis.
 Finge tamen motam: quoties 25 Agamemnone natum
 Dixisse in Pyladen 26 verba protërva putas?
 Nec procul a vero est, quod vel 27 pulsarit amicum:
 Mansit in 28 officiis non minus 29 ille suis.
 (Hoc est cum miseris solum commune 30 beatis,
 31 Ambobus tribui quod solet obsequium.) 30
 32 Ceditur & cæcis, 33 & quos 34 prætexta 35 verendos
 36 Virgaque cum verbis 37 imperiosa facit.
 Si

ad quem fugi, sis constans. 14 Initio me unice defendisti contra obrectatores. 15 Tuam de me opinionem. 16 Coegerunt te ab officio desistere. 17 Infeliciter. 18 Ut spiritus et membris meis exeat. 19 Vulnerentur. 20 Iuste, si te offendero. 21 Contemptu dignior, quam nunc vel antea. 22 Non sic fumus arumnis oppressi, ut stulti quid perpetremus. 23 Diuturnis. 24 Perturbata & sede sua ejecta. 25 Orestem, Agamemnonis filium. 26 Conviciis eum laerasse, more insanorum. 27 Offenderit Pyladen. 28 Amicitia sua. 29 Pylades. 30 Felicitibus. 31 Utrique earum. 32 De via. 33 Etiam magistratibus & consulibus. 34 Vestis honoratior. 35 Honorandos. 36 Qua listor obvius e via submovebat. Erant fascæ & fecures, signa dignitatis consularis. 37 Imperii

Si 38 mihi non parcis, 39 fortunæ parcere debes:
 40 Non habet in nobis ullius ira locum.
 Elige nostrorum minimum de parte 41 laborum: 35
 42 Isto, quo 43 reris, grandius illud erit.
 Quam multa madidæ celebrantur arundine fossæ,
 Florida quam multas 44 Hybla tuetur apes;
 Quam multæ 45 gracili terrena 46 sub horrea ferre
 Limite formicæ grana reperta solent; 40
 Tam me circumstant densorum turba malorum,
 Crede mihi, 47 vero est nostræ querela minor.
 48 His qui contentus non est, 49 in litus arenas,
 In segetem spicas, in mare fundat aquas.
 Intemptivos igitur compece 50 timores; 45
 51 Vela nec in medio desere nostra mari.

plena. 38 Amico tuo. 39 Miseriæ meæ. 40 Dum contempti sumus. 41 Al. malorum, h. e. miseriarum. 22 Minimum de parte nostrorum laborum erit majus illo malo, de quo reris. 43 Al. quereis. 64 Mons Siciliae, floribus abundans, e quibus apes optima mella colligebant. 45 Augusto. 46 In antris. 47 Querela mea non est tanta, ut veritas postulat. 48 Excusationibus a me prolati. 49 Impossibilia cupit. 50 Al. furvos, h. e. odium immaturum. 51 Nec me in mediis periculis verstantem desere.

ELEGIA VII.

ARGUMENTUM.

Amico quarenti quid agat in Scythia, respondet breviter Ovidius, se esse miserum. Postmodum Tomitanae regionis incolarum mores describit. Denique dicit, studiis poeticis animum detineri, ac pacisci, & se carminibus mala sua oblivisci.

- Quam legis, ex illa tibi venit epistola terra,
 1 Latus ubi 1 æquoreis additur Ister aquis.
 2 Si tibi contingit cum dulci vita salute;
 3 Candida fortunæ pars manet una meæ.
 Scilicet, ut semper, quid agam, carissime,
 quæris:
 Quamvis hoc vel me scire tacente potes.
 Sum miser, hæc brevis est nostrorum 4 summa
 malorum:
 (Quisquis & offenso Cæsare vivet, 5 erit.)
 6 Turba Tomitanæ quæ sit regionis, & inter
 Quos habitent mores, 7 discere cura tibi est?
 8 Mixta sit hæc quamvis inter Grajosque Ge-
 tasque,
 A male 9 pacatis 10 plus trahit ora Getis.
 11 Sarmaticæ major Geticæque 12 frequentia
 gentis
 Per medias in equis 13 itque reditque vias.

In

1 In mare influit. 2 Si a vivis & bene vales. 3 Felix, te felice & ego aliquantum felix sum. 4 Quia in exilio vivo. 5 Sc. miser. 6 Populus. 7 Scire cupis. 8 Licet sit Græco-Getica, dum Græcorum fuit colonia. 9 Seditiosus. 10 Moribus similior est Getis, quam Græcis. 11 Regio illa plus habet barbarici, quam Græcitatatis. 12 Copia. 13 Obequitat.

- In quibus est nemo, qui non 14 coryton, &
 arcum. 15
 Telaque 15 vipereo 16 lurida felle gerat.
 Vox fera, 17 trux vultus, verissima Martis ima-
 go:
 Non coma, non ulla barba resecta manu.
 Dextera non segnīs 18 fixo dare vulnera 10 cul-
 tro,
 Quem 20 vincit lateri barbarus omnis habet. 20
 Vivit in his cheu tenerorum oblitus amorum,
 Hos videt, hoc yates audit, a mice, tuus?
 Atque utinam 21 vivas, & non moriaris in illis?
 Absit ab invisīs & tamen umbra locis!
 Carmina quod 22 pleno saltari nostra Theatro, 25
 23 Versibus & plaudi scribis, amice, meis:
 Nil equidem feci (tu scis hoc ipse) 25 thea-
 tris;
 26 Musa nec 27 in plausus ambitiosa mea est.
 Nec tamen ingratum est, quodcumque 28 obli-
 via nostri
 Impedit, & 20 profugi nomen 30 in ora re-
 fert. 30
 Quamvis interdum, quæ me laxasse recordeo
 32 Carmina devoveo, Pieridasque meas.
 Cum 32 bene devovi; nequeo tamen esse sine
 illis:
 33 Vulneribusque meis 34 tela cruenta sequor:
 Quæ

14 Thecam, cui arcus committitur. 15 Serpentis felle, quo Getæ sagittas suas inficiebant. 16 Admodum pallida ob asperum fel. 17 Crudelis. 18 Al. *Stivito*, h. e. evaginato. 19 Pugione. 20 Alligatum. 21 Modo. 22 Magna hominum copia, qui cum carmina mea recito, adsunt. 23 Versus approbari. 24 Nulla re in theatro famam quæsvi. 25 Sc. dignum. 26 Carmine meo non quæro plausum. 27 In approbationem, ut plaudant, cum versus recito. 28 Mei memoriam excitat. 29 Exulis. 30 Per omnium ora volitare facit. 31 Carminibus, & Musis, eorum auctoribus, maledico. 32 Juste. 33 Post accepta vulnera nihilominus telis, me vulnerantibus objicio, dum iterum versus compono. 34 Id, quod

Quæque modo 35 Euboicis lacerata est fluctibus,
 audet.

36 Graja 37 Caphaream currere 38 puppis
 aquam.

Nec tamen ut lauder 39 vigilo, curamque futuri
 Nominis, 40 utilius quod latuisset, ago.

Detineo studius animum, 41 falloque dolores:

Experior curis & 42 dare verba meis. 40

Quid potius faciam desertis 43 solus in oris,

Quamque 44 malis aliam quærere coner opem?

Sive locum spectro s. locus est 45 inamabilis, &
 quo

Esse nihil toto tristius orbe potest.

46 Sive homines; vix sunt homines hoc nomine
 47 digni: 45

48 Quamque lupi, sævæ plus feritatis habent.

Non metuunt leges, sed 49 cedit viribus æquum:

50 Victaque pugnaci jura sub ense jacent.

51 Fellibus, & laxis arcant male-frigorabracis;

52 Oraque sunt longis horrida testa comis. 50

In 53 paucis remanent Grajæ vestigia linguæ:

Hæc quoque jam 54 Getico barbara facta sono-

Ullus in hoc vix est populo, qui forte 55 La-
 tine

56 Quælibet e medio reddere verba queat.

Ille ego Romanus vates 57 (ignoscite, Musæ) 55

58 Sarmatico cogor plurima more loqui.

En

---

mihî fuit noxium. 35 Undis maris Ægei, Euboicam in-
 fulam alluentis. 36 Græca. 37 Ejsdem maris Ægei a-
 quam. 38 Navis. 39 Lucubro. 40 Quod utilius non edi-
 tum fuisset. 41 Et lenio. 42 Lenire curas meas. 43 Ro-
 manus. 44 Contra mala. 45 Ingratus. 46 Considero. 47
 Quia non utuntur ratione. 48 Saviores sunt lupi. 49
 Jus vi vincitur. 50 Jura a gladio superantur. 51 Vesti-
 bus & togis pellitis. 52 Prolixas barbas alunt. 53 Voci-
 bus. 54 Getica inflexione & terminatione. 55 Esse pos-
 sit interpres inter Latinum & Tomitanum. 56 Vulga-
 ria. 57 Quod evadam barbarus. 58 Sarmatica lingua.

En quædet, & fateor: jam desuetudine longa

Vix 59 subeunt ipsi verba Latina mihi.

Nec dubito quin sint & in hoc non pauca li-
 bello

Barbara, non 60 hominis culpa, sed ista loci. 60

Ne tamen 61 Ausonia perdam 62 commercia
 linguæ;

63 Et fiat patrio 64 vox mea muta 65 sono:

Ipse 66 loquor mecum, 67 desuetaque verba 68
 retracto,

Et studii repeto signa 69 sinistra mei.

Sic 70 animum. tempusque traho: meque ipse 71
 reduco.

A contemplatu submoveoque mali. 65

Carminibus quæro miserarum obliviam rerum,

72 Præmia si studio consequor ista, sat est.

ELE-

---

59 Occurrunt. 60 Mea. 61 Italicae, Latinae. 62 Usum.
 63 Non paternæ lingua penitus oblitiscar. 64 Verba mea.
 65 Sermone Latino. 66 Scribo. 67 Jam diu a me ne-
 glecta. 68 Revoco, repeto, 69 Infelicia. 70 Animum
 fallo, tempusque produco. 71 Abstrakte tantisper a Mo-
 lestiis. 72 Oblivionem meæ miseræ.

ELEGIA VIII.

ARGUMENTUM.

Inimicum sibi insultantem monet Poeta, ut memor fortuna varia, minime letetur ipsius exitio & ruina: quandoquidem possit contingere ut in patriam redeat, illumque videat graviore quadam causa fugatum.

Non adeo 1 cecidi, quamvis 1 abjectus, ut infra
 Te quoque sim, 3 inferius quo nihil esse potest.
 Quæ tibi res 4 animos in me facit, improbe? 5
 curve
 Casibus 5 insultas, quos potes ipse pati?
 Nec mala 6 te reddunt mitem placidumve ja-
 centi
 Nostra, quibus possint 7 illacrymare feræ?
 Nec metuis dubio Fortunæ stantis 8 in orbe
 Numen, & exoræ 9 verba superba 10 Deæ?
 11 Exiget ah dignas 12 ultrix Rhamnusia pœnas!
 13 Imposito calcas quid 14 mea fata pede? 10
 Vidi ego navisfragum qui riserat, æquore mergi:
 Et, numquam, dixi, justior unda 15 fuit.
 16 Vilia, qui quondam miseris alimenta negarat,
 Nunc mendicatio pascitur ipse cibo.
 17 Passibus ambiguis Fortuna 18 volubilis errat, 15
 Et manet in nullo certa 19 tenaxque loco.
 Sed modo 20 læta manet, 21 vultus modo sum-
 mit acerbos,

22 Et

1 Infelix sum. 2 Contemptus. 3 Vilis. 4 Te audacem. 5 Irrides. 6 Commiserationem in te excitant. 7 Condolere. 8 In volubili globo, ubi cuncta sunt incerta. 9 Imperium. 10 Fortunæ. 11 Inferet tibi pœnas promeritas. 12 Nemesis, vindictæ Dea. 13 Superbe. 14 Miserum. 15 Merito illorum illud sit. 16 Vidi divitem tam inopem factum, ut mendicaret. 17 Incerto gressu. 18 Inconstans. 19 Firma. 20 Favens, læta. 21

22 Et tantum constans in levitate sua est.
 Nos quoque 23 floruimus, sed 24 flos erat ille
 caducus;

Flammaque de stipula nostra brevisque fuit. 20
 Neve tamen tota 25 capias fera gaudia mente:
 26 Non est placandi spes mihi nulla 27 Dei.
 Vel 28 quia peccavi 29 citra scelus; 30 utque pudore
 Non caret, 31 invidia sic mea culpa caret:
 Vel quia nil ingens 32 ad finem Solis ab ortu, 25
 33 Illo, cui 34 pareat, mitius orbis habet.
 Scilicet ut non est 35 per vim superabilis ulli,
 36 Molle cor ad 37 timidus sic habet ille preces,
 Exemploque Deum, 38 quibus accessurus & ipse est,
 39 Cumpœnæ venia plura 40 roganda petam. 30
 41 Si numeres anno Soles & nubila toto,
 Invenies 42 nitidum sæpius ille diem.
 Ergo, ne nostra nimium lætere ruina,
 43 Restitui quondam me quoque posse puta.
 Posse puta fieri, lenito Principe, vultus 35
 Ut videas media 44 tristis in Urbe meos:
 Utque ego te videam 45 causa graviore 46 fu-
 gatam.
 47 Hæc sunt 48 a primis proxima vota mihi.

ELE-

Modo sit adversa & tristis. 22 Semperque inconstans est. 23 Felices fuimus. 24 Felicitas illa brevis fuit. 25 Propter meum infortunium. 26 Est mihi aliqua spes. 27 Augusti. 28 Ideo gratiam spero. 29 Ex imprudentia. 30 Et licet factum meum non careat ignominia. 31 Non est odiosum. 32 A solis ortu ad occusum. Sc. Cæsare. 34 Orbis subiectus est. 35 Invictus. 36 Placabile. 37 Humiles, supplices. 38 In quovum numerum & Augustus aliquando recipietur. 39 Ut mihi ignoscat. 40 Quam petam. 41 Si conferas cælum serenum cum nubilo. 42 Serenum. 43 In patriam revocari. 44 Quod sim in patriam restitutus. 45 Ob majus meo delictum. 46 In exilium missum. 37 Ut te graviore causa fugatum videam. 48 Secunda (ut tu exules) post prima mea vota, ut reducar.

ELEGIA IX.

ARGUMENTUM.

Laudat amici fidem, fateturque se ejus beneficio vitam ducere, simulque gratias agit. Postremo dicit se libenter ejus beneficia nota omnibus facturum fuisse, si ille suis se scriptis nominari pateretur.

○ Tua si fineres in nostris nomina poni
Carminibus; postquam mihi sæpe fores!
Te 1 solum 2 meriti canerem memor; inque libellis
3 Crevisset sine 4 te 5 pagina nulla meis.
Quid tibi deberem tota 6 sciretur in Urbe; 5
7 Exul in amissa si tamen Urbe legor.
Te præsens vitam, te nosset 8 serior ætas;
9 Scripta vitæ utamque in modo nostra ferent.
Nec tibi cessaret doctus 10 benedicere lector:
Hic tibi 11 servato vate 12 maneret honor. 10
Cæsaris est primum munus, quod 13 ducimus
auras:
Gratia 14 post magnos est tibi habenda Deos;
Ille dedit vitam, ut, quam dedit ille, tueris;
Et facis accepto 15 munere posse frui.
Cumque perhorruerit 16 casus 17 pars maxima
nostris, 15
18 Pars etiam credi pertimuisse velit;
19 Nau-

1 Præ omnibus. 2 Auxilii. 3 Addita fuisset. 4 Tuo nomine. 5 Libro nulli. 6 Innotesceret. 7 Si Romani dignantur exulis scripta legere. 8 Posterius. 9 Si modo scripta nostra ad posterum venient. 10 Te laudare. 11 Me Ovidio a te reservato. 12 Hunc tibi conciliare honorem. 13 Vivimus. 14 Post Augustum ejusque liberos tibi debeo vitam meam. 15 Vita. 16 Exilium meum, ne mecum in exilium ire juberetur. 17 Amicorum. 18 Nonnulli velint

19 Naufragiumque meum tumulo spectarit ab alto,
Nec dederit nanti per freta sæva manum;
20 Seminecem 21 Stygia revocasti solus ab unda.
22 Hoc quoque, quod memores possumus esse, tuum est. 20
Di tibi se tributant cum Cæsare semper 23 amicos:
Non potuit votum 24 plenius esse meum.
25 Hæc meus 26 argutus, si tu parerere, libellis
Poneret in multa luce videnda 27 labor.
Se quoque nunc, quamvis est iusta quiescere
quin te 25
Nominet 28 invitam, vix mea Musa 29 tenet.
Utque canem pavida nactum vestigia cervæ
30 Latrantem frustra 31 copula dura 32 tenet;
Utque fores 33 nondum referari carceris acer
Nunc pede, nunc ipsa fronte 34 accessit equus: 30
Sic mea 35 lege data 36 vincita atque inclusa 37
Thalia
Per titulum 38 vetiti nominis ire cupit.
Ne tamen officio memoris 39 lædaris amici;
Parebo iustis 40 (parce timere) tuis.
At non parerem, 41 nisi si meminisse putares: 35
42 Hoc quod non prohibet vox tua, gratus ero.
Dum.

videri mea causa timuisse, cum tamen non timerent, quia erant amici fucati. 19 Miseriam meam viderit, opem tamen non tulerit. 20 Me seminatorium solus post Augustum servasti. 21 A morte. 22 Si enim non viveremus, memores esse non possemus. 23 Propitios. 24 Majus. 25 Tua in me beneficia. 26 Eruditis. 27 Studium meum. 28 Contra voluntatem tuam. 29 Sed cohibet. 30 Conantem insequi. 31 Funis durus, quo canes a venatoribus alligantur. 32 Vix alligatus tenetur alteri cani. 33 Nondum aperti termini, unde equi currere incipiunt. 34 Pulsat. 35 Ne tuum nomen exprimam. 36 Ligata, quia mihi silentium impositum est. Musa. 37 A te qui non vis a me nominari. 38 Damnum patiaris. 40 Te nominatum iri. 41 Nisi crederes, me tui esse memorem. 42 In eo officio,

Dumque (quod o breve fit!) 43 lumen 44 solare videbo,
55 Serviet officio spiritus iste tuo.

quod non vetas . 43 Vitam , quamdiu vivam . 44 Al-
vitae . 45 Parebo tibi .

E L E G I A X.

A R G U M E N T U M .

*Tres annos se in Ponto fuisse scribit Poeta , qui
decem sibi videantur , idque loci asperitate , &
difficultatibus , quas deinde subjungit .*

UT sumus in Ponto , ter frigore 1 constitit
Ister ,
Facta est Euxini dura ter unda maris .
At mihi jam videor patria procul esse 2 tot an-
nis ,
3 Dardana quot Grajo Troja sub hoste fuit .
4 Sare putes ; adeo procedunt tempora tarde , 5
Et 5 peragit lentis passibus annus iter .
Nec mihi 6 solstitium 7 quicquam de noctibus
aufert ,
Efficit 8 angustus nec mihi 9 bruma dies .
Scilicet in nobis rerum natura 10 novata est ;
Cumque meis curis omnia longa facit . 10
11 Num peragunt solitos communia tempora
motus ,

Sunt-

1 Congelatus est . Quo tertium annum significat . 2
H. e. decem . 3 Quot Troja a Graecis obiecta est . 4
Credas tempora non labi aut moveri . 5 Annus diu durat . 6 Solstitium est quasi solis statio , ubi sol non pro-
greditur ultra , sed reverti incipit . Noctes facit bre-
viores . 8 Breves . 9 Solstitium hybernum . 10 Mu-
jata . 11 Num moveatur caelum more consueto ?

Suntque magis vitæ tempora dura meæ? 10
12 Quem tenet Euxini 13 mendax cognomine
littus ,
Et Scythici 14 vere terra sinistra freti .
Innumeræ circa gentes fera bella minantur ; 15
Quæ sibi non raptò vivere turpe putant .
Nil 15 extra tutum est : 16 tumulus defenditur
ægre
Mœnibus exiguis , 17 ingenioque loci .
Cum minime credas , ut ayes , densissimus hostis ,
Advolat , & prædam vix 18 bene visus agit . 20
Sæpe intra muros clausis 19 venientia portis
Per medias 20 legimus 21 noxia tela iasque .
Est igitur rarus , qui rus colere audeat : visque
Hac arat infelix ; hac tenet arma manu .
Sub galea pastor junctis 22 pice cantat 23 ave-
nis ;
24 Proque lupo pavida bella verentur oves .
Vix ope castelli defendimur ; & tamen intus
Mixta facit Grajis 25 barbara turba metum .
Quippe simul 26 nobis habitat discrimine nullo
Barbarus , & 27 tecti plus quoque parte te-
net .
Quos 28 ut non timeas , possis odisse videndo , 30
29 Pellibus , & longa tempora tecta coma .
Hos quoque , qui 30 geniti Graja creduntur ab
urbe ,
Pro 31 patrio cultu 32 Persica bracca tegit .

K

Exer-

12 Me . 13 Quia potius est inhospitale , cum Euximus
denotet hospitalis . 14 Vere sinistra h. e. infelix terra , ut
in sinistra parte sita . 15 Urbem . 16 Collis , in quo urbs
extructa est . 17 Situ & natura loci , quia urbs natura
munita est . 18 Recte . 19 Missa . 20 Colligimus . 21 Ho-
stilia . 22 Non cera . 23 Fistulis . 24 Loco luporum hô-
stiles & bella timent . 25 Getæ , una cum Graecis Tomon
inhabitantes . 26 Nobiscum in eadem domo . 27 Ma-
ximam domus partem occupat . 28 Licet . 29 Pellitis
vestibus & togis . 30 Coloni Graeci . 31 Graeco habi-
tu , tamquam cultiori & civiliori . 32 Vestis Persis

Exercere 33 illi 34 sociæ commercia linguæ:
Per gestum res est significanda mihi.
Barbarus hic ego sum, quia non intelligor 35
ulli,

Et rident 36 stolidi verba Latina Getæ.
37 Meque palam de me tuto male sæpe loquuntur:
Forſitan 38 obſciunt exiliumque mihi. 40
(Utque fit, 39 in me 40 aliquid, ſi quid 41
dicentibus illis

42 Abderim quoties 43 annuerimque, putant.)
Adde, 44 quod inſtutum rigido juſ dicitur enſe;
Dantur & in medio vulnera sæpe foro.
O duram 45 Lachefin, quæ 46 tam grave fidus
habenti 45
47 Fila dedit vitæ non breviora mea:
Quod 48 patriæ vultu, veſtroque caremus,
amici,
Quodque hic in Scythicis finibus 49 eſſe queror;
50 Utraque pœna gravis; merui tamen 51 Urbe
carere,
Non merui tali forſitan eſſe loco.
Quid loquor ah demens? 52 Ipſam quoque perdere vitam
Cæſaris offenſo numine dignus eram,

ELE-

miſitata. 33 Græci & Getæ. 34 Notæ. 35 Ab ullo. 36
Stupidi. 37 Me præſente. 38 Exprobrant. 39 Contra.
40 Mali. 41 Loquentibus Barbaris. 42 Capite negaverim.
43 Capite affirmaverim. 44 Quod controverſiæ non
legibus, ſed armis decidantur. 45 Parcarum unam. 46
Tam infelici. 47 Mihi non dedit breviorẽ vitam. 48
Romæ. 49 Vivere. 50 Et amicorum carere conſuetudine,
& ia Scythia vivere. 51 Roma abeſſe. 52 Mori.

ELEGIA XI.

ARGUMENTUM.

*Dolet Poeta, uxorem ab inimico jurgiis laceſſitam
exulisque uxorem vocatam; eamque hortatur,
ut omnia pariat, quandoquidem Auguſtus
ſe non exulem ſed relegatum nominavit.*

Quod te neſcio quis 1 per jurgia 2 dixerit
eſſe
Exulis uxorem, 3 littera queſta tua eſt.
Indolui, non tam 4 mea quod fortuna maleau-
dit,
Qui jam conſuevi fortiter eſſe miſer:
Quam quia, 5 cui minime vellem, ſim cauſa
pudoris,
Teque rear noſtris 6 erubiſſe malis.
Perfer, & obdura: multo graviora tuliſti,
Cum 7 me ſurripuit Principis ira tibi.
Fallitur iſte tamen, quo juſdice nominor exul:
8 Mollior eſt culpam pœna ſecura meam.
Maxima pœna mihi eſt, ipſum offendiſſe: 10
priuſque
Veniſſet mallem funeris hora mihi. 10
11 Quæſta tamen noſtra eſt, non fracta, nec 12
obruta puppis;
Utque caret 13 portu, ſic tamen exſtat aquis.
Nec vitam, nec opes, nec juſ mihi civis 14
ademit;

K 2

Quæ

1 Inter. 2 Objecerit tibi. 3 Epiſtolas. 4 Quod
ego exul dicor. 5 Tibi mea uxori. 6 Pudibundam
factam eſſe. 7 Diſcendentem a te. 8 Mitior: nam
relegatus ſum, non exul. 9 Auguſtum. 10 Quam
Cæſarem offendi, maluiffem mori. 11 In periculo
verſatur. 12 Submerſa navis. 13 Loco tuto. 14 E-

Quæ merui 15 vitio perdere cuncta meos;
 Sed quia peccato facinus non adfuit illi;
 16 Nil nisi me patriis iussit abesse 17 focis.
 Utque 18 aliis, numerum quorum comprehendere
 non 19 est,
 Cæsareum numen, sic mihi mite fuit. 26
 Ipse relegati, non exulis utitur in me
 Nomine: tuta 20 sub iudice causa mea est.
 Jure igitur laudes, Cæsar, 21 pro parte virili
 Carmina nostra tuas qualiacumque canunt.
 Jure Deos, ut adhuc cæli tibi limina claudant, 25
 22 Teque velint 23 sine se comprecor esse Deum.
 Optat idem populus! 24 sed ut in mare flumi-
 na vastum,
 Sic solet exiguæ currere rivus aquæ.
 At 25 tu fortunam, cujus vocor exul ab ore,
 Nomine 26 mendaci 27 parce gravare meam

ELE.

ripuit Cæsar. 15 Errore. 16 Roma migrare tantum jus-
 sit. 17 Domo. 18 Mite fuit. 19 Licet. 20 Ipso Cæ-
 sare iudice. 21 Quantum in ipsis est. 22 Velint
 te esse Deum apud nos in terra, non apud ipsos in
 cælo. 23 Alibi, quam ipsi sunt. 24 Meæ preces ut
 populi, perveniunt ad Deos, sicut parva flumina mare
 ingrediuntur, ut magna. 25 Conviciator. 24 Falso: sum
 enim relegatus, non exul, quod magis infame est. 27
 Noli aliquid miseræ meæ addere.

ELEGIA XII.

ARGUMENTUM.

*Amico hortanti ut aliquid scriberet, respondet
 Poeta, causasque assignat, cur id sibi facere
 non liceat. Demum ostendit, se non posse tene-
 ri quin semper aliquid componat, composita tve-
 ro igni tradat.*

Scribis, ut oblectem studio 1 lacrymabile tem-
 pus,
 Ne pereant turpi pectora nostra 2 sinu.
 Difficile est quod, amice, mones, quia carmina
 lætum
 Sunt opus & 3 pacem mentis habere volunt.
 Nostra per adversa agitur Fortuna procellas: 5
 4 Sorte nec ulla mea tristior esse potest.
 Exigis, ut 5 Priamus natorum funere 6 plau-
 dat;
 Et 7 Niobe 8 festos ducat ut orba choros.
 Luctibus, an studio videor debere 9 teneri,
 10 Solus in extremos iussus abire Getas? 10
 Des licet hic 11 valido pectus mihi robore ful-
 tum;
 Fama refert 12 Anyti quale fuisse reo;
 K 3 13 Fra-

1 Tempus hujus mei exilii. 2 Ignavia. 3 Tran-
 quillitatem animi. 4 Statu meo. 5 Rex Trojæ, qui
 quinquaginta liberos amiserat. 6 Signa lætitiæ edat.
 7 Amphionis uxor, cujus liberos Dea Latona, A-
 pollinis & Dianæ sagittis interficiendis curat; Ni-
 obenque ipsam in saxum mutarat. 8 Festivus saltatio-
 nes. 9 Occupari. 10 Sine ullo comite. 11 Constan-
 tia insuperabili. 12 Socrati, quem Anytus accusa-

- 13 Fracta cadet tantæ sapientia mole ruinæ:
(Plus valet humanis viribus ira Dei.)
Ille 14 senex dictus sapiens ab 15 Apolline, nul-
lum
Scribere in 16 hoc caso sustinisset opus.
17 (Ut patriæ veniant, veniant obliviam nostri,
18 Omnis ut amissi sensus abesse queat;)
At 19 timor 20 officio fungi vetat ipse quieto;
Cinctus ab innumero me tenet hoste locus.
Adde, quod ingenium longa 21 rubigine 22 læ-
sum
23 Torpet: & est multo, quam fuit ante, mi-
nus,
Fertilis, assiduo si non 24 renovetur aratro,
Nil, nisi 25 cum spinis gramen, habebit ager.
Tempore qui longo 26 steterit, male curret, &
inter
27 Carceribus missos ultimus ibit equos:
Vertitur in teneram 28 cariem, rimisque 29 de-
hiscit,
Si qua diu solitis cymba 30 vacavit aquis.
31 Me quoque despero, 32 fuerim cum parvus
& ante,
Illi qui fueram, posse redire parem.
33 Contudit ingenium 34 patientia longa labo-
rum;
Et pars antiqui magna 35 vigoris abest.

Sæpe

rat. 13 Succumbet tantæ calamitatis moli. 14 Socrates.
15 Oraculo Apollinis. 16 Hac miseria, in qua ego sum.
17 Licet omnium obliviscar. 18 Licet commissi erroris
penitus non recorder. 19 Hostilis. 20 Prohibet versus
componere. 21 Desuetudine componendi 22 Corruptum.
23 Languet. 24 Colatur. 25 Inutiles herbas. 26 In stub-
bulis. 27 Terminis, unde equi currere incipiunt. 28 Pa-
tredinem lignum corruptentem. 29 Patet. 30 Non fuit
in aqua solita. 31 Non puto, me posthac effecturum,
quod antea effeci. 32 Quia & antea parvo ingenio fui
33 Imminuit. 34 Dum diu mala passus sum. 35 Sc-

- Sæpe tamen nobis, ut nunc quoque, 36 sumpta
tabella est,
Inque suos volui cogere 37 verba pedes:
Carmina scripta mihi sunt nulla, aut qualia cer-
nis,
Digna sui domini 38 tempore, digna 39 loco:
Denique non parvas animo dat 40 gloria vires:
Et facunda facit pectora laudis amor.
Nominis & fame quondam 41 fulgore 42 trahe-
bar,
Dum tulit 43 antennas 44 aura secunda meas.
45 Non adeo est bene nunc, 46 ut sit mihi glo-
ria curæ:
Si liceat, 47 nulli cognitus esse velim.
An, quia 48 cesserunt primo bene carmina sua-
des
Scribere, 49 successus ut sequar ipse meos? 45
50 Pace novem vestra liceat dixisse 51 Soro-
res:
Vos estis nostræ maxima causa fugæ.
Utque dedit 52 iustas 53 tauri fabricator aheni,
Sic ego do pœnas 54 artibus ipse meis.
55 Nil mihi debuerat cum versibus amplius esse;
Sed fugerem merito naufragus omne 56 fre-
tum.
At puto, 57 si demens studium fatale retentem
Hic mihi præbebit 58 carminis arma locus.

K 4

Non

ingenii. 36 Versus conscripti. 37 Versus. 38 Tristi.
39 Barbaro. 40 Cupido gloriae. 41 Celebritate. 42
Incitabar. 43 Novem. 44 Ventus favens. 45 Non
tam prospera sunt in præsens res meæ. 46 Ut sim
gloriae cupidus, quia id tantum felices decet. 47
Ob infamiam exilii. 48 Felicia mihi fuerunt. 49
Uti eandem fortunam sequar. 50 Bona venia. 51
Musæ, sive carmina, quorum Musæ sunt auctores.
52 Sc. pœnas. 53 Perillus. 54 Poesi meæ. 55 Rei.
56 Periculum. 57 Si regrediar ad studium meum,
quod mihi fato quodam nocuit, inventurus sum ar-
ma versibus idonea. 58 Libros innuit, & ea que

Non liber hic ullus, non qui 59 mihi commo-
det aurem,

Verbaque significant quid mea norit, adest.
Omnia barbariæ loca sunt, vocisque ferinæ, 55
Omnia sunt Getici plena timore foni.
Ipse mihi videor jam didicisse Latine:
Jam didici Getice Sarmaticeque loqui.
Nec tamen, ut verum fatear tibi, nostra 60 re-
neri

61 A componendo carmine Musa potest. 60
Scribimus, & scriptos absumimus igne libellos:
Exitus est studii 62 parva favilla mei.

63 Nec possum, & cupio non ullos ducere ver-
sus -

Ponitur 64 idcirco noster in igne labor.
Nec nisi pars casu flammis erepta 65 dolove 65
Ad vos ingenii pervenit ulla mei.

Sic utinam, quæ nil metuentem 66 tale 67 ma-
gistrum
Perdidit, in cineres 68 Ars mea versa foret.

ELE.

ubjunctis . 59 Me auscultet . 60 Al. *revelli* vel retrahi .
c1 Quo minus carmen componat . 62 Parvus ignis &
linis est fructus mei studii . 63 Et non possum non ver-
us componere . 64 Quia versus scribere nolo , & tamen
non possum . 61 Ut me ipsum fallam . 66 Exilium inde
orturum . 67 Me Ovidium . 68 Libri de Arte amandi ,
aut integra Poësis .

ELEGIA XIII.

ARGUMENTUM.

*Amicum hortatur , ut quandoquidem amoris
multa olim pignora sibi dederit , nunc verbis
& litteris ne parcatur . Quod si emendavit , di-
cit nihil ab ejus amicitia amplius desideran-
dum esse .*

Hanc tuus e t Getico mittit tibi Naso salu-
tem :

Mittere 2 rem si quis, qua caret ipse, potest .
3 Aeger enim 4 traxi contagia corpore mentis,
Liberata 5 tormento pars mihi ne qua 6 vacet .
Perque dies multos lateris 7 cruciatibus uxor , 5
Sed quod 8 non modico frigore lesit hyems .
Si tamen ipse vales , 9 aliqua nos parte vale-
mus :

Quippe mea est 10 humeris fulta ruina tuis :
Qui mihi cum dederis 11 ingentia pignora, cum-
que

12 Per numeros omnes 13 hoc tueare caput ; 10
14 Quod tua me raro solatur epistola , peccas :
15 Remque piam præstas , ni mihi 16 verba
neges .

Hoc precor emenda : quod si correxeris unum ,
Nullus in egregio corpore 17 nævus erit .

18 Pluribus accusam , fieri nisi possit ut ad me 15

K 5

19 Lit.

1 Sc. Littore . 2 Intelligit salutem . 3 Afflictus .
4 Ipsum corpus præ nimia tristitia se male habere
cepit . 5 Dolere . 6 Careat . 7 Dolore , h. e. pleuri-
tide vexor . 8 Satis magno . 9 In amicis . 10 Auxi-
lio tuo sustentata . 11 Magna testimonia noris . 12
Omnibus modis . 13 Me Ovidium . 14 Quod raro ad
me scribis . 15 Et opus pium facis . 16 Epistolas
tuas . 17 Macula vel vitium . 18 Pluribus verbis ac-

- 19 Littera non veniat; missa sic illa tamen.
 Di faciant ut sit 21 temeraria nostra querela;
 Teque putem falso non meminisse mei.
 21 Quod precor, 22 liquet; 23 neque enim mu-
 tabile robur
 Credere me fas est pectoris esse tui. 20,
 24 Cana prius 25 gelido desint absinthia Ponto,
 Et careat dulci 26 Trinacris 27 Hybla thymo,
 Immemorem quam te quisquam 28 convincat 29
 amici,
 Non ita sunt fati stamina nigra mei.
 Tu tamen, ut 31 falsa possis quoque 32 pellere
 culpa:
 Crimina, 33 quod non es, ne videre, cave. 25,
 Utque solebamus consumere longa 34 loquendo
 Tempora, 35 sermonem deficiente die;
 Sic 36 ferat ac referat 37 tacitas nunc littera
 voces,
 Et 38 peragant linguæ charta, manusque vices. 30,
 Quod fore ne nimium videar 39 dissidere, sitque
 Versibus hic paucis admonuisse satis:
 Accipe, quo semper finitur epistola verbo,
 Atque meis 40 distent 41 ut tua fata, Vale.

ELE-

cusarem tuum officium. 19 Epistola tua. 20 Falsa, quod
 litteræ tuæ interierint. 21 Ut falso de te querar. 22
 Apparet te scripsisse. 23 Non possum credere mentis tuæ
 constantiam in me amando esse labefactatam. 24 Cujus
 folia sunt alba. 25 Frigidæ regioni ponti. 26 Sicilia vo-
 catur Trinacria a tribus promontoriis. 27 Sicilia civitas.
 28 Ostendit. 29 Mei. 30 Non tam sum infelix, ut sis
 immemor amici. 31 Ut falso dicaris amici immemor.
 32 Depellere. 33 Desertor amicitia. 34 Confabulando.
 35 In noctem usque. 36 Fiat litterarum commutatio.
 37 Scriptas. 38 Suffineat. 39 Mius credere. 40 Diver-
 sa fiat. 41 Utinam.

ELEGIA XIV.

ARGUMENTUM.

*Uxori immortalitatem pollicetur Poeta, dicitque
 multas fore, qua quamvis eam miseram esse
 existiment, illi tamen inuideant, Et eam fe-
 licem appellent. Simulque ostendit, nihil a se
 majus prestari potuisse. Quod cum ita sit, eam
 hortatur, ut in fide permaneat, ne a quoquam
 jure accusari possit. Exemplis etiam probat,
 ejusmodi fidem erga maritos nullo unquam au-
 xaceri solitam.*

Quanta tibi dederint nostri & monumenta
 libelli.

- O mihi me conjux carior, ipsa vides.
 2 Detrahat auctori multum Fortuna licebit;
 Tu tamen 3 ingenio clara ferere meo.
 4 Dumque legar, mecum pariter tua fama le-
 getur:
 5 Nec potes in mæstos omnis abire rogos-
 Cumque viri casu possis miseranda videri;
 Invenies aliquas, quæ, quod es, esse velint.
 Quæ te, nostrorum cum 6 sis in parte 7 malo-
 rum,
 Felicem dicant, 8 inuideantque tibi. 10
 Non ego divitias dando tibi 9 plura dedissem:
 10 Nil feret ad manes divitis umbra suos.

K 6

11 Per-

1 Encomia, quibus cognosceris. 2 Valde me fa-
 ciat infelicem. 3 Versibus, ex ingenio meo natis,
 celebrabere. 4 Et dum scripta mea legentur. 5 Nec
 tota deleri potes, ut corpus rogo absumitur. 6 Me-
 cum dolenter feras exilium meum. 7 Calamitatis
 meæ. 8 Quod a me lauderis. 9 Quam dedi, nempe
 immortalitatem. 10 Anima divitis nihil opum

- 11 Perpetui 12 fructum donavi nominis : id-
que,
13 Quo dare nil potui munere majus habes.
Adde, quod, ut 14 rerum sola es 15 tutela
mearum,
Ad te non parvi venit 16 honoris onus.
Quod 17 numquam vox est de te mea muta,
tunique
18 Judiciis debes esse 19 superba viri.
20 Quæ ne quis possit 21 temeraria dicere, 22
persta,
Et pariter serva meque piamque fidem. 20
Nam tua, dum 23 stecimus, turpi sine crimine
mansit,
Et famæ probitas 24 irreprehensa fuit.
25 Per eadem nostra nunc est tibi facta 26 ruina:
27 Conspicuum virtus hic tua ponat opus
Esse 28 bonam facile est, 29 ubi, 30 quod veret
esse 31 remotum est; 25
Et nihil officio 32 nupta quod obset habet.
33 Cum Deus innotuit, non se subducere nimbo,
Id demum pietas, id 33 socialis amor.
Rara quidem 35 virtus, quam non Fortuna 36
gubernet.

37 Quæ

feret ad inferos. 11 Perpetuo duraturæ famæ immorta-
litate tibi carminibus meis comparari. 12 Usus. 13
Immortalitate famæ. 14 Fortunarum. 15 Defen-
sor. 16 Erit tibi hoc onus magno honori. 17 Semper
loquitur in laudes tuas. 18 Quod maritus tuus
te maximam judicet. 19 Fastu plena. 20 Judicia.
21 Falsa. 22 Sis constans in amore conjugali. 23 In
urbe florimus. 24 Non etiam laudata. 25 Ac an-
tea fuit. 26 Propter nostram ruinam. 27 Memora-
bile factum. 28 Feminam & uxorem. 29 Quando.
30 Id. quod prohibeat bonam uxorem esse. 31 Ademp-
tum. 32 Cum uxor apud maritum secura vivere
potest. 33 Cum adversi quid marito contingit, tunc
laborem non refugere. 34 Conjugalis. 35 Amici-
tia, vel amici. 36 Rogat, ut cum crescente fortuna

- 37 Quæ maneat stabili, 38 cum fugit illa, pede. 39
Si qua tamen, pretii sibi merces ipsa 39 petiti,
40 Inque parum lactis 41 ardua rebus adest.
Ut 42 tempus numeres, per sæcula nulla 42
tacetur,
Et loca mirantur, 44 qua patet orbis iter.
Adspicis ut longo maneat laudabilis ævo 35
45 Nomen inextinctum 46 Penelopæa fides?
Cernis, ut 47 Admeti cantetur, ut 48 Hectoris
uxor,
Ausaque in accensos 49 Iphias ire rogos?
Ut vivat fama conjux 50 Phylaceia, 51 cujus
Iliacam celeri vir pede pressit humum? 40
Nil opus est 52 letho pro me; sed amore fide-
que
Non ex difficili fama petenda tibi est.
Nec te credideris, 53 quia non facis, ista mo-
neri:
54 Vela damus, quamvis remige puppis eat.
Qui mone, ut facias, quod jam facis; ille mo-
nendo
Laudat, & 55 hortatu comprobata astra suo. 45

INDEX

& amicitia crescat cum deficiente deficiat. 37 Quæ per-
maneat constans, rara est. 38 Cum fortuna aliquem de-
ferit. 39 Quæ sit. 40 In rebus adversis. 41 Generosa.
42 Quo laudatur. 43 Virtus ipsa siletur. 44 H. e.
omnia. 45 Famam perennem. 46 Penelopis fides erga
Ulysses. 47 Alcestes. 48 Andromache. 49 Evadne,
Iphias filia. uxor Capanei. 50 Laodamia, uxor Prote-
silai, sic vocata a Phylace Thessaliæ urbe, quæ ejus ma-
rito, Protefilao, paruit. 51 Cujus maritus primus in
Terram Trojanam egressus est. 52 Morte per ferrum &
ignes. 53 velut officii immemorem. 54 Hæc magis ex
amore ad te scribenda putavi, quam quod putem, te
monitis meis egere. 55 Hortando laudat quæ agis.

I N D E X

VERBORUM ET RERUM

maxime memorabilium in hoc
Libello occurrentium.

*Primus numerus indicat Paginam hujus Libelli,
alter Versum Elegiæ, & tertius
Notam.*

A

A *Edeva* urbs Thraciæ 45
21. 34.

Absynthium canum dicitur, quia alba habet folia, plurimum crescit in ponto 226. 21. 24.

Absyrtus Aethæ Colchorum Regis & Iphææ filius, a sorore sua Medæa membratim discerptus est 119. 6. 11.

Abusus, propter eum non sunt res ipsæ tollendæ 65. 256. &c. &c.

Abydus urbs Asiæ 46. 28. 48.

Accius Poeta atrax 71. 359.

Achilles Telephum sanat eadem hasta, qua ipsum percusserat 8. 100. 34. Emmonius dicitur, ab *Emo Thessaliæ monte* 128. 28. 36. Ejus corpus invulnerabile 10. 5. 10. fuit mollis 77. 411. 17. Hectoris cadaver currit suo alligatum circa muros Trojæ traxit 154. 42.

&c. Fortissimus Græcorum non tulit lacrymis Priami 187. 55. Lyra dolorem minuit 142. 15. & 16.

Acontius Cydippæ amorem suum quomodo pomo indicavit 126. 72. 11.

Acrisius Danaes pater 76. 401. 93.

Aethon a canibus suis dilaceratus, qui Dianam imprudens viderat 57. 105. 26.

Aethrides idem ac Patroclus 41. 29. 34.

Adapertile latus 130. 45. 63.

Admetus in matrimonium duxit Alcestem 76. 403. 1.

Adriaticum mare nomen habet ab Adria urbe 43. 4. 9.

Adyta folis sacerdotibus patent 69. 305. 59.

Aer nubibus obductus pluviæ & tempestatem intimat 12. 23. 46.

Aetha vel *Aethus* Colchorum Rex 120. 9. 16.

Aegidos idem est ac Thefeus.

seus Argei filius 199. 26. 26.

Aegisthus Thiestis filius, commisit cum Clytemnestra adulterium, & interfecit Agamemnonem 75. 396. 84. Concedit Pyrrho, Achillis filio, Hermionem 75. 399. 91.

Æmilius Macer, Poeta Veronenfis, ejus carmina.

178. 34. 57.

Æmon, Thessaliæ Rex 142. 16. 20.

Æmonia, Græciæ regio, alias Thessalia, prius Pyrrhea dicta 46. 30. 50. & 142. 16. 20.

Æmonius equum idem est ac equus Thessalicus 128. 28. 36.

Æneadum genitrix, est Venus, etiam Romanorum mater dicta 66. 261. 4.

Æneas Veneris & Anchisæ ex adulterio filius 10. 7. 14. & 66. 261. 5. matris praesidio fuit tutus 10. 8.

Æneis Virgilii opus etiam amores docet 66. 261. 3.

Æolus ventorum Rex, filius Jovis & Sergestæ 25. 119. 60.

Æquinoctii vernalis descriptio 132. 3. &c. 4. &c.

Æquor arare 15. 76. 8.

Æquus 10. 6. 11.

Ærope Atrei uxor 74. 391. 75.

Æsculapius, filius Apollinis & Coronidis, medicus insignis 205. 11. 12.

Æstus, id est amor vehemens 153. 25. 37.

Ætas post quinquagesimum annum communiter

est deterior 172. 34.

Ætna Siciliae mons semper ardens 193. 75. 96.

Agamemnon Atrei & Æroæ filius, Mycenarum rex, ab uxore Clytemnestra & Agisto occisus 75. 396. 84.

Ager incultus spinas profert 222. 24.

Agere & *peragere* reum: 1. 24. 39.

Agnus dentibus lupi erectus: veretur procul a stabulis discedere 6. 78.

Ajax: Telamonis filius 84. 525. 90.

Alcathoe urbs, eadem ac Calatis 47. 39.

Alethe Thestoris filia, Admeti regis Thessaliæ uxor, pro eo aegroto morti se obtulit 204. 55. 71.

Alemene, Electrionis & Lydisches filia. Amphitriouis uxor; a Jove sub Amphitriouis specie gravida facta, Herculem peperit 76. 402. 98.

Alea 81. 475.

Alexander Emathius vocatus ab Emathia, hoc est, Macedonia 103. 39. 51. Est clemens erga Poërum regem, & Darii cadaver . . . ib.

Alexandria in Ægypto ab Alexandro Magno condita 15. 79. 12.

Althea Thestii filia, combussit torrem fatalem, in quo filii sui Meleagri vita continebatur 35. 18. 25. &c.

Ambitio hominem reddit sollicitum 178. 38. ea multo perierunt 103. 27. &c.

Aurora cur Pallas ita vocetur 139. 13. 18.

Amici in rebus adversis eorum pauci sunt 18. 16. 19. eorum fides in adversis cognoscitur 27. 23. & 101. 2. 2.

Amicitia inter patres constantissima 104. 44. 62.

Amomum herba vel frutex suavissimi odoris, cujus pulveres cadavera incorrupta servant 100. 69. 94.

Amor Thefei in Pithoum 21. 66. 93.

Anacreon Poeta Lyricus 72. 264. 29.

Anchiali mœnia 46. 36. 58.

Anchises e Venere Æneam suscepit 68. 299. 50.

Anchora navibus fumme necessaria 191. 42. 52.

Andromache Etionis Thebani Regis filia, Hectoris uxor, femina clara 203. 44. 58. & 229. 37. 48. Maritum suum ardentissime amavit 32. 19. 30. Ejus corpus cruentum vidit ab Achille circa Trojanos muros trahi 153. 29. & 42.

Andromeda Persei, Danaes filii, uxor 76. 401. 96.

Anima. Ejus immortalitatem & migrationem Platoniam statuit Naso 99. 61. & 66. & c.

Aninus. Ejus bona non sunt mortalia 115. 44. 62. Est liber, & vagatur quo vult 150. 58. 77.

Anser Poeta fuit lascivus 79. 435. 55.

Antenna 223. 40.

Antigone Oedipodis, Thebani Regis filia, 100. 67. 90.

Antistes proprie 138. 1. 1.

Antropophagi 160. 61. & c.

Anxius reus dicitur Socrates, quia Anytus fuit ex accusatoribus illius 221. 12. 12.

Aonides vocantur Musæ a fonte Aone isdem sacro 178. 39. 52.

Apollinea ars, hoc est ars Medica 97. 10. 10.

Apollo, Trojæ conditor Trojanis favens, inde etiam Parisi sagittam direxit in illam partem corporis Achillis, quæ vulnerabilis fuit 10. 5. 10. Cur Leucadius vocatus & laurum amet 91. 42. 70. Comam non tondet, quia sol prolixis capillis pingi solet 92. 60. 91. Latonæ & Jovis filius, Musarum Dux & Præses dicitur 94. 3. 4.

Apollonia 46. 36. 68.

Aqua virginis sic dicta a virgine, quæ ejus fontem indicavit 134. 22. 35.

Aquilo unde dictus 12. 29. 58.

Ad *ars* seu locum tutum veteres in periculis confugiebant 163. 2. 3. & 205. 14. 13.

Arcadia, hoc est Parrhasia 20. 42. 71.

Archophylax, quale sydus & quando occidat 24. 103. 39.

Arctos Parrhasis 20. 48. 71.

Ardeve sive vehementer amare 134. 23. 39.

Avena 52. 17. 21.

Argolica classis 7. 83.

Argelici comes pro Pylade 33. 27.

Argos navis unde dicta 79. 439. 62. & *Argonautæ* ib.

Ariad.

Ariadne a Theseo in insula Naxo relicta Baccho nubit 197. 42. 65.

Aries aureus, postea inter sydera collocatus Phryxum & Hellen per Hellepontum detulit, Helle in eum delapsa 132. 3. 5.

Arifides Milefius poeta scripsit lasciviam & luxuriam Milefiorum 77. 413. 21.

Arma Jovis, hoc est ira Augusti 7. 81. 12.

Ars sive navigandi peritiam 12. 32. 65. *Ars* amandi Ovidium in exilium pepulit 5. 55. 82.

Artes ingenue afferunt honorem 42. 45.

Arundineum carmen 142. 12. 14.

Athens Græciæ civitas 15. 77. 10.

Athletæ ungebantur 134. 21. 33.

Atræus cum cognovit, fratrem suum cum uxore sua concubuisse, liberos epulandos ei apposuit 74. 391. 75.

Atrium libertatis 93. 72.

Attica apud 207. 38. 44.

Augurium 43. 51.

Augustum idem est ac magnificum 6. 71. 98.

Augustus vocatur Deus 3. 20. item vir celestis 20. 37.

53. Ovidium relegavit, quia libris amorum scriperat, & aliquid viderat 3. 23. Habitavit in Palatio 6. 69. 97. Phœbo ludos sæculares instituit 53. 25. 31. Parti supererat sæpe veniam dedit 54. 43.

Auriga, hoc est, rector navis 25. 118. 58. Auriga-

rum functiones 134. 23. 37. 16. 92. 29.

Ausoniam linguam, id est, Latinam linguam 211. 61. 61.

Ausoniam matres, hoc est, Latinam feminam 53. 23. 27.

Ausonius Dux, id est, Tiberius 60. 171. 82.

Automedon auriga currus Achillæ 205. 10. 10.

Avidus lupus, id est infatiabilis 6. 78. 9.

Axenus, inhospitalis 160. 56. 76.

Axis quid 13. 46. 76. & 20. 48. 7c.

B

B *Bacchanalia* vel festum Bacchi, quando sunt celebrata 194. 1. 1. & c.

Baccha vel *Bacchides* erant Bacchi sacrificulæ 196. 37. 57.

Bacchari est Baccharum more furere 12. 19. 59.

Bacchus Jovis ex Semele filius 76. 401. 97. Dionysius vocatus 47. 38. 62. item Lyæus 76. 401. 97. nec non Bimather 195. 26. 41. Vini inventor, ejus usum hominibus tradens 196. 36. & c.

Multas mulieres in exercitu circumduxit, armatas hastis pampinis involutis ib. 37. 57. Uxoris suæ Ariadnes coronam in cælum transtulit 196. 42. 65.

Baliffa tormenti quoddam genus 13. 48. 77.

Barbari, hoc est exteri 62. 206. 29. Eorum mos erat homines sacrificare 161. 72. 14.

Battus vel *Bassus* Poeta, jambico carmine clarus 178.

47. 62.

Belides 92. 62. 94.

Bellerophon Glauci filius, stupri accusatus mittebatur ad Solymos Asiæ populos debellandum, ut & Chymeram & Amazones occidendum: cum victor rediret probata innocencia uxorem accepit filiam Regis Lvciae 75. 397. 87.

Bellua Indica, hoc est, elephas 165. 7. & 8.

Belus Pater Danaï & Ægisti, qui Danaus quinquaginta filiarum pater fuit, Belides vocatarum, qua omnes, una excepta, suos maritos occiderunt 92. 61. 94. & 96.

Bessi populi Thraciæ finitimi 122. 5. 10.

Bistonis Thraciæ urbs 45. 23. 38.

Bistonis aquæ 47. 48. 77.

Bona luce, hoc est, felicitate 7. 97. 11.

Boreas unde dictus 12. 29. 58.

Bosphorus Thracicus 68. 298. 49. Cimmericus 104. 49. 69.

Bracca Persica 217. 34. 32.

Braccati, erant Getæ 16. 7. 47. 62.

Briareus Gigas centum manus habens 169. 18. 28.

Bryma a dierum brevitatem nomen habent 168. 1. 2.

Bucolica Virgilii, in dicitur 85. 538. 11.

Buſſide ſavior. Buſiris ille erat Neptuni filius, Ægyptiorum Tyrannus, qui cum hospites Jovi immolare

ſoleret, ab Hercule, cui patres infidias fruſtrabat, occidebatur 128. 39. 52.

Buſtum quid 128. 26. 33.

C

C *Advera* mortuorum ſolebant abluī, & poſtea comburi 100. 69.

Cadere idem ac immolari, maſtari 47. 43. 69.

Ceyx vel *Ceyx* Luciferi filius, cum uxore Halcyone in Halcyonem converſus 187. 60. 60.

Calculus 81. 478.

Calyſto Lycaonis filia a Junone in Urſam converſa, & a Jove in aerea relata 20. 48. 71. & 61. 170. 1. & 127. 8. 10.

Callimachus Hiſtoricus Ægyptius, Battiades dictus a Batto, vel patre vel genitis ſua auctore, Lydem puellam amavit 72. 367. 34. Scriptiſt carmina ib. & 203. 38. 49.

Calvus Poeta & Orator, Ciceronis adverſarius 78. 431. 46.

Calypſo amore Uliſſis capta 73. 380. 53.

Cannae e fratre Macareo filium peperit, quo ſcelere comperto ſe ipſam patre jubente interfecit 73. 384. 60.

Candida pro ſplendidis 40. 7. 9.

Candida veſtis, talem induebant natalem celebrantes 136. 14. 16.

Candor pro ſinceritate 110. 7. 6.

Canis in telis jaſtus 82. 4. 74.

Cantando laboris & ægritudinis tædium fallitur 141. 5. & c.

Capaneus unus ſeptem Regnum Thebas obſidentium, ſuperbus & Deorum contemptor ideoque punitus 155. 63. 94. & 196. 29. 46.

Caphareus promontorium Eubœæ tempeſtuoſum & formidoloſum propter multos scopulos, ubi Nauplius ultimus eſt mortem filii ſui Palamedis, Ulyſſis dolo interfecti. 7. 83. 15.

Capitolinus mons unde ita dictus 21. 29. 38. ad hunc duces triumphantes vota ſuſcepta ſolvere ſolebant 135. 46.

Carcer unde equi emittuntur 222. 25. & 26.

Carmina requirunt animam quietum 4. 39. Fuerunt Ovidio cauſa exilii 3. 23. 38. Non ſunt auctores ſuos mori 115. 45. & 54.

Carnifex denotat hominem crudelem 129. 37. 48.

Cassandra Phœbi Sacerdos Priami Regis filia 75. 400. 94.

Castor & Pollux fratres gemini, Jovis, ex Leda, ſub forma cigni compreſſa, filii, Tyndarides dicti a Tyndaro Ledæ marito 164. 30.

Causa iniqua ſit peior & odioſior, ſi defendatur 3. 26.

Eſt in foro triplex 42. 46. 50.

Cayſtrum & *Cayſtrivus* ales, id eſt, olor 185. 11. 16.

Cedrus arbor nunquam cariem ſentit, & illius ſucco illita durant atque a tinea ſunt immunia 2. 7. 17.

Cenchree Corinthiacæ 44. 6.

Centauri 169. 15. 21.

Cerberus 169. 16. 24.

Centumviri 75. 94. 10.

Ceres Saturni & Opis filia, frugum inventrix, rem cum Jaſio habuit 68. 300. 52. Ejus curruſ ab alatis ſerpentibus tractus 116. 1. 1.

Cerealia denotant frumentum 133. 11. 16.

Charybdis 169. 13. 18.

Chimera mons Lidie: unde fabula orta, Chimæram monſtrum eſſe 75. 397. 88.

Chorus quid 221. 8.

Chryſeis ab Agamemnone amata 72. 373.

Cinna, Poeta ſcivus 79. 435. 53.

Circus qualis locus 67. 283. 27.

Clarus vel *Clarior*, Jovis civitas, Apollinis oraculo clara 31. 1. 1.

Clavi menſura, hoc eſt latitudo veſtis Senatoriæ 178. 35. 48.

Clymene Phæontis mater 103. 30. 41.

Clypeum poſt vulnera ſumere 20. 35. 50.

Clytemneſtra Tyndari e Leda filia, Agamemnonis uxor adulterium cum Ægiſto committens 75. 396. 84.

Occiſa eſt ab Oreſte; filio ſuo 27. 22. 26.

Colchi qui 61. 191. 4.

Colchis Asiæ regio 120. 12. 22.

Color purpureus non quadrat ad luſtrum, ſed ad triumphos atque res lætas 2. 5. & 6.

Columba ſemel ab accipitre fauciat. alarum ſtreptum ſem-

semper timet 6. 75. & 76.
Numquam ad fordida, ve-
rum semper ad candida tes-
ta venit 40. 7. & 8.

Comitor passivè usurpato-
rum 115. 47. 66.

Consulatio tempus sal-
lit 97. 12. 13.

Confirmatio animum ob-
na bilat 18. 13. 16.

Corinna Ovidii amica 179.
60. 82.

Cornelius Gallus Poeta &
Orator scripsit de Lycoride
Amorum libros quatuor 79.
445. 74.

Cornificius Poeta a mili-
tibus destitutus interit,
quos saepe fugientes galeatos
sepores vocaverat 79. 436.
57.

Cornua denotant extremas
chartæ partes, quæ extra
volumen instar cornuum
prominent 2. 8. 18. Cur
Poetæ ea fluminiibus tri-
buant 149. 41. 51.

Cornua fumere, idem est,
ac arma & vires fumere
175. 27. 34.

Corytos est theca arcuum
& sagittarum 209. 15. 14.

Cothurnus erat calcus
Tragicorum altior 74. 393.
80.

Cottus gigas centimanus
109. 18.

Cous amavit Battida 31.
2. 5. 4.

Crimina quando exagitan-
tur 43. 1.

Criticus, eorum officium
4. 37. 57.

Cræsus Lydorum Rex di-
tissimus 115. 42. 59.

Currus triumphalis tra-
hebatur ab equis coronatis

60. 178. 88. Erat debeatus
150. 63.

Cyanea insulæ instabiles
dictæ 46. 34. 55.

Cyclades insulæ in mari
Ægeo in cyclon seu orbem
sitæ circa Delum 48. 8. 25.

Cygnus moriens flebiliter
canere fingitur 185. 11. 16.

Cynofura est sydus, quod
canis minor vocari solet 151.
1. 1.

Cyzicus vel *Cyzicum*, urbs
ad Propontidem in Asia si-
ta 46. 29. & 30.

D

D*anae* Acrisii Argivo-
rum Regis filia uni-
ca, turri inclusa, a Jove in
imbrem aureum mutato
compressa Perseum peperit
76. 401. 95.

Danaus muros, hoc est
Andromeda, Persei, Da-
nae filii, uxor 76. 401.
95.

Danaus quinquaginta fi-
liarum pater 92. 62. 95.

Danubius idem ac Ister,
de quo infra.

Dardania urbs in littore
Hellepontico sita, a Dar-
dano Jovis filio, sui con-
ditore, ita dicta 45. 25. 47.
& 43.

Dare manum placidam est
opem ferre 88. 2. 4. & 6.

Darius a suis proditus, ab
Alexandro prius hoste, re-
gio more humo mandatus
103. 42. 53.

Dea Opes, & *Dea* Leva-
na dicta 53. 24. &c.

Decembris cur famosus di-
ctus 82. 491. 46. 47.

De-

Decolor dicitur quasi Di-
color 149. 42. 53.

Dedalus & *Icarus*, quo-
rum ille pater, hic filius,
non suis, sed alienis pen-
nis volarunt, pater fili-
cius, quam filius 103. 21.
29. &c. & 116. 6. 8.

Deducta carmina, hoc est,
composita carmina 4. 39. 62.

Deidamia Pyrrhi mater
405. 6.

Deliciae quæ proprie di-
cantur 71. 34. 11.

Delphi civitas Bœotiae, ubi
Apollini templum, in quo
redebant oracula 172. 43. 58.

Delphines ludibundi ex a-
qua exilire solent 124. 43. 69.

Bemaduisse, hoc est, val-
de maduisse. 200. 40. 38.

Deplorati in morbis, qui
107. 8. 10.

Deploratum idem ac despe-
ratum & incurabile 20. 46. 66.

Deus pro Augusto Cæsare
3. 20. 33.

Deus rutilica vocatur
Priapus, & cur 45. 26. 44.

Deus implorandus est ab
iis, qui in periculo versan-
tur 10. 1. Sæpe *Deo* uno
premente alter *Deus* fert
opam 10. 4 omnia sunt sub
Deo 173. 48.

Dei pro principibus 4. 32.
54. & 7. 74. 4. Etiam eos pu-
niant, qui vel casu contra
ipsum peccant 57. 107. & 108.

Interdum plura dant quam
petimus 172. 30. &c. *Palatini*
qui 6. 71. 99. *Maris* & *coeli*
10. 1. 1. *Cælestes* potestatem
habentes inventos 14. 59.

Diis non vacat minutias in-
tueri 63. 215. & 216. *Diis* ma-
rinis color marinus affingi-

tur 14. 59. 88. *Deos* ac *Di-*
genitos Veteres appellabant,
quos eximia laude digno s
censebant 178. 42. 55.

Diana Jovis filia ex La-
tona Dea venationis, pha-
retrata dicta 160. 64. 60.

Diana Taurica 161. 66.
93. *Lex* erat, ut quæ in
templo *Diana*, fuerint di-
cta, rata fierent 126. 73.
11.

Diana Tauri montis ac-
colæ hospites suos immola-
bat. 160. 62.

Dicta idem ac calumniæ
3. 25. 41.

Didoni Tyriæ amoris scri-
psit Virgilius 75. 534. 1.

Dies sæpius clari sunt
quam nubili 172. 31.

Dionysopolis urbs a Bac-
cho, qui & Dionysius vo-
catus est, sic dicta 47. 38. 62.

Discipline liberales ho-
norem & dignitatem asse-
runt 42. 45.

Divinæ 42. 49. 54.

Divitiæ hominem in morte
deserunt 198 13.

Dodona civitas Chæoniæ,
unde Jupiter *Dodoneus* di-
ctus 172. 43. 59.

Dolon ab Ulyssæ & Dio-
mede interfectus est 103. 27
36. & 37.

Dolor reddit hominem e-
loquentem, & inclusus sus-
focat 188. 63.

Domina, hoc est uxor
152. 9. 16.

Domus, id est, familia
23. 64. 90.

Dos & *dotes* animi 113.
14. 18.

Drusus Cæsar vocatus 64.
230. 63.

Dulichium insula 29. 60.

Dulichia arbor 143. 31. 35.

E

E*Brietas* secreta detegit & linguam facit protervum 109. 48. 63. *Elpenori* affert mortem 102. 19. 24. *Echion* Cadmo in condendis Thebis auxilium fuit.

Echionis arces, id est, arces Thebanæ 204. 53. 68.

Electra Agamemnonis filia & Orestis soror, quem servavit 75. 195. 82.

Elegiacum carmen, quale 63. 220. 48. *Claudicare*, dicitur 89. 11. 17.

Elpenor, Ulyssis comes, ejus fata apud Circeem 102. 19. 24.

Emathia postmodum Macedonia dicta, inde Alexander *Emathius* dux vocatus 108. 39. 51.

Ematurefcere, hoc est lenire 58. 124. 44.

Empedocles scripsit de rerum natura 78. 425. 37.

Endymion cum Luna rem habuisse dicitur 68. 299. 51.

Ense latro abutitur & utitur viator 66. 271.

Eotus unus e quatuor equis solis, fumitur pro Oriente 174. 22.

Epitaphium Ovidii 100. 73 &c.

Epule 82. 488.

Equetrivis census 179. 8.

Equus. Ligneo Troja capta 22. 76. 6. Coronatis equis trahabatur currus triumphalis 60. 78. 88. *Equo*

donare idem est, ac equitem facere 56. 89. 4.

Erichonius, unde natus 67. 291. 40.

Evidanus Italiae fluvius, hodie Padus dicitur, unde nomen suum habeat 103. 29.

Erymanthis unde dicta; *Erimantydos* ursæ custos 24. 103. 39. *Erymanchidos* ursæ proxima tellus 104. 47. 67.

Etocles & Polynices Oedipi, Thebanorum Regis, filii mutuis vulneribus cecidere 69. 319. 76. A fratre interemptus, & a sorore sepultus est 100. 62.

Evadne Martis filia ex Thebe uxore Afopei, uxor Capanei; quem ardentissimi me amavit 135. 94. 97. & 204. 54. 69.

Eubus historicus in exilium missus, quod docuit partus violari & potione ejici 77. 415. 23.

Eubœa insula maris Ægei, inde Euboici fluctus 20. 35. 35.

Eumedes filio Dodone orbatu 103. 27.

Eros vox quid denotet 143. 41. 44.

Euri descriptio 12. 27.

Euryalus erat Trojanus Nisi amicus integerrimus 27. 23. 27.

Eurydicem uxorem bis amittit Orpheus 142. 17. & 18. 22. 23.

Euxinus pontus cur sic dictus 137. 27. 33.

Euxinus sinister 62. 197. 14. hoc est infelix.

Exequie sunt funebre officium

ficium 37. 14. 18.

Exilium a relegatione differt 59. 137. fuit Ovidio instar funeris & exequiarum 9. 118. 56. imo morte pejus 113. 7. Causæ, cur Ovidius in exilium missus 52. 7. & 109. 46. &c.

Expugnabilis quid 179. 65. 86.

Exsanguis 92. 55. 85.

Exulis habitus, qualis esse debeat 2. 3.

F

F*Abulæ* olim emebantur 83. 510. 69.

Factiones aurigarum 134. 23. 37.

Fama demum post mortem præclarorum virorum nomen dare solet 182. 121. Subdit ingenio stimulos 188. 76. 84.

Fasces & secures signa imperii consularis 200. 32. 36.

Fata immutabilia 152. 10.

Favonius idem ac Zephyrus 12. 28. 54.

Felices multos habent amicos 40. 5.

Felle Serpentis Getæ fatigatas inficiunt 209. 16.

Feralia quæ 93. 71. 10.

Feria veneralis 133. 17. 25.

Ferrum, hoc est, durus & asper 196. 28.

Fibra 42. 49. 51.

Ficilia vasa 82. 489. 43.

Fides amici spectatur in rebus adversis 27. 29. Etiam in hoste probatur 41. 24.

Filia Ovidius Perilla maritum in Africam secuta erat 18. 19. 23.

Fingere proprie significat formare 82. 489. 43.

Flamma vigil pro lampade 163. 4.

Flava unde Minerva dicta 44. 1. 1.

Floralia quomodo celebrari solita 69. 309. 66.

Flores spargi solebant in ea via, per quam triumphantes ibant 150. 50. 65.

Forme senectus damnosa est 114. 35. 49.

Formica, quarum opus est frumenta colligere, numquam tendunt ad inanissimam horrea 40. 9. 11.

Fortuna differt a casu 69. 57. & 108. dat & admit opes pro lubitu 115. 41. 57. est vitrea, dum splendet, frangitur ibi. Variabilis est 131. 67. 92. Volubili globo insidit 212. 7. *Fortune* lumina denotant prosperitatem 41. 13. 15. *Fortunam* sequitur vulgus ibi. Humili fortuna contentus, tutus est 103. 26.

Forum quid 90. 27. 26. Romæ tria erant fora 134. 24. 49.

Frater dicitur pars fratris 218. 37. Ovidius ab adolescentia incumbere eloquentiæ studio 177. 30. 41. Ejusdem auctoris scripta vocant fratres 8. 107. 41.

Fraudi esse, & in fraudem incidere 82. 493.

Frigus quantum in Pontis fit 122. 9. &c.

Fulmine tactus stupet 18. 11. 15.

Fumosus, cur mensis December ita dicatur 82.

*91. 46.

Fumus in duas partes divisus partim in crematione cadaverum Eteoclis & Polinici fratrum mutuis vulneribus occisorum, partim in sacris eorum 205. 15. 46.
Furca pro adulteris furtim committi solitis 71. 347. 8.

Fuscus, fuscave. 82. 487. 39.

G

G*anges* Indiae fluvius omnium maximus 195. 23. 27.
Ganymedes Trojanus, filius Trois regis 77. 4. 6. 9.
Gemma est oculis, quem vitis primum emittit 133. 13. 21.
Gener Peliae, id est, Admetus 76. 403. 1.
Genitale tempus 137. 21.
Genius Deus 137. 17. 21.
Germania a Tiberio victa 137. 1. 2.

Geryon taurorum 169. 16. 23.
E. Geta populi in Scythia taurorum, vergunt ad Pontum in Orientem 29. 62. quunt pelliti & braccati 167. 97. 62. Armis Tomon vexabant 193. 69. Eorum descriptio 210. 45. &c.

Gerica regio nec vites nec arbores alit 133. 14. & 16. vocatur Matricola 195. 22. 34.

Gericum mare 29. 62.
Gigantes cum caelum invadere pararent, a Diis caesi & fulmine interfecti sunt 55. 71. 83. Vocantur Serpentes vel anguipedes 169. 17. 27.

Glacies 123. 21.*Gladiatorii* ludi 67. 282.

25.

Gloria ardua vadit per iter praecipit 156. 74. Ingenio addit stimulos 188. 76. 84.
Gorgones 169. 12. &c.

Graeci, qui semel apud montem Capharea tempestatem evaserunt, semper loca illa vitant 7. 83. 15. Exteros vocant Barbaros 62. 206. 29.

H

H*Abitus* exulis qualis 1. 3. & 4.

Hedi sunt signum caelestis tempestatem indicans 49. 13.

Hemon juvenis, Thebanus Antigonem vehementer amavit 79. 402. 98.

Hemonii equi fuerunt equi Achillis Theffali 128. 28. 36.

Haleyon & Geys in halcyonans mutantur 187. 60. 60.

Harpia quot & unde dea nominatae 169. 17. 26.

Harpina & Psilia erant equi, quos Pelops a Phrygia veniens secum ducbat 73. 386. 65.

Harpisces 42. 49. 54.
Hecatombe sacrificium, in quo centum victimae unius generis mactari solebant 55. 75. 82.

Hector Priami filius, uxore sua Andromacha vehementer amatus est 32. 19. 30. Fuit vir fortis: inde Hector saepe idem est, ac vir fortis 128. 23. 35. Laudavit Patroclum, qui indutus armis Achillis

chillis ipsi resistit 41. 29. 34. Innotuit infortunio Trojae 156. 75. *Hecivros* urbs, id est, Troja 45. 17. 25. Ejus uxor 229. 37.

Hedera, vel corona ex *hedera* & Baccho sacra, convenit Poetis felicibus 34. 2. 2. & 3.
Helena a Paride capta fuit causa excidii Trojani 22. 6.

Helicon mons Boeotiae, Musis sacer 144. 50. 58.

Helle, cum noverca infidias metueret, cumque Phryxo fratre ariete aureo Pontum trajicere vellet, in mare decidit, eique nomen dedit
Helles mare, quod Hellepontus dicitur 45. 15. 23.

Hellepontus 45. 15. 23.
Helvius Cina fuit Poeta lascivus 79. 435. 53.

Hercules Jovis & Alcmenae filius 76. 402. 98. Ejus uxor 77. 405. 7. Ex hoste factus est gener Iunonis, cujus filium Heben in caelo uxorem duxit 108. 42. 55. Musagetes dicitur 93. 69. 6.

Hermione Menelae & Helenae filia ab avo materno Tyndaro Orestis desponsata est, indignante Menelao, qui illum Pyrrho despondit, quem ideo Orestes occidit 75. 399. 91.

Hespevia fumitur pro tota plaga occidentalis 174. 22.

Hexametron constat sex pedibus 89. 11. 17.

Hippolytus, de quo Seneca Tragediam scripsit, frustra a noverca Phadra amatus est 73. 383. 56. & 58.

Hirundo veris praenuncia, facit nidos suos sub trabibus

136. 9. 14. 15.
Hirsutus significat severum 65. 259. 1.

Historia etiam amoris inservit 74. 289. 70.

Homevus, ejus llias 72. 371. 40. fuit pauper 177. 22. 33.
Homo immitis 127. 3. & 4.

Homines Dianae Tauricae immolati 160. 63. &c.

Honores pro magistratu sumpti 177. 33.
Hovarius Poeta Lyricus 178. 49.

Hortensius lasciva carmina composuit 79. 441. 64.

Hospes 82. 388. Sumitur pro peregrino 89. 20. 32. Turpius ejicitur quam non admittitur 205. 13.

Hospites ab incolis Tauricae regionis Dianae immolabantur 160. 63. &c.

Hospitium quid 135. 54. 80.
Hyades stellae in fronte tauri, unde dicitur 49. 16. 25.

Hybla urbs vel mons Siciliae 207. 385

Hyems pro asperis tempestatibus hyemalibus sumpta 4. 42. 68. Ejus descriptio 122. 9. &c. Ovidius statueret videatur, hyeme annum finire, & vere incipere 132. 1. &c.

Hylas Hercules comes 77. 406. 6.

Hymettus mons Atticae regionis 199. 30. 30.

Hyrtacus Trojanus, Nist pater 27. 27. 29.

I

I*Asius* Jovis & Electrae filius, frater Dardani & Armoniae Cadmi uxoris, cum quo concubuit Ceres. Hic sum-

- sumpta uxore Cybele Co-
rybantem genuit 68. 300. 52.
Jazyges populi Scytharum
campos & planities incol-
lentes 61. 191. 3.
Icarius patria Lacedamoni-
us, pater Pelopes 203. 44.
Icarium mare, unde no-
men habeat 7. 90. 23.
Icarus Dædalus filius, sua
temeritate mortem sibi ac-
cessit 7. 90. 22.
Ida mons altissimus ver-
sus Trojam 143. 42. 48.
Ignavia & desidia inge-
nii quasi situm contrahunt
211. 2.
Ignis fumitur pro fulmine
7. 82. 13. eo nihil est utilius,
& tamen incendiarii illo ab-
utuntur 66. 267. erat Ves-
tæ sacer, & extingui non
debebat 90. 29. 48.
Ilades puer, hoc est, Ga-
nymedes 77. 406. 9.
Ilias Homeri 72. 371. 40.
Ilium ante Troja dictum
29. 60. 80.
Illyria hodie Slavonia di-
citur 25. 121. 62.
Illyrii sunt populi sub Al-
pibus 63. 225. 54.
Imbria terra alii Selim-
bria dicta 45. 18. 28.
Inachus fluvius dicitur pa-
ter Ithidis 68. 297. 45.
Incestus 83. 503. 60.
Incus. Ea modio opus ab-
latum dicitur, cum pars
perfecta, pars imperfecta
relinquitur 36. 30. 39.
Inclinata amicitia 164.
24. 25.
Indelibatus, hoc est, illæ-
vus, integer 27. 28. 34.
Indeploratus 99. 46. 57.
Indus decolor vel disco-
- lor, hoc est, niger & ma-
li coloris 195. 24. 38.
Infantes Romani, quid
cum illis, simulac nati fac-
tunt actum 154. 45.
Ingenui non sunt patien-
tes laborum 30. 72. 94. Pro
honestis & pudicis sumpti
69. 304. 57.
Iniquus, hoc est, iratus
10. 6. 13.
Insigne pro signo sum-
ptum 65. 247. 84.
Instita tenuis fasciola,
quæ stolæ infimam partem
circumdabat, limbus infim-
us vestis matronalis, sum-
ptus pro nupta vel matro-
na 65. 148. 85.
Io vox clamantis in trium-
pho 150. 52.
Io Inachi fluvii filia 68.
297. 46.
Jole Eurypti Oechaliæ re-
gis filia, ab Hercule amata
77. 495. 5.
Jonium mare est pars ma-
ris Mediterranei inter Cre-
tam & Siciliam 24. 105. 41
Iphias, hoc est, Evadne
Iphia filia, de qua supra.
Iphigenia Agamemnonis
filia, Pelopis neptis, Dianæ
victimam destinata, ab illa li-
berata, cerva in ejus locum
supposita. Dianæ Tauricæ
est præsecta 151. 67. 76. Cum
fratre Oreste auferens tran-
sulit secum Dianæ simula-
crum, ib. & 162. 80.
Irus idem ac pauperimus
115. 42. 58.
Isis prius Jo dicta, filia
Inachi fluminis, Dea Ægyp-
tiaca 68. 297. 46.
Ister sive Danubius, dicitur
septemplex 61. 189. Fuit olim
ter-

- terminus Romani Imperii
62. 197. 13. Fluit inter To-
mon & Sauromatas 122. 7.
15. Aliquando congelat 123.
29. & 30.
Isthmus bimaribus 48. 5. 15.
Ithaca, vel *Ithace* est insu-
la maris Ægei, quam Ulysses
tenuit 29. 56. 74. & 35.
67. 88.
Ity a matre sua occisus,
& patri epulandus appositus
74. 390. 74.
Judex, hoc est criticus
4. 37. 57. Ejus officium ib.
Judices infernales, qui 181.
88. 16.
Juno. In ejus templis sæ-
pe recordantur feminae la-
scivæ, quod ea multis me-
rettricibus indoluerit 67. 291.
36. & 38. Saturnia dicta est,
quia fuit Saturni filia 68.
297. 48. Ejus gener est Her-
cules 108. 42. 55.
Jupiter, Opis & Saturni fi-
lius, in aureum imbrem
mutatus, in Danæ gremio
occidit, ex quo illa
impregnata est 76. 401. 95.
Cum Herculem genuerit,
e duabus noctibus unam
fecit 76. 402. 99. Si fulmi-
na mitteret, quoties homines
esset peccant, brevi futurus
esset inermis 53. 33. Ubi
detonuit, serenitatem ite-
rum inducit 57. 35. Sumitur
pro Augusto Cesare 7. 81. 12.
In Jovis æde succurrit, quam
multas matres ille fecerit
67. 289. & 290. Jovis ignis
pro fulmine 18. 11. 15. Ejus
telum pro fulmine 174. 14.
19. Jovi sorte obtigit cælum,
nec vacat exiguis rebus ad-
fæ 63. 215. & 216.
- Laboris* tædium fallitur
cantando 141. 5.
Lachesis Parcarum una
279. 45.
Lacyme sunt doloris fo-
latium 154. 38. Lerium
malum inevitabile 187.
59.
Laertius heros est Ulysses,
Laertis filius 201. 3. 5.
Lampascium vel *Lampsa-
cium* urbs Asiæ ad Helle-
pontum 45. 26. 44.
Laodamia mortuum ma-
ritum Proteflaum amplexa,
dolo exanimata est
32. 20. 32.
Lav, *Laves* & *Larium*
unde nomen habeant 21.
30. 42. Pro dorso ib. &
135. 52. 78.
Latiium est pars Italiæ
151. 69. 88.
Latius pro Romano 62.
205. 27.
Latmius & *Latmus* mons
Cariæ 68. 299. 51.
Latmius heros, hoc est,
Endymion 68. 299. 50.
Latona & *Latonia* proles
permisere Niobem prolem
suam a se extinctam flere
187. 57.
Latoia vel *Latonia* stirps,
hoc est, Apollo, *Latona*
& *Jovis* filius 94. 3. 4.
Laticulorum ludus 81.
477. &c.
Bene qui *latuit*, bene vi-
xit 103. 25. 34.
Latus clavus & *Laticlav-
vii* 177. 29. 40.
Laurus dicata triumphis,
& ad alios honores adhibita.
L. 2.

91. 40. &c. 68. 69. 70. Ab Apolline amata 91. 42. 70.
Leander Hellepontum intrare solebat 124. 41. 66.
Lemnia sana 187. 62. 63.
Lemnos seu *Lemnum* insula Vulcano dicata 187. 62. 63.
Leoni fatis est corpora prostravisse 108. 33. *Leones* Pæni seu Africanæ maximi sunt & ferocissimi 165. 5. 7.
Lesbia Catulli amica vocabatur Glodia 78. 428. 41.
Lesbia vates vocabatur Sappho, quia in insula Lesbos nata erat 143. 20. 30.
Lesbe fluvius apud inferos, ob oblivione sic dictus, quia is, qui ejus aquam gustaverat, mox rerum omnium præteritarum obliviscatur 38. 36. 42. *Lethæis* aquis quæ submerfa dicantur ibi.
Leucadiam amavit Varro 79. 439. 60.
Leucadium mare 193. 76. 2.
Leucadius Deus, hoc est, Apollo, a *Leucadia* Græciæ peninsula ita dictus 91. 42. 70.
Levana Dea præerat pueris de terra levantis 154. 46.
Libri proprie 137. 17. 20. Offerrebat Diis diebus natalitiis 167. 12. 21.
Liber idem ac Bacchus, de quo supra.
Liber apud veteres qualis 36. 35. 44.
Libri sunt liberi scriptorum suorum 8. 107. 41. Amorum & de Arte amandi fuerunt Ovidio causa exilii 3. 21. & 55. 61. In illis nihil est contra leges 79. 243.
Libera toga, quamam 177. 28. 39.

- Liberalia* unde dicta 177. 28. 39.
Limam ultimam adhibere, est emendare & perpolire 37. 30. 39.
Limen offendere, Veteribus erat sinistrum omen, cum domum ingrederentur, aut cum domo egrederentur 21. 55. 78.
Litteræ solantur in calamitate 49. 12. 20.
Littus ad mare pertinet 192. 63. *Littus* arare, est operam perdere 200. 48. 44.
Livia Drusilla Augusti uxor post repudiatam Scriboniam 60. 161. 75.
Livor, hoc est invidia 182. 123.
Lotos & *Lotos* fructus arbutulæ cujusdam, & *Loto-phagi* 143. 31. 36.
Lucifer, cum solem anteire litur, dicitur *Phosphorus*, & cum eum sequitur, *Hesperus* 22. 72. 99. Est *Veneris* Planeta 109. 55. 73. Filium habuit *Ceyxem*, in Halcyonem mutatum 187. 60. 60.
Lucretius Poeta de rerum natura scripsit 98. 425. 37.
In *Lustu* Romani capillum & barbam non tondent 23. 90. 24. Quid mulieres fecerint 99. 48. 60.
Ludeve significat scribere 175. 1. 2.
Ludi sæculares 53. 25. 31. Etiam nequitia femina præbere possunt 66. 279. 21. *Vernales* apud Romanos 153. 19.
Luna rem habuisse dicitur cum *Endymione* 68. 299. 51.
Lupata unde dicta 165. 4.
Ludi duri pro frenis 165. 4.
Lusæx

- Lusor* pharetrati amoris, hoc est, *Ovidius* 185. 22.
Lustrum tempus quinquennale 172. 33. 43.
Lybia regio Africa 18. 19. 24.
Lycaon Rex Arcadiæ seu *Parrhasiæ*, *Callistonis* pater 20. 48. 71.
Lycaonius axis, hoc est, plaga septentrionalis 94. 2. 2.
Lycovis a *Cornelio Gallo* carminibus celebrata 80. 445. 74.
Lycugus Thraciæ Rex, bipenniter dictus 196. 39.
Lyde *Callimachi* amica 31. 1. 2.
Lyæus *Bacchus* ita dictus, quia ebriorum membra, vel curas solvit 76. 401. 97.
Lynnæsis pro *Briseide*, hoc est, *Hippodamia* *Briseis* filia, sic dicta ab oppido *Lyrneso* 142. 19. 19.

M

- M***Acaveus* *Æoli* filius, mutus *Canaces* fororis suæ amore correptus cum ea concubuit, puerumque ex ea suscepit. Hic recognita aufugit & *Apollinis* sacerdos factus est 73. 384. 60.
Macer vide *Æmilium* *Macer*.
Meonides seu *Baccha* erant mulieres *Baccho* *Orgia* celebrantes 143. 41.
Meonides, hoc est, *Homerus*, ita dictus, a *Mæonia*, Asia minoris provincia 5. 47. 73.
Meonius vates, id est, *Homerus* 5. 47.
Mæotis palus in *Scythia* 132. 2.
Magistratus primo adolescentibus dari 177. 33. 45.
Magna mala tempore augentur, parva minuuntur 190. 11. & 12.
Quo quis *major*, eo facilius iram deponit 108. 31.
Mala, quæ *Ovidius* est passus, tot sunt, ut fidem superent 28. 45. &c. 60. &c.
Malus, hoc est, *invidus* & *malevolus* 3. 29. 48.
Manes pro anima a corpore separata 129. 32. 41.
Manum dare, idem est ac *opem ferre* 88. 2. 6.
Manum summam imponere 36. 28.
Manus victas dare, est se victum fateri 23. 88.
Mare *Icarium* 7. 90.
Mare ultor ab ulciscendo ita dictus 68. 295. 42. rem habuit cum *Venere* 68. 295. 54.
Martius mensis regnante *Romulo* fuit principium anni 132. 1.
Medea, irata, quod *Jasonem*, se expulsa, *Cresum* in matrimonium duxit, filios in ultionem patris jugulavit 74. 387. 67. Ejus currus a draconibus tractus 116. 3. Cum *Jasone* fugiens patrem *Æetem*, trucidavit fratrem *Abfyrtum*, ejusque membra frustulavit, concidit, ac passim per agros disiecit, quæ dum pater collegit, aufugit 119. 6. 11.
Media *Plebs*, hoc est *mediocri* *plebs* 7. 88. 21.
Medicina & salutare, & no-

xias herbas monstrat 66.
259. &c.
Medusa pro capillis pulcherrimis angues accipit, & Gorgon dicta est 168. 11. 17.
Megava Hercolis uxor 77. 40. 7.
Melagev Oene Calidoniae Regis filius, cum mater fatalem ejus stipitem in ignem conjecisset, ille intus exustis omnibus intestinis misere periit 35. 17. 23. & 29.
Memmius Poeta & Orator mordacissimus 78. 431. 50.
Menesiades, hoc est, Patroclus, de quo infra.
Menander Græcus Comicus 72. 369. 37.
Meyetices nudæ Floralia celebrabant 69. 309. 66.
Mevops Clemenes maritus & Phaetontis pater putativus 103. 30. 40. 41.
Mens etiam loca vetita intrat, imo in cælum ipsam ascendit 167. 43.
Mensa erat apud Romanos rotunda 80. 454. 84.
Mesembria erat Megarenium colonia 46. 37. 60.
Mesembriacus portus 46. 37. 60.
Metamorphoseum opus e quindecim libris constans 9. 117. 55. Hoc combussit ipse Ovidius; verum cum pluribus exemplis conscriptum extaret, abolere non potuit, sed imperfectum reliquit 35. 13. &c. In hoc opere laudat potissimum Julium Cæsarem & Augustum 55. 65. 75.
Metela celebrata est sub

persona Perillæ 79. 437. 59.
Μετρωλοχως Pythagoræ 100. 62. 79.
Metveea urbs supra Thyram fluvium sita 61. 191. 5.
Miles pro calculo vel lastrunculo 87. 477. 21.
Milefii luxuriæ & deliciis dediti 77. 413. 21. Horum colonia erat Tomos vel Tomon, locus exilii Ovidiani 219. 3. 4. 5.
Miletis urbs quæ 47. 44. 66.
Milites, eorum status post finitum militiam 171. 21.
Mimi 83. 515.
Minerva 44. 1. 2. flava dicta a flavis capillis, vel a glaucis oculis ibi. Eius imago navis, qua Ovidius vehebatur, insigne & tutela erat ibi. Illi agna mactabatur 47. 43. 69. Dicitur pugnax, quia belli erat Dea. 119. 7. 14.
Minium est rubri coloris 2. 7. 16.
Minotaurus 169. 18. 29.
Mynia urbs Thessaliæ 120. 13.
Misferis etiam obsequi tenentur 207. 33.
Monumenta, hoc est scripta 78. 419. 29.
Moydere dictis, est calculum 3. 25. 41.
Morituri solent suis aliquid mandare 93. 43. 51.
Mors omnia mala tollit 167. 50.
Omnia nostra sunt mortalia 115. 43.
Mortuorum oculos solent propinquiores claudere 98. 44. 53.
Mulciber, Vulcanus ita dicitur

dictus a mulcendo, quia nuit 68. 11. 17.
Neritius est mons frondosus in Insula Ithaca, quam Ulysses tenuit, & inde Neritius dicitur est 29. 57. 74.
Nestor Pylus vocatus a Pylo patria sua, trecentos annos vixisse dicitur 204. 62. 77.
Nihil prodest, quod non laedere queat idem 66. 266.
Nilus, Ægypti fluvius, dicitur jocosus ob jocos in templo Serapidis Canopi susceptos 15. 80. 14.
Niobe Tantalii filia, foror Pelopis, & Amphionis uxor lugubrat septem suos filios ac totidem filias, ab Apolline & Diana interfectos 187. 57. Lætari non potuit 221. 8.
Nisus cum amicum suum Euryalum ab hostibus circumventum e periculo eripere non posset, maluit se certissimæ morti obicere, quam illum deserere 27. 23. 27.
Nix quanta ibi cadat, ubi Ovidius exulabat 123. 13. &c.
Nollis descriptio 13. 27. 31.
Nomen Romanum, hoc est imperium Romanum 59. 156. 70.
Non, est idem, ac non licet 105. 55.
Nerus, hoc est, ventus sævissimus 11. 15. 30.
Novercæ miscent aconita 209. 16.
Novissimus pro ultimo 62. 199. 20.
Nubes animi pro tristitia 18. 13. 16.

N

Nævus quid 125. 13. 17.

Navratio fallit tempus & tardum morbi 97. 12. 13. & 14.

Natalis celebratio 136. 13. &c. 15.

Natandi artem quidam scripsit 82. 486. 36.

Nauplius rex Eubæ, pater Palamedis, filii sui necem ultus est 7. 83. 15.

Naves sola aura & velis tardius procedunt, velis & remis celerius 7. 91. 24.

Neptunus Deus maris 10. 1. I. Ulyssi iratus, vitam ei adimere conatus est 11. 9. 21. Fuit Minervæ patruus 11. 10. 22. Cum Medusa concubuit in templo

Minervæ, & Pegasum ge-

I N D E X

248
Nubilus, hoc est, triftis
 4. 45. 63. *Nubila* tempora
 pro infelicibus temporibus.
 40. 6. 6.
Nuntii periphrasis 135. 43.
Nuvus pro callo mulieri-
 bus 65. 244. 80.

O

Oculus vitis 133. 13. 21.
Odeffon vel *Odeffos*.
 urbs, Milefiorum colonia
 56. 114. 50.
Oedipus patrem occidit 8.
 114. 50.
Oenomannus Martis & *A-*
eginæ filius, quomodo *Pelo-*
pi filiam suam *Hippoda-*
miam in uxorem dederit
 73. 385. 62.
Oleo ungebantur athletæ
 134. 21. 33.
Olympici ludi & *Olym-*
pia 181. 96. 24.
Omen finiftrum putabant
 Veteres, limen offendere
 cum domum ingrederentur
 aut domo egrederentur
 21. 55. 78.
Ops cæli & *Vestæ* filia, *Sa-*
turæ uxor, turrigera co-
 gnominata. Et *Opalia* ei ce-
 lebrata 53. 24. 28. & 29.
Orbis ultimus hoc est *Scy-*
thia, ultima Imperii *Roma-*
ni pars 9. 225. & 127. 63.
Orestis *Agamemnonis* fi-
 lius, matrem & *Ægi-*
sthum occidit 75. 395. 82.
 Post interfecit matrem
Clytemnestram furis agi-
 tatus est 27. 22. 66. Ejus fi-
 diffimus amicus fuit *Pyla-*
des, qui pro illo mori vo-
 luit 41. 27. 31. *Thoantem*
 occidit 161. 69. *Orestes* & *Py-*

lades, corporibus duo, vo-
 luntate & affectibus unus,
 hoc est, iidem erant 161. 71. 3.
Oriens ob auroræ colorem
 purpureum dicitur ipse talis.
 12. 27. 51. & 53.
Orpheus *Calliope* & *Apol-*
linus filius, cithara canen-
 do *Sylvas* & *Saxa* post se tra-
 xit; ad inferos descendit, ut
 inde uxorem suam *Eurydi-*
cen repeteret 142. 17.
Otia, hoc est, stidia 36.
 25. & 26. 35.
Ovidius ex nobilissima
Nafonum familia ortus e-
 rat Poeta insignis 31. 4. Ad
 poefin natus clam patre-
 poefi operam navavit 177.
 19. &c. Erat Centumvir &
 centumviratum bene gessit
 56. 93. 94. 9. 10. Fuerat &
 triumvir 57. 95. 11. Et eques
 148. 16. Quando floruerit
 179. 54. Primum librum
Triftium ubi fcripfit 4.
 42. 68. Ob quæ caufas in
 exilium miffus 3. 23. 38. E-
 jus amor erga *piam* uxo-
 rem 12. 37. 5. 68. Tres uxo-
 res duxit, primam anno
 ætatis fuæ circiter decimo-
 sexto. Cum duabus prio-
 ribus divorcium fecit: cum
 tertia diu in matrimonio
 vixit 179. 69. Hortatur eam,
 ut omnia patienter ferat
 198. 9. Immortalitatem five
 immortalæ nomen ei pro-
 mittit 227. 1. &c. Vitam
 suam exponit 174. 18. &c.
 Vita ejus fuit verecunda &
 diffimilis libris amatoriis.
 42. 39. & 60. &c. Fatetur,
 peccatum suum errorem &
 imprudentiam, non scelus
 fuisse 16. 99. 40. Multa e
 fcri-

scriptis suis cremavit 169.
 62. Innumerabilibus malis
 preffus est 28. 45. &c. 60. &c.
 Qui ex amicis ipfius in of-
 ficio manferint 18. 16. 19.
 Comites ab *Augufto* ad-
 juncti illi in itinere mor-
 tem inferre tentarunt 191.
 30. Ejus pater annum] no-
 nagesimum attigit 180. 77.
 99. &c.

invenit 163. 4. 5.
Palma pro victoria 83
 506. 65.
Palus *Mæotis* 132. 2.
Pandii *Delphines* 124. 43-
 68.
Pannonia regio ad *Istrum*,
 ab *Augufto* *Cæfare* domita,
 hodie Slavonia dicitur 63.
 125. 53.
Papyrifera annis pro *Ni-*
lo 123. 27. 43.
Parce sunt tres filię *Ere-*
bi & noctis, fcilicet *Clotho*,
Lachesis & *Atropos*,
 imperium habentes in vi-
 tam hominum. Nent fata
 197. 14. 19.
Pavis *Helenam* rapuit 22.
 76. 7.
Parvafia, hoc est, *Ar-*
cadia 20. 48. 71.
Parvafia *Arctos*, hoc est,
Urfa minor 20. 48. 72.
Parvafia virgo hoc est,
Callisto 61. 190. 1.
Parthi *Asia* populi, *Ro-*
manis infenfiffimis 54. 43. 50.
Parthus eques 64. 228.
Pasiphae *Minois* uxor, *Mi-*
notaurum peperit 169. 17.
Paffibus ambiguis fortuna
 volubilis errat 212. 15.
Pater *Patriæ* diceba ur
Auguftus *Cæfar* 61. 181.
Pater *Ovidii* nolebat ip-
 fum fieri *Poetam* 177. 19. &c.
 Ad annum ætatis nonagesi-
 mum pervenit 100. 77.

P
Pæantius, hoc est, *Pho-*
loletes, *Pæantis* filius 190.
 13. 18.
Palamedes *Nauplii* filius,
 dolo *Ulyffis* misere periit 7.
 83. 15. & 11. 9. 19.
Palatini *Qui* 6. 71. 99.
Palatium *dicitur* 6. 69. 97.
 & 90. 31. 52.
Palinurus gubernator *nav-*
is *Æneæ*, fomno oppreffus
 in mare decidit 205. 7. 7.
Palladium, ubi fervatum
 90. 29. 48.
Pallas & *Minerva* dicta,
Neptuni *neptis* ex *Jovis*
 cerebro sine matre creata
 11. 10. 22. & 139. 13. 17. Est
Dea *prudencia*, & vocatur
 bellatrix *Diva* 30. 76. 99. E-
 jus templum fuit in *palat-*
io 90. 29. 48. Fuit invita
 a *Jove* *Vulcano* deponfata
 67. 293. 40. *Armigera* & *ar-*
mifera vocatur 176. 13. Ad-
 verfabatur *Trojanis* 10. 6.
 12. & 13. Adfuit femper
Ulyffis 11. 9. 19. Cur *Eri-*
chtonium fuffulerit 168. 294.
 41.
Pallas pro oleo, quod

invenit 163. 4. 5.
Palma pro victoria 83
 506. 65.
Palus *Mæotis* 132. 2.
Pandii *Delphines* 124. 43-
 68.
Pannonia regio ad *Istrum*,
 ab *Augufto* *Cæfare* domita,
 hodie Slavonia dicitur 63.
 125. 53.
Papyrifera annis pro *Ni-*
lo 123. 27. 43.
Parce sunt tres filię *Ere-*
bi & noctis, fcilicet *Clotho*,
Lachesis & *Atropos*,
 imperium habentes in vi-
 tam hominum. Nent fata
 197. 14. 19.
Pavis *Helenam* rapuit 22.
 76. 7.
Parvafia, hoc est, *Ar-*
cadia 20. 48. 71.
Parvafia *Arctos*, hoc est,
Urfa minor 20. 48. 72.
Parvafia virgo hoc est,
Callisto 61. 190. 1.
Parthi *Asia* populi, *Ro-*
manis infenfiffimis 54. 43. 50.
Parthus eques 64. 228.
Pasiphae *Minois* uxor, *Mi-*
notaurum peperit 169. 17.
Paffibus ambiguis fortuna
 volubilis errat 212. 15.
Pater *Patriæ* diceba ur
Auguftus *Cæfar* 61. 181.
Pater *Ovidii* nolebat ip-
 fum fieri *Poetam* 177. 19. &c.
 Ad annum ætatis nonagesi-
 mum pervenit 100. 77.
Pæantius, hoc est, *Pho-*
loletes, *Pæantis* filius 190.
 13. 18.
Palamedes *Nauplii* filius,
 dolo *Ulyffis* misere periit 7.
 83. 15. & 11. 9. 19.
Palatini *Qui* 6. 71. 99.
Palatium *dicitur* 6. 69. 97.
 & 90. 31. 52.
Palinurus gubernator *nav-*
is *Æneæ*, fomno oppreffus
 in mare decidit 205. 7. 7.
Palladium, ubi fervatum
 90. 29. 48.
Pallas & *Minerva* dicta,
Neptuni *neptis* ex *Jovis*
 cerebro sine matre creata
 11. 10. 22. & 139. 13. 17. Est
Dea *prudencia*, & vocatur
 bellatrix *Diva* 30. 76. 99. E-
 jus templum fuit in *palat-*
io 90. 29. 48. Fuit invita
 a *Jove* *Vulcano* deponfata
 67. 293. 40. *Armigera* & *ar-*
mifera vocatur 176. 13. Ad-
 verfabatur *Trojanis* 10. 6.
 12. & 13. Adfuit femper
Ulyffis 11. 9. 19. Cur *Eri-*
chtonium fuffulerit 168. 294.
 41.
Pallas pro oleo, quod

Pecus proprie 145. 79. 83.
Pegasus equus alatus, natus ex sanguine Medusæ cum ad Parnassum montem pervenisset pede foediens effecit Hippocrenem 11. 15. 21. Neptunum habuit patrem & matrem Medusam 68. 11. 17.
Pegasis undæ pro fonte Hippocrene 113. 15. 21.
Pelias filius Neptuni ex Tyro Salmonæ Regis filia, qui Jasonem ad Colchicam expeditionem misit 204. 55. Ejus gener Admetus 76. 403. 1.
 In *Pelignis*, quarta regione Italiae, quorum caput Sulmo, Ovidii patria, qui populi fuerint 171. 10. 14. & 176. 3. 5.
Pellex est meretrix, cum alterius femina marito rem habens 67. 292. 38.
Pelops Tantalii filius, unde eburneum brachium habuerit, & quomodo Oenomaum cursu equorum vicerit, ac Hippodamiam sponsam acceperit 71. 385. 386. 62. &c.
Pelopeja virgo, hoc est, Iphigeniæ, Agamemnonis filia, pronepotis Pelopis 161. 67. 96.
Penates & Lares etiam privatorum domibus præesse credebantur 20. 43. 61. Sumuntur pro patria 30. 81. 5.
Penelope Ulyssis uxor, mulier castissima 32. 22. 34. &c.
Penetrare quid 69. 305. 59.
Pensa unde dicta 142. 13. 15.

Pentameton constat quinque pedibus 89. 11. 17.
Pentheus filius Echionis ex Agave conjuge filia Cadmi, a matre & sorore occisus 196. 40. 63.
Perilla Ovidii filia, maritum suum in Africam secuta erat 18. 19. 23. Eam hortatur Ovidius, ut Musis operam det 119. 1. &c. Bis peperit, & duos habuit maritos 180. 75. 96. Sub Perillæ persona laudata fuit Metella 79. 437. 59.
Perillus Phalaridi bovem aneum fabricavit, cui qui includebatur, cum torreretur, lamentationibus mugitum referebat. Aest Perillus primus præmii loco bovi isti inclusus experimentum artis suæ dedit 129. 41. &c. &c. *Perrileum*, hoc est, bos æneus a Perillo fabricatus 187. 53. 52.
Perseus, acceptis a Mercurio talaribus, pegaso & alis vehebatur 116. 6. &c.
Perissa vel *Perissa*, regio orientalis, a rege Perse vel Perseo, Medæe filio, ita dicta 195. 21. 35.
Phædra, Minois Cretensium regis filia, Thesei uxor, noverca Hippolyti, fuit crudelis, & causa mortis ejus 73. 383. 56. &c.
Phæton, si viveret, non auderet iterum patris sui Solis currum ascendere 6. 79. & 80. Si Meropis filius videri voluisset, non perisset fulmine a Jove ictus 103. 30. Ejus incendium

dium sedavit Jupiter fulmine 155. 65. 99. Non fuit a suis infandus, quia a Jove fulmine percussus fuit 155. 66.
Phalavis, crudelissimus Agrigentorum Tyrannus, aneum habuit Taurum, cui damnati inclusi, cum lento igne torrerentur, bovis mugitum edebant, quorum primus fuit Perillus, qui hoc inventi sui præmium tu it 119. 40. &c. Flere permisit in illo tauro 187. 53.
Phævati Sarmatæ 182. 110. 41.
Phævatus amor, hoc est, Cupido 185. 22. 28.
Phasiacæ seu Colchicæ undæ, a Phasi Colchorum fluvio ita dictæ 79. 439. 61.
Philoctetes Pæantis filius 187. 64. Pene totis filius annis aluit vulnus ab angue datum 190. 13. &c.
Philomela Pandionis, Atheniensium regis filia, a sororis suæ marito Tereo compressa, postea in luciniam mutata est 74. 390. 74.
Phæbus, Pylades ex Phocide regione, filius Strophii 161. 71. 3.
Phæbas Apollinis vates 159. 41. Pro Cassandra Priami regis Trojanorum filia 75. 400. 94.
Phæbo seu Apollini & Minervæ vel Dianæ ludi sæculares facti 53. 25. 30. 31. *Phæbi* ars pro arte medendi, cujus inventor Phæbus creditur 106. 78.

Phœnices Sidonii dicitur 152. 2. 3.
Phœsperus dicitur Lucifer, cum solem antegreditor, Hesperus, cum eum sequitur 22. 72. 99.
Phryxus, Athamantis & Nepheles filius, una cum sorore Helle novercæ Inus infidias metuens, conscenso aurei velleris arietis pontum transierit cæpit: sed Helle undarum strepitu in portum decidit & submersa est: Phryxus vero incolomis in Colchom ad Aetam regem pervenit 112. 3. 5.
Phylaxia uxor, hoc est, Laodamia Acasti filia, Protesilai uxor, sic dicta a Phylacæ Thessaliæ urbe 229. 39. 50.
Pierides & Amarillidis amores cecinit Virgilius Maro juvenis admodum, in Bucolicis 85. 537. 7.
Pierides Musæ unde ita dictæ 94. 3. 3.
Pilarum genera & qui pilarum lufus docuerunt 81. 485. 35.
Pineæ testa pro tabulis e pinu, quibus compacta erat navis, vel navis e trabibus pineis facta 24. 111. 46.
Piræhus Ixionis filius & Thesei amantissimus 27. 19. 23. Fingitur cum Theseo ad ripandam Proserpinam inferos adiisse 27. 20. 24.
Pisa civitas Arcadiæ 73. 186. 64. Item urbs in Eliæ, juxta quam coronabantur viatores ludorum Olympico.

picorum 181. 95.
Pisæa Oliva, qua apud
 Pisas coronabantur victores
 in Olympico certamine 181.
 95. 23.
Pisces ultimum signum
 Zodiaci 168. 2. 3.
Plaustrum caeleste 20. 48.
 69.
Pleiades septem stellæ,
 quæ fuisse dicuntur filia
 Pleione & Atlantis, vocan-
 tur alias Vergiliae, quia
 in vere oriuntur 49. 14. 22.
Pleuritis 225. 5. 7.
Plumbum denotat homi-
 nes potentes 102. 11. 16.
Pluto indoluit, quod
 Theſeus amico suo Pirithoo
 comes fuerit ad manes,
 cum suam uxorem rapere
 vellent 42. 31. 36 &c.
Podalirius, Æſculapii fili-
 us, sic dictus a pedum
 magnitudine, ob insignem
 in Medicina peritiam et
 Creta insula nna cum fratre
 Machaone ad bellum
 Trojanum evocatus est 205.
 11. 12.
Pæan pater Philoſtetis,
 Pœantius dicti. Vidi Philo-
 ſtetes.
Pœſis non est ars fevera
 43. 57. & 58. Facit homi-
 nes ſtipidos, ut non ſen-
 tiant occurrentia 210. 39.
 Nullam affert utilitatem
 vel lucrum 175. 21. ægritu-
 dinem lenit 142. 19. 25.
Pœtæ ſunt Apollinis at-
 que Muſarum ſacerdotes
 & miniſtri, dicuntur ſa-
 cri 102. 4. 5. Solebant ſcri-
 pta, quæ edere volebant
 convocatis ſodalibus reci-
 tare, eorumque iudicium

exquirere 145. 89.
Pollux cum fratre suo
 Caſtore vitam partitus est
 164. 50.
Polus mundi, five axis
 13. 46. 76. Occultus quis
 132. 108. 38.
Polynices. Hujus cadaver,
 cum rogo Eteoclis impone-
 retur flamma ſeu fumus
 in duas partes dividebatur
 69. 319. 76. & 201. 35. 46.
Ponticus & Baſius Poetæ
 quales 178. 47. 60.
Pontus fuit terra exilii
 Ovidiani 15. 83.
Pontus ſeu mare *Ponticum*.
 11. 23. 43. Alluit Cetas 45.
 14. 19.
Povticus Rex 286.
Porus 67. India, ab A-
 lexandro captivus abductus,
 poſtea dimiſſus, & ampliori
 regno donatus est 108.
 39. 51. & 52.
Potentes quamvis poſſunt
 plurimum prodeſſe, ſæpe
 non profunt, ſed potius
 nocent 102. 7.
Præconium pro crimina-
 tione 174. 19. 26.
Præconſumptum quid 166.
 30. 40.
Præcordia, hoc est invo-
 lucra cordis 39. 41. 48.
Præmia decem ſunt de-
 cem Olympiades, hoc est,
 anni quinquaginta 181. 96.
 24.
Præpoſtera, hoc est, con-
 traria & inverſa 37. 5. 8.
Prætexta toga est veſtis
 conſularis, & ſumitur pro
 veſte honoratiore 206. 31.
 34.
Prætor 83. 508. 68.
Præcantis mulieres habe-
 bant

bant capillos circa caput
 ſparſos 20. 43. 62.
Priamus Laomedontis fi-
 lius, Trojanorum rex ulri-
 mus, 22. 75. 3. Heſtore cir-
 ca muros raptò doluit, &
 lacrymas emiſit 153. 30. 43.
 &c. Bello Trojano quin-
 quaginta liberos amiſit 227.
 7.
Priapus vir ex urbe Lam-
 pſaco, Deus hortorum 45.
 26. 44.
Princeps omnes alios an-
 tecedat 139. 20. Est res pu-
 blica 558. 15.
Progne Pandionis. Athe-
 nienſium regis filia, uxor
 Tereti Thracum regis, fi-
 lium Ilyn occidit, & patri
 comendatum appoſuit, pro-
 pter ſororem Philomelam
 ab illo violatam & tan-
 dem in hirundinem muta-
 ta est 73. 390. 79.
Propertius Elegiarum Poeta
 80. 465. 98. Amo es ſuos
 carmine decantavit 178. 45.
Propoſiti 45. 29. Ejus lon-
 gitudo & latitudo 135. 41. 64.
Proteſilaus 204. 57. 73.
Pyotrabe 106. 72. 92.
Pyſike & Harpina equi,
 quos Pelops et Phrygia ve-
 niens ſecum duxit 73. 386.
 65.
Pumex, eo libri poliſtri ſole-
 bant 2. 11. 24. & 89. 13. 22.
Puypura apud Tyrios &
 Sidonios præſtantiffima tin-
 gebatur 148. 27. 37.
Pylades Phoci filius, cum
 Oreſte Agamemnonis filio
 poſt matrem Clytemneſtram
 interfectam ſuriſ agitator,
 cum vitæ periculo ad Col-
 chos profectus est 27. 21. 25,

Pro Oreſte mortem obire
 non recuſavit 41. 27. 31.
Pyrrhus Achillis filius ab
 Oreſte occiſus 75. 399. 92.
 Ejus parens Deidamia 77.
 405. 6.
Pythagoras, ejus migra-
 tio animarum 100. 62. 79.

Q

Quadrupes homines ſunt
 Centauri 169. 15. 21.
Querna corona Palatii
 ſoribus præfixa 90. 36. 63.
Quinquavria Minervæ ſa-
 cra 176. 13. 24.
Quirinus est Romulus, de
 quo infra.
Quiritis ſunt Romani 86.
 569. 47.

R

Receptus & canere re-
 ceptui 175. 31.
Reſtor, hoc est navis ma-
 giſter, ſeu gubernator 12.
 31. 62.
Relegatio differt ab exi-
 lio 59. 137.
Remus Ilie filius, a fratre
 ſuo Romulo interfectus est,
 quia moenia novæ urbis
 tranſiit 152. 7. & 8.
Res pro cauſa 4. 37. 59.
Reum agere est reum ac-
 cuſare 3. 24. 39.
Reus Anyti est Socrates
 222. 12. 12.
Rhetia & Thracia quales
 provinciæ 63. 226. 55. & 56.
Rhamnusia indignationis
 & vindictæ Dea, a pago
 Rhamunte, ubi templum
 habuit, ſic dicta 219. 9. 12.
Rhetorica alii utuntur, alii
 abu.

abutuntur 66. 273. 15.
Rigida, hoc est, severa & honesta matrona 65. 251. 89.
Rogus est fruges liquorum ad cremanda corpora 23. 98. 33.
Roma sola urbs dicta, reliquæ civitates Oppida 1. 1. 4. Condita est a Romulo in monte Palatino 90. 32. 53. &c. In septem montibus sita 21. 33. 46. Dicitur Martia a Romulo Martis filio 115. 12. 72.
Romani Quiritis appellantur 86. 769. 47. exteros vocant barbaros 62. 206. 29.
Romulus Quirinus dictus 38. 37. 43. Habitavit in monte Palatino 90. 32. 53.
Rudis qualis virga, & unde donati quid 171. 24. 31.

S

Sacerdotes ita Poetæ quandoque vocantur 94. 4. 5. Iis solis in adyta intrare licebat 69. 305. 69.
Same est insula maris Ægei 29. 67. 88. Oppidum ejusdem nominis in illa insula ib.
Samus tenex, hoc est Phythagoras, quia Samos ipsi fuit patria 100. 62. 79.
Samothracia erat insula in mari Ægeio circa Thraciam 45. 20. 31.
Sappho Poetria ex insula Lesbo, composuit libros lyricos, epigrammata, jambos, & elegias, invenit carmen Sapphicum ab ipsa denominatum, ejusque poemata erant lasciva 72. 565. 31. Dicitur Lesbia ab insula Lesbos ib. & 113. 20.

Sarmatae dicuntur & *Sarmatiae*, suntque populi Scythiæ septentrionalis 62. 198. 18. Fera gens 122. 5.
Saturnalia 82. 491. 47.
Saturnus dicitur Iuno, quia Saturni filia fuit 10. 17. 16.
Saturus Cæli & Vestæ filius, qui Opem forem matrimonio sibi junxit, & patri Cælo virilia exsecuit, ex quibus in mare abjectis, spumaque agitata nata est Venus. Hic postea diu in Latio latuit, dum Jovem fugerit 151. 69.
Satyri Bacchi comites & quales 196. 37. 58.
Sauromatae idem ac Sarmatae, de quibus supra.
Sauromites bubulcus 134. 30.
Scæna, hoc est, theatrum 42. 48. 51.
Schœnobera 75. 398. 00.
Schœnia virgo est Atlantæ Schœneæ regis Scyri insulæ filia 75. 399. 92.
Scriptor dicitur pater scripti sui 8. 107. 41.
Scylla Nisi regis Megarensium filia, capta amore Minois paterni hostis, patrem spoliavit purpureo crine in quo situm erat regni fatum; verum a Minoe spreta, doloris impatientia in Cicum avem mutata est 74. 193. 79.
Scylle Phorcis filiæ fabula 169. 13. 18.
Scythe perpetuo infestabant locum exilii Ovidiani 4. 43. 70. & 95. 25. 32.
Scythia est regio septentrionalis latissima, ejus pars quædam Moscovia, Tartaria quæ hodie dicta est 21. 61. 85. Est

Est ultima regio Imperii Romani 30. 83. 12.
Securus famæ, qui est sine cura paradæ laudis, & contemptor nominis & celebritatis, 5. 40. 75.
Semele Bacchi mater 75. 401. 97. Parenti suo Cadmo fuit aliena facta, quod igne cælesti perierit 155. 67.
Senectus, quæ pulchritudinem deformat, ita venit, ut non sentiat 172. 34.
Sepeliri in propria terra est aliquid 13. 53. 80.
Septem reges Thebas oppugnaverunt, quorum quique ex septem istius urbis portis unam sibi oppugnam sumpfit 69. 320. 77. & 78.
Servi in bello capti sacrificati 149. 39. 49.
Servius Sulpitius lasciva carmina scripsit 79. 441. 64.
Sessos urbs in liore Thraciæ in Europa 45. 28. 48.
Sicca genæ dicuntur, cum nullæ profluunt lacrymæ 3. 28. 47.
Sicilia dicitur Trinacria a tribus promontoriis 226. 21. 21.
Sidonium ostium pro purpura 148. 27. 37.
Simulacra proprie sunt mortuorum imagines 129. 30. 38.
Singultatus sonus 107. 16. 23.
Sisenna translulit lascivos & impudicissimos Aristæ libellos 79. 441. 68.
Situs pro ignavia 221. 2. 2.
Socrates criminis accusatus & a judicibus condemnatus maxima fuit sapientia, fortitudine & patientia 721. 12. 12. Fuit ab Apolline sapiens vocatus ib. 15. 14. & 15.
Sol ne aspectu epularum pollueretur, cum Atreus fratri suo liberos epulando apposuisset, aufugit 74. 391. 75. 76. 77. Sole latente aut nubibus presso fugit umbra 40. 11.
Solstitium quid 216. 7. 6.
Solus pro deserto & ignoto 49. 6. 7.
Sphinx qualis 169. 17. 25.
Stamina Parcarum 195. 25. & 26.
Statio proprie quid 63. 219. 47.
Sterope erat una e septem Pleiadibus 49. 14. 22.
Sviringer est vulnerare 206. 21. 19.
Strymon nivofos fluvius in confinio Thraciæ 195. 22. 33.
Studia quam sint utilia 42. 45.
Stygius forum 181. 88. 16. Ad *Stygiæ* undas mitti, est interire 14. 65. 94.
Subire est in mentem venire, & in promptum habere 146. 100. 9.
Subscribere est assentiri, 10. 3.
Sulmo Ovidii patria 70. 322. 81.
Suspirare est gemere 3. 27. 45.
Sybaritida Opus Hæmætheonis, plenum Sybaritana lascivia. Fuit autem Sybaris oppidum Calabriæ, inter Crathim & Sybarim fluvios 77. 417. 25.
Symplegades & *Cyaneæ* dictæ sunt duæ insulæ vel potius scopuli 47. 47. 75.
Tada

T

Tæda fax in nuptiis præferri solita pro conjugio 164. 33.

Talorum lusus 81. 477.

Tanais fluvius Scythiæ, Asiam ab Europa dividens 104. 49. 70.

Tantalides est Pelops Tantalii filius 73. 385. 62.

Tantalus Pelopem filium suum epulandum apposuit 73. 386. 66.

Tartara tangere est imum fundum tangere, quia tartara omnium sunt ima 11. 22. 40.

Tartareus Deus, hoc est, Pluto 42. 32. 39.

Taurica dira 160. 63. 87.

Teja Musa pro carmine Anacreontis, cujus patria fuit Teos oppidum Joniæ, unde Tejus dicitur 72. 364. 30.

Telegon seu **Telegonus** Uliſſis ex Circe filius, patrem suum ignotum interfecit 8. 114. 50.

Telesphus ab Achille haſta vulneratus, eadem sanatus fuit 8. 100. 34.

Tempeſtatis descriptio 11. 14. &c.

Templa etiam materiam peccandi præbent 67. 287. 30. & 51.

Templum Junonis fuit in Capitolio junctum templo Jovis 67. 291. 36.

Templum Martis Ultoris 68. 295. 42.

Tempus quid 216. 5. &c.

Omnia mollit 165. 1.

Teventius conviva non fuit, quia in Andria sua describitur

convivium a quibusdam adolescentibus celebratum 71. 359. 24. Quatuor fabulas a Menandro factas tranſtulit

79. 369. 36. & 37.

Teveus rex in avem mutatus 74. 389. 73.

Tergeminus homo est Georv 169. 16. 23.

Tergeminus canis est Cerberus 169. 16. 24.

Tertia numina pro celo. Illa tria numina sunt, qui univervum mundum inter se dividerunt, nempe Jupiter, Neptunus & Pluto 51. 53. 61.

Teſtera 81. 475. 17.

Teſtis quando fidem meretur 124. 35. &c.

Teuci fidem ac Trojani 10. 6. 12.

Teutvantiæ regna, id est, Myſiæ regna, quæ rex Teuthrantus tenuit 52. 19. 24.

Thalia una Muſarum, pro carmine 179. 56. 77. & 215. 31. 37.

Theatra non sunt tollenda propter abusum 66. 280. 23.

Theatrum Marcelli aut Cornelii Balli 93. 69. 7.

Thebæ urbs Bœotiæ 69. 319. 75. Heptaphylæ seu septem portas habentes 69. 320. 77. A Capaneo obſeſſa & a Jove liberata 155. 63. 94. & 195. 29. &c.

Thebana, hoc est Andromache 153. 29. 42.

Thebana foror est Antigone Oedipodis Thebarum regis filia 100. 67. 90.

Theſeus Ejus amor & fides in Pirithoum tanta fuerunt, ut cum eo inferos adierit 27. 20. 24. Fides illa erga amicum

cum etiam ab ipſo Plutone laudata, cujus uxorem rapturi venerant 42. 31. 38. & 39. Pro Theſei Tragœdia 76. 403. 2.

Theſſalia 46. 30. 50. & 142. 16. 20.

Theſſalus axis, hoc est curvus Achillis 153. 30. 44.

Theſtias five Althea Theſtiii filia 35. 18. 25.

Thoas rex Tauricæ regionis fidem Oreſtis & Pyladis tantopere probavit, ut utrumque incolumem abire permiferit 41. 27. 31. &c. Ad hunc delata est Iphigenia Agamemnonis filia & ab eo Dianæ Tauricæ facris præſeſta. Eum poſtea occidit Oreſtes a ſore Iphigenia adiutus, cum illum Thoas Dianæ aræ deſtinaveſſet 162. 80. &c.

Thracæ ſunt ſeptentrionalis populi Germaniæ, ad Pontum Euxinum habitantes 63. 226. 56.

Thracia est regio Europæ ſita ad lævam Ponti 50. 31. 45.

Thyestis Pelopis ex Hippodamia filius, proprios filios ſibi a fratre Atreo, cujus uxorem conſtruxerat, epulandum appoſitos comedit 74. 391. 75.

Thynias oppidum erat ad ſiniſtram Ponti inter Apolloniæ & Cyaneas. Inde Sinius Thynniaci 46. 35. 56.

Thyrſus haſta pampinis circum veſtita, quam Bacchi ſacerdotes in facris ejus geſtabant 143. 43. 50.

Tiberius fuit ab Auguſto Cæſari in ſilium adoptatus 60. 165. 78.

Ad **tibiam** ſolebant majores

res funera efferre 187. 48.

Tibullus Poeta 80. 447. Eodem anno natus erat, quod Tiberius 176. 6.

Ticidius Poeta ſcripſit elegias de Perilla, quam amavit 78. 431. 49.

Tinctile virus 125. 64. 94.

Tiphis primæ navis, Argodifſta, gubernator, & Jaſonis atque Argonautarum ſocius 156. 77. 16.

Tiſiphone furiarum una pro invidia ſumpta 172. 6. 12. Inde **Tiſiphonea** tempora ib.

Tulus ſebat elegantia gratia rubrica, hoc est, cinnabari vel minio 3. 7. 16. Proſana & laude ſumptus 553. 80.

Toga virilis, liberior 177. 28. 39.

Tomos urbs Ponti in Geticolittore, ab Ovidius exullem egit 15. 85. 12. Inde **Tomita** & **Tomitana** urbis illius incolæ ib. & 95. 23. 32.

Tonitru ſiniſtrum cur ſeſtillix exiſtimatum 42. 49. 56.

Torus veſitus 71. 346. & 7.

Tragœdia gravitate ſtyli ſuperat omnes genus ſcripti 73. 391. 54.

Triceps canis eſt Cerberus 169. 10. 24.

Tricorpus homo pro Georvonte 169. 16. 23.

Trinacria vocatur Sicilia ob tria promontoria 226. 22. 26.

Triptolemus Clei Eleſium regis filius, primus dicitur in Græcia agriculturæ rationem & fruges invenſiſſe 116. 1. 1.

Triftitia maculat animi lucem & oris hilaritatem 18. 13. 16.

Triftium libri, unde ita Ovidio

vidio dicti 1. Primus liber Tristium in itinere scriptus fuisse creditur 4. 41. &c.

Triumphalis currus trahabatur equis coronatis 60. 178. 88. 22. 30.

Triumphantes laureati seu lauro coronati urbem ingredi solebant 60. 172. 83.

Trochus & trochorum ludus 82. 486. 38.

Troja equo ligneo fuit capta 22. 76. 6. Argolicis armis concidit 69. 317. 73.

Tumuli floribus conferti 101. 82. 12.

Tunica qualis vestis 177. 29.

Turbo 12. 25. 49.

Turpius eicitur, quam non admittitur hospes 205. 13.

Turrigera dicitur Ops, & quare 13. 24. 28. & 29.

Tyndaride sunt Castor & Pollux, nepotes Tyndari. v. *Castor*.

V & U

V*acca* Minerva immolata 47. 43. 69.

Vaccinia quid 2. 5. 13.

Varro Leucadiam amavit 39. 439. 60.

Vena unde dicta 140. 34. 44.

Venti septentrionales curficiores, quam meridionales 12. 29. 57. Venti cardinales seu principes sunt quatuor, & qui 17. 27. &c. In Ventos abire quid significet 38. 36. 41. Venti dicuntur alaci 125. 45. 71.

Venturum pro eventuro 42. 41. 46.

Venus unde originem ducit 66. 262. 5. Dicitur nata. ex spuma mari. 84. 528. 93.

Veneris Genitricis templum junctum erat aedi Martis 68. 296. 44. Veneris planeta mane dicitur Lucifer seu Phosphorus, & indicat mox oriturum solem, vesperi vocatur Hesperus 22. 72. 99. & 109. 56. 75.

Verba dare quid significet 159. 34.

Vesiv descriptio 132. 5. &c.

Venare idem ac letari & cantu lascivire 133. 8. 12.

Vesta, ejus templum in Palatio, in qua Palladium servabatur 90. 29. 48.

Vestales virgines Vestæ sacra curantes castissimas esse decebat 69. 311. 68. & 148. 13. 22.

Veteres sine auspiciis nihil incipiebant 60. 174. 85.

Victoria Dra 60. 169. 81.

Ejus signum erat laurus triumphantibus dari solita 60. 173. 83.

Vinum reficit vires, 97. 22. 26. Ejus natura in Pontu 113. 23. &c.

Viole purpurei coloris 2. 5. 13.

Virga, hoc est falces & securæ, signa imperii consularis; vel virga listoris, qua obvios & via removebat 208. 32. 36.

Virgilius scripsit Bucolica, & in iis Phillidis atque Amarillidis amores 85. 537. 539. 7. 8. 9. 10. 15. Item liberos Æneidos 84. 533. 99.

Fuit pauper 177. 21.

Virgo male vesta est Helles, qua non perfecta est trans,

trans Helle spontum, sed fluctibus hausta perit 46. 27. 47.

Virtus in tristi materia magis elucescit 155. 73.

Vimus addebatur vitibus, ne jacerent pronæ, & quid ea denotarit 59. 143. 59.

Ulysses Neritius dictus a monte Nerito in Insula Ithaca, quam tenuit, & erravit decem annos post captam Trojam 28. 47. &c. 74. &c. Multa adversa passus est, 195. 51. non tamen tor mala, quam Ovidius 130. 61. &c. & maxima pars laborum ejus est ficta 30. 79. Uxor suæ Penelopis natalem celebravit inter errores suos 170. 3. 5. &c.

Umbra quid 100. 63. 83.

Comes est euntibus per radios solares 40. 11. Tenuis rogos effugit, hoc est, anima hominis est incorporea & immortalis 180. 86.

Unguentum quo Athletæ uncti sunt 134. 21. 33.

Volumen unde dictum 36. 35. 44.

Votum, quomodo cippo mortui inscriptum 100. 76.

Urbs pro Roma 1. 1. 4.

Urbs Quirini pro Roma a Quirino, hoc est, Ro-

mulo, condita 38. 37. 43.

Urit etiam frigus 102. 8. 9.

Urse major & minor 20. 48. 72. & 151. 1.

Urta Erymanthydis ab Erymantho, Arcadiæ monte ita dicta 24. 103. 39. & 104. 47. 67.

Urta Mænalis a Mænolo Arcadiæ monte 127. 8. 10.

Vulcanus ignis Deus a mulcendo dictus Mulciber, erat contra Trojanos 10. 3. 8.

Vulgus sequitur fortunam 41. 13. 15.

Vulnera occlusa tractando renovantur 159. 42.

Uxor Ovidii volebat illi comes esse exilii 13. 41. 71.

Ejus pietas erga maritum suum 18. 37. Illius natalem celebrat Ovidius 201. 1. &c. immortalitatem illi promittit 227. 1. &c.

Z

Zancle urbs Sicilia proxima, & Zancle charibidis seu faxum in freto Siculo 193. 73. 95.

Zephyrus ventus 12. 28. 54. & 132. 1. s.

Zerinthia, hoc est, Thracia, ubi *Zerinthus* urbs. 45. 19. 30.

NOI REFFORMATORI

dello Studio di Padova.

Concediamo Licenza ad *Antonio Graziosi* Stampator di Venezia di poter Ristampare il Libro intitolato *P. Ovidii Nasonis Lib. V. cum notis novis, ac perpetuis Ad. Jo. Minelii &c. Opera atque Studio M. Erdmanni Uhsel; nec non ejusdem Epistolarum ex Ponto Libri quatuor &c.* osservando gli ordini soliti in materia di Stampe, e presentando le Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 20. Luglio 1764.

(
 (*Alvise Vallareffo Ref.*
 (*Francesco Morosini 2º. Cav. Proc. Ref.*

Registrato in Libro a Carte 207. al
 Num. 1211.

Davidde Marchesini Segr.